
3 1761 06633473 1

JENS GLOB DEN HAARDE

JENS GLOB DEN HAARDE

HISTORISK ROMAN

FRA DET TRETTENDE AARHUNDREDE

AF

H. F. EWALD

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

GRÆBES BOGTRYKKERI

1902

INDHOLD

FØRSTE KAPITEL

Paa Sjørring.

Det var en stille, varm Sommeraften i Aaret 1247. Solen kastede sine Straaler over Thy, spredte Lys over denne nordlige Landsdels mange Søer og tittede ind i de tætte og mørke Kratskove, som dengang fandtes hist og her i disse nu saa bare Egne.

Et saadant Vildnis bredte sig ved Sjørring Søs østlige Ende, omtrent en Mil vest for det Sted ved Limfjorden, hvor nu Thisted ligger. Denne By nævnes nemlig først et Aarhundrede senere og kaldtes da med Rette Thystad, thi den var og blev den eneste Stad i Thy, som i den tidlige Middelalder maatte undvære den Herlighed at have en egen Købstad.

Op over Skoven ragede nogle stejle Volde og et Taarn eller Kastel, som laa paa en lille Høj midt i Voldkredsen, omflydt af Vand. Der var nemlig Indløb fra Sjørring Sø i Voldgravene i det nordvestlige Hjørne og et Udløb fra det sydvestlige,

der stod i Forbindelse med den Syd for liggende Sjørring Sø. Kastellet var altsaa i bogstavelig Forstand omflydt af Vand, og deri laa dets Sikkerhed. Men det var dog paa den nordlige Side, hvor Volden var landfast, sat i Forbindelse med denne ved en Vindebro, som førte over til den lige tæt ved liggende Avlsgaard.

Det var den gamle Kongsgaard Sjørring, som nævnes allerede i den islandske Knytlinga-Saga og der kaldes Sævarenda, det vil sige Søner Ende. Siden blev det til Sjørenda og endelig til Sjørring, men Thyboerne kalde den endnu Sjørrind. Voldstedet findes endnu vel bevaret og er vel det betydeligste Fortidsminde af den Art i Danmark.

Det var derfra, at Kong Knud den Hellige flygtede i Aaret 1086, da Vendelboerne under Thor Skarre rykkede imod ham med en stor Bondehær. Ved den Lejlighed blev Sjørring ødelagt og nedbrændt, hvilket ikke var vanskeligt at iværksætte, eftersom Borgen ligesom alle Bygninger i hine Tider var opførte af Træ.

Derefter laa Kongsgaarden øde, indtil baade Gaard og Gods kom i den rige og ansete Slægt Globs Besiddelse. Jens Glob den ældre genopførte alle Bygningerne, ogsaa Taarnet paa Borgøen, men af samme billige Materiale.

Det var altsaa et Trætaarn, som knejsede paa den lille Øbakke, men det var opført af solidt Egetømmer. Det havde trodset Storm og Uvejr i maaske hundrede Aar og saa ud til at kunne gøre

det længe endnu. Mørkt var det imidlertid af Ælde og ved den gentagne Bejtsning med Tjære og havde et skummelt Udseende, saa at den dalende Sols Straaler fandt svært ved at oplive dets skumle Aasyn. Det havde selvfølgelig ingen Vinduer med blanke Glasruder, kun nogle faa snævre med Hornruder og dernæst Glughuller. Dog glimtede der paa Taarnets spidse Tag en forgyldt Vindfløj, som gjorde sit bedste for at kaste Glans over det gamle Kastel.

Det var en Bygning paa tre Stokværk og kun af ringe Omfang, da Øens Overflade ikke var mere end fem og tyve Alen i Kvadrat. Der var kun et lille Staldrum til et Par Heste og ikke Plads til nogen stor Besætning. Forsvarerne af Borgen maa have kæmpet paa de med Pallisader styrkede Volde, og Taarnet har kun været en Udsigtspost og en Tilflugt i den yderste Nød.

Dog var der adskillige Beboelsesrum, og en Højeloftssvale med en stejl Opgang, hvorfra der var en vid Udsigt over Søen og Omegnen. Den gik op til andet Stokværk, og fra Svalen førte en Dør ind til Taarnets største og fornemste Rum, Stenstuen, vistnok saaledes kaldet, fordi Gulvet var belagt med fine Stenfliser. Det maatte betragtes som Taarnets Hal, uagtet det ikke var meget stort. Men tillige havde disse Stenstuer, som saa ofte nævnes i de gamle Viser, den mærkelige Bestemmelse at blive gjort til Sovekammer for Borgfruen, naar hun kom i Barnsnød. Naar hun følte,

at Timen til hendes Forløsning nærmede sig, blev hun lagt derind for at føde.

Iøvrigt var der øvre i den egentlige Kongsgaard et Vaaningshus med en rummeligere og mere bekvem Bolig, men Sjørrings nuværende Ejer, Hr. Poul Glob, yndede meget at bo i Taarnet, især om Sommeren.

Denne Aften sad han ude paa Højeloftssvalen med sin Hustru Katharina Brodsdatter Rotfeld og sin yngre Broder Oluf, Domprovsten i Børglum Kloster. Denne virksomme og raadelystne gejstlige Herre kom ofte til Sjørring, uagtet det mest var til den omtrent en halv Mil derfra liggende Hovedgaard Noringtoft, som nu kaldes Nordentoft, at han havde Ærinde. Der boede nemlig Fru Cæcilie, som var Enke efter Globernes Frænde og Ven, den afdøde Esge Udsøn. Hun havde af flere Børn kun beholdt i Live en Datter, som nu var tolv Aar gammel, Margrethe, men hun var efter Datidens Skik allerede i sin tidlige Barndom bleven anbragt hos sin Farmoder, Fru Elisabeth, som boede paa Maarup nede i Hassing Herred, ikke langt fra det kongelige Slot Ørum. Fru Cæcilie var de to Globers Søskendebarn, og da hun ingen nærmere Frænde havde, var Domprovst Oluf bleven hendes Værge og Formynder for hendes Børn. Han raadede ganske paa Noringtoft, men han havde ogsaa meget at sige paa Sjørring, hvilket ingenlunde altid var Fru Katharina til Behag.

Hun og Poul havde kun to Børn, den tyveaarige Datter, Inger, som nylig var bleven gift med Ove Nielsen Hase paa Vellumgaard øvre i Salling, og den trettenaarige Søn Jens, som for et Aar siden var bleven sat i Huset hos hans Faders Ven, Esbern Vognsøn, Befalingsmanden paa Ørum Slot. Det hedte sig, at Jens var bleven sendt derhen for at lære Vaabenbrug og Hofmandsskik, men den egentlige Aarsag til Sønnens Fjernelse fra Hjemmet var hans Genstridighed, han kunde ikke spændes med sin Fader og endnu mindre med Farbroderen, som blandede sig i alt og satte ondt for ham hos Faderen. Ja, engang da Domprovsten i Forældrenes Fraværelse var kommen til Sjørring og havde faaet at vide, at Jens havde redet en Hest til Skamme, vilde han tugte Synderen, men stor, stærk og modig, som Jens var, havde han sat sig til Modværge, saa at Domprovsten nær selv havde faaet de Prygl, som han havde tiltænkt Drengen. Domprovsten blev selvfølgelig yderlig forbitret derover, og Jens havde forladt Hjemmet med dybt Nag til Farbroderen i sit Hjerte.

Om Jens talte de nu, mens de sad paa Højeloftssvalen og saa ud over den spejlblanke Sø. Poul og Domprovsten havde taget Plads paa den Bænk, som stod ved Siden af Indgangen til Stenstuen, mens Fru Katharina sad lige overfor dem paa en lille hyndebelagt Løjbænk. Hun havde dem da for Øje, og hun kom, hun vidste ikke selv

hvorfor, mere end nogen Sinde før til at tænke paa, hvilken stærk Modsætning de to Brødre dannede til hinanden. Domprovsten var en høj, slank Mand med fine Ansigtstræk, et snu Blik og selvfølgelig en glat raget Hage, hvorimod Ridderen var mere lavstammet og kraftig bygget. Hans Aasyn var djærvt, og han bar et langt, graasprængt Skæg. Dog var han, skønt adskillige Aar ældre end baade Broderen og Hustruen, endnu rask og rørig, men hans Blik tydede mere paa Ærlighed end paa Kløgt.

Han havde været en tapper Kriger, tjent Kong Valdemar Sejer tro, været med paa de sidste Korstog i Estland og deltaget i det ulykkelige Slag ved Bornhoved for tyve Aar siden, da den sejrsvante Konges Magt blev knækket, og hans Lykkestjerne dalede for aldrig at hæve sig mere. Kamplysten stak vel endnu Poul Glob i Blodet, men hans Ungdom og daadrige Manddom var falden i den store, ridderlige Tid. Derfor saa han ned paa den yngre Slægts Færd og kaldte Tiderne onde.

Det var de i Sandhed ogsaa, skønt de skulde blive endnu værre. Da Valdemar Sejer for seks Aar siden havde lukket sine Øjne, og hans stærke Haand maatte slippe Taget, da faldt Knippet fra hinanden. Hans ældste Søn og Efterfølger paa Thronen, Kong Erik, blev uenig med sine Brødre Abel og Christoffer, og der var opstaaet en Broderkrig, som varede endnu. Dernæst var der Strid mellem

Kronen og Kirken, som i Waldemarernes og Absalons Dage havde støttet hinanden. Prælaterne og Rigets store Herrer regerede hver i sit Hjørne af Landet, og Folket var som en Flok Faar uden Hyrde. Riget, som før havde været frygtet af Naboerne og endnu til sidst trods Valdemar Sejers Nederlag havde nydt Anseelse, blev nu ringeagtet af sine Fjender og en Genstand for deres Efterstræbelser. Kronen var falden af Danskernes Hoveder, som der staar i en gammel Krønike.

Dog var denne lovløse Tid god nok for Riddere og Prælater, især for dem, der boede Nord for Limfjorden, langt fra Krigens Skueplads. «Var der ej Lov, da vilde den have mest, som mest kunde gribe,» staar der i Forordet til Valdemar Sejers jydske Lov, og nu var det kommet saa vidt, at Magt gjaldt for Ret. Oluf Glob var en Mand, som skønnede det, men hvad han bar i sit Skjold, skulde først senere komme for Dagen.

«Lad os nu haabe,» sagde Poul med sin dybe Røst, «at Esbern faar Skik paa Drengen, saa at han bliver medgørlig.»

«Det kan jo tænkes,» svarede Oluf med sin blide, velklingende Stemme, «men glipper det, da maa vi hitte paa andre Raad.»

Dette «vi» stødte Fru Katharinas Øren, thi hun mente, at dette var en Sag, som det ene tilkom Jens's Fader at afgøre.

«Hvilke?» spurgte hun, idet hun saa paa sin Svoger med et skarpt, forskende Blik.

Men han saa mildt til hende. Hans Aasyn lyste af Fromhed, og Præmonstratensernes hvide Ordensdragt, som han bar, svarede med sin Uskyldsfarve ganske til den Hellighed, som han bar til Skue: Som han sad der i sit hvide Skrud, belyst af Aftensolen, lignede han en god Aand, som var dalet ned fra Himlen for at bringe Lys og Fred til den skumle Borg.

«Nu, Katharina,» svarede han sindigt, «saa sandt hjælpe mig vor hellige Ordens Skytspatron, Sankt Norbert, jeg ønsker ikke din Søn andet end godt, enddog han ved sin Uvornhed har krænket mig. Men til skurvede Hoveder kræves skarp Lud, og jeg er af den Mening, at Esbern Vognson er for mild en Mand til at kunne faa Bugt med Jens, og det har jeg ikke lagt Dølgsmaal paa for Poul. Lad os nu først se! Men skal der prøves noget andet, da tilkommer det ikke mig men Jens's Fader at tage Bestemmelse derom.»

«I have plejet Raad om Sagen,» udbrød Fru Katharina. «Lad mig vide, hvad det er, Poul!»

«Nu, nu, mit Hjerte,» svarede Poul tøvende, «det har jo ingen Hast med at drøfte den Ting. Kvinderaad ere sjældent gode, naar de kommer fra en Moder med et ømt Hjærte. Du har stedse kælet for Jens og dermed formeret hans Unoder. Moderkærlighed er god, saa længe Drengen er i Fruerstuen, men er han først sluppen ud derfra, da skal der en haardere Haand til. Jens har ved

sin usindige Færd vist, hvor nodagtigt det kan være.»

«Ja,» udbrod Fru Katharina, «den haarde Haand har ved Guds Moder ikke manglet!»

«Bliv nu ikke hed, min kære Broderkone.» sagde Domprovsten. «Jeg giver ikke Poul Medhold i det Stykke. Han gør dig Uret. Din Ømhed for Jens har ikke fremavlet hans Stridighed. Du har stedse handlet med Forstand og ingen Svaghed udvist mod dine Børn. Trodsigheden og Vildskaben stikker Jens i Blodet. Du var selv stridig i din unge Alder, Poul!»

«Kan være,» svarede Poul, «men jeg lod mig dog sige. Naar du bad mig give efter for vor Fa'r, fulgte jeg ofte dit kloge Raad og stod mig derved. Men med Jens har det været anderledes.»

«Der fattedes ham saa god en Broder, som Oluf var dig,» sagde Katharina i en spydig Tone.

«Bliv nu ikke ond Katharina!» sagde Domprovsten. «Visselig har jeg været Poul en god Broder fra Barndommen af og indtil nu, og jeg vil stedse vedblive at være det. Tænk dig dog om!»

Det havde Katharina ofte gjort og med Undren sammenlignet før med nu. Hun vidste, at Oluf havde været en from Dreng og uden Modstand efter Faderens Ønske ladet sig vie til Kirken. Derved tilfaldt saa godt som hele Arven den ældre Broder, der saaledes blev bedre i Stand til at hævde Slægtens Anseelse. Oluf blev trøstet med de Udsigter, han som ædelbaaren havde til at op-

naa Kirkens højeste Æresposter, og han syntes jo ogsaa som Domprovst i Børglum at være paa Vejen til Maalet. Men Katharina mente dog at have mærket Tegn til, at hendes Svoger ikke følte sig sikker paa Sejren og var misfornøjet med sin Stilling. Angrede det ham alligevel, at han havde givet Afkald paa Verden? Med Begærlighed havde han grebet Midlet til at udøve Magt paa et mindre Omraade, idet han lod sig gøre til Værge for Fru Cæcilie paa Noringtoft. Samtidig havde han rigtignok vist sig som en god Broder, idet han havde skaffet Poul, som stadig var i Pengeforlegenhed, det ene Laan efter det andet, mest af Kirkens Midler, imod Pant i hans Ejendomme. Men netop ved disse Haandsrækninger var Poul mere og mere kommen i sin kloge Broders Magt. Laa der Beregning bagved og i hvilken Hensigt? Hun kunde ikke udgranske det, men hun følte sig utryg.

Mens Fru Katharina tænkte sig om, fortsatte Provsten og sagde:

»Tvivl da heller ikke om, at det Raad, jeg har givet Poul, er fremkommet i den bedste Mening. Det tykkes mig, Poul, at der, ret betænkt, ikke er nogen Grund til at fordølge dette for Katharina?»

»Som du vil,» svarede Poul med et Skuldertræk.

»Saa vid da Katharina,» vedblev Domprovsten, »at det ingenlunde her drejer sig om Haardhed eller Tvang. Tværtimod vil Poul give Jens hans

Frihed og slippe ham løs. Naar han har udtjent paa Ørum og Esbern har gjort ham værgagtig, da vil det blive ham tilladt at drage ud i Verden, helst til fremmede Lande, og gaa i en stor Herres eller Fyrstes Brød. Paa den Vis kan han blive til noget. Tro mig, at dette vil være bedre for saa vilter en Knøs, end at gaa hjemme og mundhugges med sin Fader. Du vil maaske sige, at Jens, som vi høre, hidtil har skikket sig ret vel paa Ørum, men jeg føler mig forvisset om, at naar han kommer tilbage til Hjemmet, da vil det blive, som det var før. Har han derimod prøvet Verden og vender tilbage som en ganske Mand, da vil hans Fader kunne faa Gavn og Glæde af ham.»

Fru Katharina havde rejst sig op og gik utaalmodigt frem og tilbage, men standsede nu foran sin Husbond, saa ham ind i Øjnene og spurgte i en skarp Tone:

«Er du af samme Mening, Poul?»

Domprovsten saa sky til hende. Han havde undertiden faaet at føle, at der var mere Staal i hende end i Poul, og hun havde fra første Færd af været ham imod. Men med den Sans for kvindelig Skønhed, hvormed denne hellige Mand var begavet, kunde han ikke undlade at se, at Katharina Brodsdatter trods sine fyrretyve Aar endnu var ungdommelig og fager nok. En statelig Skikkelse var hun og førte sig rank og med Værdighed. Vel tilhyllede den vide og fodside Kjortel,

som Kvinderne dengang bar, hendes Legemes Form, men det stramt siddende Livbælte under Overkjortelen viste dog, at hun endnu havde en smækker Midie. Hendes Ansigtstræk vare, skønt ikke fine, dog veldannede og hendes Øjne skønne og ildfulde. Der dukkede i dette Øjeblik for Oluf Glob Minder frem om svage Øjeblikke, da han havde seet paa sin Broders Fæstemø med varme Blikke, men disse ømme Følelser havde nu forvandlet sig til Had.

Poul tøvede noget med Svaret, men endelig kom det dog.

«Jo,» sagde han, «det bæres mig for, at Olufs Raad er godt. Men tænk ikke, at jeg agter at øve Tvang paa Jens. Det staar ham frit for at blive hjemme, naar han hellere vil det.»

«Hvor kan han ville det, Poul, saa strengt du har holdt ham, næppe undt ham Raadighed over saa meget som en Hest eller en Hund og gjort Hjemmet til et Helvede for ham.»

«Det gjorde han selv,» sagde Domprovsten, «eftersom han misbrugte enhver Frihed, der blev ham undt. Men nu viser det sig dog, at Poul havde Ret i, hvad han før sagde om Moderkærligheden. Dit ømme Moderhjerte kan ikke taale at høre Tale om Skilsmisse.»

«Ikke det?» udbrød Fru Katharina. «Jo, visselig, om det tjente til Drengens Gavn. Men derom er der slet ikke Tale. Du kan ikke taale Synet af Jens, og, hvad værre er, hans egen Fader er

led ved ham og vil være ham kvit, det er Aarsagen. Ved Jomfru Maria, Moderkærligheden er den eneste Kærlighed, som holder i denne onde Verden. Mu skal det altsaa ende med, at vort Barn, vor eneste Søn, bliver banlyst og gjort hjemløs. Kun lidet tænkte jeg mig sligt, Poul, da jeg laa derinde i Stenstuen og havde født ham med Smerte, mens du stod hos og takkede Gud Herren, fordi han havde skænket os en Søn.»

«Nu, nu Katharina, slaa dig til Taals!» sagde Poul, idet han saa paa hende med et usikkert Blik. «Det er jo ikke givet, at det bliver fornødent at skikke Jens bort.»

Men hun gav ham intet Svar, svøbte sin Kaabe om sig og gik hastigt ind, mens Poul blev siddende og saa grublende hen for sig. Hustruens skarpe Ord havde ramt hans Samvittighed; det forholdt sig virkelig saa, at han helst vilde være Sønnen kvit. Han forudsaa, at naar en saa trodsig Dreng som Jens, voksede til, vilde han gøre Fordring paa en Raadighed, som han ingenlunde agtede at indrømme sin Arving, og det saa meget mindre, som han ikke ønskede, at Jens skulde faa Indblik i Sagernes virkelige Stilling og Forstand paa, i hvilken Grad hans Fader, naar det kom til Stykket, var afhængig af sin Broder. I og for sig foruroligede dette ikke Poul. Han nærede fuld Tillid til sin Broder, men naar Sønnen fik Lejlighed til at blande sig deri, vilde det give Anledning til Strid.

Domprovsten læste Pouls Misstemning ud af hans Aasyn og gav sig derfor til at tale beroligende til ham, men nu kom Havgussen og drev dem ind, denne slemme Taage, der saa ofte hjemsøger Thy og kuer baade Naturen og Menneskene. Den kom væltende ind fra Vesterhavet, sendte sin isnende Aande ud over hele Egnen, slukkede den dalende Sols Straaler og lagde sig tæt om Borgen, som om Luftaanderne mente, at en Kappe af den Sort passede bedst til det gamle, mørke Kastel.

ANDET KAPITEL

Fru Gro.

Ørum Slot, hvor Jens Glob nu befandt sig paa andet Aar, var et nyt stærkt Stenhus, vel befæstet og omgivet af Volde og Grave. Der sad Esbern Vognsøn, trygt med sin Hustru, Gro Gundesdatter Vind, hun som senere blev saa bekendt ved de mange Gaver, hvormed hun i sit Testamente betænkte Kirker og Klostre. Men paa dette Tidspunkt var hun saare langt fra at være saa kirkelig og from, som hun senere blev.

Dog var hun ikke haardhjertet, og da Forsynet havde nægtet hende Børn, viste hun de Ynglinge, som vare paa Ørum for at lære Hofskik, moderlig Godhed. Særlig tog hun sig af Jens Glob, fordi der baade var Venskab og Frændskab imellem hans Forældre og hendes Husbond. Han var nemlig Næstsøskendebarn til afdøde Esge Udsøn, hvis Hustru jo var en Glob. Dette var tilstrækkeligt til at knytte Familierne paa Ørum, Noringtoft og Sjørring til hinanden.

Iovrigt forhøjedes Fru Gros Deltagelse for Jens derved, at hun vidste, at han var bleven haardt behandlet i Hjemmet. Paa Ørum blev han taget med Mildhed, og det lokkede hans gode Egenskaber frem. Nu viste det sig ret, hvor megen Skyld hans Faders Haardhed, som blev næret af Farbroderen, havde i, at det genstridige i hans Natur havde taget saa stærkt Overhaand.

Aldrig havde Esbern Vognsøn havt saa flink og snild en Dreng i sin Tjeneste. Jens viste sig lydig, ivrig i sin Gerning og i enhver Henseende paalidelig. Meget stor og stærk af sin Alder var han og tillige behændig. Han drev det snart saa vidt med Færdigheden i at bruge Vaaben, at han for den Sags Skyld gerne straks kunde være bleven gjort værgagtig, og det hændte sjældent med en fjortenaars Yngling. Han tegnede til at blive en Mester i at bruge Sværdet, han førte Stridskollen med en for hans unge Alder mærkelig Sikkerhed og Kraft, og han kunde med sin Lanse støde selv de Kammerater, som vare ældre end ham, af Hesten. Midt i Kamplegen kunde han blive hidsig og vild, men ellers var han medgørlig nok.

En Dag sidst i April Maaned 1248 sad Esbern og hans Hustru i Hallen paa Ørum, fordybede i Samtale.

«Jens,» sagde Esbern, «gør sin Fader og Farbroder til Skamme for det ilde Skudsmaal, de gav ham, da han blev bragt herhid. Hidsig er han

og stridbar kan han være, naar han bliver egget, men ellers er der intet ondt i ham.»

«Ja,» svarede Fru Gro, «han er bleven skammelig miskendt. Men det tykkes mig, at Farbroderen lastede ham værst, som om han bar Nag til Drengen.»

«Hvad Aarsag skulde han have til det?» spurgte Esbern.

«Det er ikke saa let at udgranske,» svarede hans Hustru, «men jeg gør mig dog mine Tanker derom.»

«Nu, mit Hjerte,» sagde Esbern med et Smil, «du havde stedse nok af Tanker, og du plejer ikke at forholde mig dem. Lad mig da ogsaa faa høre disse.»

«Det skal du,» svarede Fru Gro, «uagtet jeg har Grund til at tro, at du ikke billiger dem. Jeg beder dig da at se tilbage i Tiden og mindes, hvorledes det begyndte mellem de to Brødre. Mens Oluf blev viet til Kirken, løb Poul af med Prisen, fik baade Arven og Bruden.»

«Bruden?» udbrød Esbern, «hende kunde Oluf da i intet Tilfælde faa, eftersom han havde forsaget Verden.»

«Nej, Esbern, det havde han dengang ikke. Han havde endnu ikke aflagt sit Løfte, og at han havde et godt Øje til Katharina, det var tydeligt at mærke, og han var hende nærmere i Alder end Poul. Vel har den Elskov næppe spillet nogen stor Rolle for Oluf; den er vel slukt som et hastigt

tændt Blus, men jeg tror dog, at Nag og Misundelse over Pouls lykkeligere Lod er blevet tilbage i hans Hjerte og er blevet siddende der som en Braad.»

«Ej, hvilken Snak, Gro! Oluf har jo vist sig som en god Broder og støttet Poul hver Gang det kneb.»

«Ja, ved at skaffe ham Laan af Kirkens Midler, saa at Poul har maattet pantsætte den ene Gaard efter den anden. Hvad Ende skal det tage?»

«Nu, Gro, han har ogsaa laant ham af sine egne Midler, er det end den ringeste Part. Oluf vil nok vide at skaffe sin Broder lempelige Kaar, og Poul kan jo, naar der kommer bedre Tider, indløse Panterne.»

«Der er vist langt til, og imens har Oluf sin Broder næsten ganske i sin Magt.»

«Nu Gro, at en god Mand skulle ville lægge sin Broder og sin egen Slægt øde, det faar du ikke mig til at tro.»

«Der sker stundom det, man mindst skulde tro, Esbern! Oluf er raadelysten over al Maade, men snu. Der er dybt til Bunds hos ham.»

«Du tager fejl af ham. Han er godhjertet og ruger næppe hverken over Hævn- eller Magttanker. Han er ikke nogen tungsindet Klosterbroder, snarest en glad Munk.»

«Ja,» udbrød Fru Gro, «det skal Gud og alle Hellige vide! Der mumles adskilligt om, at hans Levnet ingenlunde er, som det burde være.»

«Af den Sladder tror jeg intet,» svarede Esbern barskt. «En hellig Kirkens Mand er han, og som en saadan bør vi agte ham. Se til Cæcilie som hun ærer og lyder ham.»

«Ja, hun tilbeder ham, som om han var en Helgen, og han har høstet sin Løn derfor, al den Stund han nu raader for alt paa Noringtoft, som om det var hans eget. Og hans Magt paa Sjorring formeres stedse mere.»

«Ak, Gro! alt dette er kun Hjernespind. Du forvilder dig i dine mange Tankers Irgange. Til mig kan du jo sige, hvad du vil, men lad ikke alt dette komme videre. Jeg vil intet udestaaende have med Domprovsten, der stedse har vist sig at være min Ven. Ogsaa er han jo en af Kirkens udvalgte, alt en mægtig Mand og kan blive end mægtigere.»

«Du mener, at han kan vorde Biskop?»

«Jeg mener det ikke blot, men jeg ved, at det er paa Tale. Gamle Biskop Rudolf er, skønt det jo kun er et Aar, siden han blev indsat, dog træt. Han omgaas med den Tanke at træde af og vorde Munk i et Graabrødrekloster.»

«Fra hvem har du den Tidende?»

«Fra Broder Klemens. Da han sidst var her, kom han fra Børglum, hvor han havde gæstet sin gamle foresatte, hvad Biskop Rudolf jo var forhen som Domprovst i Vestervig, ved du, og Klemens hørte det af hans egen Mund.»

Broder Klemens var en Augustinermunk fra

Vestervig Kloster, som kun laa en god halv Mil fra Ørum. Fru Gro havde Forbindelse med dette Kloster, da hendes Fader havde stiftet en Sjælemesse der, og der agtede baade Esbern og hun selv engang at lade sig jordfæste. Broder Klemens var en gammel Ven af Fru Gros Slægt og baade hendes og hendes Husbonds Skriftefader. Han kom ikke sjælden til Ørum og blev der undertiden nogle Uger. Paa den Maade havde han lært unge Jens Glob at kende og fattet Godhed for ham.

Han ynkedes over Drengens Uvidenhed. Rigtignok lagde Datidens Adelsmænd kun liden Vægt paa Lærdom, ja ringeagtede den snarest, hvorfor Jens Globs Uvidenhed ikke var noget Særsyn. Men han havde dog en gejstlig Mand til Farbroder, som kunde og burde bødet paa Faderens Ligegyldighed i saa Henseende. At det ikke var skeet, forargede Broder Klemens, hvorfor han udbad sig Esbern Vogensons Tilladelse til at maatte undervise Jens og fik den. Det skete lejlighedsvis og med Mellemrum, men Jens erhvervede sig dog en Smule Færdighed i at kunne læse og grifle, som det kaldtes.

Fru Gro var hensunken i dybe Tanker. Endelig udbrød hun:

Nu, det bør ikke forundre mig, om det Rygte faar Ret. Oluf er snild, og i disse onde Tider kan vel en Skalk vorde Bisp. Dog bæres

det mig for, at det da vil blive trangt for ærlige Folk at bo i Børglum Stift.»

Ej, udbrød Esbern, «jeg gad vidst, hvad Skade ærlige Folk skulde tage deraf, at Oluf Glob blev Biskop. Men om han saa var Fanden selv, hvad han visselig er langt fra at være, vilde han dog ikke gøre os noget, eftersom han er vor Frænde og gode Ven.»

TREDIE KAPITEL

Margrethe Esgesdatter.

Maarup, en nu for længe siden forsvunden Herregaard, hvor afdøde Esge Udsons Moder, gamle Fru Elisabeth, boede, laa ikke langt fra Ørum. Margrethe Esgesdatter, som var i Huset hos Fru Elisabeth, befandt sig altsaa i Nærheden af Jens, og det vidste han selvfølgelig. Han havde flere Gange ytret Lyst til at tage over til Maarup og forny Bekendtskabet med sit Næstsøskendebarn. Han havde nu ikke seet hende i et Par Aar, men han havde fra sin tidlige Barndom ofte været sammen med hende, naar han med sine Forældre kom til Nøringtoft eller hun med sine til Sjørring; de havde altid kunnet godt sammen og leget mangen munter Leg med hinanden. Men hver Gang han slog paa den Streng for Esbern Vogensøn, fik han Afslag.

»Det gavner dig bedst,» sagde Esbern, »at blive til Huse og ikke strippe omkring. Desuden

er Fru Elisabeth nu skrantende og taaler ikke at uroes med Besøg.»

Men netop af den Aarsag havde den gamle Frue ikke været paa Ørum, siden Jens var kommen dertil, og saaledes havde de to unge hidtil ikke faaet hinanden at se.

Esbern og til Dels hans Hustru kendte Sammenkængen dermed. Han billigede Sagen, men den harmede hende. Tingen var, at Margrethes Fader inden sin Død havde udtalt det Ønske, at hans Datter og Jens Glob skulde forenes. Det var jo et ligeligt Ægteskab og det vilde knytte dem nærmere til deres kære Frænder paa Sjørring.

Der var imidlertid det i Vejen, at de efter Kirkeloven var for nær beslægtede. Rigtignok var den gamle strenge Regel, som forbød dem, der vare beslægtede i syvende Led, at indgaa Ægteskab, bleven formildet, men endnu gjaldt Forbudet beslægtede i fjerde Led, og Jens og Margrethe var jo som Næstsøskendebørn beslægtede i tredie Led.

Margrethes Moder, Fru Cæcilie, gyste tilbage for at give sit Minde til et Ægteskab, der i hendes Øjne ikke ikke var stort bedre end en Dødssynd. Hun var strengt kirkelig og havde ganske givet sig ind under sin Værges, Domprovst Olufs, aandelige Formynderskab. Hun tilkaldte da ham, han priste hende for hendes Gudfrygtighed og trængte saa haardt ind paa hendes Ægtefælle, at han opgav sit Forsæt. De to unge fik intet at

vide om, at den Sag havde været paa Bane, men Jens's Forældre vare blevne indviede i den. Fru Katharina talte de unges Sag, men det nyttede intet. Poul bøjede sig for sin Broders Grunde, og de maatte jo ogsaa anses for gode og gyldige.

Under disse Omstændigheder havde det været Domprovsten meget imod, at Jens blev sendt til Ørum, der laa Maarup saa nær. Men i det Punkt viste Poul sig som en Mand og lod sig ikke afholde fra at give sin Søn i Esbern Vognsøns Hænder. Dog føjede han Domprovsten saa vidt, at han forklarede Sagen for Esbern og tog det Løfte af ham, at han vilde gøre sit muligste til at holde de to unge fra hinanden. Skulde der opstaa Tilbøjelighed imellem dem, da vilde det jo kun føre til Ulykke, thi hverken han, Margrethes Moder eller hendes Formynder vilde give deres Minde til det Ægteskab. Esbern fandt dette rigtigt handlet af Poul og gav paa sine egne og sin Hustrus Vegne det begærede Løfte, men uden at indvie hende til Bunds i Sagen, eller gøre hende klog paa, hvor stor en Part Domprovsten havde i den fattede Beslutning.

Fru Gro gjorde sig imidlertid sine Tanker ogsaa om dette, og de kom frem, da Jens anden Gang havde bedet om at maatte tage over til Maarup, men atter faaet Afslag.

»Det er dog Synd saa ganske at holde de to unge fra hinanden,« sagde hun til sin Husbond. »De kunde faa Glæde af hinanden og det vilde

opmuntre Margrethe, som nu lever i sorgelig Ensomhed hos den gamle. Det er jo ingenlunde givet, at hun og Jens vilde fatte Elskov til hinanden.

«Det er dog at frygte,» mente Esbern, «og vi have nu engang givet vort Løfte.»

«Det er ellers sært,» sagde Fru Gro efter et Øjebliks Overvejelse, «at Poul med et er bleven saa strengt kirkelig. Jeg gad vidst Aarsagen til det.»

«Videbegærlighed og Nyfigenhed,» sagde Esbern, «er Kvindens Skodesynd. Den Arv fik hun jo fra Moder Eva, som trods Herrens Forbud aad et Æble af Kundskabens Træ.»

«Ja, hun vilde kende Forskellen paa godt og ondt, men vi Kvinder have nu forlængst faaet Rede paa det, og vi gøre ingen Synd i at hindre det, som i vore Øjne er ondt.»

«Hvad ondt er der da i dette?» spurgte Esbern i en skarp Tone.

«Jo,» svarede Fru Gro med Eftertryk, «at modsætte sig en doende Mands fromme Ønske, hvormed han vilde berede sin Datter en lykkelig og tryg Fremtid, det kalder jeg ondt.»

«Men Guds Død og hellige Pine,» udbrød Esbern, «her var jo Tale om intet mindre end at trodse Paven og ringeagte Kirkens Forskrifter. Hvor kunde Poul da billige det, og hvor turde Domprovsten andet end raade fra?»

«Tak,» svarede Fru Gro med et Smil, «nu

gik der Hul paa Posen, og min Nyfigenhed har gjort sin Nytte. Jeg tænkte nok, at Domprovsten stak bagved.»

«Ej hvad,» sagde Esbern, idet han slog ud med Haanden, «Domprovsten blev adspurgt og raadede fra, saaledes som det var hans Pligt. Hvor kunde en Kirkens Tjener række Haand til at befordre et sligt ugudeligt Ægteskab? Men nu er hans Ansvar end større, eftersom han er Moderens Værge og Datterens Formynder. Det nytter ikke at stampe imod Braaden der.»

«Man skulde efter det, du der siger, tænke, at Ægteskab mellem Næstsøskendebørn var noget ukendt. Ogsaa glemmer du, at Pavens Dispensation er til at erholde, uagtet ikke alle have fundet det fornødent. Du mindes vel Tage Nielsen, som med Slægtens Minde ægtede sin Farbroders Datter, altsaa sit Søskendebarn, men de gav Paven en god Dag. De bleve ikke ringere i Folks Øjne for det og ingen saa skævt til dem, uden nogle af Præsterne, og endda ikke alle.»

Der overdrev Fru Gro ikke, thi Paverne og Gejstligheden havde svært ved at faa al denne Unatur med Ægteskabsforbud banket ind i Hovederne navnlig paa de nordlige Landes Beboere.

«Om du saa snakker derom fra nu af og til Mikkelsdag,» sagde Esbern utaalmodigt, «saa rører det ikke ved denne Sag. Jens og Margrethe kunne aldrig blive Mand og Hustru.»

«Nu, min kære Husbond,» svarede Fru Gro,

«saa længe agter jeg dog ikke at snakke om den Ting, men noget vilde jeg gerne sige endnu. Vid da, at sidst jeg var ovre paa Maarup, da tilstod den gamle, at det er Meningen, at Margrethe skal indgives i Vreilef Kloster og vorde Præmonstratensernonne.»

«Nu, nu, Gro, der kunde times Barnet noget værre».

«Ikke naar hun skal tvinges dertil, Esbern!»

«Hvad Forstand har hun paa det? Hun er jo endnu kun et Barn.»

«Nej, ikke saa ganske, Esbern! Hun gaar jo i sit trettende Aar og skal snart firmes. Men Domprovsten er Mand for at øve Tvang paa en Sjæl, og dette maa være en Æressag for ham, al den Stund Kirken saa bliver beriget med Margrethes Gods, og Domprovsten vil vinde Anseelse derved. Jeg er saare bekymret for det stakkels Barn og det saa meget mere, som Vrejlef Kloster ikke har noget godt Lov paa sig.»

«Lige meget, hvorledes det end forholder sig dermed,» svarede Esbern afvisende. «Vi kunne intet gøre for at hindre det.»

Dog ønskede Fru Gro at gøre noget, og hun fik kort efter Lejlighed dertil. Gamle Fru Elisabeth blev nemlig kastet paa Sygelejet, Fru Gro blev kaldet over til Maarup og dvælede der nogle Dage. Hun skønnede snart, at dette var Sygdom til Døden, og det viste sig ogsaa, at den gamle var forberedt paa at gaa bort.

«Naar jeg er død,» sagde hun til Fru Gro, «da tag Margrethe med hjem til dit og lad hende blive paa Ørum, indtil hun kan blive skikket hjem. Muligt vil det mishage hendes Moder, men jeg ved intet bedre Raad. Her kan hun ikke blive og hos dig er hun jo ellers i gode Hænder.»

Fru Elisabeth udaandede Natten derefter, og den næste Dag vendte Fru Gro tilbage til Ørum, medbringende Margrethe, som ikke fældede mange Taarer over sin Farmoders Bortgang. Selv hørte hun ikke til de følsomme, og den gamle havde behandlet hende med stor Strenghed.

«Saa, nu have vi hende,» sagde Fru Gro efter Hjemkomsten til sin Husbond, «og jeg slipper hende ikke med min gode Vilje.»

«Nu,» svarede Esbern, «siden det er skeet som ved en Tilskikkelse, faar hun blive her, indtil vi have faaet sendt Bud til Noringtoft og erfaret hendes Moders Vilje.»

«O, lad mig forblive her hos eder!» udbrød Margrethe, idet hun greb fat i Fru Gros Skørt.

«Er det gørligt, da skal det ske,» svarede Fru Gro, idet hun klappede Margrethe paa Kinden, drog hende til sig og gav hende et Kys, mens Esbern rystede paa Hovedet. —

Den næste Dag mødtes Jens og Margrethe første Gang i Esberns og Gros Nærværelse. I det første Øjeblik bleve de staaende og stirrede paa hinanden uden at sige et Ord. Jens studsede ved at se, hvor stor og smuk Margrethe var bleven,

hun undrede sig over Jens's mandhaftige Ydre. Om han var smuk eller styg, det tænkte hun slet ikke over, men Jens var det, og hun genkendte ham straks. Hun havde da ogsaa forandret sig i langt højere Grad end han. Hendes Skikkelse var næsten fuldt udviklet, fyldig og kraftig, hendes rige gule Haar, som samledes foroven af et Pandebaand, bølgede ned ad hendes Ryg. Hendes Ansigtstræk vare ikke fine, men dog tækkelige, hendes runde Kinder blussede, og hendes store himmelblaa Øjne saa paa Jens med et ildfuldt Blik. Det var en Jomfruskikkelse, som nok kunde faa en Ynglings Hjerte til at banke. Der viste sig da ogsaa nogen Usikkerhed i Jens's eller saa faste og haarde Træk, da Margrethe med et fløj hen til ham, slog sine Arme om hans Hals og gav ham et hjerteligt Kys.

«Det begynder ved min Helgen godt!» udbrød Esbern, mens Margrethe slap Jens og løb rødmende tilbage til Fru Gro.

«Det var kun et Søsterkys, en Barnestreg,» sagde Fru Gro, idet hun tog Margrethe ved Haanden og gik med hende ind i Fruerstuen.

Men da Døren havde lukket sig efter dem, tog Esbern Jens for.

«Det var muligt kun et Søsterkys, du der fik, Jens,» sagde han. «Men det næste du faar eller tager, turde blive et Elskovskys. Der er ikke megen Blyhed ved Margrethe, som det lader. Hun

har tænkelig sunget for mange Elskovsviser og lært noget af dem.»

Jens fortornedes ikke, men han stak i at le.

«Tak have I, Esbern,» sagde han, «fordi I gav mig den Undervisning! Det Kys Margrethe gav mig, vakte ikke slige Tanker hos mig, men nu skønner jeg, at hun vel kan blive en Jomfru, som det er værdt at lægge sig efter.»

«Spotter du mig Dreng?» udbrød Esbern fortornet. «Det er nok bedst, at du faar fuld Besked, enddog det burde være ufornødent. Du kan ikke være uvidende om, at Næstsøskendebørn i Følge Kirkens hellige Lov ere for nær beslægtede til at turde indgaa Ægteskab med hinanden, og de bør da ikke drive Elskovshandel. Tag derfor Vare paa dig selv og lad hende ikke sætte dig Fluer i Hovedet.»

«Sig det til hende og ikke til mig,» svarede Jens i en trodsig Tone. «Jeg har intet gjort, hvorved jeg kunde fortjene den Advarsel, I der har givet mig.»

Det Svar lukkede Munden paa Esbern, som imidlertid, netop fordi det var berettiget, forlod Jens i Vrede. Det kom saaledes ikke til nærmere Forklaring mellem dem, men senere fik Jens fuld Besked af Fru Gro om Sagernes Stilling. Han fik at vide, at det var i Følge et Paabud af hans Fader, at han var bleven holdt borte fra Maarup.

«Han har ment,» sagde Fru Gro, «at som

Sagen nu engang er, tjener det til dit og Margrethes Vel, at I blive holdte borte fra hinanden.»

«Mener I ligesaa, Madmoder?»

«Nu Jens, der ligger kun ringe Magt paa, hvad jeg mener. Men jeg er glad ved at have Margrethe her, og jeg ser ingen Ulykke i, at I to sees og veksle Ord med hinanden, saa længe hun er her.»

«Tak, Madmoder,» udbrød Jens glad, «i eder er der dog Rimelighed.»

«Dog,» vedblev Fru Gro, «bør du lægge dig den Advarsel, som du siger, at Esbern har givet dig, paa Sinde. Du bør holde dig det for Øje, at Margrethe aldrig kan blive din. Hendes Moder og endnu mindre hendes Formynder give ingen Sinde deres Minde til et Ægteskab, som strider mod Kirkens Lov, og det er jo af ham, at Sagen sluttelig hænger.»

«Farbroder er en Skalk!» udbrød Jens med Fynd.

«Lad os haabe, at han ikke er det,» sagde Fru Gro, og i de Ord laa der kun en svag Protest. «Men hvad han end er, saa har han Magten, og det nytter ikke at stampe imod Braaden.»

«Vel, Madmoder, men til at stampe imod Braaden, dertil har stedse min Hu staaet lige fra det af, at jeg kunde skønne. Jeg føler ved min Helgen nu stor Lyst til at gøre Margrethe til min Fæstemø, just fordi det er Farbroder imod.»

«Lad nu ikke Sindet løbe af med dig, Jens!

Det vil straffe sig, om du ikke bruger din Forstand. Men jeg ved jo, at du har havt ublide Kaar i Hjemmet, det undskylder dig noget.»

«Ej,» udbrød Jens, «jeg er saa led ved Sjørring, at jeg vilde være tilfreds, om jeg saa aldrig gensaa Borgen mere.»

«Hvad, Jens, ringeagter du dit Fødehjem, dine Fædres Hus, som du engang skal arve?»

«Det gamle Kastel er som et Fængsel for mig,» svarede Jens med et mørkt Blik. «Der er utrygt for mig at være. Fader har givet sig i Klærkernes Vold og Moder maar intet. Her paa Ørum kan jeg trække Vejret frit, og her har jeg levet glade Dage, takket være eders og Esberns Godhed. Men siden nu dette med Margrethe er kommen paa, da skal der vel vogtes paa mig ogsaa her.»

«Ikke af mig Jens. Men Esbern har givet Løfte derom, og han maa holde det.»

«Ha, ha,» lo Jens vildt, «jeg skal pudse ham! Jeg skal kaste Runer for Margrethe, ligesom Hr. Peder gjorde med Helleliden.»

«Skam dig, Jens, nu bliver du ond! Esbern har ikke fortjent det af dig.»

«Ej,» svarede Jens, «jeg tænkte ikke saa meget paa Esbern, som paa ham, der ved Guds Unaade blev Margrethes Formynder, og som sikkert er Mester for det hele.»

Derpaa vendte han sig for at gaa af Stuen, men Esbern var ubemærket traadt ind ad Døren,

saa at Jens i sin Hastighed nær havde løbet ham over Ende.

«Se dig for, Dreng!» raabte Esbern, idet han skød Jens til Side, men lod ham dog gaa uden at antaste ham. «Hvad er der nu løs?» spurgte han derpaa.

«O, det er intet,» svarede Fru Gro lidt forlegent. «Jens føler sig krænket over den Advarsel, du gav ham i Gaar, men han forvinder det nok.»

«Det staar til at haabe!» brusede Esbern op. «Skikker han sig ikke med det gode, da skal han faa det onde at smage. Vi faa nok Fortræd deraf, at Margrethe er kommen hid. Hun burde ikke være her.»

«Men det er nu engang skeet uden Foranledigelse fra vor Side, og naar vi kun tage det med Forstandighed og Ro, da vil der næppe komme nogen Ulempe af det.«

«Du mener, kan jeg tænke, at det fattes mig paa begge Dele,» sagde Esbern med en Spydighed, som var ganske usædvanlig for ham.

«Ved Guds Moder nej, Esbern! Ellers ikke: men det tykkes mig, at du i denne brydsomme Sag ikke har brugt din vante Omtanke og forivret dig. Jeg maa tro, at du ved at gøre noget saa stort ud af det, der forefaldt mellem de to unge ved det første Møde, har vakt Tanker hos Jens, som han ikke nærede forinden, og saaledes har du sagtens bevirket netop det modsatte af det, du tilsigtede.»

«Snak om en Ting,» svarede Esbern heftigt, det er Varmen af det Kys, som Jens fik, der har gydt Ild i hans Blod. De unge Piger ere i disse Tider fordærvede. Fru Elisabeth vidste nok, hvad hun gjorde,, da hun holdt Margrethe saa strengt. At ave hende, derpaa kommer det især an. Jeg lægger dig det paa Sinde, Gro, og beder dig give hende en Advarsel af samme Sort, som jeg har givet Jens.»

Dette Paabud var dobbelt nødvendigt, fordi Esbern agtede sig ud paa en Rejse. Han havde paatrængende Forretninger at afgøre i sit Len og agtede sig saa med det samme op til Noringtoft for at give Fru Cæcilie Underretning om hendes Svigermoders Død og lade hende vide, at Margrethe i Følge den afdødes Ønske foreløbigt var givet i hans Hustrus Varetægt og befandt sig paa Ørum.

Den næste Dag drog han af, efter at han havde mindet sin Hustru om, at hele Ansvaret nu hvilede paa hende. Hun tog sig det imidlertid temmelig let og holdt ingenlunde nogen Formaningstale til Margrethe. Heller ikke holdt hun de to unge fra hinanden, de kunde uhindret sees og veksle Ord, men det skete kun i hendes Nærværelse. De opførte sig begge sømmeligt og gav ikke i nogen Henseende Anstød, hvorfor Fru Gro følte sig mere og mere overbevist om, at hun havde truffet det rette.

Iovrigt var hun i disse Dage flere Gange paa Maarup, og hver Gang tog hun Margrethe med. De sørgede for, at den gamles Lig blev sømmelig klædt og lagt i Kisten, som saa skulde henstaa paa Maarup, indtil der blev taget Bestemmelse om hendes Jordefærd.

FJERDE KAPITEL

Hr. Buris og liden Kirsten.

Mens Esbern Vognson var fraværende, indtraf Aarsdagen for Fru Gros Forældres Sjælemesse i Vestervig. Baade hun og hendes Husbond plejede at overvære Læsningen af denne Messe, og nu indfandt Broder Klemens sig for at spørge, om Herskabet ogsaa denne Gang vilde glæde Klostret ved sin Nærværelse.

Han fik da at vide, at Esbern var fraværende, og at Margrethe efter sin Farmoders Død var bleven bragt hid til Ørum. Fru Gro fik en lang Samtale med Klemens, som blev fuldstændig sat ind i Sagernes Stilling. Men i det hun aabnede sit Hjerte for sin Skriftefader, mærkede hun snart, at hendes lemfældige Opfattelse af de unges Forhold ikke havde hans Bifald. Han var af samme Mening som hendes Husbond og billigede Domprovstens Handlemaade.

Derpaa gav han sig, skønt ingenlunde opfordret dertil af Fru Gro, i Lag med Jens for at ud-

forske hans Sindelag og, om fornødent tale ham til Rette. Men han gik ikke lige til Sagen. Først gav han sig til at undersøge, om Jens havde gjort Fremskridt i Grifle- eller Skrivekunsten. Han havde nemlig, da han sidst var paa Ørum, efterladt nogle af ham selv opsatte Forskrifter, som Jens skulde efterligne. Men nu viste det sig, at Jens ikke havde rørt Griflen.

«Hvi har du dog været saa efterladen?» spurgte Munken. «Jeg troede, at du havde fattet Lyst til den fredelige Gerning.»

«Ja nok, Fader Klemens,» svarede Jens. «Men først havde vi den store Fægtning paa Grønningen, som tog min Hu og næsten al min Tid. Og siden fik jeg muntert Selskab og god Tidkort.»

«Det har du jo hver Dag til Overflod i dine Medbrødre, Jens!»

«Nu, jeg sigtede ikke til dem, men til mit Næstsøskendebarn, Margrethe Esgesdatter, som er kommen hertil, da hendes Farmoder paa Maarup døde.»

«Ja,» sagde Klemens, «jeg ved, at hun er her.»

«Nu,» vedblev Jens, «hun var min Legesøster i min Barndom, saa vi kunne godt med hinanden.» Dog lege vi ikke mere, uden med Ord.»

«Den Leg kan blive farlig nok,» sagde Broder Klemens med Alvor. «Hvad der i Barndommen var en Leg med Boldte, kan nu blive en Leg med Hjerter, og du kender Aarsagen til, at du bør holde dig fra Margrethe Esgesdatter.»

«Ved alle Hellige ja!» udbrød Jens. «Jeg er bleven overflødigt mindet om det, som Domprovsten og alle Klærke, I sagtens med, holde for at være Margrethes og min Pligt.»

«Holde for!» gentog Klemens forarget; men han dæmpede sin Vrede og vedblev i en roligere Tone: «Nu, jeg vil ikke føre Disput med en uvidende Dreng, som dig. Trods dit store, stærke Legeme er du dog endnu et Barn, fuld af Ufornuft, mærker jeg. Ogsaa hos Margrethe er Legemets Vækst gaaet forud for Sjælens. Dog tænker jeg, at der er mere af en Mand i dig, end af en Kvinde i hende. Du bør da som den stærkeste være fornuftig og holde igen.»

«Ej,» udbrød Jens, «jeg kan mærke, at Fru Gro har havt eder i Tale, saa at I er bleven vidende om det Kys, som Margrethe var tosset nok til at give mig, da vi mødtes i Hallen. Det var kun Barnagtighed og har intet trukket efter sig.»

«Jeg vil tro dig, Jens! Hidtil har jeg heller ikke hos dig bemærket nogen Tilbøjelighed til at give dig i Lag med Piger, uagtet flere af dine Medbrødre i det Stykke have givet dig et slet Eksempel. Afhold dig fremdeles derfra Jens og vær fast i det Punkt. Ingen Mand, der giver sig hen til en Kvinde, kan bevare sin Frihed og Selvstændighed.»

«I forglemmer, ærværdige Herre,» sagde Jens

med et Smil, «at jeg ikke er udseet til at vorde Munk eller Præst.»

«Gid du var, Jens, gid du var! Da kunde du blive en renlivet Mand. Kvinden er svag og Aarsag til al Synd. Det har hun været lige fra Skabelsens Dage, og hun er ikke bleven bedre siden.»

«Da ved jeg dog ikke andet,» indvendte Jens, «end at baade min Moder, min Søster saa og Fru Gro ere ærbare og dydige Kvinder.»

«Ja,» indrømmede Broder Klemens, «slige findes, men de ere ikke mange. Jeg fristes stundom til at give Fædrene Ret, som nærede Tvivl om, hvor vidt Kvinderne overhovedet ere Mennesker.»

Da lo Jens, men den lærde Munk sagde ikke det hen i Vejret, thi Krønikerne berette, at paa Carl den Stores Tid blev under en Kirkeforsamling hint Spørgsmaal virkelig rejst og drøftet for Alvor. Men Broder Klemens indlod sig ikke paa at dokumentere sin Paastand.

«Siden den Tid,» sagde han, «er det blevet anderledes, Jens! Da Riddervæsenet kom i Flor og begyndte at drive sit Spil med Mændene, da gave de sig til at dyrke Kvinderne som Gudinder og satte dem over selve Guds Moder.»

«Nu, ærværdige Fader,» sagde Jens muntert, «hvis jeg indlod mig paa den Gudsdyrkelse, da maatte jeg være en stor Nar. Jeg mener kun, at en Pige er en mere snild Legekammerat, end en Dreng.»

Det Svar tilfredsstillede Broder Klemens, saa at han ikke trængte videre ind paa Jens, men lod det blive derved. Dog undlod han ikke nøje at iagttage Jens, men han blev intet var i den unges Færd, som fortjente Misbilligelse.»

Jeg er nu,» sagde han saa til Fru Gro, kommen til samme Slutning som I, ædle Frue. Her er intet at forurolige sig over, i det mindste ikke for Drengens Vedkommende, hvordan det end har sig med Pigen. Jens har muligt nogen Godhed for hende, men han elsker Vaabenleg højere. Han sukker efter at blive værgagtig, drage ud paa Eventyr og vinde de gyldne Sporer, lige som hans Fader i sin Tid gjorde. Jeg slutter det af nogle Ord, han i Gaar lod falde til de andre Smaasvende, da de efter endt Fægtning stod sammen paa Grønningen, og jeg gik forbi.

Imidlertid havde Fru Gro besluttet sig til, ledsaget af Broder Klemens, at drage til Vestervig for at bivaane Sjælemessen. Hun fandt det ikke raadeligt at lade Margrethe blive alene hjemme og agtede derfor at tage hende med. Men saa kom Jens og bad om at maatte gøre dem Følgeskab. Han vilde gerne se Vestervigs berømte Kloster, hvorom Broder Klemens saa ofte havde fortalt ham. Fru Gro undlod ikke at raadføre sig med sin Skriftefader om den Sag, og han raadede ikke fra, da de to unge der, som her, vilde være under behørigt Opsyn. Jens fik altsaa Tilladelsen, og glad blev han, thi i al den Tid, han havde tilbragt

paa Ørum, havde han ikke været langt udenfor Slottets Enemærker.

Paa Ørum fandtes der en Herlighed, som kun faa Herregaarde her i Norden i de Tider kunde rose sig af at eje, nemlig en Karm. Kvinderne rejste til Hest ligesom Mændene, og krævedes der af Helbredshensyn en mageligere Befordring, saa maatte de nøjes med en Fjællevogn, hvor Halm og Dyner afgav et blødt Leje. Fru Gros Karm lignede da ogsaa mest en lang Seng paa Hjul, men de knejsende Stolper og Forhængene gave dog Anseelse.

Hun agede da helt stateligt med Margrethe ved sin Side ad Vestervig til, mens Broder Klemens og Jens samt et Par ridende Svende fulgte efter. Den gejstlige Herre brugte ellers helst paa saa korte Udflugter Apostlenes Befordring, men for sin unge Vens Skyld havde han besteget en Hesteryg, uagtet den Ganger, Jens havde udsøgt til ham i Ørums Stald, var adskilligt væligere end Klosterets Klepperter.

Jens befandt sig nemlig ikke rigtig vel, naar han ikke sad i en Saddel og følte en rask Ganger under sig. At rejse til Fods syntes ham at være uværdigt for en Ridders Søn, at age kvindagtigt og ulideligt. Helst vilde han havt Magrethe til Hest ved sin Side, og han gjorde ogsaa et Forsøg paa at faa det sat i Værk, men Fru Gro afviste det beslemt, og Broder Klemens tilbød saa at være Jens's Makker. Men den ærværdige Herre

fik snart Anledning til at fortryde det, thi Jens var kaad nok til, hvor Vejen tillod det, at lade sin Ganger strække ud. Broder Klemens' Forsøg paa at holde sin Hest an mislykkedes ganske, og saa morede Jens sig over sin værdige Mentors Anstrengelse for at holde sig i Sadlen, naar Hesten sprang frem for at komme paa Siden af sin Kammerat. Til sidst blev ogsaa Korehestene urolige derved, saa at Fru Gro maatte lade en af Svendene indhente og standse Jens, hvorpaa hun gav ham en Irettesættelse for hans Vildskab. Han skikkede sig da, og red nu sindigt og fornuftigt, saa at de uden Uheld naaede Klostret.

De bleve modtagne af Prioren og bivaanede Messen, men da den var læst, og Fru Gro havde forrettet sin Andagt i Kirken, fulgte hun Prioren ind i Klostret. Der samtalede hun længe med ham, mens Jens og Margrethe, ledsagede af Broder Klemens, gik ud for at se sig om. Margrethe stilede efter et bestemt Maal. Hun vilde nemlig vise Jens Hr. Buris' og liden Kirstens Grav, hvor hun havde været en Gang før med sin Farmoder.

Men straks da de kom ud af Kirken, blev Klemens standset af en Klosterbroder, som havde noget at meddele ham, og det lod til at være af Vigtighed, thi de gik ind i Kirken, idet Klemens sagde: «Tøv lidt, Børn, jeg skal straks være hos eder.»

«I kan finde os ved Hr. Buris' Grav,» raabte Margrethe og trak saa af med Jens. Men da

Graven ligger nær ved Kirken, gjorde Broder Klemens sig ingen Betænkeligheder ved at lade de unge gaa derhen uden Ledsagelse.

Jens betragtede med Forundring den lange, smalle Sten, som dækker Graven.

«Er Graven som Stenen,» sagde han, da maa der kun være snæver Plads til to.»

«De ligger i een Kiste, siger man,» svarede Margrethe, idet hun stod og stirrede paa Stenen. «Først derved bleve de retteligt forenede.»

«Var de det da uretteligt før?» spurgte Jens.

«Ja,» lod Margrethes Svar, «skønt jeg ikke kalder det saa, eftersom de havde hinanden kær af Hjertens Grund. Kender du ikke Visen om Hr. Buris og liden Kirsten?»

«Nej,» svarede Jens, «jeg kerede mig aldrig stort om Viser.»

«Da lad mig kvæde den for dig,» sagde Margrethe, idet hun saa sig om, og da der ingen Broder Klemens viste sig, satte hun sig i Græsset ved Ligstenen, og Jens tog Plads ved hendes Side.

Og nu fik han at høre en af de mindst troværdige af vore Folkeviser, og hovisk og anstændig er den da heller ikke. Men sligt anfægtede jo ikke Datidens Kvinder, ikke engang de sædelige, og der skulde henrinde adskillige Aarhundreder, inden de tilegnede sig den fine Følelse, som Nutidens Kvinder ere i Besiddelse af, men som, hvor priselig den end er, dog ikke er nogen sikker Borgen for Dyd.

Margrethe havde lært Visen af sin Amme, og skønt den var lang, kunde hun den dog paa sine Fingre. Fuldtonende lød hendes for hendes Alder dybe Stemme, idet hun sang:

Kong Volmer og Dronning Sophie sidde i Sale,
De kom om liden Kirsten at tale.
Kirsten lille var from,
Saa herligt kunde hun raade de Runer.

Hør du Dannekonning, kær Herre min,
Vil I give Buris liden Kirstin?
I har en Søster, jeg en Bror,
Saa herligt Giftermaal gøre vi i Aar.

Det skal ikke ske, mens mig undes Liv,
At give min Søster til en Hestetyv.
Liden Kirsten er en Jomfru saa væn,
Hr. Buris er lig en Hestedreng.

Dronningen blegned i Rosenkind,
Min ædelig Herre, foragter I mig?
Dronningen slog sin Haand imod Bord,
Saa sandelig skal jeg hævne de Ord!

Kong Wolmer giver nu sin Søster til en Fyrste baade rig og fin og drager derpaa i Leding. Mens han er borte, skal Hr. Buris tage vare paa Land og Rige. Da Jens havde hørt det Vers, udbrød han:

«Det var da sært, at Kong Wolmer vilde betro Rigets Styrelse til saa ussel en Karl, som Hr. Buris, hvem han ikke agtede højere end en Hestedreng.»

Hvor ofte end Margrethe havde sunget den Vise, saa havde hun dog aldrig tænkt over det. Men hun lod sig ikke forbløffe.

«Vær vis paa,» sagde hun, «at naar det staar i Visen, saa maa det være rigtigt og sandt.»

Derpaa fortsatte hun sit Foredrag af Visen, hvori Handlingen udvikler sig paa følgende Maade:

Mens Kongen er fraværende, skrider Dronningen til Hævnens Værk, idet hun opfordrer Buris til at lokke og forføre liden Kirsten. Han krymper sig først derved, men gaar dog til sidst ind derpaa og forsøger det. Kirsten viser sig imidlertid fast, indtil Dronningen faar kastet Runer i hendes Seng. Saa løber hun ind til Buris og giver sig ham i Vold:

Den Nat hun sov i Ridderens Arm,
Sig selv til Sorrig og daglig Harm.

Da Kongen saa kommer hjem, begærer han at se sin Søster, men faar det Svar, at Kirsten har lagt sig ind i Stenstuen og der født et Barn. Han vil imidlertid ikke tro det og lader hende hente. Da hun er kommen til Stede, rækker Kongen hende sin Haand, drikker hende til og viser hende megen Ære. Dernæst beder han hende om at synge en Elskovsvise:

Du skal danse, du skal kvæde,
Mine Gæster skal du i Aften glæde.

Hun giver sig da til at synge, Kongen danser

med hende og saa de andre Herrer, den ene efter den anden:

De dansed ud, de dansed ind,
Det kunde ikke kendes paa hende.

Da vender Kongen sig til Dronningen og stempler hendes Beskyldning som Løgn. Men saa blotter Dronningen Kirstens Bryst og — »malker Mælk paa Jord«. Det overbeviser Kongen, han lader Svøben hente og Kirsten piske, indtil hun ligger i blodige Strømme. Dog faar hun Tid til at skrifte, skænker Kongen sine Borge og sin nyfødte Datter Inger det røde Guld, for at hun kan hævne hendes Død:

Saa gav den Rose op sin Aand,
Og den befalede i Guds Haand.

Men Kongen angrede, hvad han havde gjort, udskældte Dronning Sophie for en ond Kvinde og var hende siden aldrig god. Kirsten lod han prægtigt begrave i Vestervig, men han lod Øjnene stinge ud paa Buris, hans højre Haand og venstre Fod afhugge, og derpaa blev han lænket til Kirkemuren i Vestervig, hvor han fristede Livet i tolv Aar og havde daglig sin Hjertenskærs Grav for Øje. Da han var død, blev han lagt ned i Graven til hende.

Der er imidlertid nogle slemme historiske Hager ved dette Sagn. Buris var saaledes ingenlunde Dronning Sophies Broder, derimod Svend

Estridsøns Sønnesøn og Kong Volmers Næstsøskendebarn. Dernæst blev han anklaget og mishandlet paa Grund af Højforræderi, og endelig vides der intet om, at Kong Volmer havde en Søster, som hedte Kirsten. Man har derfor gættet paa, at hun har været Kongens naturlige Datter. Men muligt er det dog, at der har været en Grund til at straffe Buris saa grusomt, hvorom Historien tier, og at Buris virkelig har havt noget at gøre med en liden Kirsten. I hvert Fald er det for længe siden ved en Undersøgelse af Graven blevet konstateret, at der virkelig findes en Kiste eller et Leje af Sten med to Rum, hvori der ligger to Skeletter ved Siden af hinanden. Der er da noget, der taler for, at det er Buris og liden Kirsten, hvem denne Grav gemmer, og at Margrethe Esgesdatter og hendes samtidige ikke tog fejl i at tro derpaa.

Da Margrethe var kommen til Ende med Visen, blev hun siddende og stirrede tavs og med taarefyldte Øjne paa Ligstenen. Ogsaa Jens følte sig noget bevæget. Margrethe brød først Tavsheden.

«Ja, her ligge de,» sagde hun med dæmpet Stemme. «Man siger, at de ved Midnat stige op af Graven, og vandre Haand i Haand Klostret rundt.»

«Det er da godt,» udbrød Jens, idet han kastede et sky Blik til Graven, «at slige Genfærd ikke vise sig om Dagen. Nødigt vilde jeg møde dem.»

«Men jeg vilde ikke blive ræd, om sligt timedes mig,» udbrod Margrethe. «Jeg vilde sporge liden Kirsten, om hun ikke var glad ved sin Skæbne, enddog den fik saa sorgelig en Ende.»

«Men jeg,» sagde Jens, «vilde adsporge Hr. Buris, om han dog ikke var af den Mening, at han maatte betale den Elskov lovlig dyrt.»

«Muligt har han meent det,» svarede Margrethe, «men liden Kirsten næppe for sit Vedkommende. De Runer maa have indgivet hende stor Kærlighed til Hr. Buris, og det maa have været en lyksalig Tid for hende, indtil hendes grumme Broder, Kongen, kom over hende. Ogsaa gik hun skønt i Døden med Dans og Sang.»

«Du forglemmer, hvad du nys selv sang,» sagde Jens i en tilrettevisende Tone, «at liden Kirsten sov i Ridderens Arm, sig selv til Sorrig og daglig Harm.»

Margrethe tilkastede ham et fortørnet Blik, mens Jens for fort og sagde:

«Dette, Margrethe, har givet mig noget at tænke paa. Sig mig, forholder det sig saa, at din Hu staar til mig?»

«Af hvad Aarsag sporger du mig derom?» spurgte Margrethe med en knibsk Mine.

«Nu,» svarede Jens, «det vilde ingenlunde mishage mig, hvis du kunde blive min, men da det, som du vel ved, ikke synes gørligt, saa er det dog bedst, at vi se os vel for.»

«Jens,» udbrod Margrethe, idet hun saa paa

ham med et funklende Blik, «du ved ikke, hvad Elskov er. Gerne vilde jeg blive din og give mig hen til dig, skulde min Skæbne end blive lige saa krank, som liden Kirstens. Vid, at du aldrig har været ude af min Tanke, siden jeg saa dig første Gang, var jeg end dengang kun et Barn.»

Jens begyndte at blive blød om Hjertet. Fager var Margrethe at se til, som hun sad der med Armene korslagte under sin fyldige Barm og lod sine ildfulde Øjnes Straaler falde paa ham. Han havde jo sagt, at han kunde fristes til at prøve paa at gøre hende til sin Fæstemø bare for at stampe imod Braaden og trodse Domprovsten, men nu følte han, at han ikke behøvede at egges af den Grund. Havde det været gørligt, vilde han maaske gerne straks løben af med hende. Men dette pludselige Anfald af Elskovsfeber gik snart over, og han genvandt Besindelsen.

«Nødigt,» sagde han, «vilde jeg, at din Skæbne skulde faa Lighed med liden Kirstens. Der synes jo heller ikke at være nogen Fare for det, al den Stund min Moder ikke er nogen ond Kvinde, som vil lokke dig med Runer, og af mig har du ingen Uskikkelighed at frygte. Men dog ere vi stillede lige som de Tvende, der ligge dernede var, i saa Maade, at de, der raade for vor Skæbne, ville formene os at komme sammen. Vi faa da tie og bie, og det er der gode Stunder til, eftersom jeg er for ung til at tage en Hustru og du endnu ikke en giftefærdig Jomfru.»

Det stod at læse i Margrethes Øjne, at hun mente, at hun var det, og fra Alderens Side var der intet i Vejen, da en Pige dengang betragtedes som giftefærdig, naar hun havde fyldt det tolvte Aar. Men de færreste vare i Vækst saa fremmelige som Margrethe, hvorfor det næsten aldrig skete, navnlig ikke i de nordlige Lande, at en Jomfru blev gift i saa ung en Alder.

«Jens,» udbrød Margrethe i en grædefærdig Tone, «du har mig ikke kær!»

Men i det samme faldt hun ham om Halsen, han holdt hende fast, og de vekslede et Kys, som intet barnligt havde ved sig.

«Saa,» sagde derpaa Jens, idet han rev sig løs, «nu fik du at mærke, at jeg dog har dig kær. Men Underværker kan jeg ikke gøre. Vi maa tie og bie til bedre Tider, da alt skikker sig saaledes, at vi kunne komme rettelig sammen.»

«Hvad mener du med det »rettelig»?» spurgte Margrethe, idet hun saa op, og hendes Kinder blussede.

«Dermed,» svarede Jens, «sigtede jeg ikke til Kirkens Velsignelse, som ikke er fornøden, men til vore Forældres og Frænders Samtykke. Det maa dog til, Margrethe!»

Hun sad i nogen Tid og stirrede paa ham uden at sige et Ord. Hvad hun tænkte, beholdt hun for sig selv. Ublufærdig var hun ikke, men hun levede i en Tid, da Lidenskabernes Bud var den højeste Lov baade i Kærlighed, Had og Hævn.

Trods al Gudsdyrkelse og alle Messer og Bønner var Kristendommens Aand kun i ringe Grad trængt ind i Hjerterne, og naar det kneb, satte man større Lid til Runer end til Bønner, og man frygtede mere Ellefolks, Troldes og Havfruers Vrede, end nogen Helgens. Margrethe Esgesdatter var altsaa i sit Hjerte en lille Hedning, og naar Jens ikke var det i samme Grad, da kom det ikke af nogen indre Overbevisning, men kun deraf, at hans Hjerte var mindre fængeligt.

Pludseligt tog Margrethe en Guldring af sin højre Haands Langefinger. Det var en Gave, som hendes Fader havde givet hende paa det sidste, et Arvestykke, men hun vidste ikke, fra hvem Ringen oprindeligt skrev sig. Den var gjort til en voksen Kvinde, men hendes Langefinger var nu bleven stor nok til at udfylde den. Først havde hun ikke agtet videre paa den, men da hun af nogle Ord, som vare undslupne Fru Elisabeth, havde faaet at vide, at hendes Fader havde været hende og Jens god, havde hun baaret den og holdt den højt i Ære. Det fortalte hun nu Jens og tilføjede:

Dette lille Klenodie holder jeg for et Vidnesbyrd om, at min kære Fader mente os det vel. Det bør da ikke være min Ejendom alene. Kom, lad os dele den og beholde hver sin Part. Læg den paa Hr. Buris' og liden Kirstens Gravsten og hug den over!»

Jens tog Ringen og saa lidt paa den, som om

han betænkte sig, men føjede hende dog deri, lagde Ringen fra sig og huggede den over med sin Dolk, saa det klang i Stenen. Samlede saa begge Stykker og lagde dem i hendes Haand. Hun rakte ham derpaa den ene Halvdel og sagde:

«Der tag den og forvar den! Kommer jeg nogen Tid i Nød, da vil jeg skikke dig min Halvpart og se saa deri en Bøn om, at du skal ile mig til Hjælp.»

«Nu,» svarede Jens med et Smil, idet han tog sin Halvpart og stak den til sig, «vi ere da ligesom til Hælvten trolovede.»

«Spot mig ikke!» udbrød Margrethe, «Fra nu af er du i mine Øjne min Fæstemand.»

«Jeg har intet derimod, mit Hjerte,» svarede Jens sindigt, «men ret beseet, da er det, vi her have foretaget os, kun Leg. Jeg tænker, at om nogle Aar, da er du enten en anden Mands Hustru, eller gemt i et Kloster, og jeg vil næppe have Magt til at bjærge dig, hvor gjerne jeg end vilde.»

«Jeg sværger dig til,» svarede Margrethe med Ild i sit Blik, «at før det sker, vil du se mig død og ligge paa Baare! Jeg sværger det ved min Faders Minde og ved den Rose, som ligger falmet der i Graven ved sin Vens Side.»

Jens fik ikke givet Svar, thi nu kom Broder Klemens farende. Hans Aasyn udtrykte Anger over, at han saa ganske havde ladet de to Lam, som han skulde vogte, i Stikken. Men da han nu fandt dem i god Behold og siddende stille ved

hinandens Side, beroligedes han. Havde han imidlertid vidst, hvad der var foregaaet imellem dem, da vilde han sikkert taget den Paastand tilbage, at Legemets Udvikling var gaaet forud for Sjælen hos disse to unge, men han vilde tillige tænkt, at de Advarsler, Jens havde faaet, dog havde gjort noget Indtryk paa ham.

Da de alle henad Aften kom tilbage til Ørum, bleve de til deres Overraskelse modtagne af Esbern, som var kommen hjem i Løbet af Dagen. Han saa ikke mild ud, og hans Hustru kunde let gætte sig til Aarsagen. Han sagde imidlertid intet, og det kom ikke til Ordveksel imellem dem, forend de vare blevne alene. Da gav Fru Gro sig til at forklare, hvorledes det var gaaet til, at Jens var bleven taget med til Vestervig, og undlod ikke at fremhæve, at Broder Klemens havde billiget det, men Esbern afbrød hende, idet han sagde:

«Lige meget! Nu vil den Spas faa en brat Ende. Jeg traf Domprovsten paa Noringtoft, og vi drog saa med Fru Cæcilie til Sjørring, hvor der blev holdt Familieraad og den Beslutning taget, at Margrethe helst maa blive, hvor hun er, om vi vil have hende, men Jens skal snarest tilbage til Hjemmet.»

«Kommer der ingen af dem herned for at fly Elisabeth til Jorde?» spurgte Fru Gro forundret.

«Det var paa Tale, men blev opgivet for denne Sinde, da Frænderne i disse Uroestider ere

splittede ad og ikke til at faa Samling paa. Der bliver ingen stor Ligfærd fra Maarup. Den gamle Frues Lig skal føres til Vestervig og overgives til Klosterbrødrenes Varetægt, indtil Jordfæstelsen kan gaa for sig.»

«Det undrer mig ikke,» sagde Fru Gro med et Hovedkast, «at Cæcilie giver sin Værmoders Lig i fremmede Hænder, al den Stund hun aldrig yndede den gamle, men til at lette hende Opdragelsens Byrde var hun jo god nok. Heller ikke har Cæcilie nogen Sinde ret havt Hjerte for sin Datter.»

«Deri gør du hende dog muligt Uret,» svarede Esbern. «Hun bad mig takke dig, fordi du har taget dig af Margrethe, men hun vil ikke paabyrde dig Barnet. Om føje Tid vil Margrethe blive afhentet.»

Margrethes Glæde over, at hun maatte blive i nogen Tid endnu paa Ørum, formørkedes, da hun fik at vide, at Jens skulde derfra. Men dog skulde hun jo om ikke lang Tid tilbage til sit Hjem, der laa ikke langt fra Jens's, saa at de dog havde Udsigt til at gense hinanden. De to Ting kunde hun ikke faa til at passe.

Jens var for sit Vedkommende fuld af Forbitrelse, fordi han saa brat skulde fjærnes fra Ørum. Dog tænkte han ikke derved saa meget paa Skilsmissen fra Margrethe, som paa, at han skulde tilbage til Hjemmet og igen under det gamle Aag.

Men inden han forlod Ørum, skete der noget, som dæmpede hans Vrede og gav ham Ro i Blodet. Esbern gjorde ham efter Faderens Ønske værgagtig, det vil sige, han fik Lov til at bære Sværd og blev altsaa fra Dreng gjort til Mand. Esbern havde fra Sjørring medbragt et skjønt, stort Sværd, en Gave fra Poul til Sønnen, og det bidrog meget til at blødgøre Jens's Hjerte.

Det var en smuk lille Højtidelighed, da Ceremonien foregik. Alle Gaardens Svende og Smaadrenge, som de adelige Ynglinge kaldtes, vare samlede i Hallen, da Esbern traadte ind, ledsaget af Broder Klemens. Han havde nemlig fulgt Fru Gro tilbage til Ørum og var efter Esberns Begæring forbleven der. Ogsaa Fru Gro med alle sine Jomfruer og Terner og Margrethe kom til Stede.

Esbern, som bar Sværdet, stillede sig midt i Hallen med det og kaldte Jens frem. Derpaa traadte Broder Klemens til, Sværdet blev ham rakt, og han læste en Bøn over det og velsignede det, hvorefter han gav det tilbage til Esbern, som nu holdt en lille Tale til Jens. Han formaaede ham til aldrig at bruge Sværdet i uretfærdig Kamp og stedse at føre det mandigt og med Ære som det anstod Globernes gamle, ædle, kongetro Slægt. Derpaa spændte han Sværdbæltet om Jens' Liv, idet han med et Smil sagde:

«Det er noget langt og tungt til dig endnu, Jens, men du vil svart vokse til det.»

Da traadte Jens tilbage, drog Sværdet af Balgen og gjorde et Slag med det i Luften, saa det peb.

«Guds Kors,» udbrod Esbern, «du faar da ikke Bersærkegang og vil straks hugge ind paa os?»

Da lo de alle, og Jens lo med, men det var af Glæde over Sværdet. I det var nu al hans Tanke, saa at han vaagnede som af en Drøm, da Fru Gro og Margrethe traadte til for at ønske ham til Lykke.

Han takkede dem med en aandsfraværende Mine, saa at det var tydeligt, at Margrethe havde faaet en farlig Medbejlerske i det Sværd. Sligt tænkte hun, men det anede hende dog ikke, at det skulde blive et Middel til at fjærne dem længere fra hinanden end nogen Sinde før, og at hun denne Dag saa Jens for sidste Gang i lange Tider.

Saa drog han hjem til Sjørring med sin Barndomsveninindes halve Ring og hele Hjerte, men uden i Øjeblikket at ofre hende mange Tanker. Hans Hjerte var hos Sværdet, og han drømte kun om Eventyr og Stordaad.

FEMTE KAPITEL.

Jens gaar sin Skæbne i Møde.

Jens blev modtaget ret mildt af sin Fader og kærligt af sin Moder. Der syntes altsaa ikke at være nogen Braad at stampe imod. Dog troede han ikke paa Freden, før han havde staaet Ansigt til Ansigt med sin Farbroder Domprovsten. Han var ikke langt borte, nemlig paa Noringtoft, og han havde sendt Broder Tue til Sjørring med den Melding, at han vilde indfinde sig om et Par Dage.

Broder Tue var det ældste og mest ansete Medlem af Domkapitlet i Børglum, Domprovstens Sekretær og højre Haand. Han var en trivelig Herre, som aabenbart ikke holdt sig Præmonstratensernes strenge Regel efterrettelig og ikke gav sig meget af med at faste. Hans fyldige Ansigt var godlidende, men Blikket fra hans smaa, lyse Øjne var listigt og tydede paa stor Snuhed.

Jens led Broder Tue godt, thi denne havde

altid vist sig venlig og deltagende imod ham, naar han med Domprovsten kom til Sjørring. Med Hr. Tue havde Jens frit Sprog, ja endogsaa naar han klagede sin Nød og lastede Domprovsten havde Tue til en vis Grad givet ham Medhold. Han indrømmede, at Domprovsten tiltog sig for stor Magt paa Sjørring og ved flere Lejligheder havde udvist en utilbørlig Strenghed imod Husets Søn og Arving. Havde Jens været ældre og havt mere Erfaring, da vilde denne store Imodekommen været ham paafaldende og vakt hans Mistanke. Men Jens hengav sig med hele Ungdommens Godtroenhed, saa at den snu Munk kunde læse i hans Hjerte som i en aaben Bog. Og nu da Jens havde været paa Ørum og oplevet noget, følte han større Trang end nogensinde før, til at meddele sig til den velvillige Klosterbroder. Da han havde fortalt Tue om sit Liv paa Ørum, og hvor godt han havde havt det der, sagde han:

«Dette har gjort mig dobbelt led ved Hjemmet og jeg ønsker mig vel herfra igen. Vel tog Fader godt imod mig, men hvor længe vil det vel vare? Jeg er jo nu værgagtig og ingen Dreng mere. Jeg burde have nogen Raadighed for at lære at styre Sagerne, men intet tyder paa, at Fader agter at unde mig sligt. Jeg tænker,» tilføjede han i en spydig Tone, «at Farbroder ikke vil tilstede det.»

«Jeg skal ikke kunne sige det,» svarede Tue med en eftertænksom Mine. «Dog kan jeg ikke

indse, af hvad Aarsag Domprovsten skulde træde dig i Vejen. I ethvert Fald vilde hans Indblanding i den Sag være ganske overflødig, eftersom din Fader er en raadelysten Herre, saare nidkær over sin Myndighed. Men siden du, som du før sagde, er led ved Hjemmet, da vilde jeg i dit Sted se at komme herfra, i det mindste for en Tid.»

«Ja, dertil staar just min Hu,» udbrød Jens. «Men tror I, at det vil blive mig tilstedet?»

«Man kan aldrig vide det,» svarede Tue og tav saa, som om han grublede over Sagen. «Hvis du,» fortsatte han, «kan beslutte dig til at drage udenlands og gaa i en stor Herres Brød, da vil din Fader maaske dog gaa ind derpaa. Sligt gjorde han jo selv i sin Ungdom, og det giver Anseelse.»

«Mener I virkelig saa?» udbrød Jens glad. «Men,» tilføjede han med en betænkelig Mine, «jeg maa da blive udrustet og ledsaget saaledes, at jeg ikke gør min Æt og mit Navn Skam, og der er jo altid Ebbe i Faders Skrin, ved I nok.»

«Slaa ikke for stort paa i det Punkt,» svarede Tue, idet han advarende løftede sin Haand. «At din Person bliver vel udrustet, det er Hovedsagen. Noget stort Følge er ganske ufornødent.»

Da Jens imidlertid blev siddende alvorlig og taus, spurgte Tue ham, om han havde faaet nye Betænkeligheder og vilde opgive sit Forsæt?

«Nu, ærværdige Fader,» svarede Jens, idet

han blev lidt rød i Kinderne, «jeg vil skrifte helt ud for eder.»

Nu var nemlig Tanken om Margrethe omsider atter bleven levende hos ham; og han mindedes den halve Trolovelsesring, som han bar hos sig. Broder Tue fik saa en sandfærdig Beretning om det, der var foregaaet mellem Margrethe og ham i Vestervig og tilsidst sagde Jens:

«Margrethe Esgesdatter og jeg, vi have altsaa givet hinanden et Løfte. Vel ved jeg, at vi ere for nær beslægtede til at indgaa Ægteskab, men jeg har dog hørt noget om, at sligt kan lade sig gøre, og man kan jo aldrig vide, hvad der kan ske, naar vi holde ud. Vil det da ikke være Uret, som Sagen staar, at forlade Hjemmet og hende og drage bort til fremmede Lande?»

«Det er sært,» svarede Broder Tue med et Smil, «at du først nu kommer i Tanke om det. Din Kærlighed til den Jomfru maa ikke være meget brændende.»

«Nu,» sagde Jens tøvende og idet han saa op med et usikkert Blik, «elskovssyg er jeg just ikke, men jeg har givet hende mit Ord, og hun sætter nu sin Lid til mig.»

«Barnestreger er dette og intet andet,» udbrød Tue.

«Jo, ærværdige Fader, der er dog noget mere end det deri.»

«Nu,» sagde Tue med mild Alvor, «det bedrøver mig baade paa Jomfruens og dine Vegne.

Hun vil blive skuffet og du forspilde din Fremtid. Jeg ved, at du har dit Sværd kært, og at din Hu staar til at prøve Eventyr og vinde Ære. Men ved at gaa og drive her hjemme, vinder du hverken Æren eller Pigen. Og hvad taber du ved at drage bort? Dit Fædrenegods løber jo ikke fra dig.»

«Jeg mener som saa,» svarede Jens i en fortrøstningsfuld Tone, «at fordi jeg drager bort for en Stund, har jeg ikke nødigt at opgive Pigen. Tværtimod, ved Sværdet kan jeg vinde hende.»

«Ej,» udbrød Tue med et Smil, «vil du fægte med din egen Fader og Farbroder om hende?»

«Nej,» svarede Jens, uagtet hans Mine var glubsk nok, «saaledes var det ikke ment. Derimod tænker jeg, at naar jeg ved mit Sværd har vundet Ære og maaske Bytte og Rigdom, da vil Fader vel give sig og Farbroder lukke et Øje til og lade det ske, som vi ønske.»

«Nu, det er vel ikke utænkeligt,» svarede Tue føjeligt.

Dagen efter red han over til Noringtoft og vendte inden Aften tilbage med Domprovsten, der som sædvanligt kom med et talrigt Følge af rustede Svende. Jens fik en levende Følelse af, at hans Farbroder havde andre end aandelige Vaaben til sin Raadighed. Han optraadte allerede næsten som en Biskop, og man sagde jo ogsaa, at han snart vilde blive det. Det vilde da ikke blive let at fægte med ham.

Men til hans store Forundring modtog den strenge Farbroder ham med stor Mildhed.

»Jeg hører af Tue,« sagde han, »at din Hu staar til at drage ud i Verden for at vinde Hæder og Anseelse. Det er et mandigt Forsæt, som jeg maa prise. Hvis du ønsker det, skal jeg tale med din Fader om Sagen.»

»Tak, om I vil,« svarede Jens, højlig overrasket over denne uventede Imødekommen fra den før saa hadske Farbroders Side. Og da det, som det snart viste sig, gik glat, og hans Fader villigt gav sit Samtykke, meldte sig rigtignok den Tanke hos Jens, at de vel helst vilde være ham kvit, men det tog han sig ikke nær, da hans Følelse lige overfor de to gamle jo var af samme Beskaffenhed. Naar jeg engang vender tilbage som en myndig Mand, tænkte han, da skulde de faa noget andet at mærke!

Glat gik det, thi Sagen var jo i Forvejen bleven drøftet og egentlig afgjort, og nu havde Broder Tue faaet drejet det saa snildt, at Jens gik frivilligt i Fælden. Fru Katharina gjorde intet Forsøg paa at faa sin Husbond til at forandre Mening, thi hun vidste, at det vilde være ganske forgæves. Derimod talte hun Jens selv alvorligt til og bad ham indtrængende om at betænke sig vel, inden han løsrev sig fra Hjemmet og drog saa langt bort. Man kunde aldrig vide, hvad Følger det vilde have. Men Jens holdt fast ved sin Beslutning og var ikke til at rokke. Saa stod

det kun tilbage for Fru Katharina at vise sin Søn al den Moderkærlighed, som hendes Hjerte rummede, og hvorom hun havde sagt, at det var den eneste Slags Kærlighed, som holdt i denne onde Verden. Jens takkede hende vel for al hendes Godhed, men han mente dog, at det var Kvindesvaghed, og den blødgjorde kun i ringe Grad hans Hjerte.

Han var nu Fyr og Flamme, og higede kun efter at komme af Sted. Han blev udrustet paa det skønneste og hans Fader sørgede for, at alt blev solidt og godt.

En Dag, da han stod i Vaabenkammeret og prøvede sin skønne Brynie, kom en gammel tro Tjener, som var en Art Hushovmester paa Sjørring, ind til ham. Det var Trællen Gutvin, thi dengang og endnu langt senere fandtes der Trælle i Danmark, skønt de fleste vare blevne frigivne. Disses Lod var imidlertid ikke videre misundelsesværdig, thi de vedbleve at være stavnsbundne og agtedes ringe af de fribaarne. Gutvin og hans Kvinde, Gisele, havde derfor foretrukket at lade det blive ved det gamle. Under den mægtige Hr. Pouls Værn vare de bedst hyttede.

Trællene bleve nu heller ikke mere saa grusomt behandlede, som tidligere, da de bleve hudflettede for den mindste Forseelse. Stjal en Træl, da blev han uden videre hængt. Han maatte ikke bære langt Haar, ikke træde ind i Guds Hus uden som sin Herres Følgesvend, og han kunde ikke

indgaa Ægteskab. Det sidste tog Gutvin og Gisele sig dog kun lidet nær. De Børn, de kunde faa, vare dog ikke udsatte for, hvad der kunde times de frigivne, ægteviede Trælles Børn. Døde nemlig Forældrene, og Børnene mistede deres Forsørgere, saa grov man dem en Grav, satte dem ud i den og lod dem omkomme der. Dog skulde Herren antage sig og opfostre det af Børnene, som aandede længst, og de Drenge, som paa den Maade vare blevne reddede, kaldte man Gravgangsmænd.

Dette fra Hedenskabet arvede Barbari var rigtignok omsider bleven afskaffet, men der levede dog endnu Gravgangsmænd, og en saadan var Giseles Broderson, Severin, som ved lykkeligt at gennemgaa den Tortur havde bevist, at han var et sundt Barn med gode Lunger. Han tjente for Øjeblikket som Stalddreng paa Sjørring, og da Gutvin og Gisele ingen levende Børn havde, behandlede de Severin som Søn.

Gutvin havde kendt Husets Arving, lige fra denne blev født. Jens havde ofte redet paa hans Knæ, og Gutvin havde lavet mange smaa Træsværd, Lanser og Skjolde, i hvis Brug Jens havde øvet sig lige fra sin tidlige Barndom af. Gutvin havde derfor Frisprog med Jens og tiltalte ham endnu med du.

»Det er en stolt Brynie, du der har faaet, Jens, med Hoser og al Ting,» sagde Gutvin, idet han betragtede sin fuldt rustede Yndling med et

beundrende Blik. «Al den Stads er mange Gylden værd. Du bliver udstyret som en Fyrstesøn, og det er du glad ved. Ja, ja, det er lysteligt nok, men du skal dog nu bort fra Hus og Hjem og Arv. Hvo har sat det i dig?»

«Ingen uden jeg selv,» svarede Jens i en afvisende Tone.

«Da har du dog,» vedblev Gutvin, «siden du kom hjem, ført megen Snak med Hr. Tue. Han raadede sagtens ikke fra?»

«Nej.» svarede Jens, idet han blev lidt rød i Kinderne. «Hvor kunde han det, da han mener mig det godt og ved, hvor trangt jeg stedse har havt det i Hjemmet. Du ved det end bedre, Gutvin, og hvor kan du da tænke, at det gjordes nødigt, at andre skulde give mig Lyst til at slippe herfra? Saa var det ogsaa noget Snak, du der sagde, at jeg drager bort fra Arv.»

«Saamænd,» svarede Gutvin med et snu Blik fra sine smaa, sorte Øjne, «man skulde tykkes, at det ikke var andet end Snak. Dog huer det mig ikke, at du skal sendes saa langt bort. Det kan knibe for dig at hitte hjem igen, selv om du bjærger Livet.»

«Hvad,» udbrød Jens, «mener du der er nogen her, som ønsker mig død? Sigter du til Domprovsten? Han var mig længe ikke god, det er sandt nok, men hvad skulde han dog vinde ved min Død?»

Gutvin blev staaende nogle Øjeblikke og stir-

rede paa Jens. Han saa ud som om han havde Lyst til at sige mere. Men enten han nu virkelig var vidende om noget, som gjorde ham bekymret for Jens's Skæbne, eller det kun var løse Gisninger, som sysselsatte hans Tanker, saa vovede han ikke at komme frem dermed. Han, Hedningen, havde en indgroet Mistro til Kirkens Præster, men det kunde blive ham en dyr Spas, om det kom for Dagen, hvad han tænkte, og det viste sig, at han havde dristet sig til at krydse Domprovstens Planer. Han rystede derfor kun paa Hovedet og gik brummende sin Vej.

Men Jens ofrede ikke Gutvins forblommede Hentydninger mange Tanker. Han var fuld af Glæde over den nære Udsigt til sin store Rejse og kun bange for, at der skulde vise sig Hindringer, saa at han ikke kom af Sted. Men midt under al denne Travlhed og Uro mindedes han dog Margrethe. Paa en Stump Pergament, som han havde knebet, skrev han med store, ravende Bogstaver: »Jeg maa fort, men jeg skal ikke glemme dig«, og gav Sedlen til Severin, som lovede at skaffe Jomfru Margrethe den i Hænde.

Den Rejseplan, som Jens's Fader i Forening med Domprovsten havde lagt, syntes godt udtænkt. Poul havde paa sin Udenlandsfart været en Tid ved Hohenstauferen, Kejser Fredrik den Andens Hof og der lært en af hans betroede Mænd, Ridder Hadamar at kende, dernæst havde Domprovsten, da han senere i Klostrets Ærinde

drog til Rom, truffet denne Herre i Frankfurth, hvor han forestod den unge Konrads, den senere Kejser Konrad den Fjerdes Hof. Denne var nemlig af sin Fader, som krigedes med Paven nede i Italien, bleven indsat som Konge i Tyskland.

Til denne Ridder Hadamars Omsorg skulde Jens betroes. Men nu traf det sig saa heldigt, at Broder Tue ogsaa skulde Syd paa. De hvide Brødre, som Præmonstratenserne paa Grund af deres Ordensdragters Farve kaldtes, skulde nemlig have et Møde i Moderklostret i Premontré nede ved Lyon. Der skulde Udsendinge fra alle de mange Præmonstratenserklostre hele Europa over indfinde sig, men Domkapitlet i Børglum havde paa Grund af den lange Afstand i længere Tid forsømt at opfylde den Pligt. Nu fandt Domprovsten det paa Tiden at gøre Fyldest, og han skulde egentlig selv været Manden, men da det passede ham bedre at blive hjemme, gav han Domkapitlets ældste Medlem Broder Tue Fuldmagt til at møde i sit Sted. Det var imidlertid ikke nogen lang Omvej at rejse til Lyon over Frankfurth Broder Tue kunde føre Jens derhen, og saaledes slaa to Fluer med eet Smæk.

Jens blev glad ved at høre, at hans gode Ven, Hr. Tue, skulde være hans Ledsager. Ogsaa for Fru Katharina var det en Beroligelse, men hvis hun havde kunnet høre, hvad Domprovsten i Enrum sagde til Tue inden Afrejsen, da vilde hun

have studset, uagtet hun ikke vilde været i Stand til at tyde Ordenes egentlige Mening.

«Tue,» sagde han, «fuldfør nu den Gerning, I har begyndt saa snildt, og vort hellige Broderskabs Skytspatron vil lønne eder derfor i Himlen.»

«Fuldbyrde den kan jeg ikke,» svarede Tue, «Sankt Norbert maa selv gøre det, og det vil han sikkert. Han kan ikke svigte saa tro en Kirkens Tjener, som I er.»

«Nu, Tue,» sagde Domprovsten med et Smil, der brød gennem hans sædvanlige Helligheds Maske som et Glimt fra en Afgrund, «I skal dele Æren og Lønnen med mig, men ogsaa Ansvaret.»

«Ej,» udbrød Tue, «Ansvaret skal ikke trykke mig. Jens Glob er ikke min Broderson.»

«Hvad er det for Snak,» sagde Domprovsten hidsigt; «jeg under min Broderson det saa godt, som mine Pligter mod Kirken tillade det.»

«Ha, ha!» lo Tue ved sig selv, men han drev ikke Ordstriden videre. Hvad Gavn skulde det gøre? Han var uden Betænkelighed gaaet ind paa en Plan, som hvis den lykkedes, vilde blive til Fordel for Kirken og tilfredsstille Domprovstens og hans egen Ærgerrighed, samtidig med at den ødelagde Slægtens Velfærd. Rigtignok var den ikke modnet til Udførelse, men de tvivlede ikke om, at Lejligheden dertil vilde komme, og i ethvert Fald vare de paa det rene med, at Jens Tilstedeværelse vilde blive en Hindring for dens Iværksættelse, og derfor skulde han fjærnes.

Men hvor stor en Nidding end Broder Tue var, saa var han dog ikke i samme Grad som Domprovsten en Hykler. Det forargede ham, at denne ikke engang i fortrolig Samtale kunde bekvemme sig til at aflægge Masken, og han fandt da en Tilfredsstillelse i nu og da at egge sin foresatte med smaa Spydigheder.

Jens drog saa af, ledsaget af sin Moders Velsignelser. Han tog venligt Afsked baade med sin Fader og sin Farbroder og gik glad og fortrøstningsfuld sin Skæbne i Møde. Men den blev til en Begyndelse ikke saa blid, som han havde ventet. Da de nemlig vare komne til Frankfurth, gjorde Tue sit til at faa det Værk fuldbyrdet, som han havde begyndt saa snildt. Efter at han havde faaet Jens anbragt hos Ridder Hadamar og betalt en klækkelig Sum for hans Underhold i det første Aar, udbad han sig en fortrolig Samtale med Ridderen og undlod ikke at give Jens det værste Skudsmaal. Han skildrede ham som en uvorn, opsætsig Knægt, som var bleven sendt bort, fordi han ikke vilde skikke sig i Hjemmet. Han troede nok, at der var Stof i Drengen til en dygtig Kriger, men skulde han blive til noget, maatte han behandles med den største Strenghed. Jens fik det da derefter og blev altid sat til det værste, men derved beviste Broder Tue ham en stor Velgerning; thi i den haarde Skole uddannedes han til en udmærket Kriger og vandt til sidst ved sin

Udholdenhed og Troskab Ridder Hadamars fulde Tillid.

Broder Tue drog saa til Premontré, og Jens saa ham ikke mere. Rigtignok havde Tue lovet Fru Katharina, at han paa Hjemvejen vilde se ind i Frankfurth og forhøre sig om, hvorledes det gik Jens. Det gjorde han imidlertid ingenlunde. Han rejste lige hjem, men foregav, at han havde været anden Gang i Frankfurth og kunde melde, at Jens led vel og var tilfreds. Dette beroligede i høj Grad Jens's Moder i Øjeblikket, men da Tiden gik, uden at der kom Efterretninger fra ham, troede hun og alle i Hjemmet, at han var død.

SJETTE KAPITEL

Strenge Tider.

Ikke saa snart var Jens rejst, førend Fru Elisabeths Jordfæstelse fandt Sted i Bedsted Kirke ved Maarup. Der indfandt sig da alle baade fra Noringtoft og Sjørring, Domprovsten manglede ikke, og adskillige af de Frænder, om hvilke man havde sagt, at de i disse urolige Tider ikke havde været til at faa Samling paa, kom dog nu til Stede. Det var da tydeligt nok, at Hensigten med Opsættelsen af Jordefærden kun havde været at holde Jens og Margrethe fjærnede fra hinanden. Det skønnede Margrethe straks. Under Sorgehøitiden tænkte hun ikke paa den afdøde, og hendes Øren vare døve for Messe og Sang. Al hendes Tanke var hos hendes bortdragne Ven, som hun maaske aldrig mere vilde gense. Og da hun med sin Moder var vendt tilbage til Noringtoft, fik hun end mere Grund til at harmes over, at Jens var bleven sendt saa langt bort.

Det viste sig nemlig, at hvis han ikke var

kommen saa hastigt af Sted, vilde han faaet Lejlighed nok til Øvelse i Krig og til at prøve Eventyr i sit eget Fædreland, skønt ikke paa egen Haand og ikke i Kaar, som vilde behaget ham. Krigen mellem Kong Erik og hans Brødre rasede nu værre end nogen Sinde i Sønderjylland og havde strakt sig helt op til det sydøstlige Nørrejylland. Kun ved at rejse ned ad Vestkysten til Ribe og derfra sejle over til Holland undgik Broder Tue og hans Følge at møde Hindringer paa deres Vej. Iøvrigt var det den sædvanlige Rute for alle, som agtede sig Syd paa.

Hidtil havde Lensmændene og Adelen i Thy og Vendsyssel faaet Lov til at blive siddende hjemme, men nu da Kampen var bleven haard, og Kongen trængte til Forstærkning, bleve de opbudte til at drage i Leding. Det var jo Adelsmændenes Pligt at møde med deres Rytteri, naar Kongen tilsagde dem, og naar Krigen førtes inden for Rigets Grænser, skulde de ruste sig og underholde deres Folk paa egen Bekostning.

Men det var en dyr Spas for Poul Glob. Vel havde han endnu flere store Gaarde i Behold, men selv kunde han ikke rejse Penge paa dem. Rede Penge vare overhovedet i de Tider saa sjælden en Vare, at selv de største Godsejere kunde komme i Forlegenhed, naar de trængte til dem. Kun Kirken havde altid Posen fuld.

Poul var imidlertid en kongetro Mand, som nødigt vilde svigte, og hans Krigslyst vaktes ved

Tanken om, at han, skønt denne Broderkrig ikke var saa hæderlig som de gamle Krige med «de Sachser, Slaver, Vender», dog ved at støtte sin rette Herre og Konge stod paa den rigtige Side og kunde faa Ram til de gamle Fjender, Holstenerne og de andre Tyskere, som nu tog Parti for Kong Eriks oprørske og forræderiske Brødre. En Sejr over dem vilde i hans Øjne være Hævn og Oprejsning over for Nederlaget ved Bornhoved. I hvert Fald var det dog at slaa et Slag for Kronen og Riget.

Skulde han imidlertid give Møde til det Stævne med Ære, da maatte han medbringe en nogenlunde betydelig Styrke, saaledes som Kongen maatte vente det af en Mand af hans Anseelse og Rigdom, helst et større Antal Ryttere, end han strengt taget var forpligtet til at møde med. Han vilde gaa i Spidsen for sin Hjemstavns gode Mænd, men hans Midler vare, som sagt, ikke tilstrækkelige til at tilfredsstille denne hans Ærgerrighed.

Han klagede da sin Nød for sin Broder, og uagtet Domprovsten allerede saa ofte havde hjulpet ham, var han dog straks villig til at gøre, hvad han kunde for at skaffe ham et nyt Laan af Kirkens Midler. Langt fra at advare Poul imod at vove sig for vidt frem og sætte sin Velfærd paa Spil, priste han Broderen for hans Heltemod og Kongetroskab og udtalte sin Glæde over, at han gjorde Slægten saa megen Ære. Men nu maatte Poul rigtignok af de fire store Gaarde, han

endnu havde tilbage, ofre de tre, Todsbøl, Øholm og Roesholm, saa at han kun beholdt Sjørring til Rest. Dog var det jo ikke hans Mening at skille sig fra Eiendommene, han vilde kun sætte dem i Pant, og naar der kom roligere og bedre Tider, kunde han blive i Stand til at indløse dem. Sjørring var desuden saa god og indbringende en Ejendom, at han ikke blev bragt til Tiggerstaven, uagtet han naturligvis mistede Indtægten af de andre Gaarde, hvortil Panthaveren, Kirken, fik Brugsret.

Men nu fremkom Domprovsten, i hvis Hænder den gamle Biskop Rudolf havde lagt Sagen, med et Forlangende, som tog sig helt uskyldigt ud. Han foreslog nemlig, at alle de tidligere Pantebreve skulde kasseres og den hele Gæld til Kirken opføres i een Sum i et nyt Pantebrev, for Nemheds Skyld. Hvad han selv havde til Gode hos Poul blev holdt udenfor, og det var kun en Smaating imod det andet. Desuden vilde jo det Bondergods, han havde faaet som Pant for sine Penge, til sin Tid, naar han døde, tilfalde Pouls Børn som Arv.

Poul gjorde ingen Indvending imod de gamle Panteforskrivningers Tilintetgørelse og alle de kirkelige Laanesummers Sammmendragning i et nyt Pantebrev. Han syntes, at det var en fornuftig Ordning, og at det kom ud paa eet. Dog forlangte han, at Sagen skulde gøres vidnefast, og Forretningen foretages i Frænders og Venners Overværelse. Dertil svarede Domprovsten, at det

fulgte af sig selv og var ikke mindst i Panthaverens, Kirkens egen Interesse.

Der skulde saa vælges Vidner, og det sædvanlige var tre paa hver Side, men det blev ved to. Poul valgte sin Dattermand, Ove Hase, og Esbern Vognson, men han vilde foruden disse to verdslige Vidner ogsaa haft et gejstligt paa sin Side og havde dertil udset Broder Klemens fra Vestervig, men han blev kastet paa Sygelejet af en hidsig Feber og var altsaa ude af Stand til at give Møde.

Da Efterretningen herom indtraf til Sjorring, kom der et Glædeslyn fra Domprovstens Øjne, idet han sagde til Poul:

»Hvad gør saa det? Dette med Vidnerne er kun en Formsag, vi kan godt nøjes med to.» Og Poul var af samme Mening.

Men i sit Hjerte takkede Oluf Glob Sankt Norbert for denne Haandsrækning, der, som vi siden skulle se, gjorde det let for ham at iværksætte den dristige, dybt lagde Plan, der længe havde foresvævet ham, uden at han dog hidtil havde kunnet udfinde, paa hvilken Maade det uden altfor stor Risiko kunde lade sig gøre

Til Vidner paa Kirkens Side blev valgt Broder Tue og et andet Medlem af Domkapitlet i Borglum, Broder Niels, der var en gammel Ven af Tue og fulgte denne gennem tykt og tyndt.

Uagtet baade Ove Hase og Esbern Vognson vare optagne af Forberedelserne til det forestaaende

Ledingstog, erklærede de sig dog villige til at give Møde. Esbern mente rigtignok, at Poul vovede sig lovlig vidt frem ved at pantsætte næsten alle sine Ejendomme, men som Kronens Tjener kunde han dog ikke andet end glæde sig over, at Poul Glob gjorde en Anstrengelse og foregik sine Fæller med et stort Eksempel. Ove Hase var just ikke glad ved Sagen, da han jo paa sin Hustrus Vegne var Medarving til de Ejendomme, som hans Konefader engang vilde efterlade sig. Men ingen Mand behøvede at bede sine Arvinger om Tilladelse til at pantsætte. Ove kunde altsaa ikke forhindre det, og han saa nogen Betryggelse i, at han var bleven tilkaldt og ikke holdt uden for Sagen.

Mødet blev berammet til den tredie Dag i September, men allerede et Par Dage forinden indtraf Ove Hase med Fru Inger fra Salling, og Esbern Vognsøn og Fru Gro kom fra Noringtoft, hvor de havde aflagt et kort Besøg, i Følge med Fru Cæcilie og Margrethe. Det blev saaledes en hel Familiesammenkomst.

Dagen før Mødet skulde holdes var det smukt, stille Vejr, en af disse smukke Dage, som Eftersommeren kan bringe. Om Aftenen sad Fruerne ude paa Svalen foran Stenstuen, fordybede i Samtale. Margrethe var der ogsaa, men hun forholdt sig først tavs, som det sømmede sig for en Ungmø, skønt hun lyttede opmærksomt til, hvad de ældre sagde.

«Det er strenge Tider, vi nu gaa i Møde,» sagde Fru Katharina, som sad og saa hen for sig med et tungsindigt Blik. «Den grumme Krig tager vore Mænd fra os. Jeg for min Part bliver nu ikke bedre stillet end en værgeløs og barnløs Enke.»

«Enke er du ikke og vorder det kanske aldrig,» sagde Fru Cæcilie, «men det er jeg. Din Husbond kan vende sund og frisk tilbage, men aldrig min, hvem Gud Herren tog. Gid jeg var hos ham,» vedblev hun, idet hun saa op med et fromt Blik, «saa vist som jeg tror, at han ved de hellige Brødres Messe i Børglum og deres Forbønner er sluppen vel gennem Skærsilden og havnet i Paradis. Oluf siger, at derom bør jeg ingenlunde tvivle. O, hvor stor Tak er jeg ikke den gode Frænde skyldig! Under hans Beskærmelse er hverken jeg eller Margrethe værgeløse. Heller ikke du, Katharina, vil blive det, eftersom jo din Velfærd, mens Poul er borte, skal lægges i Domprovstens Hænder.»

«Ja, saaledes forholder det sig,» sagde Fru Katharina i en kort Tone. «Alt bliver nu lagt i Olufs Hænder. Enddog Sjørring er bjærget og jeg faar mit Udkomme her, skal han dog staa for Gaarden og styre den. Jeg er da under Værgemaal saa godt som nogen Enke.»

«Nu,» udbrød Fru Gro, «Gud være takket, at jeg slipper for sligt Formynderskab! Jeg bliver snarest mere myndig, eftersom Esbern, inden han

drager bort, vil lægge Befalingen paa Ørum i min Haand.»

«Da bliver du en mægtig Frue,» sagde Fru Katharina lidt spydigt. «Det er dog et vel stort Ansvar for en Kvinde.»

«Ingenlunde,» svarede Fru Gro med stor Selvsikkerhed. «Men sig mig, Katharina,» vedblev hun, «hvad er dog det for Tale, at du skal sidde paa Sjørring og have dit Udkomme her. Du har jo Brodskov at ty til, om det bliver dig for trangt at leve her. Har du ikke Part i Gaarden og Ret til at være der?»

«Ak nej,» svarede Katharina, idet hun blev rød. «Jeg var svag nok til at opgive min Arvepart, da det sidste Gang kneb for Poul.»

«Det var saare ubetænksomt af dig,» udbrød Fru Gro.

«Ja, deri kan du have Ret,» svarede Fru Katharina, idet hun bøjede sit Hoved. «Men til min Undskyldning tjener, at den, der skulde støttet mig, svigtede mig, nemlig min Broder Torsten. Han burde raadet fra, men han raadede til, fordi han, som det siden viste sig, saa sin Fordel derved. Domprovsten og han bleve fine Venner, og det blev maget saa, at Kirken overdrog ham sit Pant for en langt lavere Pris, end han havde kunnet opnaa af Poul, saa nu er han Eneejer af Gaarden. Men,» vedblev hun, idet hun saa op med et fast Blik, «selv om jeg kunde være paa Brodskov, saa

vilde jeg det ikke. Mit Fædrenehjem ligger for langt herfra.»

Brodskov, nu Bratskov, laa nemlig helt oppe ved Skagerak.

Jeg maa være her i Nærheden og helst paa selve Stedet og se, hvorledes alt nu skal gaa til her. Jeg skylder min Husbond og mine Børn at holde Stand her paa Sjørring, og skulde der tilstøde Poul noget i Krigen, da skal Jens, naar han engang vender tilbage, finde Fædrenegaarden i Behold og sin Moder i Sædet.»

«Ak,» udbrød Fru Gro, «kun Gud Herren ved, naar Jens vender tilbage, om det nogen Sinde sker. Saa brændende var hans Lyst til Eventyr, da han drog af, og saa stærk hans Higen efter at vinde Ære, at hvis han har Lykken med sig, da vil han vel stedse lokkes videre frem paa Banen, men gaar Skæbnen ham imod, da vil han skamme sig ved at komme hjem.»

«Ej,» sagde Fru Cæcilie i en spydig Tone, «man skulde tro, at her var Tale om en Mand, og saa er han dog ikke stort mere end en Dreng.»

«Men,» indvendte Fru Gro, «en Dreng med en Mands Vilje og et højt Tankesæt. Det vil ikke vare længe, inden han vorder en ganske Mand.»

«Visselig vil Jens vende tilbage, jeg haaber med Ære,» udbrød Margrethe, idet hun saa op med et udfordrende Blik.

«Se, se,» sagde hendes Moder, «saa du vil ogsaa snakke med. Nu, det kan jo være dig lige

meget enten Jens kommer eller bliver herfra, al den Stund du ikke tør befatte dig med ham, det du helt godt ved.»

«Ja vel, Moder,» svarede Margrethe kækt, «men jeg ved ogsaa noget, som I ikke ved, ikke heller nogen anden uden Jens, men hvorom I til sin Tid skal vorde underrettet.»

Fru Cæcilies Svar blev eftertrykkeligt. Hun sprang op og langede sin Datter en paa Øret, saa det klaskede.

«Tak, for den Moder,» raabte Margrethe. «Men spar hellere eders Kræfter, thi det skal I faa at mærke, at ved Vold kommer I ingen Vej med mig.»

Derpaa rejste hun sig og saa ud, som om hun følte Lyst til at gengælde Slaget, men undlod det dog, skød blot Moderen til Side og gik ind.

«Der tog du for haardt fat,» sagde Fru Katharina, da Margrethe havde fjernet sig. «Det sætter til ingen Gavn ondt mellem dig og din Datter.»

«Margrethes Kækhed forundrer mig,» sagde Jens's Søster, unge Fru Inger, som hidtil havde forholdt sig tavs. «Da jeg sidst saa hende, tyktes hun mig at være et sagtmodigt Barn. Nu, jeg laster hende ikke, men spørger dog: hvorfra har hun faaet det Mod?»

«Spørg hende ad,» svarede Fru Cæcilie hastigt, idet hun pegede paa Fru Gro. «Hun har

tilladt Jens og Margrethe at have Frispas med hinanden, mens de vare sammen paa Ørum. Det er din stridige Broder, Inger, som har gjort Margrethe til det, hun nu er. Det skulde ved Guds Moder ikke undre mig, om de to, saa unge de end ere, have givet hinanden deres Tro og derved befænget sig med Synd.»

«Derom vide vi intet,» sagde Fru Gro i en skarp Tone. «Det er kun en Gisning af dig. Men skulde det virkelig forholde sig saa, da har jeg al Grund til at tro, at det er Margrethe og ikke Jens, der har voldt det; thi det skal du vide, at det første, hun gjorde, da hun og Jens kom sammen paa Ørum, det var at falde ham om Halsen og kysse ham.»

«Og det taalte du!» udbrød Fru Cæcilie forbitret, «og har forholdt mig Kundskaben derom indtil nu!»

«Det var i mine Øjne kun en Barnestreg,» svarede Fru Gro. «Jeg tænkte, det var klogest at lade det gaa upaatalt hen.»

«Det har næppe været andet,» sagde Fru Katharina. «Men sandt er det, at siden Margrethe blev firmet og en voksen Ungmø, er hun bleven lovlig selvsikker.»

«Det er ikke saa sært,» sagde Fru Gro med et Smil, «eftersom Skæbnen har givet hende Sankt Peder med Sværdet til Skytspatron.»

Det var nemlig Skik, at naar de unge Piger havde faaet den Indvielse, som svarer til vor

Konfirmation, valgte de sig en Skytspatron, og det skete ved Lodtrækning. Tolv indviede Kærter med Apostlenes paaskrevne Navne, bleve, dækkede af et Klæde, henlagte paa Alteret, og Pigerne greb hver sin Kærte i Blinde. Margrethe havde grebet Kærten med Sankt Peders Navn og var bleven glad ved den stærke Skytspatron.

«Man skal se,» sagde Fru Cæcilie med et mistænksomt Blik til sine to Frænker, «at I staa paa de to unges Side og vil have denne ugudelige Handel fremmet, som min gode Husbond selv paatænkte, men dog, Gud være takket, afsvor inden han døde.»

«Ja,» sagde Fru Katharina, «jeg for min Part vedgaar det. Jeg kan ikke ønske Jens nogen bedre Hustru end din Datter, og hvad det nære Slægtskab angaar, da kan i hvert Fald Pavens Dispensation erholdes.»

«Jeg er noget nær af samme Mening,» sagde Fru Inger, «og forholder det sig, som Trælkvinden Gisele har fortalt mig, at det var Domprovsten, der lagde sig imellem og hindrede det, da maa jeg laste han derfor. Af hvad Aarsag mon han gjorde det?»

«Det ligger nær nok,» sagde Fru Gro. «Han vil gøre en Nonne af Margrethe for at Kirken kan blive beriget med hendes Gods, og han vinde Ære derved. Tør du nægte det, Cæcilie?»

«Nu se Gud og alle Hellige i Naade ned til os,» udbrød Fru Cæcilie, idet hun løftede sine

Øjne og sine foldede Hænder mod Himlen. «Hvor ond og ugudelig er dog ikke den Verden, vi leve i! Nej, jeg nægter det ikke. Det er en Lise for min Sjæl at vide, at den hellige Mand vil gøre en Herrens Brud af min Datter og fri hende fra et syndigt Levnet. Og det er i eders Øjne en Misgerning? Den Lede vinder Indgang hos de bedste og finder Døren aaben paa vid Gab. Aldrig giver jeg mit Minde til det Ægteskab, Domprovsten ikke heller. Nære I slige verdslige og ugudelige Forventninger hos Margrethe, da gøre I stor Synd, spærre hende Vejen til Himlen og gøre hende usalig.»

Derpaa gik Fru Cæcilie hastigt ind, opsøgte Margrethe og gav sig til at holde en Straffeprædiken for hende. Men Margrethe fik ikke flere Kindheste. Der laa i hendes Blik og Holdning noget, som tæmmede Moderens Hidsighed, og paa Formaningstalen svarede hun ikke et Ord.

SYVENDE KAPITEL.

Pantebrevet.

Medens det saaledes gik varmt til mellem Kvinderne, herskede der Fred og Enighed blandt Mændene. Da de den næste Dag samledes i Stenstuen for at afgøre Forretningen, syntes de alle at være i den bedste Stemning. Der sad Poul for Bordenden med et Præg af Stolthed over sit djærve Aasyn. Lige overfor ham sad Domprovsten med et Dokument liggende foran sig. Det var Pantebrevet, som han læste igennem, uden Tvivl for at forvisse sig om, at det var rigtigt affattet af Tue, som ved denne Lejlighed havde paataget sig en Skrivers Gerning. Et Par Gange sagde han nogle Ord paa Latin til Tue, der sad ved hans højre Side, og Svarene bleve givne i samme for de verdslige Herrer uforstaaelige Sprog. Domprovstens Aasyn havde et Udtryk af Værdighed og Velvilje, som ret var skikket til at indgyde Tillid, fra Broder Tues smaa, listige Øjne kom der af og

til et halvt dulgt Glimt af Triumf, og den lidet anselige Broder Niels saa ud som Ærligheden selv.

Esbern Vogenson og Ove Hase, som sad lige overfor de to gejstlige Vidner, vare fordybede i Samtale, og den drejede sig udelukkende om det forestaaende Ledingstog, et Bevis paa, at de betragtede Udfærdigelsen af Pantebrevet som en blot Formsag, der ikke krævede videre Opmærksomhed. De vare ogsaa forud underrettede om Panteforskrivningens Indhold, og Ove Hase havde den foregaaende Dag havt en Samtale med Domprovsten, som havde bidraget meget til at berolige ham. Hverken han eller Esbern Vogensøn tvivlede om, at Domprovsten vilde gaa lempeligt frem. Han havde jo heller ikke nogen Grund til at træde sin Broder for nær, eftersom han ikke kunde have nogen personlig Fordel deraf. Han handlede jo kun paa Kirkens Vegne.

Nu rejste Domprovsten sig, paabød Tavshed og gav sig til at oplæse Pantebrevet. Men da det efter Datidens Skik var affattet paa Latin, som de verdslige Herrer jo ikke forstod, maatte det oversættes paa Dansk, og dette overdrog han til Broder Tue at gøre. Der syntes jo at ligge en Betryggelse i, at han ikke var ene om Arbejdet, men overlod Fortolkningen til en anden. Men Domprovstens skjulte Bevæggrund var, at han vilde vælte en Del af Ansvaret for det, som nu

skulde ske, over paa Tue, og det viste sig, at denne ikke var bange for at bære det.

Dokumentet var, som det i hine Tider hyppigt brugtes, nærmest affattet i Form af et Skøde. Pantegiverens Ret til Generhvervelse af Godserne blev nemlig indskrænket til et vist Tidsrum, og naar hele Summen ikke var tilbagebetalt inden den fastsatte Frist, blev Pantet Panthaverens fulde Ejendom uden Udstedelse af noget nyt Adkomstbrev. Oftest var Fristen kun fem Aar, men her var den sat til ti Aar, og i denne Indrømmelse saa Poul og hans Venner et stort Bevis paa Domprovstens velvillige, broderlige Sindelag.

Da Broder Tue var bleven færdig med Oversættelsen, blev Dokumentet underskrevet af de tre gejstlige Herrer, men kun forsynet med vedhængte Vokssegl af de verdslige, da ingen af dem, uden til Nod Esbern, evnede at føre Pennen. Men han foretrak at følge sine Medbrødres Eksempel og kun hefte sit Segl ved. Det var ogsaa tilstrækkeligt, thi i hine lidet skrivekyndige Tider erstattede Sigillet fuldt ud Underskriften.

Saaledes syntes nu alt at være i den skønneste Orden, og dog var Poul og hans to Vidner blevne Genstand for et groft Bedrageri. De tvivlede ikke et Øjeblik om Rigtigheden af Broder Tues Fortolkning af Dokumentet paa Dansk, men det forholdt sig saaledes, at Bestemmelsen om Genkøbsretten, som Tue havde anført i sit mundtlige Foredrag, slet ikke fandtes i den latinske Original.

Dokumentet var et purt Skøde, hvorved Poul Glob havde solgt alt sit Gods til Kirken og det langt under dets Værdi.

Dette Bedrageri var et Vovestykke, som hverken Domprovsten eller hans Medhjælpere havde turdet indladt sig paa under sædvanlige Omstændigheder. Slige Adkomstbreve skulde jo læses ved Herredsting og Landsting, og dette vilde føre til Opdagelse af Bedrageriet. Men Domprovsten forudsaa, at hans Broder, som følte sig ganske tryg, ikke vilde foranstalte Tinglæsningen udført i Hui og Hast, lige inden han drog i Leding, og det var desuden næsten ikke til at drive igennem, fordi der i disse urolige Tider aldrig holdtes Ting. Loven slumrede og — den fik mest, som mest kunde gribe. Der vilde altsaa blive en Frist, og den kunde komme til at vare længe. Det var ikke sagt, at Poul og hans to Vidner alle vilde komme levende derfra. Krigene vare dengang meget blodige og Mandefaldet gerne stort. Men selv naar Regnskabens Time kom, da vilde Domprovsten og de to gejstlige Vidner være rede til at beedige deres Udsagn, at Meningen havde været Salg og ikke Pantsætning, og at de verdslige Herrer havde misforstaaet Broder Tues Fortolkning. Deres Vidnesbyrd maatte da forekomme Landsdommeren lige saa gyldigt som Modpartens, og i hvert Fald forelaa Dokumentet jo i bedste Form og beseglet.

Saaledes var dog det skeet, som Esbern Vogen-

son havde holdt for utænkeligt, nemlig at en god Mand vilde ødelægge sin egen Slægt, og hans dengang saa skarptseende Hustru havde skønnet rigtigt, idet hun sagde: »Der sker stundom det, man mindst skulde tro.»

Men Prisen var ogsaa høj. Det gjaldt for Oluf Glob hverken mere eller mindre end Bispestolen. Hans Rygte var ikke godt, Biskop Rudolf vilde nødigt have ham til Eftermand, og han havde Grund til at tro, at Paven ikke vilde stadfæste Valget af ham. Et Par af Domherrerne, som vare hæderlige Mænd, sluttede sig heri til Biskoppen, og der var altsaa Udsigt til, at Oluf Globs Valg vilde støde paa alvorlige Vanskeligheder. Den værste var, at Biskop Rudolf næppe vilde indstille Valget, hvis det gik igennem, til Godkendelse af Paven.

Men de fleste af de hvide Brødre i Børglum vare aldeles verdslige og meget levelystne Mænd. De vare ingenlunde glade ved Biskop Rudolf, som var en nidkær Kirkehyrde og flere Gange havde revset dem for deres løse Sæder, og da Biskoppen havde sin Bolig lige ved Klostret, gav dette Anledning til ubehagelige Rivninger. Sligt vilde undgaaes, naar Oluf Glob blev Biskop. Han vilde lukke et Øje til, thi hans eget Levnet var alt andet end rent. De muntre, levelystne Domherrer vare altsaa villige til, naar Valget kom paa, at give ham deres Stemmer.

Men Domkapitlets ældste Medlem, den graa-

hærdede Synder, Broder Tue, stolede ikke paa dem, og det var hans egen Fordel, at Oluf Glob kom i Sædet, thi da vilde han selv rykke op og blive Domprovst. Men intet var bedre skikket til at sikre Oluf Globs Valg, end at han tilførte Kirken store Rigdomme, og nu, da Poul Glob saa haardt trængte til Penge, tilbød der sig en gunstig Lejlighed til at sætte det i Værk.

Tue undfangede da Planen til Bedrageriet og meddelte Domprovsten den. Det gik just ikke glat med at faa Oluf Glob til at gaa ind derpaa, ikke alene fordi hans Samvittigheds Røst lod sig høre, og nogen Æresfølelse havde han dog, men tillige og maaske ikke mindst af Frygt for Følgerne, hvis Bedrageriet blev opdaget. Men Tue vidste med stor Snildhed at fjærne hans Betænkeligheder, og Tue havde en mægtig Forbundsfælle i Oluf Globs eget Hjerte, ikke Misundelse eller Nag til Poul, men hans egen Magtsyge og rasende Ærgerrighed. En Medvider og Hjælper maatte de have, en saadan fandt de i Broder Niels, og saaledes blev Bedrageriet fuldbyrdet.

Hvad Oluf Glob i Øjeblikkets Hede ikke betænkte, det var, at han nu var kommen i Afhængighedsforhold til sine to Forbundsfæller. Som Deltagere i denne Niddingsdaad maatte de jo holde sammen til det yderste, og navnlig var det at forudse, at den snilde Broder Tue ikke vilde undlade at tilsnige sig stor Indflydelse under den vordende Biskop og optræde hensynsløst imod ham.

Dette fik Oluf Glob senere ved flere Lejligheder pinligt nok at føle.

Poul drog saa i Leding med et stort Antal Ryttere og i Følge med Esbern Vogenson og Ove Hase. Han anede intet ondt. Han var sin Broder taknemmelig for de lempelige Kaar, han troede at have faaet i Pantebrevet, og tilfreds med, at han dog havde bjærget Sjørring, hvor hans Hustru kunde sidde trygt under Domprovstens Værn. Men Oluf blev tilbage som en lurende Stimand, med en Dolk skjult i sin Kutte, hvormed han kunde føre det afgørende Stød, naar Tiden var der, og Lejligheden kom. Dog var han fuld af Uro, ængstedes ved Tanken om Regnskabens Time og fik saaledes sin Straf for sin Niddingsdaad allerede inden han havde høstet Fordel af den.

OTTENDE KAPITEL.

Hjemkomsten.

Den Broderkrig, som rasede i Danmark, vakte stor Forargelse blandt Kongehusets Venner. Den bedrøvede ingen mere, end de kæmpende Brødres eneste Søster, Valdemar Sejers ædle Datter Sophie. Hun var gift med Markgreve Johan af Brandenborg, og uagtet hun ventede sin Nedkomst og var langt henne i sit Svangerskab skyede hun dog ikke en lang Rejses Besværligheder Hun drog op til Flensborg og gjorde et Forsøg paa at forlige Brødrene, men det mislykkedes ganske, og hun satte endda Livet til, idet hun døde i Barselseng i Flensborg den 3die November 1248.

Krigen vedblev altsaa at gaa sin Gang, og de gæve Mænd fra Thy og Vendsyssel kom tidsnok til at deltage i dens Afslutning. Den endte med, at Kong Erik aldeles fik Overtaget. Den kongelige Hær overrumplede Slesvig og fordrev

Hertug Abel. Hans otteaarige Datter Sophie maatte flygte barfodet ud af Byen og blev kun med Nød bjærget af Hertugens Tjenere. Denne Misgerning tilgav Hertug Abel aldrig sin kongelige Broder. Men nu maatte han bøje sig og indgaa Forlig. Han maatte bekvemme sig til at slutte Fred og bide i det sure Æble, tage Hertugdømmet til Len af Danmark og hylde sin Broder som Lensherre. Med hvor dødeligt et Nag i Hjertet han gik til den Fredslutning, det viste sig siden.

Da Aaret 1249 oprandt, var der Fred, og nu kunde Poul Glob, Ove Hase og Esbern Vogensøn, som alle tre vare komne derfra med Livet, vendt hjem med Ære, men Skæbnen vilde det anderledes.

Kong Erik, som i sin Ungdom havde været vild og udsvævende, var efter sin Formæling med Dronning Jutta bleven gudfrygtig og from. Faa Maaneder efter sin Tronbestigelse erklærede han i Dronningens Nærværelse, at han vilde dø i en Graabrødrekutte og begraves i Franciskanerklostret i Roskilde. Fra nu af tænkte han stadig paa at gøre et Korstog til Estland og saaledes ved at tugte disse hedenske Vender træde i sine store Fædres Fodspor, men Broderkrigen havde i otte Aar hindret ham i at iværksætte sit kristelige Forsæt. Nu havde han imidlertid ved Freden med Abel faaet frie Hænder og agtede snarest at drage over til Estland.

Han bestræbte sig da for at holde Hæren samlet og bevæge Førerne til at blive Korsdragere og gaa med. Mange af dem vare villige dertil, først og fremmest Poul Glob, som tænkte, at naar Gud gav Lykke, kunde dette blive en glimrende Afslutning paa hans Krigerbane. Ove Hase vilde ikke svigte sin Konefader og Esbern Vogensøn kunde som Kongens Lensmand ikke godt slippe.

Sagen var altsaa afgjort, og der blev sendt nogle Svende op til Thy med Melding om denne uformodede Opsættelse af Hjemrejsen, et Budskab, som voldte Sorg baade paa Sjørring, Ørup og Vellumgaard, men af de tre Syndere i Børglum Kloster blev det selvfølgelig modtaget som en glædelig og forhaabningsfuld Tidende.

Sagen trak imidlertid i Langdrag, fordi Krigskassen var tom. Kongen havde rigtignok for at fylde den lagt en Skat paa hver Plov i Riget, en Foranstaltning, der skaffede ham Tilnavnet Plovpending. Men Folket fandt sig nødigt i Paalæg af nye Skatter, Pengene kom trevent ind, Skaaningerne gjorde endogsaa Opror, og Kongen maatte derover for at dæmpe det. Vel lykkedes det, og de nødvendige Midler kom til Stede. De maatte jo til, eftersom Korstoget var en udenlandsk Krig og Udgifterne ved den paahvilede Kongen alene. Havde det ikke været Tilfældet, vilde de fleste af de Herrer, som nu fulgte Kongen og blandt dem Poul Glob, været nødsagede til at melde sig fra.

Imidlertid hengik det meste af Aaret med at

fjærne alle Hindringer, og tilsidst led Kongen den Skuffelse, at Hertug Abel, som fra først af havde lovet at deltage i Korstoget, nu nægtede at opfylde sit Løfte og erklærede, at han vilde blive hjemme. Derover græmmede Kong Erik sig, thi han havde haabet, at den fælles Deltagelse i Korstoget vilde befæste den gode Forstaaelse mellem ham og hans Broder. Men uagtet dette, at Hertug Abel saaledes skilte sin Sag fra sin Broder, varslede om, at Forliget ikke var holdbart, lod Kongen sig dog ikke derved afholde fra at udføre sit Forsæt.

Sidst paa Aaret sejlede han med sin Hær til Estland, hvor de Danske endnu havde fast Fod, for derfra at bekrige de hedenske Vender. Men Vinteren kom imellem med sin Barskhed, Sneen gjorde Landet ufarbart, den danske Hær maatte ligge i Vinterkvarter, og dette gav Venderne Tid til at forberede deres Forsvar. Da Kongen endelig ved Foraarets Frembrud 1250 rykkede i Marken, blev hans Hær modtaget af store Skarer Vender og Slavoner, som vare nær ved at overvælde den. Der stod blodige Kampe og i en af dem blev Esbern Vogenson nedhugget og maatte lade sit Liv. Ove Hase, som vilde ile ham til Undsætning, vovede sig for langt frem og faldt i Fjendens Hænder. Da huggede Poul Glob ind for at befri ham, hvilket ogsaa lykkedes, men Poul selv blev haardt saaret og gjort ukampdygtig for Resten af Felttoget.

Dog opgav Kong Erik ikke Evret, og Kampen fortsattes med vekslende Held. Men ved Midsommertid kom fra Danmark det Budskab, at Grev Johan af Holsten havde gjort et Indfald i den kongelige Del af Hertugdommet og belejrede Rendsborg, og under disse Omstændigheder fandt Kongen det ikke raadeligt at blive længere med Hæren i Estland og sætte sin Krone paa Spil. Grev Johan var nemlig en Søn af Danskerhaderen, Grev Adolf, som havde været med til at besejre Kong Valdemar ved Bornhoved og desuden Hertug Abels Svoger og tro Forbundsfælle. Maaske stod Abel bag dette Overfald, og der var da Udsigt til, at Broderkrigen kunde blusse op paa ny. Kong Erik tog derfor en rask Beslutning, afbrød Lejren, indskibede Hæren og stævnede mod Vest ad Slesvig til.

Poul Glob blev bragt om Bord paa et af Flaadens mindre Skibe, som blev stillet til hans og Ove Hases Raadighed. De medførte foruden deres egne Folk ogsaa Svendene fra Ørum, og Kisten med Esbern Vogensøns Lig blev anbragt i Skibets Last. Det var Meningen, at denne Snække skulde føre dem alle, baade de levende og den døde, lige op til Hjemmene ved Limfjorden, og denne magelige Transport til Søs skaffede den saarede og endnu stadigt lidende Poul Glob stor Lindring.

Ved Femern skilles de. Kongen kom om Bord paa Snækken for at tage Afsked med Poul

og Ove, takkede især Poul for hans Troskab og Offervillighed og ønskede ham med stor Hjertelighed en lykkelig Hjemfart og snarlig Helbredelse. En venlig og huldsalig Herre var Kong Erik, saa at de varme Ord gjorde et dybt Indtryk paa Pouls Sind og var ham en stor Trøst under hans Lidelser.

Saa sejlede de Nord paa gennem Bælterne uden at nærme sig Land, førend de naaede Indløbet til Limfjorden. Og paa Grund af Vindstille og Taage tog Sejladsen lang Tid, saa at de ikke naaede derop førend i den sidste Halvdel af August. De vare derfor uvidende om den skrækkelige Skæbne, som i Mellemtiden havde ramt Kong Erik Ankommen til Slesvig havde han, stolende paa det indgaaede Forlig, gæstet Hertug Abel paa dennes Slot Jørgensborg. Han blev venligt modtaget og derved gjort tryg, men siden overrumplet, grebet, i en Baad ført ud paa Slien, myrdet, og hans Lig kastet ud i Fjorden.

Som et Lyn før Tidenden om dette gruelige Brodermord Landet over og var naaet op til Vendsyssel og Thy, inden de bortdragne Krigere indtraf. Denne Rædselstidende rystede Poul Glob og forværrede hans Tilstand, som i Forvejen var ringe nok. Hans Hjerte havde været fuldt af Sorg, fordi han medbragte sin Frænde og gode Ven Esbern Vogensøn som Lig. Nu fortrængte den store Sorg over Kongemordet den mindre, men da han nærmede sig Hjemmet, kom den

sidste igen til sin Ret. Sejlende gennem Aggersund naaede Skibet en Morgen sidst i August ind til Ladepladsen Hovsør, omtrent der, hvor Thisted nu ligger, og der forefandt de Domprovsten. Der var nemlig allerede fra Hals af blevet sendt et Bud op til Børglum, som havde hidkaldt ham.

Oluf Glob syntes rystet af Gensynet med sin saarede og lidende Broder og var det ogsaa, men mere af Skræk over at finde sin Broder i Live, end af Medfølelse med hans Lidelser. Levede Poul, da vilde Faren for Opdagelsen af Bedrageriet blive overhængende. Det var da kun halvgjort Gerning, at Døden havde lukket Munden paa Esbern, hvilket han ogsaa i Aanden bittert bebrejdede Sankt Norbert; thi midt i sin Forvorpenhed troede han endnu paa de hvide Brødres Skytspatron og Helgen og fastholdt den Indbildning, at han ved sin Snildhed havde fremmet Guds og den hellige Kirkes Sag.

Men ingen af dem, som vare til Stede ved dette Brødrenes Gensyn, anede hvad der rørte sig i Domprovstens Hjerte. De saa kun Broderkærlighed og Medlidenhed i hans Færd, og maaske kom ogsaa de bedre Følelser frem hos ham, efterhaanden som den Frygt, han fra først af havde næret, beroligedes.

Det viste sig nemlig baade nu og efter Hjemkomsten til Sjørring, at Poul nu ganske havde vendt sine Tanker fra Jorden og al verdslig Handel. Han nævnede ikke Pantebrevet og sigtede

kun een Gang til det. Han spurgte en Dag, om der var kommet Efterretninger fra Jens, og da Svaret lød benægtende, drog han et Suk og udbrød:

«Jeg handlede ufaderligt i at sende ham bort. Og naar han en Gang vender tilbage, hvad vil han da tænke, naar han erfarer, hvorledes jeg har handlet med Godset? Men jeg stoler paa, Oluf, at naar jeg er død og borte, da vil du være Jens lige saa god, som du altid har været mig.»

Domprovsten bøjede sit Hoved, men han havde svært ved at faa Ordene frem, da han for at berolige sin lidende Broder maatte afgive det Løfte, at han vilde være en anden Fader for Jens. Det var nok ikke Sankt Norbert, men Fanden selv, som i dette Øjeblik viste sig i Aanden for Oluf Glob.

Men dermed var ogsaa det værste overstaaet. Poul nævnede ikke et Ord om Tinglæsning, og Domprovsten kunde nu mindre anfægtet vogte sit Kald som Sjælesorger. Og dette gjorde han med en god Vilje. Han fandt en Beroligelse i at hjælpe Broderen til en salig Død og syntes, at hans egen Misgerning blev mindre, naar Poul gik bort uden at komme til Kundskab om den.

Fru Katharina iagttog med Undren sin Svogers rolige og fromme Færd og gjorde ham Afbigt i sit Hjerte, fordi hun tidligere havde tvivlet om hans broderlige Sindelags Oprigtighed. Hans Nærværelse paa Sjørring var hende nu altid til stor

Trost. Iøvrigt havde hendes Husbonds Ulykke ikke overrasket hende saa meget, thi fra den Dag af, da Efterretningen var kommen om, at Poul vilde med Kongen til Estland, var hun bleven greben af mørke Anelser. Hun syntes, det var at friste Gud at gaa med til denne i hendes og mange af hendes samtidiges Øjne ganske unyttige Blodsudgydelse, som mere var en Frugt af Ærgerrighed end af Gudsfrygt. Hendes Datter, Fru Inger, var af samme Mening, men den kække Fru Gro saa mere fortrøstningsfuldt paa Fremtiden, uagtet hun rigtignok i det første Øjeblik ogsaa var bleven noget forsagt ved Efterretningen om Korstoget til Estland. Hun tog sig dog snart sammen og indbød Katharina og Inger til at komme til Ørum for at veksle Tanker med dem og sætte Mod i dem. Paa Ørum tilbragte saa de tre i Hjemmet efterladte Hustruer nogle Dage i Selskab med hverandre, og visselig var det en Trøst for de to forsagte, at de kunde udøse deres Hjerter for hinanden, og vel laante de Øre til Fru Gro, naar hun skammede dem ud for deres Svaghed, men de bleve dog ved deres.

«Jeg genser aldrig mere Poul,» sagde Katharina. «Jeg skuer det klart i Aanden, at jeg vil vorde Enke.»

«Og mon det vil gaa mig bedre?» udbrød Inger. «Stedes Fader i nogen Fare, da vil Ove dele den. Aldrig lader han sin Konefader i Stik-

ken, og vil hellere lade sit eget Liv end se Fader miste sit.»

«Nu,» sagde Fru Gro, «I kan ved Guds Moder male Fanden paa Væggen, saa det forslaar noget! Men jeg haaber til Gud, at de vilde bjærge sig alle tre. Jeg har ikke havt en ildevarslende Drøm, siden Esbern drog af.»

Nu havde Skæbnen afsagt sin Kendelse, og den var falden ganske anderledes ud, end nogen af dem havde ventet. Katharina havde faaet sin Husbond tilbage, skønt saaret og syg, Ove havde ikke vovet sit Liv for sin Konefaders Skyld, men denne reddet hans Liv, da han havde ilet Esbern til Hjælp, og Esbern var bleven paa Pladsen. Den fortrøstningsfulde Fru Gro var altsaa bleven Enke, uden at hun havde faaet nogen Advarsel i et Drømmesyn.

Men netop fordi Slaget traf hende uforberedt, ramte det hende haardere. Trøstesløs og opløst i Graad kom hun til Sjørring for at hente sin Mands Lig. Nu viste det sig ret, hvor højt hun havde elsket ham. Hun rasede mod Gud og alle Hellige, som havde ladet dette ske, og udtalte saa stærke og formastelige Ord, at de forfærdede navnlig Fru Cæcilie, som var kommen hid med Margrethe fra Noringtoft.

«Her er noget at gøre for dig, Oluf,» sagde hun til Domprovsten. «Bring nu hende paa ret Kant, som du gjorde ved mig, da Gud havde taget Esge.»

«Jeg skal forsøge derpaa,» svarede Domprovsten, «enddog dette vil falde ulige sværere, al den Stund du var forberedet paa din Husbonds Bortgang, hvorimod Esberns Død kom bag paa Gro som en overfaldende Ulykke. Endelig var du, selv i Lykkens Dage, from og god, og ikke en Oprørerske mod Himlen, som hun.»

Man skulde synes, at den værste Hindring for ham ved at trøste Esbern Vogensøns Enke, maatte være den, at han havde ønsket Esberns Død og frydet sig over, at det Ønske var blevet opfyldt, men det lod slet ikke til at anfægte ham. Han udførte det Hverv, han havde paataget sig, saa snildt og forstandigt, at det lykkedes over Forventning. Man skulde tro, at der var to Personer i ham, en hellig, gudfrygtig Mand og en grov Synder, og at han kunde gaa ud af den ene og ind i den anden, ligesom Omstændighederne krævede det.

Saa stor en Magt var der indlagt i hans Personlighed, og saa dybt havde Sorgen bøjet Gro Gundesdatter, at hun, staaende paa Randen af Fortvivlelsens Afgrund, tog mod den hjælpende Haand, der blev hende rakt, uagtet den kom fra en Mand, til hvem hun før havde næret saa stor Mistillid. Det undlod heller ikke at gøre Indtryk paa hende, at hun var Vidne til, hvor skønt og opbyggeligt Domprovsten trøstede sin lidende Broder. Katharina havde jo desuden foregaaet hende

med sit Eksempel og ganske skiftet Mening om Domprovsten, og det havde voldet Margrethes Moder stor Glæde. Fru Gro blev da nu draget med ind i Kredsen. Hendes klare Tænkeevne omtaagedes og, lidenskabelig, som hun var af Naturen, gik hun nu til den modsatte Yderlighed. Hun fordømte sit tidligere Liv som syndigt og saa nu en retfærdig Straf i den Ulykke, der var overgaaet hende. Rosenkrandsen var sjældent af hendes Hænder, og hendes Liv fik nu kun eet Maal, ved sine Bønner og gode Gerninger, at hjælpe sin hensovede Husbonds Sjæl gennem Skærsilden. Nu kunde hun sige om sig selv og sin egen Færd: «der sker undertiden det, man mindst skulde tro!»

Domprovsten frydede sig over sit Værk og saa deri, at det var lykkedes saa godt, et Vidnesbyrd om Himlens Gunst. Men da han gav sig i Lag med Margrethe for at kaste sit Garn ogsaa over hende, blev han afvist med Kulde, hvilket højligt forundrede ham. Det var jo ogsaa et Særsyn, at denne unge Jomfru, den yngste af Kredsens Kvinder, var den eneste, der holdt Hovedet klart, og hvis Vilje han ikke kunde bøje. Han var for klog til at trænge stærkt ind paa hende, men han tænkte: bi lidt, min Dukke, din Time skal ogsaa nok komme! Hun undgik ham imidlertid haardnakket, thi i det Blik, hvormed han undertiden betragtede hende, var der noget lurende og alt andet end helligt, som indgød hende Frygt.

Ogsaa hun sendte Bønner op til Himlen, men de dreiede sig kun om et — lad Jens vende lykkeligt tilbage for at staa mig bi og tage Vare paa mig! Men Tiden gik, uden at der viste sig ringeste Tegn til, at den Bøn vilde blive hørt.

NIENDE KAPITEL

Biskop Oluf bærer Sejren hjem.

Poul Glob hendrog trods sin svækkede og lidende Tilstand sit Liv endnu i et Par Maaneder. I den Tid foruroligedes han fremdeles ved Tanken om sin forsvundne Søn, saa at hans Broder maatte love ham at benytte den første Lejlighed, naar Klostret atter skulde have Bud Syd paa, til at lade Jens opsøge. Men den Lejlighed kom ikke, mens Poul var i Live.

Da han var hensovet og bragt til Hvile hos sine Fædre i Sjørring Kirke, erindrede Fru Katharina Domprovsten om det givne Løfte og fik det beroligende Svar, at nu kunde det lade sig gøre, da Biskop Rudolf med det første skulde have Bud til Rom og saa kunde hans Udsending paa Vejen forhøre sig om Jens og, hvis han fandt ham, give ham Underretning om hans Faders Død, og det vilde jo sikkert hurtigt føre ham tilbage til Hjemmet. Saa levede Fru Katharina i næsten et Aar

i Haabet om et Gensyn, men Margrethe forholdt sig tvivlende, og det endte da ogsaa med en Skuffelse. Den udsendte Klosterbroder vendte tilbage med den Besked, at han ikke havde opdaget noget Spor af Jens eller kunnet faa nogen Underretning om, hvor han var bleven af. Domprovsten kom selv til Sjørring med den fra Rom tilbagevendte Klosterbroder. Fru Katharina hørte Beretningen af dennes egen Mund, og saa maatte hun jo tro at det var sandt. Margrethe derimod tvivlede, men da hun dristede sig til at lade nogle Ord falde om, at der mulig stak nogen Underfundighed bag dette, fik hun en skarp Tilrettevisning af sin Moder.

Imidlertid levede Fru Katharina stille og uanfægtet paa Sjørring. Domprovsten viste sig sjældent og overlod næsten ganske Gaardens Styrelse til hende selv. Hun fik saa fri Raadighed, som om hun var sin egen Værge, nød de gode Kaar, der blev hende forundt, og priste sin Lykke. Hun var sin gode Svoger taknemmelig og anede ikke de Grunde, han havde til at ønske hende tilfreds med sin Stilling og gøre hende tilbøjellg til uden Indsigelse at finde sig i det uundgaaelige, som maatte komme, men som han iøvrigt imødesaa med blandede Følelser og ikke uden Ængstelse.

Saaledes forløb et Par Aar, men i Aaret 1252 fuldbyrdedes det, der saa længe var blevet forberedet. Biskop Rudolf veg Sædet, og Domkapitlet i Børglum kaarede enstemmig Oluf Glob til hans

Efterfolger. Dermed var Sagen dog ikke klaret. Der skulde Pavens Samtykke og en Indvielse til. Men Rigets Erkebiskop, Jakob Erlandsen, skred dristigt til at foretage Indvielsen uden at indhente Pavens Samtykke, hvad han til sin Tid fik at høre, men hvad brød han sig om det. Paven var langt borte, men Kongen var nærmere, og det gjaldt først og fremmest om at være paa Post imod ham og den verdslige Magt. Erkebispen var nemlig indviklet i en heftig Strid med Kronen om Kirkens Rettigheder, det var ham om at gøre at vinde Tilhængere, og han ventede, at Oluf Glob, som havde været snild nok til at gaa ham under Øjnene, af Taknemlighed for Stadfæstelsen af Bispevalget vilde slutte sig til ham. Men deri blev han bittert skuffet. Oluf Glob sluttede sig, ligesom de fleste andre Biskopper til det stærkeste Parti, som var Kongens, og den Banstraale Erkebiskoppen senere udslyngede imod ham, anfægtede ham ikke i mindste Maade, ligesaalidt som den Banstraale, Erkebiskoppen udslyngede mod Kongen selv gjorde nogen synderlig Virkning. Heller ikke udrettede den hellige Fader i Rom noget med den Banstraale han, som stod paa Kongens Side, lod falde paa selve Erkebispens Hoved. Det lynede fra alle Kanter med Banstraaler, uden at de standsede hverken Kongen eller Prælaterne i deres Overgreb. En anden Sag var det derimod, naar en Kirkefyrste fra sit høje Stade lod en Banstraale falde paa et af sin Menigheds værgeløse Faar.

Nu havde Oluf Glob altsaa naaet Magtens Tinde. Han raadede for hele det store Børglum Stift og for alle Kirkens Ejendomme, af hvilke de Godser, han havde fralistet sin hensovede Broder, udgjorde en betydelig Part. Men nu skulde han ogsaa til at betale Prisen for Herligheden, thi Domkapitlet trængte paa for at faa Kirkens Ret til Poul Globs Ejendomme stadfæstet ved Tinglæsning. Biskop Oluf krympede sig ved at skride til Værket, men Tue, som nu var bleven Domprovst, drev ham frem. Han forestillede Hans Naade, at det var uundgaaeligt, og at der desuden ikke mere var nogen Risiko ved det. Poul selv laa i sin Grav, Arvingen var forsvunden nu paa sjette Aar og vendte efter al Sandsynlighed aldrig tilbage. Men det var ellers lige meget, thi da han havde været fraværende, dengang Panteforretningen foretoges og ikke indviet i sin Faders Planer, vilde han jo ikke være i Stand til at vidne imod dem. Det ene verdslige Vidne, Esben Vogenson, havde Døden jo ogsaa lukket Munden paa, og hvad Ove Hase angik, da vilde hans Indsigelse sikkert blive forkastet, fordi han paa sin Hustrus Vegne var Medarving og Part i Sagen.

Men uagtet Biskop Oluf maatte give Tue Ret i disse Paastande, tøvede han dog. Hvad mon Aarsagen var, hvem frygtede han? Den, som bedre end nogen anden vidste, at det aldrig havde været i Pouls Tanke at sælge sine Ejendomme, hans Hustru, nu hans Enke. Vel var der Tvivl

om, at hendes, en Kvindes, Vidnesbyrd kunde faa nogen Vægt i en Sag af denne Art, og der gaves i hvert Fald flere Maader hvorpaa det kunde afkræftes, men dog veg han nu, da det kom til Stykket, tilbage for at staa Ansigt til Ansigt med Katharina Brodsdatter og fremføre saa grov en Løgn, som der maatte til for at retfærdiggøre ham. Bevidstheden derom var det, som havde holdt ham saa meget fra Sjørring og unddraget ham fra Omgang med hende. Hans Samvittighed var altsaa dog ikke helt død endnu, men efterhaanden som han gik videre paa den skæbnesvangre Bane, han havde betraadt, lykkedes det ham dog at kvæle den.

Det første Skridt blev imidlertid foretaget i Stilhed bag Fru Katharinas Ryg. Det falske Pantebrev blev læst ved Hassing Herreds Ting og Godserne tildømtes Kirken som fuld Ejendom, uden at hun anede det. Men Ove Hase fik Nys derom, og en skøn Dag kom han farende til Sjørring og meldte sin Konemoder denne utrolige Tidende.

«Hvor er det tænkeligt,» udbrød hun. «Hvad Poul vilde, var jo vitterligt nok, og jeg ved, at Pantebrevet blev oplæst, inden han og I andre beseglede det.»

Men hun blev overbevist, da hun fik at høre, hvorledes Ove havde faaet Vished om Sagen. Fru Gro boede nu paa sin Gaard Lyngholm i Hvidbjerg Sogn, ikke langt fra Hassing. Paa Vejen

op til Sjørring havde han seet ind paa Lyngholm og der truffet Broder Klemens.

«Sagen kom straks paa Tale,» berettede Ove, «og Broder Klemens udtrykte sin Forbauselse over, at Poul havde solgt alt sit Gods paa Siørring nær til Kirken. Og da jeg spurgte ham, hvoraf han vidste det, svarede han, at han i et andet Ærinde havde været paa Tinget den Dag, da Sagen blev forelagt Dommeren af Domprovst Tue paa Biskoppens Vegne. Dokumentet blev oplæst paa Latin og dernæst tydet paa Dansk af Domprovsten, saa at det blev vitterligt for alle, baade lærde og ulærde, som vare til Stede, at der i Brevet ikke findes et Ord om Genkøbsret. Det er et purt Skøde.»

«Jesus,» udbrød Fru Katharina, «foreligger her da et grovt Bedrageri? Mon her ikke skulde finde en eller anden Misforstaaelse Sted?»

«Det samme sagde Fru Gro,» svarede Ove. «Ja, hun haanede mig endogsaa, fordi jeg kunde tiltro Biskoppen en slig Niddingsdaad som at bedrage sin egen Broder, og Broder Klemens istemmede den samme Tone. Det nyttede ikke, at jeg mindede dem om, at jeg som Vidne havde været til Stede paa Pantemødet og med mine egne Øren hørt den Tydning, som den samme Broder Tue dengang gav paa Brevet og som lød helt anderledes, saa at vi maatte tro, at det var et Pantebrev og intet Skøde.»

«Jeg ser ned i en Afgrund af sort Forræderi,»

udbrød Fru Katharina. Og at tænke sig, at Gro nu er saa forblindet, hun som før var saa klog og skarptseende. Hun burde dog tillagt dit Vidnesbyrd nogen Vægt, da hun kender dig som en forstandig og ærlig Mand.»

«Nu,» svarede Ove, «Biskoppen har forrykket Hjernen paa hende, som paa saa mange andre. I har selv, kære Fru Moder, om Jeg tør sige det, ikke været langt fra at dele Skæbne med hende. Det trøstede mig dog lidt, at jeg til sidst, inden jeg drog af Lyngholm, fik gjort Broder Klemens vaklende. Jeg sagde nemlig til ham: «Var den Syge ikke falden paa eder, saa at I hindredes i at være til Stede ved Pantemødet, da vilde det Bedrageri ikke kunnet gaa for sig. I eder vilde Poul havt en lærd og latinkyndig Mand paa sin Side. Og lægge vi dertil Pouls og Esberns Død i rette Tid, da maa vi vel sige: »se, hvorlunde Fanden hjælper sine!» — «Ja, ja,» udbrød den Guds Mand, idet han foldede sine Hænder og saa op, «Herre, dine Raad ere uransagelige og dine Veje usporlige!»

«Var nu blot Jens her!» udbrød Fru Katharina i en trøstesløs Tone.

«Ja, gid han var her!» sagde Ove, «enddog det ikke vilde hjælpe os stort, eftersom hans Faders Modvilje og hans Farbroders List holdt ham ganske uden for Sagen. Nu skønner vi, af hvad Aarsag Oluf var saa villig til at hjælpe ham herfra. Borte er han, og han vender næppe nogen Sinde tilbage.

Betænk, at vi nu paa sjette Aar ikke have faaet Budskab fra ham eller mindste Underretning om ham. Han er død og hans Sjæl er nu samlet med hans Faders, det er min Tro. I har nu ingen anden Søn end mig, kære Fru Moder, men jeg skal nok vise eder, at jeg ikke er ræd af mig.»

«Med mig er det lige meget, Ove,» sagde Fru Katharina sagtmodigt, «men for Inger og Jens, om han er i Live, bliver det et uopretteligt Tab.»

«Nu, vi ville ikke tabe Modet,» sagde Ove fortrøstningsfuldt. «Vi ville kæmpe med den Nidding i Bispeskrud, og vi skulle nok faa Ram til ham til sidst. Jeg vil straks lægge Haand paa Værket. Den Dag i Morgen drager jeg op til din Broder paa Brodskov. Lad os høre hvad han tænker om dette.»

«Jeg frygter, at du ikke faar stort ud af det,» mente Fru Katharina. «Torsten er hidsig nok, farer let op og bruger store Ord, men naar det kommer til Stykket, lader han sig vride og falder til Føje. Desuden er han Biskoppens gode Ven, mærk dig det.»

«Ja vel,» svarede Ove, «men det Venskab har givet sin Rente. Din Broder har intet mere at haabe eller frygte af Biskoppen».

Ove drog altsaa den lange Vej op til Brodskov, men det gik ganske som Fru Katharina havde forudsagt. Torsten Rotfeldt sprang op som en Løve, da Ove fremkom med Beskyldningerne imod Biskop Oluf, og han viste sig villig til at følge med

til Børglum og drage Biskoppen til Regnskab. Men allerede inden de havde naaet Klostret, kom han i Tanker om, at det vilde være voveligt, blot paa Ove Hases Udsagn at fremkomme med saa stærke Beskyldninger imod den højærværdige Herre. Og da de vare komne ind til Biskoppen og Torsten stod Ansigt til Ansigt med den mægtige Prælat, saa faldt han, der var sprungen op som en Løve, ned som en Mus. Det hele blev til en tam Forespørgsel og en Bøn til Hans Naade om at opklare den Misforstaaelse, hvori Ove Hase jo sikkert befandt sig.

Biskop Oluf tog Sagen med stor Ro.

«Visselig,» sagde han, «befinder Ove Hase sig i en stor Vildfarelse, om han virkelig tiltror vor hæderlige Domprovst, Broder Tue, den store Brøde at have forvansket Pantebrevet i sin Udtydning.»

«Men I var jo selv til Stede,» faldt Ove ind, «saa I maa jo vide, at det forholder sig saa.»

«Ikke husker jeg mere saa nøje, hvorledes Broder Tues Tydning af Dokumentet faldt ud,» svarede Biskoppen med et Skuldertræk, «men har han indblandet noget om Genkøbsret, da maa det have været af Hensyn til Pantebrevets Udsteder, min hensovede Broder. Han var fuldt vidende om Brevets Indhold, men han krympede sig ved at lade det komme til Frændernes Kundskab. Dog var han nødsaget til at gaa ind paa de Vilkaar, som Biskop Rudolf ved mig bød ham, thi ellers

vilde han ikke faaet saa stor en Summa, som han havde Brug for.»

Ser vi det! udbrød Torsten Rotfeldt i saa triumferende en Tone, som om han havde beredet Biskoppen et Nederlag. «Det lyder helt troligt og forklarer tilfulde Sagen. Jeg beder Eders Naade tilgive mig, at jeg har blandet mig i dette. Skylden er hans, der staar,» og saa pegede han paa Ove.

Ja, Ove stod der, og han blev staaende ligesom lamslaaet af Forbavselse over Biskoppens Koldblodighed og Frækhed. Han gjorde intet Forsøg paa at rive Masken af den højærværdige Løgner, saa længe Torsten Rotfeldt var til Stede. Han hørte roligt paa, at Torsten, mens de vare bænkede ved Hans Naades Bord, rakkede Poul Glob af i hans Grav for hans Æresyge og sagde, at han havde baaret sig ad som en gal Mand. Heller ikke lod han sig anfægte af Biskoppens hykkelske Tale om, at han havde advaret sin kære Broder, som imidlertid ikke vilde lade sig sige og mere af den Sort.

Men da Torsten havde taget en hjærtelig Afsked med Biskoppen og en flygtig, næsten kold med Ove, rejste denne sig fra Bordet, hvor han havde siddet med en tør Mund og hverken smagt Mad eller Drikke, og da Biskoppen efter at have fulgt Torsten ud og seet ham ride bort, atter kom ind i Stuen, løstes Oves Tungebaand.

Indbilder I eder, sagde han med en For-

bitrelse, som fik Biskoppen til at fare sammen, «at jeg tror et Ord af den Fabel, hvormed I smurte Torsten Rotfeldt, den Usselryg, om Munden? Ingen ved bedre end jeg, hvad min Konefader vilde, og hvad han troede at gøre, da han forseglede Pantebrevet. Hvad skal jeg dog tænke om eder, Oluf, en Guds Tjener og stor Kirkehyrde, at I nedlader eder til at fremkomme med slige skammelige og løjede Udsagn?»

«Du skal tænke,» svarede Biskoppen, idet han stræbte at gøre sig fast, «at du befinder dig i en Vildfarelse, og at jeg har talt Sandhed. Ved du, hvad der er foregaaet og talt mellem Poul og mig under fire Øjne?»

«Nu se Gud og alle Hellige i Naade ned til os!» udbrød Ove, idet han slog Hænderne sammen. «Gaar dette Djævelsværk igennem, da findes der ikke Retfærdighed mere hverken i Himlen eller paa Jorden. Men Enden er ikke endnu. I skal høre fra os, I Løgner i Bispekaabe!»

Derpaa for han ud i Gaarden og raabte til sine Svende, at de skulde føre hans Hest frem. Men i det samme kom Domprovst Tue, som havde staaet paa Lur i et Sideværelse, farende ind til Biskoppen og raabte:

«Han maa ikke slippe herfra! Lad os gribe ham og putte ham i Carceret!»

«Jo vist,» svarede Biskop Oluf, idet han greb ham i Armen og holdt ham tilbage, «det vilde

være en skøn Dumhed! Nej, lad ham kun rase og løbe Linen ud, desto hastigere faar det Ende.»

Vel maatte Tue senere erkende, at hans høje foresatte i dette Tilfælde havde været klogere end han, men Enden kom ikke saa hastig, som Biskoppen havde ventet Enden vilde vel været der, naar Sagen havde været for i Landstinget, men Tiderne vare nu, under Kong Abels Efterfølger paa Tronen, Kristoffer den Første, lige saa urolige, som de havde været, da ogsaa han maatte kriges med de holstenske Grever, og dertil kom, at Striden mellem Kronen og Kirken havde naaet en hidtil ukendt Skarphed.

Der blev derfor i flere Aar ikke afholdt noget Landsting og Biskop Oluf fik i dette Mellemrum Lejlighed til at befæste sig i Kongens Gunst. Da nemlig Erkebiskoppen vægrede sig ved at krone Tronfølgeren, den senere Kong Erik Glipping, tilbød Oluf Glob sin Tjeneste og drog til Odense for at salve og krone den vordende Konge. Rigtignok blev det ikke til noget, fordi ingen af de andre Biskopper, af Frygt for Erkebispen, turde staa Biskop Oluf bi med den hellige Handling, men Kong Kristoffer var lige fuldt den Børglum Bisp taknemmelig for hans Kongetroskab, saa at Oluf Glob havde al Grund til at mene sig sikker for den verdslige Magts Indgriben.

Mens Biskoppen saaledes befæstede sig i sin Stilling, stormede Ove Hase løs paa ham med alle de Vaaben, han havde til sin Raadighed. Overalt,

hvor han kom frem, udslyngede han sine Beskyldninger for Bedrageri imod Biskop Oluf og Domprovst Tue, men af de fleste blev hans Udsagn modtagne med Betænkelighed og Vantro. Flere af hans Venner advarede ham imod at gaa for vidt, da han derved let kunde paadrage sig den mægtige Biskops Hævn, men Ove følte sig tryg, fordi han boede i Salling, som hørte under Viborg Stift, og han var derfor udenfor den Børglum Bisps Rækkeevne.

Omsider mødte begge Parter for Landstinget i Viborg, hvor Domprovst Tue fremlagde Pantebrevet eller rettere Skødet og Herredstingets Kendelse. Men Ove, som havde faaet Nys om, naar Tinglæsningen skulde foregaa, var til Stede og nedlagde paa sin Værmoders, paa sin fraværende Svogers og sin Hustrus Vegne Protest imod Kendelsens Retsgyldighed, men til ingen Nytte. Det gik, som Tue havde forudsagt; Indsigelsen blev afvist, fordi den kom fra Arvingerne, som vare Part i Sagen. Oven i Købet fik Ove Hase en Advarsel af Dommeren imod at fremture med slige grove Beskyldninger, for hvis Rigtighed han ikke havde kunnet anføre noget Bevis, imod en saa anseet Guds og Kirkens Tjener, som Biskoppen af Børglum.

Poul Globs pantsatte Godser vare altsaa nu at anse for Kirkens ubestridelige Ejendom. Rigtignok kunde Sagen endnu indankes for den højeste Instans, Danehoffet, men dels holdtes det meget

sjældent, dels var det at forudse, at saa fast Oluf Glob nu stod, med to Retskendelser for sig og støttet af Kongens Gunst, vilde der intet være at udrette imod ham. Ove opgav da Evret og drog hjem, bitter i Hu, for at bringe sin Hustru og siden Fru Katharina denne trøstesløse Tidende.

TIENDE KAPITEL

Biskop Oluf gør Skridtet fuldt ud.

Uagtet Biskoppen havde bragt Sejren hjem og nu stod paa Lovens Grund med Kirkens Rov, følte han sig dog ikke rigtig tryg. Han sporede hos flere af Stiftets gode Mænd, endogsaa hos enkelte gejstlige, en Mistro, som aabenbart kun Frygten for hans Magt holdt nede. Dertil kom, at Rygterne om det alt andet end hellige Liv, han førte, vandt Udbredelse og ikke bleve modsagte. Dog følte han sig hævet over Folkesnak, og han havde desuden den Tilfredsstillelse, at baade den fromme Fru Cæcilie og den af Sorg nedbøjede Fru Gro, Stiftets to mest ansete Kvinder, saa op til ham og satte deres fulde Lid til ham. Men desto værre havde Fru Katharina, hvis Vidnesbyrd selvfølgelig havde langt større Betydning for ham, nu ganske brudt med ham og sagt ham lige i Ansigtet, at han i hendes Øjne var en Løgner og Bedrager. Det var rigtignok skeet under fire

Øjne, men han havde faaet at vide, at hun ogsaa til andre havde udtalt sig uden Skaansel om ham og gjort sit til at ødelægge hans Rygte.

Han kunde naturligvis gætte, hvem der stak bagved dette, nemlig Ove Hase, og han havde ogsaa gjort et Forsøg paa at ramme denne, men det var mislykkedes. Han henvendte sig nemlig til Biskop Niels i Viborg, i hvis Stift Ove Hase jo boede, og opfordrede ham til at lyse Ban over denne frække Karl, som vovede at skamskænde en Kirkefyrstes og Biskop Niels' Embedsbroders Rygte, men han var bleven aldeles og temmelig barskt afvist. Dette havde Oluf Glob ikke ventet, fordi Biskop Niels var Kongens Kansler og vidende om, i hvor høj Gunst han, Biskop Oluf, stod hos Kongen. Men det viste, at Biskop Niels var en hæderlig og selvstændig Mand.

Der var altsaa ikke andet for Biskop Oluf at gøre, end at lade Slaget ramme det Offer, som befandt sig indenfor hans Magts Omraade, hans Broderkone, Fru Katharina, for hvis dødelige Had han nu var Genstand. Han gik nødigt til dette, som til alle aabenlyse Skridt, han listede sig helst til ethvert Maal, men i dette Tilfælde kunde han ikke slippe. Fru Katharina var nemlig gaaet saa vidt, at da nogle af Fogederne paa de pantsatte Gaarde i deres Vaande henvendte sig til hende, havde hun raadet dem til ligefrem at nægte at hylde Biskoppen som deres Herre. Naturligvis bleve de Fogeder, som dristede sig til det, afsatte

fra deres Bestillinger, men derved kuedes ikke den Opsætsighedsaand, som sporedes i Gaardenes Besætninger.

Da besluttede Biskop Oluf sig endelig til at gøre Skridtet fuldt ud og lyse Fru Katharina i Band. Der kunde rejses Tvivl om, hvor vidt dette var lovligt. thi det drejede sig her hverken om noget forargeligt Levnet eller om Kætteri, men kun om Handlinger, som vilde hindre Kirken i at komme i Besiddelse af det Gods, hvortil det nu havde lovlig Adkomst. Men Biskop Oluf mente, at det var fuldkommen tilstrækkeligt til at begrunde Bandlysningen, og iøvrigt stod han i sin høje Stilling for saa vidt hævet over alle Indsigelser, som ingen uden Paven selv kunde løse nogen af den Bandlysning, som var udgaaet fra en Biskop.

Men forud for enhver Banlysning skulde der gaa en Advarsel. Derfor sendte Biskoppen, som tilligemed Domprovst Tue opholdt sig paa Noringtoft, den sidste til Sjørring for at forkynde Fru Katharina, hvad hun havde i Vente. Hvis hun ikke tilbagekaldte de Beskyldninger, hun havde udslynget mod Biskoppen, vilde hun som en Oprørerske mod Kirken blive lyst i Ban. Dog vilde Biskoppen indrømme hende den sædvanlige Frist af et Aar. for at hun kunde betænke Sagen og gaa i sig selv.

Men nu viste det sig, af hvad Stof Jens Globs Moder var dannet. Hun erklærede nemlig

straks, at om der saa blev indrømmet hende en Frist af ti Aar, vilde hun ikke fravige sin Mening. Til sit sidste Aandedræt vilde hun vedblive med at erklære Biskop Oluf for en Løgner og Bedrager og nedbede Himlens Straf over ham og dem, der havde staaet ham bi ved hans Niddingsdaad.

Det sidste kunde Tue tage sig af. Fru Katharinas stolte Holdning og funklende Blik eggede ham yderligere, men det lykkedes ham dog at bevare sin sædvanlige Selvbeherskelse.

«Edle Frue,» sagde han med et spodsk Smil, «jeg vil intet svare eder paa dette, thi arrig Kvinde gør man værst ved at tie. Men af Hans Naade selv skal I faa et Svar, som nok vil tæmme eders Hidsighed.»

Men Fru Katharina tvivlede om, at Biskoppen vilde udføre sin Trusel og driste sig til at lyse hende i Ban, hvorfor hun den næste Søndag indfandt sig ved den nærliggende Sjørring Kirke for at høre Messen. Men da saa hun til sin Overraskelse, at Biskoppen stod i Indgangsdøren, iført sin Bispekaabe, mens en stor Skare Bønder stod udenfor, aabenbart for at blive Vidner til det, som nu skulde foregaa.

Fru Katharina lod sig imidlertid ikke skræmme. Hun gik dristigt hen til Kirkedøren, men da hun vilde træde ind, løftede Bispen sin Krumstav, strakte den frem mod hendes Bryst og raabte:

«Stands! Ikke tør en ubodfærdig Kvindes

Fødder træde over Dørtærskelen til Guds Helligdom og besmitte den med sin syndige Nærværelse. Saa grovt har du ved dine Beskyldninger og Bagvaskelser krænket mig og i min Person den hellige Kirke, hvis Stedfortræder jeg er, at din Synd kun kan udslettes ved streng Bod. Dog, i Betragtning af, at du kun er en svag Kvinde, vildledet af onde Raadgivere, vil jeg, inden jeg lader Kirkens Straf ramme dit Hoved, her i Menighedens Nærværelse adsporge dig, om du ikke angrer din Synd, og inden det er for silde vil love Bod og Bedring?»

Stolt og værdig var hans Holdning, prægtig var han at se til i sit glimrende Bispeskrud, med Mitraen, eller Bispehuen paa sit loftede Hoved, og klar og fast lod hans Stemme. Bønderne saa til ham med sky Ærefrygt, og mange af dem tænkte, at det dog var muligt, at hele Uretten ikke var paa Biskoppens og Kirkens Side. Men deri vare de alle enige, at Fru Katharina spillede højt Spil og maatte komme til kort i denne ulige Kamp.

Men hverken i hendes Aasyn eller i hendes Holdning viste der sig Tegn til Frygt. Vel var hendes Aasyn blegt, men hendes Blik saa fast og gennemtrængende, at Biskoppen maatte slaa sine Øjne ned for det. Mens der herskede Dødsstilhed omkring hende og alles Øjne vare fæstede paa hende med Spænding, svarede hun med en overraskende Rolighed:

Ikke vil jeg spilde et Ord paa at retfærdiggøre mig, end mindre vil jeg gøre Afbigt og slaa mig selv paa Munden ved at tilbagekalde. Jeg vil kun anraabe Gud Herren om Bistand, idet jeg beder: almægtige Gud, lad Sandhed og Retfærdighed til sidst sejre! Saa stor kan din Langmodighed dog næppe være, at du taaler en Mand som denne i din Tjeneste og lader ham være Vogter for din hellige Kirke. Lad dit Vredeslyn ramme ham og slaa ham ned!»

Ej hør,» raabte Biskoppen, blodrød i Ansigtet af Forbitrelse. «Nu kom der Gudsbespottelse til det andet. Nu kan jeg ikke længere skaane dig.»

Og saa gav han sig til at udtale Banlysningen over hende.

«Forbandet være du, Katharina Brodsdatter, af Gud Fader, Søn og Helligaand, af Jomfru Maria, Sankt Michael Erkeengel, alle Apostle, Patriarker og hellige Kvinder! Forbandet være du fra Fodsaal til Hovedisse og i al din Gerning! Jeg udelukker dig af Menighedens Samfund og Sakramentets Nydelse og forbyder enhver under Bandstraf at have Omgængelse med dig og tjene dig. Jeg —»

Men Fru Katharina havde allerede vendt ham Ryggen og begivet sig paa Hjemvejen, fulgt af Gisele og sine Svende, saa at Forbandelsen gik i Stykker, men den havde dog gjort et stærkt Indtryk paa Menigheden. Rigtignok var Meningen

ikke ganske klar, thi uagtet man maatte tro, at her kun kunde være Tale om det lille Band, Udelukkelse fra det kirkelige Samfund for en Tid, med Frist til at gøre Bod, vare Ordene dog saa stærke, at de smagte af det store Band, Anathemaet, Udelukkelse for bestandig.

Men den Side af Sagen beskæftigede ikke særligt Bondernes Tanker, derimod Spørgsmaalet om, hvorledes Forholdet til deres Herskab paa Sjørring nu vilde blive. En gammel Bonde traadte frem, blottede sit Hoved og spurgte:

«Er det Eders Naades Mening, at vi ikke mere tør betale vore Afgifter til Fru Katharina?»

«Visselig er det saa,» svarede Biskoppen, der havde staaet som hensunken i en Drøm, idet han stirrede efter den bortilende Fru Katharina. «Jeg vilde sagt dette og mere til, da hun for af som en Heks. Men lige meget, det skal blive forkyndt for Menighederne i alle Stiftets Kirker.»

«Det er ikke lovligt at forbyde os at erlægge vore Afgifter til vort Herskab,» raabte en af Bønderne. «Hr. Poul var os altid god, saa og nu hans Enke. Vi unde hende det, som med Rette tilkommer hende.»

«Det er nok muligt, at jeg ikke kan forbyde eder det,» svarede Biskoppen, «men jeg kan lyse enhver af eder, som gør det, i Band, og det vil jeg ikke undlade. Mene I eder forurettede derved, saa gaa til Rom og anklag mig for den hellige Fader. Ene han kan løse, hvad jeg har bundet!»

«Den Rejse turde blive dig lovlig lang, Lasse,» sagde en anden Bonde, og saa lo flere af dem.

«Men Eders Naade,» spurgte den gamle Bonde, som havde talt først, «hvor skal vi da hen med vore Afgifter? Skal vi erlægge dem til Eders Naade?»

«Paa ingen Vis,» svarede Biskoppen. «I have samme Herskab, som før, kun er det for Tiden naadeløst. Mit Raad til eder er, at I gemmer eders Afgifter, indtil I have seet, hvad Ende det tager med eders stormodige Frue.»

Det Raad syntes de fleste af Bønderne godt om og gav deres Bifald til Kende, men en af dem, som var mere fremsynet, raabte:

«Nej, lad os helst betale! Ellers kan der til Slut komme saa stor en Fordring over os, at vi ikke evne at klare den. Af hvad Aarsag kan Eders Naade ikke oppebære Afgifterne? I staar jo dog for Styret paa Sjørring.»

«Jeg har gjort det indtil denne Dag,» lod Biskoppens Svar, «men nu drager jeg mig ud deraf. Jeg vil ikke mere befatte mig med denne ugudelige Kvinde eller hvad hun kalder sit. Hun faar nu skøtte sig selv og klare sig som hun kan bedst.»

Derpaa gik han ind i Kirken, hvor Messen blev læst, som om intet var hændet. Men nu skulde han opleve, at hans Skriftebarn og ydmyge Tjenerinde, Fru Cæcilie, vovede at misbillige hans Handlemaade og bebrejdede ham, at han var faret

saa strengt frem mod Katharina. Hun havde ikke været til Messe, fordi hun ikke befandt sig vel om Morgenen, og da det var raakoldt, havde Biskop Oluf raadet hende til at blive hjemme. Denne Omhu for hendes Helbred havde rørt hendes Hjerte. Men da hun nu bagefter fik at vide, hvad der var foregaaet ved Kirken, bebrejdede hun Biskoppen, at han havde skjult for hende, at han havde sligt i Sinde. Dertil svarede han, at det havde han gjort for at skaane hende for den Pine at være Vidne til Bandlysningen, og han tilstod, at det var Aarsagen til, at han havde raadet hende til at blive fra Kirke og ikke Hensynet til hendes Helbred. Rigtignok havde hun en Anelse om, at hans egentlige Bevæggrund til at holde hende fra Kirken havde været, at hun ikke skulde komme ham paa tværs ved noget Forsøg paa at hindre ham i at udføre sit Forsæt, men den Mistanke beholdt hun for sig selv. Hun tænkte kun paa at redde sin Frænke fra den Ulykke, der svævede over hendes Hoved, og viste derved, at hun dog havde Godhed for hende.

Hun lod da Biskoppen vide, at hun agtede at tage over til Sjørring og gøre et sidste Forsøg paa at omvende Katharina og faa hende til at tage sine ærerørige Beskyldninger imod ham tilbage. Og da hun af hans egen Beretning havde faaet at vide, at Banlysningen var udført fra Kirkedøren og ikke paa sædvanlig Vis fra Alteret, var hun snild nok til at gøre ham opmærksom paa.

at den, især da den var bleven afbrudt, kunde betragtes som bortfalden, naar Katharina vilde række Haanden til Forlig.

»Det vilde dog,« sluttede hun, «være det bedste, endog jeg inseer, at Katharinas Beskyldninger i og for sig ikke kan anfægte eder, som, det føler jeg mig forvisset om, har en ren Samvittighed og ikke har gjort andet, end hvad Ret er.»

Biskoppen sad og saa paa hende med et mørkt Blik, mens hun talte, og overvejede, hvad han skulde gøre. Visselig ønskede han selv intet hellere, end at Katharina vilde falde til Føje, men han troede ikke paa Muligheden deraf, og han frygtede for, at naar den fromme enfoldige Cæcilie kom sammen med sin stolte og kloge Frænke, da vilde det muligt kunne lykkes denne at rokke hendes Tro paa ham. Derfor havde han ogsaa i den senere Tid gjort sit til at holde dem fra hinanden, idet han forestillede Cæcilie, at Omgang med et saa ugudeligt Menneske som Katharina Brodsdatter for enhver Pris burde undgaas. Men Appellen til hans rene Samvittighed gjorde ham betænkelig. Naar han satte sig imod denne Sammenkomst, kunde det faa Udseende af, at han dog ikke følte sig sikker, og desuden antog han, at Cæcilies Tro paa ham var stærk nok til at kunne taale et Stød. Han gav altsaa sit Samtykke, idet han med hykkelsk Fromhed sagde:

«Intet vilde være mig kærere, end om du

kunde føre Katharina tilbage paa den rette Vej. Mit Hjerte har lidt ved den Haardhed, som min Pligt bød mig at udvise imod hende. Men jeg spaar dig, at du intet vil udrette. Anden Besked, end at det er slaaet fejl, venter jeg ikke, naar jeg om føje Tid vender tilbage hertil.»

Han skulde nemlig i Embedsforretninger videre fort i Stiftet, og et Par Dage efter forlod han Noringtoft. Da han var draget bort, gjorde Fru Cæcilie sig rede til at tage over til Sjørring, men saa kom Margrethe og bad om at maatte ride med.

«Jeg føler stor Lyst til at gense Katharina,» sagde hun, «og vil hjertens gjerne være med til at trøste hende i hendes Ulykke.»

«Hvad Trøst kan et Barn som du vel bringe hende,» svarede Margrethes Moder i en tilrettevisende Tone, og det krænkede Margrethe at blive kaldet et Barn, thi hun var nu, i Aaret 1257, en Jomfru paa to og tyve Aar. Men da hun dog sluttelig fik Lov til at ride med, bed hun sin Ærgrelse i sig. Det, hun egentlig vilde paa Sjørring, var ellers ikke at trøste Fru Katharina, men at søge Lejlighed til at tale med hende om den forsvundne Jens, saa at de kunde udøse deres Hjerter for hinanden.

De red saa derover, ledsagede af et Par Svende og naaede uden Hindring Sjørring; men de bleve højligt forbavsede over det Øde og den Stilhed, der herskede alle Vegne. Der viste sig

ikke et Menneske i Avlsgaarden og først da de, efter at være stegne af Hestene, vare komne over Broen til Borgøen og vilde stige op ad Højeloftstrappen, kom Gutvin og Gisele til Syne.

«Men hvad i al Verden betyder dette,» udbrød Fru Cæcilie, «hvor ere alle Folkene henne?»

«Blæste bort som Avner for Vinden,» svarede Gutvin med et Skuldertræk. «Det er, som Lynilden var slagen ned iblandt dem. De sky vor banlyste Frue, som var hun pestbefængt og Sjørring, som om det var et Helvede.»

«Nu,» sagde Gisele, «Skrækken var dog ikke større, end at de gave sig Tid til at føre næsten alle vore Køer med sig, læsse Korn og Skinker paa Vognene og age bort dermed. Saalunde blev vi ogsaa af med Hestene. Det er nok Hans Naades Mening, at vi skal udhungres og gaa plat til Grunde.»

«Ti med den Snak!» sagde Fru Cæcilie forbitret. «Hans Naade ved sikkert intet om dette. Hvor er din Frue?»

«Paa sit Kammer,» svarede Gisele. «Men hun er ikke forsagt. Hun vil tage Kampen op med denne Troldkarl, denne Biskop af Fandens Naade. Hun vil —»

Men videre kom Gisele ikke, da Fru Cæcilie for forbi hende og op ad Højeloftstrappen, idet hun raabte til Margrethe, at hun skulde blive, hvor hun var.

«Før Jomfruen ind paa vort Kammer,» sagde

Gutvin til Gisele. «Jeg vil gaa over og se til de fremmede Svende og Heste.»

Kammeret var i nederste Stokværk og gjorde Tjeneste som en Art Portnerbolig. Gisele aabnede Døren, og Margrethe traadte ind, skønt ikke meget villigt. Hun længtes efter at faa Fru Katharina i Tale, og hun var ikke af dem, der yndede at sladre med Tyendet. Hendes Kammerpige skulde ikke rose sig af den Fortrolighed, der blev hende vist. Nu var hun der imidlertid, Gisele bragte hende til Sæde, og da hun havde taget Plads paa Løjbænken, saa hun sig om i Stuen og undrede sig over, saa godt den Træl og hans Hustru boede.

«Ja, ej sandt,» sagde Gisele, som gættede Margrethes Tanker, «vi sidde lunt her og have et naadigt Herskab. Vi kunde fryde os ved Livet, var ikke denne Elende kommen over os.»

«Men sig mig dog Gisele, hvorledes er det at forstaa,» sagde Margrethe, «at din Frue vil tage Kampen op med Bispen? Hun har jo nu hverken Folk eller Fæ og er ganske magtesløs.»

«Det vil forundre eder at høre det,» svarede Gisele med et fiffigt Smil. «Hun vil til Rom og klage sin Nød for den hellige Fader. Ene han kan løse hende af Bandet, siger hun.»

«Til Rom!» udbrød Margrethe forbavset. «Hvorfra skal hun faa Middel til at rejse saa langt? Vil hun gaa paa sine Ben?»

«Jeg tror for Sanden, at hun ikke vil være

ræd for det,» svarede Gisele med et bekræftende Nik. «Muligt bliver det Enden paa Legen; men hun vil dog hellere ride eller age for at komme hurtigere fort. Hun talte med Gutvin i Gaar derom, men han sagde: «Gud naade os Frue, hvorfra faa vi noget at ride paa eller age med? Vi have jo kun een Hest, gamle Blak, som er lam. Dog, det er sandt, vi have to raske Koer, dem kunne vi spænde for Vognen.» — Da skammede jeg Gutvin ud og sagde til ham: «Vil du haane dit Herskab? End ikke den usseligste Bonde her i Thy har hidindtil aget med Koer eller Stude, og saa skulde en adelig Frue nedlade sig dertil?»

«Jeg fatter det ikke,» udbrød Margrethe, «at din Frue kan være saa ganske forladt og forraadt af alle sine undergivne. Der maa vel dog findes nogle, som hænge ved deres gamle Herskab og have Vilje til at staa Fru Katharina bi i hendes Nød.»

«Nej,» svarede Gisele, idet hun rystede paa Hovedet, «ingen andre end Gutvin og jeg. Vel krympede et Par af de bedste baade Piger og Svende sig ved at gaa herfra, men det endte dog med, at de fortrak alle. Saa stor var Frygten for Biskoppens Vrede og Himlens Straf. Men Gutvin og jeg, vi ere blevne her, fordi vi mene, at vi intet have at haabe af Himlen og intet at frygte af Helvede. Vort Forsyn, det er vort Herskab.»

«Kom Gisele,» udbrød Margrethe, idet hun rejste sig, «jeg vil op til din Frue!»

«Nej, lille Jomfru,» sagde Gisele og slog advarende med Haanden, «lad I hellere det fare! I vil intet udrette derved, og I kan lide paa, at det nu gaar varmt til deroppe mellem Fru Katharina og eders Moder. Bliv I hellere her og hør paa mig! Jeg har noget at sige eder, som rører ved eders Vee og Vel.»

«Mit Vee og Vel?» udbrød Margrethe studsende. «I har da ikke Tidender til mig fra Jens?»

«Nej,» svarede Gisele, «det er ikke saa vel. Men jeg ved af min Frue, at I ikke mindre end hun haaber paa hans Genkomst. Det kan jo hænde sig, at han kommer til sidst, men hvis ikke, hvorledes bliver da eders Skæbne? Forholder det sig saa, at I skal klostergives?»

«Ja, Gisele, det er min Moders Ønske.»

«Og Biskoppens?»

«Ja, han vil sætte mig i Frejlef Kloster.»

«Tænkte jeg det ikke nok!» udbrød Gisele. «Af hvad Aarsag tænker I, at han vil have eder gemt der?»

«Jeg formoder,» svarede Margrethe, idet hun nærmede sig Døren for at gaa, «at han vil erhverve mit Gods for Kirken. Min Sjæls Frelse ligger ham næppe paa Sinde.»

«Nej, men dog vil han vinde eders Sjæl, ikke for Kirken og Himmerige, men for Helvede og sig selv. Hør nu, hvad jeg vil sige eder! Vor Fosterson, Severin, blev forgangen Aar af Biskoppen lokket herfra til Frejlef Nonnekloster, hvor

han blev gjort til Lægbrødrenes Forstander og meget betroet og fik en høj Løn. Men han maatte sværge en dyr Ed paa, at han aldrig vilde forraade noget af Klostrets Anliggender og ikke kere sig om, hvad han saa og hørte der. Det blev i den første Tid ikke meget, da Domprovst Tue tog ham med paa sin sidste Rejse ned til Frankernes Land, men desto mere, da de vare komne tilbage. Vi hørte imidlertid intet derom, førend nu i Forgaars, da Severin kom listende aarle om Morgenen og lod os vide, at han var rømmet fra Frejlef. Han var raget uklar med Priorinden, Søster Helvig, hvis ublu Adfærd havde forarget ham, og hun havde truet med at ville forklage ham for Biskoppen. Saa skulde han blive puttet i det dybe Fangehul, hvor han hverken kunde se Sol eller Maane. Da fandt Severin det raadeligst at bjærge sig i Tide. Han flyede gennem Landet her ned til os; men forblev her kun et Par Stunder. Saa løb han videre over til sin Mostermand i Kallerup, og der vil han fjæle sig, indtil han kan faa Lejlighed til at slippe ud af Stiftet og Sønder paa.»

«Vel, vel,» sagde Margrethe utaalmodigt, «det er jo en Lykke for Severin, at han slap bort. Men nu har jeg ikke Stunder til at høre mere. Jeg vil og maa op til din Frue.»

«Nej, stop lille Jomfru,» udbrød Gisele, idet hun stillede sig foran Døren, «I maa ikke løbe fra den Advarsel, jeg har at give eder. Det gæl-

der eders Dyd og Ære. Hør nu, af hvad Beskaffenhed det Kloster er, hvori Biskoppen vil indgive eder. Priorinden, Søster Helvig, har i flere Aar været Biskoppens Frille, lige fra den Tid, da han endnu kun var Domprovst, og nu er hun hans Rufferske med det Hverv at forsyne ham med nye Elskerinder. Enfoldige Bondedøtre ere de næsten alle og tro, at naar Biskoppen har givet dem Aflad for deres Synd, da er alt vel, og de synde trøstigt paa ny. Men Biskoppen er ikke ene om det Værk, flere af Domherrerne og da fornemmelig Domprovst Tue, søge ogsaa til Frejlef og forlyste sig der med Nonnerne. Kun sjælden kommer der Gæster til det Kloster, som ligger afsides, men hænder det, da er alt glat paa Overfladen og Helligheds Skin dækker over Raaddenskaben. Nu ved I, lille Jomfru, hvad Bispen vil gøre med eder, hvis han faar eder i sin Magt.»

Med et blegt Aasyn og et stirrende Blik havde Margrethe siddet og hørt paa Giseles Beretning. Nu sprang hun op, en dyb Rødme for over hendes Ansigt og hun sagde i en haanlig Tone:

«Det er en vakker Krønike, Severin der har bundet dig paa Ærmet. Jeg tror ikke godt om Biskoppen, men dette gaar over Stregen og kan ikke være sandt. Dog lige meget, aldrig skal Biskop Oluf faa mig i sin Magt. Jeg vil ikke klostergives, og at bruge Vold og tvinge mig dertil, det vil han ikke vove.»

«Men,» indvendte Gisele, «han er dog eders

Formynder, og eders Moders Vilje har han i sin Lomme, betænk det og se eder vel for! Men kniber det, da maa I hellere springe i Søen end give eder Oluf Glob i Vold, det er mit Raad til eder!»

Men nu puffede Margrethe Gisele til Side og ilede ud. Der stødte hun imidlertid straks paa sin Moder, som kom ned ad Højenloftstrappen. Hendes hastige Skridt og ophidsede Aasyn vidnede om, at det, som Gisele mente, var gaaet varmt til mellem hende og Fru Katharina.

«Hvor vil du hen?» spurgte hun og greb Margrethe i Armen.

«Op til Katharina,» svarede Margrethe og forsøgte at rive sig løs, men hendes Moder holdt hende fast og sagde heftigt:

«Det maa du lade fare, der er intet at stille op med hende. Kom, vi ville nu fluks ride hjem!»

Margrethe maatte da give sig og adlyde. Men mens hun med sin Moder red ad Hjemmet til, besluttede hun i sit stille Sind, at hun vilde over til Sjørring, det snareste ske kunde, skulde hun end gaa derover paa sine Ben. Det skulde ogsaa lykkes hende, men under ganske andre Omstændigheder, end hun nu forestillede sig.

ELLEVTE KAPITEL

En Forsmag paa Paradisets Glæder.

Forvirret og foruroliget var Fru Gæcilie vendt hjem fra den banlyste Frænke paa Sjørring. Fru Katharina havde ikke lagt Fingrene imellem og ganske revet Hellighedens Glorie af Biskoppens Hoved og fremstillet ham for Margrethes Moder i hele hans moralske Hæslighed, men derved eggede hun kun Fru Cæcilie til heftig Modsigelse. Og denne havde let ved at forsvare sin Formynder og Skriftefader, da hun ubetinget troede paa hans Retskaffenhed. I hendes Øjne vare Beskyldningerne for Bedrageri grebne ud af Luften eller maatte bero paa en Misforstaaelse.

Men tilsidst havde Katharina sagt noget om det skamløse Liv i Frejlef Kloster, som Rygtet havde travlt med. Gisele havde desuden meddelt hende Severins Beretning derom. Men uagtet hun ellers var tilbøjelig til at tænke det værste om Oluf Glob, havde hun dog aldrig havt Grund til

at mistænke ham for at være en Vellystning. Hun antog derfor, at Severins Beskyldninger imod Biskoppen vare ugrundede, og for at vise sin Frænke, at hun ikke var forblindet af Had til sin Svoger, tog hun ham i Forsvar i det Punkt. Dog tilføjede hun en Advarsel, idet hun sagde:

«Men fordi Biskoppen ikke selv tager Del i dette Uvæsen, er det dog muligt, at det virkelig finder Sted. Maaske er han ganske uvidende derom. Udforsk ham i saa Henseende. Dog vilde jeg i dit Sted, hvad han saa svarer derpaa, aldrig give mit Minde til at sætte min Datter i Frejlef Kloster.»

Det var dette, der havde forvirret og foruroliget Fru Cæcilie, thi hun vidste jo, at det var Biskoppens Hensigt at lade Margrethe indskrive i Freilef Kloster, og han havde omtalt baade Priorinden og Nonnerne der paa en meget rosende Maade. Dette fortalte hun nu Katharina og tilføjede:

«Nej, heller ikke denne Løgn om Søstrene i Frejlef skal det lykkes dig at faa mig bunden paa Ærmet. Ingenlunde agter jeg at krænke Biskoppen ved at udforske ham angaaende den Sag.»

Og dog gjorde hun det straks, da han var vendt tilbage til Noringtoft. Hvor kækt hun end havde holdt sig i Ordstriden med Katharina, viste det sig dog, da hun bagefter tænkte over Sagen, at de skarpe, fordømmende Ord vare trængte gennem det Panser, som omgav hendes Hjerte,

nemlig hendes stærke Tro paa Biskop Olufs Hæderlighed. Der sad endnu en lille Braad, en Tvivl, som hun dog haabede skulde blive fjernet, naar hun atter stod Ansigt til Ansigt med ham og hørte hans Røst. Hun følte brændende Længsel derefter, thi hendes Skriftefader var hendes Afgud, og skulde hendes Tro paa ham blive rokket, da vilde hendes Hjertefred være tilintetgjort og hun selv et hjælpeløst Væsen.

Men ved Gensynet læste han straks i hendes Øjne, som ikke kunde lyve, at der var kommen Uro i hendes Sjæl, og det tilskrev han selvfølgelig Samtalen med Katharina, men han beroligedes snart.

«Nu, Cæcilie,» sagde han med et overlegent Smil, «Katharina sværtede mig vel for dig det bedste hun kunde, og du er kommen derfra med uforrettet Sag?»

«Ja desto værre,» svarede hun, idet hun blev rød i Kinderne og saa paa ham med et taareblændt Blik, saa bevæget blev hun ved atter at se ham og bebrejdede sig selv, at hun et eneste Øjeblik havde kunnet lade sig rokke i sin Tro paa ham.

«Ja, ja,» sagde han roligt og mildt, «for at rense sig selv maa Katharina jo sværte mig det bedste hun kan, det er ligefrem. Og saaledes ere Menneskene nu engang beskafne, at de helst tro det onde, der bliver sagt, selv naar det gælder en af Kirkens Udvalgte.»

«O nej,» udbrød Cæcilie, «saaledes forholder det sig ikke med alle. Tænk paa Gro, hvor fast hendes Tro paa dig og din Ret har været, ikke ringere end min. Men Katharina meddelte mig noget, som voldte mig Uro. Hun sagde, Søstrene i Frejlef ere berygtede for et utugtigt Levnet og bad mig ingen Sinde give mit Minde til, at Margrethe bliver indgivet i det Kloster. Men hun gav ingenlunde dig Skyld for det. Hun antog, at du var uvidende om den sande Tilstand i Frejlef og raadede mig til at udsporge dig derom.»

«Saa det gjorde hun, saa det gjorde hun,» svarede Biskoppen i en skærende Tone og med et funklende Blik; men derpaa hensank han nogle Øjeblikke i Tavshed.

Han følte sig fristet til at give sit Hjerte Luft og udtale sine hemmeligste Tanker, men det vovede han dog ikke. Han var jo hildet i den aandelige Vildfarelse, som efterhaanden havde indsneget sig i Kirken med den stigende Præstevælde, nemlig at Guds og Kirkens udvalgte turde tillade sig, hvad det skulde være. Dem var der indrømmet en Frihed, som løste alle moralske Baand. Det holdtes for næsten lige saa formasteligt at efterspore deres Veje, som Guddommens egne, men det var kun noget for de indviede. Ingen Præst dristede sig til aabent at vedkende sig den Anskuelse, og der var visselig mange af Kirkens Tjenere, som fordømte den. Men den var

dog til Stede og dulgte sig i Kirkens hellige Pavlun, som en Slange i en Rosengaard.

Fanden hjælper sine, havde Ove Hase sagt i Anledning af Biskop Olufs Held med Pantebedrageriet, men han fører ogsaa de dødelige, hvis Sjæle han har vundet, ud paa farlige Stier, hvor de ere udsatte for at knække Halsen. Og netop nu, da Heldet havde fulgt Oluf Glob paa hans slibrige Bane, og han stod paa Højden af sin Magt, følte han sig dæmonisk draget til at gøre et sligt skæbnesvangert Skridt, idet han gav efter for den Lidenskab, som Margrethe for længe siden, uden at vide det, havde vakt hos ham, og som var tiltaget, efterhaanden som hun voksede og udfoldede sin Skønhed. Men Frejlef Kloster skulde netop hjælpe ham til at udføre den skumle Plan, han havde lagt, og derfor kom Fru Cæcilies Forespørgsel om Tilstanden i Klostret ham slemt paa tværs. Han følte en levende Forbitrelse over, at hans Broderkone havde voldet dette. Han saa kun en vel beregnet List i, at Katharina frakendte ham al Skyld og udtalte den Formodning, at han var uvidende om Sagen, thi idet hun bibragte Cæcilie den Opfattelse, blev det gjort denne langt lettere at fremkomme med Forespørgslen.

Men Biskop Oluf genvandt hurtigt sin Fatning og kom paa det rene med, hvorledes han vilde forholde sig. Han kunde valgt den Udvej at lade uvidende om Tilstandene i Frejlef og lovet at lade dem undersøge, inden han lod Margrethe

indskrive i Klostret og paa den Maade trukket sig ud af Sagen. Men der havde han selv spærret Vejen for sig ved ofte i højе Toner at prise Søstrene i Frejlef og Priorinden, Helvig, for deres Hellighed, naar Margrethes Klostergivning kom paa Tale. Han kunde ikke godt nu slaa sig selv paa Munden og staa der som en Dumrian, hvem de snilde Nonner havde sat en Voksnæse paa. Men det afgørende var dog, at den Lidenskab, som havde faaet Magten over ham, drev ham frem.

«Nu,» sagde han til Fru Cæcilie, som med Spænding afventede hans Svar, «det var at forudse, at Katharina vilde laane Øre til alle onde Rygter om mig og mit. Bild dig ikke ind, at hun mente, at jeg skulde være uden Ansvar i den Sag. Det var kun et Skalkeskjul for hendes Hævnsyge. Men det skal ikke kyse mig fra at gøre min Pligt. Jeg indestaar for de Frejlev Søstres og navnlig Fru Helvigs Hæderlighed. Sandt nok, der har ogsaa været sorte Faar i den Flok, men hvor findes der et Kloster, ved hvilket der ikke hæfter nogen Brøst? Jeg nærer ingen Betænkeligheder ved at lade din Datter indgive i Frejlef.»

«Nu, Gud være lovet, at det forholder sig saaledes!» udbrød Fru Cæcilie, fuldkommen beroligt.

«Desuden,» vedblev Biskoppen, «venter der Margrethe en stor Fremtid i Frejlef. Baade ved sin Herkomst og ved den Rigdom, som hun ved sit Gods tilfører Klostret, er hun som selvskreven

til at vorde dets Forstanderske, og det skal jeg udvirke, inden hun er bleven ret mange Aar ældre.»

«Hun maa være baade dum og blind, hvis hun ikke vælger saa gode Kaar,» udbrød Fru Cæcilie, «og jeg fryder mig over, at derved bevares hun fra alt ondt i Verden og hendes Sjæls Frelse sikres.»

«Vel,» svarede Biskop Oluf. Der sporedes en svag Skælven i hans Stemme. Hans fromme Skriftebarn tænkte, at det var et Vidnesbyrd om hans Deltagelse for hendes Datter og hende selv, men det var et af hans Samvittigheds Dødssuk.

«Lad os da straks skride til Værket,» udbrød han, idet han rejste sig. «Skik Margrethe ind til mig. Det er bedst, at jeg taler med hende i Enrum.»

Det mente Fru Cæcilie ogsaa. Hun forlod Stuen, og kort efter traadte Margrethe ind. Hun saa kæk nok ud. Vel gik hun ikke gerne til dette Møde med sin mægtige Formynder, i hvem hun havde vænnet sig til at se sin Lykkes Fjende, men da det var uundgaaeligt, vilde hun helst have det snarest overstaaet. Hvad andet havde hun desuden at frygte, end en Formaning til at forsage Verden, som hun var forberedt paa at imødegaa og afvise.

Men straks da hendes Øjne faldt paa Biskoppen, følte hun sig greben af Uro. Ingenlunde fordi der var noget barskt eller truende i hans Blik og

Holdning, som kunde skræmme hende, tværtimod saa han mildt til hende. Men der var i dette Blik noget, som ikke huede hende, noget ømt og glødende, men ikke faderligt. Han var jo en smuk Mand, endnu i sin bedste Alder, og han bar denne Dag ikke nogen gejstlig Dragt, men en klædelig verdslig, saa at han mere lignede en Ridder i Fredsdragt, end en Kirkens Tjener. Hans kronragede Isse dækkedes af en pyntelig Fløjels Hue, saa at der i hele hans Ydre intet var blevet tilbage af Biskoppen.

Margrethe forundrede sig derover, men hun skred hen til ham og nejede dybt for ham. Da han rakte sin Haand frem, vilde hun gribe den og berøre den med sine Læber, saaledes som det var Skik lige overfor en højtstillet og hellig Person, og hvad hun havde maattet gøre mangen god Gang før. Men han hindrede hende deri, drog hende op til sig og kyssede hende paa Panden. Saa skød han hende fra sig, men holdt dog hendes Haand fast og betragtede hende med Velbehag. Hun var sandelig ogsaa værd at beskue, saa kraftig og velvoksen en Jomfru hun var bleven, med Ungdommens Friskhed over sine bløde Træk og de store blaa Øjnes Straaleglans. Rigtignok viste der sig et Vredesglimt i dem, men det sluktes straks igen.

Derpaa gav Biskoppen sig til at tale om hendes Klostergivning, men ingenlunde med Salvelse, eller som om den var en Foranstaltning til hendes

Sjæls Frelse og en Genvej til Himmerige. Tværtimod skildrede han Klosterlivet som en rolig, behagelig Tilværelse, ingenlunde uden Livsnydelse, skønt der visselig paahvilede Nonnerne Pligter med Hensyn til Kirketjenesten, som aldrig maatte forsømmes.

Margrethe havde taget sin Haand til sig og stirrede paa Bispen med sammenpressede Læber og et spændt Blik. Men da hun nu blev opfordret til at sige et Ord og tilkendegive sin Mening, viste der sig et Glimt af Lune i hendes Øjne, som Biskoppen fortolkede paa sin Vis.

«Ingen Sinde før,» sagde hun med et Smil, «hørte jeg en Prædiken af den Sort. Hidtil har jeg ikke vidst andet, end at man gav sig i Kloster for at forsage Verden og spæge sit Kød, skønt jeg nok har hørt, at man somme Steder lod haant om Reglerne og slog sig løs.»

«Ja vel,» svarede Biskoppen, idet han bøjede sit Hoved, «det er ikke ganske usandt. Men vi, som have Nøglen til Guds Riges Hemmeligheder, vi se noget anderledes paa det, end den uvidende, uforstandige Hob. Vi skønne, at naar Buen spændes for stramt, da brister den. Lidt Eftergivenhed og Overbærenhed med menneskelig Skrøbelighed fører sikrest til Maalet. Det vil du selv erkende, naar du er bleven indlemmet i et søsterligt Klostersamfund. Men lad os nu komme til Sagen! Hvad siger du til at blive indgivet i Vrejlef Kloster?»

«Naar har jeg sagt, at jeg ønsker at gives i

Kloster?» udbrød Margrethe, idet hun saa Biskoppen kækt ind i Øjnene. «Det er en Sag, som nøje maa overvejes»

«Da har du ved Sankt Norbert havt Stunder nok til at overveje,» svarede Biskoppen i en skarp Tone,» eftsersom du nu i ti Aar har vidst, hvad der er din Moders og min Vilje og vort inderligste Ønske. Men det er let at gætte, hvad der stikker bagved. Du gaar og venter paa Jens, at han skal komme og hjemføre dig som sin Brud, uagtet du ved, at det ikke vil blive eder tilstedet at komme sammen. Saa er det ogsaa taabeligt at vente paa en Bejler, som nu har været i Udlændighed i ti Aar og ikke i al den Tid ladet høre fra sig. Men jeg tænker, at den stakkels Dreng er lovlig undskyldt. Han maa have sat Livet til, ellers vilde vi nok faaet ham at se.»

«Nej,» svarede Margrethe, idet hun saa op med et usikkert, tilsløret Blik, «det er ikke det, jeg venter ikke paa Jens. Jeg har opgivet ham. Muligt ender det med, at jeg giver mig i Kloster, men da helst ikke i Vrejlef.»

«Af hvad Aarsag ikke?»

«Nu, om I vil vide det, da er Aarsagen den, at jeg har hørt noget om, at det gaar ikke ret sømmeligt til i det Kloster.»

«Ha, ha,» udbrød Bispen med en tvungen Latter, «saa du har og hørt den Sladder! Ja, af liden Gnist vorder ofte en stor Ild. — Sandheden er den, at rene Engle ere ikke alle de Søstre i Vrejlef. Tror

du, at der findes noget Klostersamfund uden sorte Faar? Nogle af disse have slaaet sig lidt løs og levet muntert, paa Grund af Priorindens store Lemfældighed, som jeg iøvrigt ikke ubetinget laster. Man maa bære over med Ungdommen. Men naar Synderinderne angrede og lovede Bod og Bedring, saa fik de Aflad. Guds Naade dækker over alle Synder.»

Nu begyndte det at gaa op for Margrethe, at Giseles Skildring af Tilstanden i Vrejlef Kloster dog ikke gik over Stregen men indeholdt den fulde Sandhed. Det kunde imidlertid være lige meget, da hun slet ikke agtede at lade sig indskrive i noget Kloster. Rigtignok havde hun lige nu omtalt dette som en Mulighed, men det havde hun kun gjort, fordi en instinktmæssig Følelse sagde hende, at det vilde være klogest ikke at opirre Biskoppen ved en altfor bestemt Afvisning. Mon Gisele ogsaa skulde faa Ret i sin Forudsigelse om, at der skulde øves Tvang imod hende? Hun kunde i saa Fald kun slippe ud af denne Fare ved List. Hun var en stærk Sjæl, og trods hendes unge Alder faldt det hende lige saa let at beherske sig og dølge sine Tanker, som det faldt hendes Moder svært. Hun forholdt sig altsaa tavs og lyttede med paatagen Ærbødighed til Biskoppen, som efter nogle Øjeblikkes Tavshed for fort og sagde:

«Jeg har nu forestillet mig, kære Margrethe, at et sligt Klosterliv netop vilde være noget for et ungt Blod, som dig, der har svært ved paa en

Studs at forsage Verden og give Afkald paa Livets Glæder. Og jeg vil sige dig een Ting endnu. En Jomfru af stor Byrd, som du, og som kommer til Klostret med Rigdom, er som selvskreven til at staa for Styret. Det skal ikke vare længe, inden jeg giver Søster Helvig Løbepas og sætter dig i Sædet. Da skal du leve og regere i Vrejlef som en Dronning. Kom til mig, mit Barn! Jeg skal beskærme dig imod alt ondt, og du skal i Vrejlef komme til at leve et Liv, som skal give dig en Forsmag paa Paradisets Glæder.»

Da han havde sagt dette, greb han begge hendes Hænder, trak hende tæt ind til sig og gav hende et glødende Kys. Hun følte sig overvældet og lammet, ude af Stand til at afværge dette Overfald, og da han havde sluppet hende, blev hun staaende og stirrede paa ham med et forvildet Blik. Nu havde hun faaet Troen i Hænderne paa, at denne Hykler vilde være i Stand til at bruge Vold, og dog skreg hun ikke op eller raabte om Hjælp og gjorde intet Forsøg paa at løbe ud af Stuen. Og nu begyndte han at tale mildt og beroligende til hende, thi han skønnede, at han var gaaet for vidt og havde kastet Masken for tidligt. Hun hørte taalmodigt paa hans sledske Tale, men dog gled Ordene uhørte forbi hendes Øren, thi hun overveiede, hvad hun skulde gøre og kom paa det rene med sig selv derom. Han sluttede imidlertid af hendes Sagtmodighed og Stilfærdighed, at hun havde givet sig og sagde

derfor til hende, idet han klappede hende paa hendes rødmende Kind:

«Nu, Margrethe, du har vel saa intet imod at indtræde i Vrejlef? Du kan trygt gøre Forsøget. Du skal jo ikke indskrives straks, men først være Ungsøster i et Aar. Du faar da Betænkningstid nok, og det staar dig endda frit for at træde tilbage, om du vil, men jeg føler mig forvisset om, at naar du først er der, vil du ikke ønske dig derfra igen.»

Nu syntes hun beroliget. Det spændte Udtryk i hendes Ansigt forsvandt, og hun sagde mildt og sagtmodigt:

«Vel ærværdige Fader, siden baade I og Moder ønske det, saa maa det vel ske. Jeg vil gøre Forsøget.»

Da lagde den ærværdige Hykler sin Haand paa hendes Hoved og velsignede hende. Hun følte stor Lyst til at ryste Haanden af sig, men betvang denne Lyst, og i det samme traadte hendes Moder ind i Stuen.

Fru Cæcilie blev glad over at høre, at Margrethe havde givet sig, men dog overrasket over, at det var gaaet saa let. Da imidlertid Margrethe selv bekræftede Biskoppens Udsagn, maatte hun jo tro det. Men det kom ikke til nogen videre Forklaring imellem dem, thi Margrethe gik hurtigt af Stuen. Hendes Moder vilde gaa efter hende, men Biskoppen bad hende lade det fare.

«Hun maa nu helst have Fred og sunde sig

derpaa,» sagde han. «Det har kostet hende Overvindelse at tage Beslutningen. Røres der mere ved Sagen, da kunde det stikke hende at skifte Sind. Men have vi hende først i Frejlef, da haaber jeg, at det skal blive forebygget.»

Ja, det haabede han, thi det var hans faste Beslutning, at naar han først havde faaet sit Offer til Frejlef, da vilde han holde hende fast der, om det saa skulde ske med Vold.

Han lod derpaa Fru Cæcilie vide, at han straks maatte bryde op og drage tilbage til Børglum, hvor han havde uopsættelige Forretninger. Men han skulde snarest sende Priorinden til Noringtoft for i egen Person at afhente Margrethe.

Da han var reden bort med sit Følge, kom Margrethes Moder ind til hende paa hendes Kammer, roste hende for hendes Fornuftighed og Føjelighed og viste hende større Venlighed end nogen Sinde før. Men da Margrethe var meget ordknap, mindedes Fru Cæcilie Bispens Advarsel, afkortede Samtalen, gik sin Vej, og de vekslede ikke mange Ord Resten af Dagen.

Da Nadveren om Aftenen var nydt, bød Margrethe sin Moder Godnat og begav sig op paa sit Kammer, men bortviste sin Kammerpige, idet hun sagde, at hun vilde hjælpe sig selv til Sengs. Men da alle paa Gaarden vare komne tll Ro, og Natten faldt paa, forlod hun sit Leje, hvor hun havde ligget fuldt paaklædt under Dynen, slog sin Hættekaabe om sig og listede sig bort. Hun kom

vel forbi sin haardt sovende Kammerpige, som laa i Kammeret ved Siden af, og slap til sidst lykkeligt ud af en Bagdør i det fri. Fra den førte en Sti, som hun kendte nøje, ud i Skoven. Den førte mod Nord, og det var ad den Kant, hun vilde. Det var en stille stjerneklar Augustnat. Hun kunde se frem for sig, vandrede trøstigt gennem Lunde og over Moser ad Sjørring til, hvorhen hun efter nogen Omflakken naaede, da Dagen gryede.

TOLVTE KAPITEL

Flugt.

Fru Katharina fik ikke megen Søvn i disse Nætter. Ofte laa hun vaagen og tænkte over, hvad hun skulde gribe til, enten blive og holde Stand, eller vove sig ud paa den lange Pilgrimsfart til Rom. Hun bad mange brændende Bønner og anraabte Jomfru Maria og den Helgeninde, hvis Navn hun bar, om at forbarme sig over hende og i en Aabenbaring eller en Drøm give hende et Vink om, hvad hun skulde gøre eller lade. Men de himmelske Magter lagde det døve Øre til. Vel fik hun Drømme nok og saa mange Syner i Søvne, men de vare alle ildevarslende. Snart saa hun Bispen for sig med Staven udstrakt i Haanden, snart mundhuggedes hun med sin Frænke paa Noringtoft, eller hun agede ad Rom til i en Kærre med sine to Køer for og var til Spot for Alverden.

Ogsaa denne Morgen var hun oppe med Lær-

ken og sad paa Højeloftssvalen og stirrede ud saa vide. Men hun saa intet af det, hun havde for Øje, hverken den blanke Sø eller de grønne Skove, som laa der med Sommermorgenens dæmrende Lys over sig. Minder og Syner fra Fortiden drog forbi hendes Sjæls Øjne, og blandt dem var der et, som hun stræbte at holde fast, Billedet af den forsvundne Søn, saaledes som han havde vist sig for hende i Afskedens Stund, da han red bort, iført sin glimrende Brynie og tilvinkede hende det sidste Farvel.

Da hørte hun hurtige |Fodtrin op ad Højeloftstrappen, en kaabeklædt Kvindeskikkelse kom til Syne. Hætten blev slaaet tilbage, der viste sig et blussende Aasyn, et Par funklende Øjne stirrede paa hende, og hun saa til sin Overraskelse, at det var Margrethe.

«Jesus», udbrød hun, idet hun sprang op, «er det dig Barn? Hvad er der løs? Som din Kjortel ser ud! Er du undrendt fra Hjemmet? Hvad vil du her?»

«Jeg vil med til Rom,» raabte Margrethe, saa lo hun vildt, men brast derpaa i Graad og sank til Fru Katharinas Bryst. Endelig løstes den Spænding, som hidtil havde holdt hende opret, og hendes forpinte Hjerte fik Luft i Taarer, men den Graad kom mest som et Udslag af dyb Harme over den hende tilføjede personlige Krænkelse.

«Fat dig Barn og giv mig Forklaring,» bad Fru Katharina, efter at hun havde kærtegnet Mar-

grethe og faaet hende til Sæde paa Bænken. Forklaringen kom kort og fyndigt.

«Hans Naade Bispen,» sagde hun med rystende Stemme, «vil føre mig til Frejlef, gemme mig der og gøre mig til sin Frillekone! O,» føjede hun til, idet hun betvang sin Sindsrystelse og gjorde sin Stemme fast, «jeg er en Tosse, at det har bragt mig fra Sans og Samling, thi nu er jeg jo i Sikkerhed hos dig, men den lange, møjsommelige Vandring gennem Skove og Myr har fortumlet mit Hoved.»

Derpaa fortalte hun omstændeligt om sit Møde med Bispen, mens Fru Katharina hørte paa hende med virkelig Forbauselse. Vel var det ikke svært at faa hende til at tro det værste i enhver Retning om sin Svoger, men det undrede hende højligt, at den kloge, snu Mand havde ladet sig henrive til en saadan Daarskab og i den Grad givet sig blot. Men Margrethes omstændelige Beretning udelukkede al Tvivl.

«Djævelen,» sagde Fru Katharina til sidst «er faret i ham og har der spillet ham et Puds.»

«Ja,» udbrød Margrethe, idet hun saa hen for sig med et stirrende Blik, «hans Syndeskyld vokser, og naar Straffen engang indhenter ham, da vil den knuse ham.»

«Mon det nogen Sinde vil ske?» sagde Fru Katharina i en trøstesløs Tone. «Vel straffer Herren stundom Synderne i levende Live, men ofte

lader han dem gaa fri, for at de skulle lide desto værre Pine i Helvede.»

«Hævnen vil ramme Bispen, naar Jens kommer,» udbrød Margrethe.

«Saa du troer endnu, at han vil vende tilbage?»

«Ja, Katharina, det tror jeg fuldt og fast. Paa den Tro har jeg nu levet i ti Aar. Glipper det, da vil mit Hjerte briste.»

«Gud signe dig for din stærke Tro!» sagde Fru Katharina. «Men kom nu ind med, hvil dine trætte Lemmer og styrk dig ved Mad og Drikke. Imens vil jeg overveje, hvad der er at gøre.»

«Du vil raadføre dig med Gutvin og Gisele?» spurgte Margrethe. Og da Fru Katharina bekræftede det med et Nik, tilføjede hun: «Da sig helst intet om det Favntag og det Kys, hvormed Bispen besmittede mig. Jeg vil ikke have det i Folkemunde.»

«Nu, det er vel klogest at tie dermed,» svarede Fru Katharina efter et Øjebliks Betænkning. «Det er ikke raadeligt at ophidse vor mægtige Fjende. Han vil desuden stemple dit Udsagn som Løgn og kan gøre det, da du ikke har Vidner til at bekræfte det.»

Da hun var gaaet, kom Gisele for at varte Margrethe op.

«Der kan I se, lille Jomfru,» sagde hun, «at jeg ikke malede Bispen for sort. Gud være lovet, at I slap ud af hans Kløer! Efter hvad min Frue

siger, da har I pudset ham skønt. For at narre en Skjelm maa man selv være halvanden. Ja, ja, Mands List er vel behænde, men Kvindelist er uden Ende. Vær nu uden Frygt, I skal nok blive bjærget.»

Uden at afvente noget Svar ilede hun ud af Stenstuen, og Margrethe gav sig nu til at stille sin Hunger og Tørst.

Men endnu inden hun havde endt sit Maaltid, kom Fru Katharina.

«Nu,» udbrød Margrethe, idet hun hurtigt rejste sig, «hvad har du og dine vise Raadgivere udklækket?»

«Vi kom snart paa det rene med Sagen,» svarede Fru Katharina. «Der er kun eet at gøre. Vi maa fly, ikke i Morgen, men nu straks paa Stand, ellers vil du blive opspurgt og indfanget. Du sagde, da du kom, at nu var du i Sikkerhed hos mig, men hvor kan du tro det? Jeg kan hverken værge for mig selv eller dig, og det saa meget mindre, som jeg nu hører af Gutvin, at Bispen har sine Spejdere ude, som snuse omkring Gaarden. Men endnu ere de dog vel ikke komne af Dynerne oppe i Sjørring By, hvor de have Tilhold. Har du Kræfter til at gaa en Stunds Vej endnu?

«Tre, om du vil!» lød Margrethes raske Svar.

«Godt, da ville vi straks begive os paa Vej.»

«Hvorhen?» spurgte Margrethe.

«Til Kollerup, til Giseles Søstermand Hjalmar, hvor Severin er.»

«Men ville vi da være i større Sikkerhed i Kollerup end her?»

«Nej, mit Barn, det er ikke Meningen, at vi skulle blive der. Vi maa videre fort og ud af Stiftet til et Sted, hvor Bispens Arm ikke kan naa os. Vi ville søge over til Salling og bjærge os hos Ove og Inger paa Wellumgaard.»

«Ej, det lader sig høre!» udbrød Margrethe glad. «Dette er bedre end at drage til Rom.»

«Tænk ikke, at jeg derfor har opgivet det,» sagde Fru Katharina med Alvor. «Dette med at drage til Wellumgaard er egentlig Gutvins Raad.»

«Det var et godt Raad, kom det end fra en Træl.»

«Trælle ere stundom mere tro, end de fri, Margrethe. Gisele følger os.»

«Og Gutvin?»

«Nej, han er ikke at formaa dertil, ikke fordi han er mindre trofast, men han siger, at han vil hellere dø end forlade Sjørring, hvor han er født og har levet hele sit Liv. Han frygter hverken Bispen eller Fanden og mener, at det muligt kan være godt for noget, at han bliver paa sin Post.»

Nu kom Gisele med en Byldt, hvori der var nogle Klæder og hendes Frues Smykker. De faa rede Penge, Fru Katharina var i Besiddelse af, bar hun tilligemed nogle andre Smaagenstande i sin Taske. Saa gik de ned ad Højeloftstrappen, over

Broen til Borgvolden og ned i Skoven, fulgt et Stykke paa Vej af Gutvin. Derpaa søgte de ud til Landevejen og naaede uden Hindring Kollerup, netop som Solen var kommen over Horisonten og kastede sine Straaler over det Bakkedrag, hvorpaa den lille Kirke laa. Ogsaa fik Fru Katharina et Glimt at se af en af de skønne Gaarde, som en ublid Skæbne og en Niddings Rænker havde franarret Slægten, nemlig Todbøl. Der havde hun ofte været med sin Husbond i hans Velmagtsdage og var kommen stolt ridende. Nu maatte hun liste sig der forbi, vandrende paa sine Fødder som en Almueskvinde.

Den djærve Hjalmar blev selvfølgelig højlig overrasket ved at se dem, men baade han og hans Hustru, Marine, tog venligt og ærbødigt imod dem. Hjalmar var født i Hanherred, en ægte Hanbo, stolt og stivsindet. Han havde aldrig krøbet for sine Overmænd, men han elskede sit gamle Herskab, som altid havde vist ham Agtelse og Godhed. Derimod hadede han Biskop Oluf og ringeagtede ham trods hans høje Stilling. Han tvivlede ikke om, at der stak en Ræv i det Bispeskrud, selv inden Severin havde fortalt ham om Biskop Olufs forargelige Færd i Frejlef Kloster. I det hele taget var Almuesmændene tilbøjelige til at nære Mistillid til Gejstligheden, der altid viste sig saa gridsk efter Indtægter, og mange af dem troede mere paa Troldfolks og Runers Magt, end paa Munkes og Præsters Forbønner og Messer.

Denne halve Hedning var altsaa den rette Mand at komme til, naar det gjaldt at spille Biskop Oluf en Streg. Han erklærede sig straks villig til at befordre Fru Katharinas Flugt, og det glædede ham og hans Hustru, at Margrethe Esgesdatter slap bort ved samme Lejlighed, thi Fru Katharina havde fundet det raadeligst at meddele ham, at Margrethe var flygtet fra Hjemmet, fordi Biskoppen og hendes Moder vilde tvinge hende til at gaa i Kloster.

Hjalmar og hans Hustru billigede Giseles Forsæt, at hun vilde følge sit Herskab og raadede Severin til at følge med, baade for at beskytte Kvinderne og bjærge sig selv, og Severin greb med Begærlighed denne gunstige Lejlighed til at slippe bort, og finde Tilhold i Salling, hvor han fik Limfjorden mellem sig og Bispen samt det hele Kleresi i Børglum.

Inden en Times Forløb havde Hjalmar faaet sine to Heste indfanget og Vognen forspændt. Det var kun en smal Høstvogn med et Kørebrædt, men Kvinderne sad mageligt i duftende Hø, mens Hjalmar og Severin tronede paa det haarde Brædt.

De rullede raskt af Sted og tilbagelagde hurtigt den halve Mil ned til Vilsund Færgested. Der tog Fru Katharina Afsked med Hjalmar.

»Tak, Ven,» sagde hun til ham, idet hun trykkede hans barkede Haand. »Vær vis paa, at vender jeg nogen Sinde tilbage og faar Evne dertil,

da skal jeg tifold gengælde dig den Haandsrækning, du har givet mig og min unge Frænke i Nødens Stund.»

«Nu, ædle Frue,» svarede Hjalmar med et stolt Smil, «jeg gjorde ikke dette for Løn. Hvis det ikke gør eder ringere i eders egne Øjne, at I har modtaget en Tjeneste af en Bonde for intet, da ser jeg helst, at I lader det blive ved Takken.» —

De bleve saa færgede over til Mors, hvor de hyrede en Bonde til at køre dem over til Færgestedet ved Sallingsund. De fik bliden Bør over dette ellers vanskelige Farvand og fik en af Ove Hases Bønder til at køre dem over til Wellumgaard, hvor de indtraf silde om Aftenen, og hvor deres Ankomst vakte den største Overraskelse, men tillige megen Glæde. —

Imidlertid var Margrethes Flugt fra Noringtoft bleven opdaget, inden Solen var kommen ret højt op paa Himlen. Først tænkte Fru Cæcilie dog, at Margrethe kun havde begivet sig ud paa en Morgenvandring i Gaardens Nærhed og lod Folkene ransage alle Vegne, indtil endelig en af Svendene afgav følgende Forklaring. Han havde havt Udgangslov og var først kommen hjem ved Midnat. Da havde han seet en Kvinde, indhyllet i en Hættekaabe, snige sig ud af Borgledet. Hendes Gang var lydløs og Ledet aabnede og lukkede sig af sig selv, uden at hun rørte ved det. Kort sagt, han troede at se et Genfærd, hvorfor han

ikke turde give sig i Lag med hende, men havde skyndt sig ind paa sit Kammer, var gaaet i Seng og krøbet under Dynen.

Der kunde da næppe være nogen Tvivl om, at det formentlige Genfærd havde været Margrethe og at hun var rømmet, men hvorhen? Da sagde Margrethes Kammerpige:

«Jeg tænker, at Jomfruen er løben over til Sjørring. Vel har hun ikke betroet mig, at hun havde sligt i Sinde, men jeg har dog mærket, at hendes Hu stod til at komme over til Fru Katharina.»

Det fandt Fru Cæcilie troligt nok, men paa den anden Side kunde hun ikke forlige en slig Egenraadighed med den Ydmyghed og Fromhed, som Margrethe havde lagt for Dagen lige overfor Bispen og hende selv. Hun sagde det til Pigen, men denne svarede med et spodsk Smil:

«Der er dybere hos eders Jomfru Datter end i Sjørring Sø. Aldrig har jeg kunnet lodde Bunden der.»

Uagtet Pigen fik en Irettesættelse for den næsvise Ytring, fulgte Fru Cæcilie dog Anvisningen og red over til Sjørring. Der fandt hun alt stille og øde, men da hun var stegen af Hesten og havde begivet sig ud paa Vindebroen, viste Gutvin sig og gik hende i Møde.

«Hvor er dit Herskab?» raabte hun til ham.

«Jeg skal ikke kunne sige det,» svarede Gutvin tvært.

«Hvad, er Fru Katharina da ikke her?»

«Nej, hun har forladt Gaarden og er draget bort».

«Har min Datter da ikke været her?

«Vel har hun det, Frue, men hun er her ikke mere. Hun gik aarle i Morges af Gaarde med min Frue, hvorhen, det ved ikke jeg.»

«Bild mig det ind, din fule Træl!» raabte Fru Cæcilie forbitret, «men jeg skal lære dig noget andet!»

Saa vendte hun sig, vinkede ad Svendene, som havde ledsaget hende og raabte til dem, at de skulde stige af og komme for at gribe Gutvin. Men i det samme løb han tilbage, hejsede Broklappen op, og da han saaledes havde bragt sig i Sikkerhed, gik han roligt tilbage til Taarnet, uden at bryde sig om de Trusler og Smædeord, som blev sendt efter ham over Borggraven.

Fru Cæcilie maatte altsaa ride hjem med uforrettet Sag, men straks efter Hjemkomsten sendte hun et ridende Bud ad Børglum til med Melding om hvad der var hændet. Men hun antog, at hendes Bud vilde indhente Bispen længe inden han var naaet saa vidt, thi det var en Rejse paa over tolv Mile, og han plejede at drage langsomt frem med sit store Følge. Det slog da ogsaa til. Bispen blev indhentet tre Mile fra Noringtoft og allerede den næste Dags Aften red han ind paa Gaarden, kun ledsaget af et Par Svende.

Han kom med Hast og i en ophidset Sinds-

stemning. For første Gang saa Fru Cæcilie denne ellers saa selvbeherskede Mand ganske ude af sig selv. Han bandede og skændte paa en for en saa højærværdig Herre ganske upassende Maade, kaldte Margrethe en snedig Taske og en Djævelinde og bebrejdede hendes Moder Mangel paa Agtpaagivenhed. Fru Cæcilie, som havde staaet og stirret stum og skrækslagen paa ham, genvandt endelig Mælet og udbrød:

«Men du troede hende jo selv!»

Da tav han, slog sig for Panden og sagde derpaa:

«Du har Ret, den største Fejl er min!»

Nu blev han sig selv igen og gav sig til med stor Snuhed at udspørge Fru Cæcilie om, hvad der var foregaaet mellem hende og Margrethe, efter at han havde forladt dem, men da det fremgik af hendes Svar, at Margrethe ikke havde røbet, hvad der var foregaaet mellem hende og ham og ikke ført Klage over ham, følte han sig for Øjeblikket beroliget, men dog ikke sikker. Det var ildevarslende, at Fru Katharina ved at flygte med Margrethe syntes at have gjort sin unge Frænkes Sag til sin. Den skulde maaske bruges til at rejse en Storm imod ham, som kunde blive slem nok, selv om han mødte Anklagen med dristig Pande og erklærede den for en Løgn, et Rænkespind af den harmtørstende Fru Katharina. Nej, det sikreste vilde være at opspore de to bortrømte Kvin-

der og bemægtige sig deres Personer. I Frejlef Kloster havde han et godt Gemmested til dem.

Men det første, han havde at gøre, var at tage Gutvin i Forhor. Trællen var sikkert vidende om, hvor hans Frue var flygtet hen og lod sig vel nok lokke eller true til at rykke ud med Sproget. Han red derfor straks den næste Morgen over til Sjørring med sit Følge, som var blevet forstærket med nogle af Fru Cæcilies Svende. Man kunde jo aldrig vide, om Gutvin ikke havde nogle Hjælpere i Baghaanden og vilde værge for sig.

Gram i Hu kom Bispen farende, men højlig overrasket blev han da ved at finde Vindebroen nedladt og se Gutvin nærme sig, ærbødigt hilsende. Biskoppen saa fra sin Hest ned paa ham med et truende Blik og raabte:

«Nu, er du der, din Skalk! Se nu at faa Tungen paa Gled og lad mig vide, hvor din Frue og Jomfru Margrethe er bleven af. Vil du ikke ud med Sproget, eller du farer med Løgn, da skal din Ryg blive garvet til du ligger der.»

«Eders Naade har ikke nødigt at gribe til saa stærke Midler,» svarede Gutvin ærbødigt, men roligt og fast. «Jeg er villig til at aabenbare, hvad jeg ved eller tror at vide. At Fru Katharina agter sig til Rom for at blive løst af Bandet af Paven, det har hun ikke dulgt hverken for min Hustru eller mig. Men jeg maa tro, at det første Bedested paa den lange Rejse, er blevet Vellum-

gaard ovre i Salling. Der har hun sikkert været, men om hun vil blive der ret længe, det kan jeg jo ikke vide.»

«Og den Kundskab har du forholdt Fru Cæcilie, for at dit Herskab kunde slippe uopdaget bort. Kan du nægte det?»

«Nej, Eders Naade,» svarede Gutvin, idet han saa Bispen kækt ind i Øjnene, «det nægter jeg ingenlunde. Havde jeg handlet anderledes, da vilde jeg været en utro Tjener og en utaknemlig, al den Stund Fru Katharina saavel som hendes hensovede Husbond, Hr. Poul, stedse har været mig et naadigt Herskab. Men hvad Jomfru Margrethe angaar, da vedkommer hendes Gøren og Laden ikke mig, Af hvad Aarsag hun vilde fort, det ved jeg ikke.»

«Det er ikke let at skønne, din Hund af en Træl, om du taler Sandhed eller ikke,» svarede Biskoppen barskt. «Jeg tænker, du staar der og lyver mig lige op i mine Øjne. Men det skal ikke hjælpe dig noget. Nu vil jeg tage dig med til Børglum og forsøge, om ikke en Tommeskrue, og at du bliver strækket lidt paa Bænken kan opfriske din Hukommelse.»

«Nu, Eders Naade,» sagde Gutvin sagtmodigt, «hvad jeg skal lide, det maa jeg lide, men I vil ikke faa Gavn af det. Jeg har et bedre Forslag at gøre eder. Hvad om I skaanede mig og tog mig i eders Brød? Jeg har tjent eders Slægt tro, ligesom mine Fædre før mig. Nu, I er jo ogsaa

en Glob og endda større og mægtigere, end nogen af de andre have været. Og siden Fru Katharina er rømmet maa I jo faa fuld Raadighed over Sjørring. Lad mig blive her og staa for Styret her paa Borgen, og Eders Naade skal ikke komme til at fortryde det. Jeg har bedre Rede paa Krammet her, end nogen anden, og en gammel husvant Tjener, er han end kun en Træl, er dog bedre end en ny.»

Biskoppen hørte uventet roligt paa Gutvin og skønnede af Trællens snilde Tale, at han maatte være en brugbar Mand. Han satte aabenbart sin egen Fordel øverst og brød sig ikke om, hvem der var Herre paa Sjørring, naar han kun selv blev i sin Stilling.

Biskoppen besluttede derfor efter nogen Betænkning at vove Forsøget, og det viste sig snart, at han havde truffet det rette. Der blev fæstet nyt Tyende, de ranede Heste og Stude bleve ved Gutvins Anvisning opsporede og førte tilbage til Gaarden, uden at tale om, at Bønderne nu maatte punge ud med deres Afgifter til Gutvin, som vidste nøje Besked om, hvad enhver af dem skyldte. Vel prøvede Fru Katharinas Broder, Thord Rotfeldt, paa at gøre Indsigelse imod denne Egenmægtighed, men Biskoppen lod haant om en Protest af en Mand, som ikke havde Magt til at fordrive ham.

Saaledes var Oluf Glob nu bleven Herre over den sidste af sin Broders efterladte Ejendomme.

Men det var jo Katharinas egen Skyld, at det var kommet dertil, og han forsikrede, at han kun tænkte paa hendes Bedste, og at han engang, naar hun var gaaet i sig selv og vendte bodfærdig tilbage, ærligt og redeligt skulde aflægge hende Regnskab. Hverken Margrethes Moder eller Fru Gro tvivlede om det. Rigtignok billigede de ikke fra først af, at han for saa haardt frem mod Katharina og lyste hende i Ban, men han fik dem overtydet om, at han kun havde gjort sin Pligt, og at han vilde været en efterladen og utro Guds og Kirkens Tjener, hvis han havde undladt at gøre det. Dog beklagede de Katharina, men Margrethe fordømte de aldeles, og Fru Cæcilie udstødte sin Datter af sit Hjerte.

TRETTENDE KAPITEL

Gode Raad.

Uagtet der rasede en Storm af Forbitrelse og Hævnlyst i Biskop Olufs Hjerte, sejrede dog hans Forstand og det kolde Overlæg. Han indsaa, at Katharina Brodsdatters Forsvinden skaffede ham en stor Lettelse, og det foruroligede ham ingenlunde, at hun agtede sig til Rom, hvor hun næppe vilde kunne udrette noget, om hun virkelig naaede saa langt.

Men vanskeligere stillede Sagen sig med Hensyn til Margrethe. Han kunde dog ikke godt undlade at gøre et Forsøg paa at føre sin Myndling tilbage til Hjemmet og gengive hende til hendes Moder. Men naturligvis maatte han frygte den Blottelse, som Margrethes Beretning om det mellem dem forefaldne kunde give ham, hvis hun kom til Stede. Det vilde dog ikke falde ham let, naar han stod Ansigt til Ansigt med hende, at stemple hendes Udsagn som Opspind og Løgn.

I dette Dilemna henvendte han sig til sit Faktotum, Domprovst Tue og bad ham om et godt Raad, men da han kendte sin Mand og var lige saa godt kendt af ham, gjorde han ingen Røverkule af sit Hjerte. Tue fik fuld Rede paa Tingen.

Denne værdige Herre forargede sig naturligvis ikke over Sagen selv, men han undrede sig over, at Gud Amor havde spillet hans høje foresatte, som ellers plejede at se sig godt for, det Puds og lo i sit stille Sind ved at tænke paa, i hvilken Knibe Hans Naade nu var kommen.

«Ja, Eders Naade,» sagde han med et Smil, «der gik I unægtelig over Stregen. En højbaaren Jomfru, som Margrethe Esgesdatter, er ingen Deje, man kan tumle med, som man vil, uden at tale om, at hun er eders Myndling. Men siden I nu engang havde kastet eders Øjne paa den fagre Mø, og hun havde stukket eders Hjerte i Brand, saa har jeg kun det at sige dertil, at I burde gaaet mere varsomt til Værks, først lokket hende i Kloster og da, naar hun var kommen i Fru Helvigs Hænder» —

«Tue,» udbrød Bispen forbitret, «jeg har ikke ladet eder hente for at høre en Dom over min Handlemaade, men for at faa et godt Raad. Ingen ved bedre end jeg selv, at jeg har gjort mig skyldig i en stor Uforsigtighed, men nu gælder det at raade Bod derpaa og redde Skinnet.»

«Jo,» svarede Tue koldsindigt, «jeg kan nok

forestille mig, at Eders Naade sigter i den Retning. Ellers vilde jeg sige, at det sundeste vilde være at skikke en Trop væbnede Svende over til Salling, lade hende gribe og føre hende hjem med Magt.»

«For at bringe hele Stiftet i Opror ved en slig Voldshandling,» udbrød Bispen, uagtet han dog selv i det første Øjeblik havde tænkt paa sligt. «Og dernæst rage uklar med min Embedsbroder i Viborg, idet jeg tager mig selv til Rette og gør et Indfald paa hans Territorium. Ikke havde jeg tiltroet eder, Tue, den Dumhed at komme med et sligt taabeligt Forslag.»

«Saa sagte, Eders Naade, saa sagte,» svarede Tue, idet han advarende løftede Haanden. «Lad os ikke mundhugges, men hellere lægge vore Hoveder i Blød for at redde eder ud af Kniben.»

«Lad mig da nu,» sagde Bispen i en spydig Tone, «se et Glimt af den Visdom, hvormed I mener at sidde inde.»

«Hvad jeg har deraf er til Eders Naades Raadighed nu, som altid tilforn,» svarede Tue med en selvbevidst Mine. «Vi ere saa nøje knyttede til hinanden, at Ord ikke bør skille os ad.»

Det vidste Biskoppen kun altfor godt og sukkede ved Tanken derom.

«Sagen er saare vanskelig,» vedblev Tue, «men en Udvej lader sig maaske dog finde. Skik Bud over til Vellumgaard med kærlig Hilsen fra

Fru Cæcilie, som er nær ved at forgaa af Sorg over sin Datters usindige Adfærd og skammelige Flugt. Lad eders Udsending formane Jomfru Margrethe til at vende godvillig tilbage. Gør hun det, da skal alt være glemt, og hun vil faa ikke alene sin Moders, men ogsaa sin Formynders og faderlige Vens Tilgivelse. Ogsaa vil hun blive løst fra sit Tilsagn om at ville gaa i Kloster, hvilket hun maa have fortrudt, siden hun flyede med saa stor Rædsel. Naar I gaar frem paa den Maade, da skulde jeg mene, at I staar der som en kærlig Formynder og en from Kirkehyrde. Skinnet vil være reddet, og Fru Cæcilie vil blive eder dobbelt huld.»

«Men jeg ønsker jo ikke Jomfruen tilbage,» svarede Bispen utaalmodigt. «Har I ikke forstaaet mig bedre? Hun vil sværte mig og forklage mig for sin Moder, og saa vil der ligge et Hus.»

«Jo, Eders Naade, i det Punkt har jeg forstaaet eder helt vel. Men jeg antager, at havde hun havt det i Sinde, saa vilde hun gjort det straks. Hun var snu nok til at indse, at det var der Fare ved og pudsede derfor baade Eders Naade og sin Moder saa snildt, at hun slap bort. Der er da sikkert ingen Fare for, at hun vender godvillig tilbage. I saa Henseende kan I føle eder ganske tryg. Men derfor kan hun jo nok, naar hun føler sig sikker, give sig i Lag med det, I kalder at sværte eder, og derfor skulde eders Udsendinges egentlige Ærinde være at hviske hende

en Djævel i Øret og true hende med Hævn, om hun vover det, ja ikke alene hende, men ogsaa hendes Hjertenskær, hvis han dog engang skulde vende tilbage. Da skal han ikke blive gammel i Thy men udryddes af Jorden.»

Biskoppen havde en pinlig Følelse af den uværdige Stilling, hvori hans Kamp med de to Kvinder havde bragt ham, men han kunde ikke finde paa noget bedre Raad, end det, som den snilde Domprovst havde hittet paa, og han billigede derfor Tues Forslag.

«Men,» spurgte han, «hvem skal jeg betro det vanskelige Hverv at drage til Vellumgaard og overbringe mit Budskab?»

«Hvem andre end mig?» svarede Tue med et bredt Smil. «Da kan I være sikker paa, at det bliver rigtigt og uden Forvanskning overbragt.»

«Nu, da have I Tak,» svarede Biskoppen, idet han trykkede Tues Haand.

«Ej,» udbrød Domprovsten, «her er ikke noget at takke for, al den Stund den Fart over til Salling vil være som en Tidkort for mig. Og det skal ved min Helgen være mig en Moro ved min uformodede Tilsynekomst at indjage de to stornæsede, højbaarne Kvinder, som ere tyede til Vellumgaard, Skræk samt derefter forbløffe dem ved Eders Naades kærlige Hilsen. Det bedste bliver dog at hviske Jomfru Margrethe den Djævel i Øret, hvorom jeg talte før.»

Atter følte Biskop Oluf sig pinligt berørt. De

«stornæsede højbaarne Kvinder» vare jo hans egne Frænker, og han mistænkte Tue for at have omtalt dem saa uærbodigt blot for at krænke ham.

Deri tog han muligt ikke fejl. Tue havde faaet mange Beviser paa, at Oluf Glob, uagtet han ved at gaa i Kloster havde forsaget Verden og til Trods for, at han havde raset mod sin egen Slægt, dog havde bevaret hele sin Ætstolthed og Ringeagt for de lavere Stænder, og da Tue kun var en Bondeson, havde han ofte følt sig krænket derved.

Kirken var rigtignok en Republik, hvori al Standsforskel ophævedes, hvor kun Aandsaristokratiet skulde gælde og kun personlig Duelighed burde hjælpe en Mand frem. Men dog bleve Adelens Medlemmer ofte foretrukne til de høje Poster, især naar de tilførte Kirken Rigdomme, og det harmede Tue. Han mente, at han var langt bedre skikket til at føre Krumstaven end den Mand, som han selv havde hjulpet i Sædet. Imidlertid var han dog selv klavret saa højt op, at han gik lige i Hælene paa Biskoppen, og denne var jo, naar det kom til Stykket, kun en Dukke i hans Hænder. Med en levende Følelse af denne Sagernes Stilling forlod han Biskoppen.

Raadslagningen var bleven holdt i Bispeboligen, som laa lige i Nærheden af Klostret og Kirken. Da nu Tue kom ind i Klostergaarden, lød Munkesangen ud til ham fra Kirken, hvor der blev sungen en Messe. Ufortøvet gik han op ad

den brede Trappe og ind i Koret, hvor han sluttede sig til Brødrene og istemmede Sangen med saa stor Iver, som om han var besjælet af dyb Gudsfrygt. Men det var jo lige meget, hvad han tænkte eller følte, thi saa forvendt var jo Kirkens Lære efterhaanden bleven, at alene Udøvelsen af Gudstjenesten gav sit Bidrag til det Overskud af Kirkens gode Gerninger, som kunde dække over Menighedens Synder.

Derpaa begav han sig ind i sin bekvemt indrettede Klostercelle, hvor han i Selskab med sin Aandsfælle og Ven, Broder Niels, styrkede sig ved et Maaltid, hvis Overdaadighed var en Haan imod den strenge Klosterregel. Han bad Broder Niels om at ledsage ham paa den forestaaende Rejse, og dertil var denne straks villig. Men inden de den næste Morgen drog af, havde Tue endnu en Samtale med Biskoppen, som bad ham paa Vejen at aflægge Fru Cæcilie et Besøg og lade hende vide, i hvilket Ærinde han var udsendt. Dernæst paalagde Biskoppen ham at se ind paa Sjørring og undersøge, hvorledes det stod til der.

Fru Cæcilie gjorde al Ære af Biskoppens Udsendinge, da de indtraf paa Nøringtoft, men hun blev højlig overrasket ved det Budskab, de bragte hende. Hun havde følt sig forvisset om, at Biskoppen aldrig vilde forvinde sin Harme over at være bleven saa skammeligt bedraget, og hun følte selv ingen Lyst til at tilgive Synderinden. — Tue maatte derfor holde en lille Prædiken for

hende om kristelig Barmhjertighed og om den Ømhed, der var et Moderhjertes sande Klenodie, og han gjorde det saa fyndigt og godt, at Fru Cæcilie blev bevæget og til sidst udgød Taarer.

«Ja,» sluttede Tue, «jeg siger ikke dette af mig selv. Det er Hans Naade Biskoppen, som taler gennem min Mund, fra hans milde Hjerte kommer dette Fredens Budskab, hvis uværdige Overbringer jeg er.»

«O,» udbrød Fru Cæcilie, «han er i Sandhed en from og hellig Mand, og jeg bør følge hans ophøjede Eksempel. Det var jo mere paa hans Vegne end paa mine egne, at jeg var fortørnet. Kan han tilgive, saa har jeg ikke svært derved. Forkynd da min Datter, at hvis hun vender angergiven tilbage, da har hun ogsaa sin Moders Tilgivelse. Naar hun nu blot vil skikke sig og gøre det.»

«Vi maa dog haabe,» sagde Broder Niels, «at saa stor Naade og Barmhjertighed vil bevæge Jomfruens Hjerte.»

De opholdt sig ikke længere end nødvendigt paa Noringtoft. Efter at de vare blevne forfriskede ved Mad og Drikke, som de nød med sømmeligt Maadehold, red de over ad Sjørring til.

«Nu,» sagde Broder Niels, da de vare komne paa Vej, «den Frue paa Noringtoft, hun er ved min Helgen let at løbe med! Vare alle Kvinder som hun, da vilde Verden være let at regere.»

«Men nu,» sagde Tue, «komme vi til en

Mand, som ingen kan se længere end til Tænderne, uden Fanden selv.»

«Du mener Trællen Gutvin?»

«Ja! Aldrig vilde jeg lagt Styret paa Sjørring i hans Haand, havde jeg været Bisp.»

«Nu,» mente Niels, «det tjener dog hans egen Fordel bedst at være tro. Men lad os nu se ham efter i Sømmene.»

«Det lader sig ikke gøre paa en Studs,» men lad os dog prøve derpaa.»

Det gjorde de da, men de fik intet ud af det. Alt paa Gaarden syntes at være i den skønneste Orden, og Gutvin havde Svar paa rede Haand til ethvert Spørgsmaal. Dette vakte Tues Harme.

«Jeg tror dog, at han er en Forræder,» sagde han. «Det skal nok vise sig tilsidst.»

«Det er muligt,» svarede Niels, «men hvad rager det os? Dette med Sjørring er Hans Naades egen Sag, ikke Kirkens. Gutvin sørgede godt for vor Bekvemmelighed og beværtede os skønt, og saa er jeg lige glad, enten han er en ærlig Mand eller en Skælm.» —

To Dage efter naaede de uden Forhindring Vellumgaard, hvor deres Tilsynekomst vakte Forundring og i det første Øjeblik Skræk blandt Kvinderne, men ikke hos Ove Hase. Han traadte selv ud i Borggaarden og bød sine uventede Gæster høviskt velkommen.

«Nu, Ove Nielsen,» sagde Tue, da han og Broder Niels vare komne af Sadlen og havde givet

Tøjlerne til de Klostertjenere, som ledsagede dem, «vi have ikke gjort denne lange Rejse af Lyst, og vi ride ikke vort eget Ærinde.»

«Nej,» faldt Ove ind, «I bringer os et Budskab fra Biskop Oluf, ej saa? Det var min første Tanke, da jeg saa Eder. Men af hvad Art det end er, saa kan I trygt træde over min Dørtærskel.»

«Tak have I,» svarede Tue. «Det var et Ord i rette Tid, al den Stund vi komme med Fred og bringe et godt Budskab fra Hans Naade.»

Ove bøjede Hovedet og lod se et Smil. Siden Biskoppens Udsendinge kom med Fred, kunde han, mente han, nok slutte sig til, hvad det gjaldt. Vel vidste han ikke, hvor vidt Biskop Oluf var gaaet, men af en Ytring, som Fru Katharina havde ladet falde, var han dog bleven klog paa, at Biskoppen var optraadt hensynsløst og havde krænket Margrethes Selvfølelse. Nu vilde han sagtens forsøge at faa det gjort godt igen og lokke Margrethe tilbage til Noringtoft. Det kunde jo ikke være Hans Naade behageligt, at hans Myndling var løbet sin Vej. Det anede ikke Ove, at skønt han tilsyneladende var nær ved Sandheden, saa var han dog i Virkeligheden langt fra den.

Ove førte nu de to gejstlige Herrer ind i Hallen, hvor Fru Inger kort efter indfandt sig, og bød dem velkommen. En Forfriskning af Vin og Bagværk blev indbaaren, og Velkomstbægeret drukket, men saa skred Tue straks til Værket.

«I gætte sagtens, hvem det er, vi have Ærinde til,» sagde han, idet han plirede med Øjnene, som det var hans Vane, naar han gik paa Rævekløer, «forudsat at det virkelig forholder sig saa, at Margrethe Esgesdatter befinder sig her under eders Tag?»

«Det gør saa,» svarede Ove, og Fru Katharina med. Da Biskoppen har trængt dem begge saa haardt, have de fundet det raadeligt at søge deres Tilflugt her hos os.»

«Nu, det er til at forstaa,» sagde Tue, «hvad Fru Katharina angaar, men hvad der er timedes hende, har hun selv nedkaldt over sit Hoved. Med hende er intet Forlig muligt. Hun maa tilbagekalde de formastelige Beskyldninger, som hun har udslynget imod Hans Naade, og det har hun jo erklæret, at hun ingenlunde vil. Til hende har jeg altsaa intet Budskab, men anderledes forholder det sig med Jomfru Margrethe. Hun synes at have handlet i Vildelse, eftersom Hans Naade kun har vist hende Godhed og Venlighed. Ganske uformodet brød hun det Løfte om at lade sig indskrive i Frejlef Kloster, som hun havde givet Hans Naade, og løb fra Hjemmet i Hui og Hast ved Nattetide. Dog tager Hans Naade Hensyn til hendes Ungdom og til hendes Fru Moders store Sorg over hendes usømmelige Adfærd. Vil hun angre og vende tilbage, da skal ikke alene alt være tilgivet, men hun vil ogsaa blive løst fra

sit Løfte om at give sig i Kloster. Dette beder jeg eder om at lade hende vide.»

«Det skal jeg,» svarede Ove, «og jeg vil hidkalde hende, saa kan hun svare for sig selv.»

Derpaa gik han ud af Stuen, blev temmelig længe borte, men vendte dog omsider tilbage, fulgt ikke alene af Margrethe, men ogsaa af Fru Katharina. Hos ingen af dem sporedes noget Tegn paa Angst eller Forlegenhed. Paa Margrethes stolte Aasyn viste der sig et ejendommeligt Smil, idet hun traadte frem og hilste de to gejstlige Herrer ved at bøje sit Hoved lidt. Fru Katharina holdt sig tilbage og indlod sig slet ikke paa nogen Hilsen. Tue følte en betydelig Harme især ved at iagttage Margrethes stolte Holdning og tænke paa, at han kom som et Fredens Sendebud uden Myndighed eller Magt til at straffe og hævne. Men han betvang sig, og efter at have tilkastet Fru Katharina et Blik, som gnistrede af Ondskab, vendte han sig til Margrethe og sagde med sledsk Venlighed:

«Nu, lille Jomfru, Ove Nielsen har vel ladet eder vide, hvilket fromt og kærligt Budskab jeg er Overbringer af, og at baade eders Fru Moder og Hans Naade Biskoppen tilsiger eder fuld Tilgivelse og Fred, om I vil vende godvilligt tilbage til Hjemmet.»

Ja,» svarede Margrethe roligt, «han har underrettet mig derom, enddog det var til ingen Nytte at spørge mig, eftersom han forud vidste,

hvorledes mit Svar vilde komme til at lyde. Dog har han bedet mig om at svare selv, for at min Moder ikke skal tro, at jeg her er undergivet nogen Tvang. Jeg beder eder da hilse min Fru Moder og takke hende for hendes gode Vilje, men dernæst sige hende, at jeg helst bliver her, hvor jeg er, Sønden for Fjorden og udenfor Børglum Stifts Grænser.»

Og eders Moders og Hans Naades store Godhed og Overbærenhed har ikke rørt eders Hjerte?»

«Nej, Hr. Tue! Har mit Hjerte banket lidt stærkere ved Modtagelsen af dette Budskab, da er det ikke af Kærlighed. Naar min Moder ransager sit eget Hjerte, da vil hun kunne forstaa det, al den Stund hun altid har gjort, hvad hun kunde, for at blive mig kvit, og Hans Naade ved allerbedst selv, af hvad Aarsag jeg flygtede og ingen Sinde mere ønsker mig i hans Nærhed.»

«Ej,» udbrød Tue spydigt, «jeg forstaar Meningen af denne forblommede Tale. I agter at bagtale og sværte Hans Naade og har sagtens alt gjort det. Nu, det er ikke til at undre sig over, siden I har givet eder i Hænderne paa en Kvinde, der har syndet saa grovt med sin onde Tunge, at Kirkens Band er falden paa hendes Hoved.»

«Nej, ærværdige Herre,» sagde Fru Katharina, idet hun traadte frem, «min unge Frænke tænker ikke paa at tale ondt om sin høje For-

mynder, og jeg har ingenlunde tilskyndet hende dertil.

«Nej,» vedblev Margrethe, «vi skønne begge Sagens sande Stilling. Vi ere jo den svagere Part og indse, at det er bedst for os at taale og tie. Vi ville være glade, om det maa forundes os at være her i Forborgenhed og Fred. I kan derfor,» tilføjede hun med et Smil, «bringe Hans Naade den Hilsen og Forsikring, at hans Rygte er vel forvaret hos mig, saa længe han lader mig i Fred.»

Men nu flød Bægeret over for Tue, og det, som skulde være hvisket i Øret, blev sagt højlydt.

«Fanden og ikke jeg,» raabte han, «tro de glatte og falske Ord. Vide skal I, at hvis I handler derimod, da vil Biskoppens Langmodighed faa Ende, og hans straffende Haand skal ramme eder, hvor I saa er.»

«Nu,» udbrød Fru Katharina, «den Tale forstaa vi min Tro bedre, end den anden om Mildhed og Tilgivelse.»

«Og læg eder dernæst paa Sinde,» vedblev Tue rasende, «at Harmen fornemmelig vil ramme den forløbne Yngling, som I uden Tvivl sidde og vente paa, om han nogensinde skulde vende tilbage, thi han forener i sig de to ulykkebringende Egenskaber, at være en banlyst Kvindes Søn og en ordbryderisk Jomfrus Hjertenskær.»

«Ak, hvad det angaar,» svarede Fru Katharina med beundringsværdig Rolighed, «da ville vi være sikre nok, al den Stund jeg ganske har op-

givet Haabet om at gense min kære Søn, mens jeg er over Jorden.»

«Men I agter eder dog til Rom for at indstævne Biskoppen for Paven,» sagde Tue, idet han sendte hende et giftigt Blik.

«Ja,» svarede Fru Katharina med Alvor, «dertil staar virkelig min Hu.»

«Nu, da Lykke paa Rejse,» sagde Tue med arrig Spydighed, «og tag helst Jomfruen med, at hun kan føje sin Klage til eders. Der vil saa ogsaa, naar I begge ere herfra, blive mere trygt og sikkert for Fru Inger og hendes Husbond at være her.»

«Saa I truer?» udbrød Ove, idet han for op. «I forglemmer, at I er i min Vold. Det er ved min Helgen mindst sikkert for eder selv at være her.»

«Ker dig ikke om det, Ove,» sagde Fru Katharina. «Du kan da nok slutte dig til, at Hr. Tue fremkommer med sine Trusler paa egen Haand. Havde det været Hans Naades Hensigt at fare frem med Vold, da vilde han visselig ikke nøjedes med at skikke to fredelige Domherrer med kun et Par Klostertjenere herover.»

«Tov lidt, I lede Kvind,» raabte Tue rasende, idet han truede med sin knyttede Haand, «den Dag skal komme, da I vil angre eders ugudelige Trods og Haanhed!»

Saa for han ud af Hallen, lod sine Heste føre frem og red uden Farvel derfra med Broder Niels, som hele Tiden havde forholdt sig passiv og syn-

tes at tage Sagen med stor Ro. Han hørte en Stund i Tavshed paa sin Medbroder, som vedblev at udøse sin Harme og udstøde Forbandelser, mens de red ad Sallingsund til. Men endelig tog han Ordet og sagde med slet dulgt Skadefryd:

«Nu, Tue, der kom du til kort! De Kvinder vare dig for snilde, og du forivrede dig.»

«Djævelen annamme dem!» udbrød Tue. «Mit første Raad til Hans Naade, at han skulde lade Jomfruen gribe og føre hjem med Magt, det var ved min Helgen det bedste. Men det var jo paa Forhaand forkastet.»

«Nu, Tue,» svarede Niels, «hvad du end fra først af tilraadede Hans Naade, saa endte det jo dog med, at du billigede, at han for med Lempe, og hjalp ham til Rette dermed. Jeg mener og, at det sidste Raad var det bedste, og at det vilde svaret til Øiemedet, hvis du havde undladt at blande i den søde Drik nogle Draaber Galde, saa at den kom til at smage for meget af det første Raad, som du kalder det gode.»

«Du spinder det fint ud, Niels, men der er ingen Mening i den Tale. Som Kvinderne teede sig, maatte jeg tage Skeen i en anden Haand, og havde jeg ikke indjaget dem nogen Skræk, da vilde jeg staaet der som en Nar og bleven til Spot.

«Hellere det, Tue, hellere det! Thi da vilde de begge, baade den hadede Frue og den elskede Jomfru, følt sig trygge, saa at hans Naade, om han skulde faa Anledning dertil, kunde faa Held

til at lade dem gribe og sikre sig deres Personer. Men nu skal du se, at de snarest ville absentere sig og udruge deres Drageæg paa et andet og mere fjernt Sted.»

«Helst i Rom,» svarede Tue med et spydigt Smil; «thi da vil Hans Naade blive dem kvit, maaske for bestandig, og det er jo det, han ønsker. Saaledes vil jeg dog, skønt imod min Vilje, have udrettet mit Ærinde til Hans Naades Tilfredshed.»

FJORTENDE KAPITEL.

Miraklet.

Da Ove havde seet de hvide Kutter forsvinde bag Bakkerne og saaledes forvisset sig om, at Bispens Udsendinge vare dragne bort, gik han ind og fandt Kvinderne fordybede i Samtale om det forefaldne.

«Ej,» sagde han muntert, «der pudsede vi dem bravt!»

«Men du og jeg,» sagde hans Hustru, «vi gjorde jo intet. Moder og Margrethe klarede selv for sig. Aldrig vilde jeg kunne gjort det saa godt, havde jeg været i den Knibe.»

«Ingen ved, hvad man evner, førend man er bleven sat paa Prøve,» sagde Fru Katharina. «Men hvad mon vi have vundet ved al vor List? Den træske Domprovst troede os ikke og vil sikkert i sin Krænkelse over at være bleven narret ophidse Biskoppen imod os. Jeg føler mig derfor ikke mere sikker her hos eder, kære Børn! Jeg

maa videre fort og snarest tiltræde min Pilegrimsfart.»

«Ej, kære Fru Moder,» udbrød Ove, «lad eder nu ikke kyse herfra af ubetimelig Frygt. Det er aabenbart, at Biskoppen ikke fordrister sig til nogen Voldsdaad i denne Sag. Vi maa bie, indtil Jens kommer, eller vi faa Bud fra ham. Det er dog mere for at finde ham, end for at søge Paven, at I vil af Sted. Men I har jo erkendt, hvor vanskeligt det vil være for eder, at drive den lange, farefulde Rejse igennem, og derfor gik I jo villigt ind paa at udsende Severin for at opsøge Jens. Men siden vi have gjort det, bør I bie og afvente Udfaldet.»

Det var Margrethes Paafund at udsende Severin, og det var skeet allerede et Par Dage efter Ankomsten til Vellumgaard. Klædt som en Pilegrim, i Hættekappe, med Stav i Haand og Sandaler under sine nøgne Fødder, var han vandret Syd paa, fuld af Fortrøstning og godt Mod.

«Jeg skal finde ham, om han da er blandt de levendes Tal, og Gud sparer mit Liv,» det var hans sidste Ord, inden han tiltraadte sin Vandring.

Og der var al Grund til at tro, at han var Mand for at løse Opgaven. Ikke blot var han modig og snild, men han havde jo gjort den lange Rejse før og lært at gøre sig forstaaelig i flere fremmede Sprog. Dernæst havde han under sit Klosterliv afluret Munkene noget af deres Væsen og opfattet kirkelige Talemaader, som vilde gøre

det lettere for ham at spille sin Rolle som en hellig Mand.

Margrethe troede jo fuldt og fast paa sin Vens Genkomst, og i hendes Øjne var Severin et Middel til at naa Maalet, som de himmelske Magter havde sendt hende. Hun viste ham da ogsaa fuld Tillid og medgav ham Halvparten af Fæstensringen, som hun trofast havde bevaret, til Bevis for, hvis Ærinde han gik.

Det var lykkedes hende at indgive Jens's Moder den samme Tro og det samme Haab, indtil nu Domprovst Tues Trusler havde skræmmet Fru Katharina op.

«Der er ingen Mening i, at du nu vil af Sted,» sagde Margrethe til hende. «Tænk dig, at mens du flakker Verden rundt, saa kommer Severin her med Jens og finder dig ikke.»

«Det er rigtigt,» sagde Ove, «man bør aldrig gøre en Ting halvt.»

Fru Katharina gav sig da til sidst, men sagde dog:

«Ak, kære Børn, den Ventetid kan blive lang og drøj!»

Og det blev den. Det var i Efteraaret 1257, at Severin var bleven sendt af Sted, og mere end et Aar hengik, uden at han vendte tilbage. Dog vare de i al den Tid ikke blevne fortrædigede, saa at der ingen Grund havde været til at forlade Vellumgaard. Men nu begyndte Fru Katharinas Taalmodighed at briste, og hun talte om at bryde

op og begive sig ud paa den lange Rejse med Gisele. Imidlertid indsaa hun dog det mislige i at drage bort nu, da Vinteren stundede til, og hun bekvemmede sig da til at lægge endnu nogle Maaneder til Ventetiden. Men da Maj Maaned var kommen med Solskin og Løvspring, da var hun ikke til at styre længere

«Nu maa Gisele og jeg fort,» sagde hun, «skulle vi end gaa paa vore Ben.»

«Nej, det skal I ikke have nødigt, kære Fru Moder,» svarede Ove. «Jeg vil sørge for, at I bliver agendes, og jeg vil selv ledsage eder.»

Men da Inger og Margrethe hørte det, erklærede de, at de ogsaa vilde med.

«Dette er Galenskab,» udbrød saa Fru Katharina; «blive vi saa mange Kvinder i Følge, da komme vi ingen Vej. Og til dig Margrethe vil jeg nu sige, hvad du sagde til mig i Høst — drager du og Inger ogsaa bort, saa vi alle løbe Landene rundt, da er her jo ingen til at tage imod Jens, naar han kommer.»

«Og saa,» udbrød Inger, «skal Margrethe og jeg forblive her alene og ubeskyttede?»

«Stop!» sagde Ove. «I tage saaledes paa Vej, at jeg ikke kan faa et Ord indført. Vid nu først, at det ingenlunde har været min Mening at ville følge Moder til Rom, men kun at hjælpe hende af Sted paa det første Stykke af Rejsen.»

«For at du saa,» faldt Fru Katharina ind, «kan faa Held til at slæbe mig tilbage igen? Du

mener nok, at en ringe Hindring vil kunne kyse mig, men du skal faa at se, at deri tager du ganske fejl. Jeg vil udføre mit Forsæt, skal det end koste mig mit Liv.»

«Nu, kære Fru Moder, vi ville ikke længer strides derom,» svarede Ove. «Jeg vil give eder Haanden paa, at jeg ikke vil følge eder længere end til Ribe, men saa langt maa I finde eder i min Ledsagelse. Jeg vil dog i det mindste se eder vel anbragt paa en god Skude og i en ærlig Skippers Hænder, naar I skiber videre til Holland. Er der ikke god Mening i det? Og hvad dig angaar, Inger, og Margrethe, da kunne I trygt forblive her paa Gaarden under Mads Gaardfogeds Beskærmelse. Her har jo ikke vist sig ringeste Fare.»

I den Afgørelse maatte de saa finde sig, og Fru Katharina dulgte ingenlunde sin Tilfredshed over, at hun slap bort uden altfor stort Paahæng, saa begærlig var hun efter at komme af Sted.

Den næste Dag drog de saa af, Fru Katharina og Gisele agende paa en Fjællevogn, mens Ove red efter med et Par væbnede Svende. Fru Katharina vilde helst været til Hest og siddet i sin Datters Tværsaddel, og Gisele var ikke bange for at sidde overskrævs paa en Hesteryg, men Ove mente, at siden de skulde ud paa saa lang en Rejse, var det bedst at spare lidt paa Kræfterne i Begyndelsen. Det gik mest Fod for Fod, saa

at de vare fulde fire Dage om at naa ned til Ribe.

Gisele, som aldrig havde været Syd for Limfjorden, gjorde store Øjne, da hun med sin Frue korte ind ad Byens anselige Norreport. Ribe var jo ogsaa dengang næst Roskilde Danmarks største By og, hvad Forbindelserne med Udlandet angik, den vigtigste Handelsplads. Al Udskibning fra Jylland og Fyn af Heste, Kvæg, Korn og Landets andre Produkter besørgedes herfra, og ad samme Vej kom hele Indførslen af Vin, Krydderier, Silke og Klæde, saa at Byens Boder gemte mange Herligheder. «Man drog til Ribe og lod sig Klæder skære,» hedte det dengang. Desuden var Byen jo et gammelt Bispesæde med mange Kirker foruden Domkirken samt adskillige Klostre og Gildelag.

Der var altsaa noget at værne om i Ribe, og derfor havde allerede Svend Estridsens Søn, Kong Niels, for omtrent halvandet hundrede Aar siden opført Slottet Riberhus, for at beskytte Byen imod Angreb fra Søsiden. Der dvælede hans Efterfølgere paa Tronen gerne, og Landets nuværende Regent, Kong Kristoffer den Første, laa ogsaa nu paa Riberhus og holdt Hof der med sin Dronning, Margrethe Sambiria. Men da Slottet, som alle Borge fra den tidlige Middelalder, kun var lille, maatte en stor Del af Hoffolkene indkvarteres hos Byens Borgere, og der var derfor ikke Rum for ret mange tilrejsende Gæster.

Imidlertid boede der i Ribe en god, gammel

Ven af Ove og hans Slægt, nemlig den rige Købmand Per Jepsen, med hvem allerede Oves Fader havde staaet i Handelsforbindelse. Han modtog Ove og hans Følge gæstmildt, og der bleve de vel anbragte. Men Fru Katharina slog sig ikke til Taals, førend Ove havde været nede ved Havnen og bragt hende den for hende nedslaaende Melding, at alle de Skibe, som fore paa Holland, vare afsejlede, saa at hun maatte vente, indtil der tilbød sig ny Skibslejlighed.

Dette kom Ove godt tilpas, thi han havde noget bag Øret, som Fru Katharina ikke drømte om. Han agtede nemlig at henvende sig til Kongen og bede ham om at skride ind mod Biskop Oluf og komme Fru Katharina til Hjælp i hendes betrængte Stilling. Men han vilde ikke gaa hovedkulds til Værks, hvorfor han henvendte sig til Drosten, gamle Peder Finson, hvem han kendte fra Krigens Tid. Han søgte ham ude paa Riberhus og fik Adgang til ham.

«Ej, Ove Nielsen, er I kommen saa langt ned som her til Ribe,» udbrød Drosten, da Ove traadte ind til ham. «Det maa ikke være noget ringe Anliggende, der har faaet eder til at umage eder hid.»

«Nej, Hr. Peder, det er sandelig vigtigt nok,» svarede Ove, idet han modtog Drostens fremrakte Haand og trykkede den.

«Dog forhaabentlig et fredeligt,» vedblev Drosten. «I fik vel nok af Krig, da I var her sidst.

Har I en skøn Flok Stude eller en Ladning Korn, I skal have indskibet til Holland?»

«Ja vel har jeg noget at indskibe,» svarede Ove med et Smil, «men det er hverken Stude eller Korn, derimod min gode Værmoder, Fru Katharina Brodsdatter af Sjørring.»

«Hvad?» udbrød Drosten, «har I taget eder en Taar over Tørsten saa tidlig paa Dagen, siden I vil drive Gæk med mig?»

«Give Gud og alle Hellige, at det ikke var andet, Hr. Peder! Men jeg er hverken fuld eller gal. Det forholder sig virkelig saa, at Fru Katharina agter sig paa saa lang en Udenlandsfart som til Rom. Hun vil søge Beskærmelse hos den hellige Fader og anklage sin hensovede Husbonds Broder, den Børglum Bisp Oluf Glob, som har lyst hende i Band og trængt hende saa haardt, at hun flyede over til vort paa Vellumgaard. Ogsaa ligger det hende paa Sinde at opspore sin Søn, min gode Konebroder, Jens, som i en ung Alder for snart tolv Aar siden drog udenlands, og fra hvem der siden ikke er kommet mindste Tidende.»

Om Jens Globs Forsvinden havde Drosten hørt, men han var ganske uvidende om, hvad der i den sidste Tid var foregaaet oppe i Thy. Ove maatte derfor give fuld Forklaring og gøre Rede for Biskoppens hele skændige Færd. Drosten fik nøje Underretning om Pantebrevets Forfalskning, om Bandlysningen med dens Følger, og han for-

tav heller ikke, at Biskoppen havde villet nøde Fru Cæcilies Datter paa Noringtoft til at indtræde i et ilde berygtet Kloster. Det sidste lagde Drosten kun ringe Vægt paa, men desto mere paa Pantebrevets Forfalskning.

«Jeg har aldrig,» sagde han, «havt de bedste Tanker om Oluf Glob, men at han skulde have vovet sig ud paa en slig Niddingsstreg, det lyder fast utroligt. Det er en svær Beskyldning, I der rejser imod den Børglum Bisp, og I har intet Bevis for Anklagen, betænk det vel!»

«Nej, Hr. Peder, det er jo ugørligt at præstere Bevis, dertil er der dækket altfor godt over den Rævestreg. Men Fru Katharina og Esbern Vogenson, som lod sit Liv i Estland, samt jeg vare vidende om, hvad der var Hr. Pouls Mening. Det er aldrig kommen i hans Tanke at ville afhænde sine Ejendomme. De bleve ham fralistede ved et skammeligt Bedrageri.»

«Men Biskop Oluf har jo ikke havt nogen personlig Fordel af det, indvendte Drosten. Det kom jo alt Kirken til gode.

«Ingen personlig Fordel!» udbrød Ove. «Nu, det maa Fanden og de tre Keltringer, som have brygget den Drik, bedst vide. Biskoppen raader dog nu over Godserne og kan skalte og valte med dem, som han vil. Det giver ham en stor Magt, at han har tilført Kirken al den Rigdom, al den Stund ingen Prælat kan indlægge sig nogen større Fortjeneste end at øge Kirkens Vælde. Med det

Formaal for Øje er alt dem tilladt, tænker jeg, endogsaa Mord.»

Mens Drosten rystede paa Hovedet og trak paa Skuldrene, vedblev Ove:

«Altsaa finder jeg intet utroligt i Sagen, navnlig ikke i disse lovløse Tider, da Kirkefyrsterne tillade sig alt. Det har Hans Naade Kongen jo selv faaet at mærke. Men højlig har det glædet alle kongetro Mænd, at Hans Naade endelig har slaaet et Slag og ladet sin arge Modstander, Erkebiskoppen, lægge i Lænker og sætte fast paa Hagenskov. Se kuns nu,» vedblev Ove ivrigt, «jeg tænker som saa, at siden Kongen ikke har været ræd for at lægge Haand paa Nordens Primas, saa vil det være en smal Sag for ham at tugte en Biskop. Jeg vil derfor anraabe Hans Naade om at tage Sagen i sin Haand og i det mindste tvinge Biskop Oluf til at hæve Bandet, saa at min stakkels Værmoder faar Fred.»

«Ej, min Ven,» sagde Drosten, saa snart han kunde komme til Orde. «I er der rent fejl paa det og kender ikke Sagernes Stilling. Hvad Kongen gjorde ved sin og Kronens argeste Modstander, som vilde stække hans Magt, ja næsten støde ham fra Tronen, det vil han næppe gøre ved en af sine troeste Tilhængere, og en saadan har Oluf Glob vist sig at være. Han tilbød jo at ville krone unge Hr. Erik, da ingen anden Biskop vovede at gøre det, fordi Erkebispen truede dem med Band. Vel blev det ikke til noget med

den Kroning, men Kongen er lige fuldt Oluf Glob taknemmelig, fordi han støttede ham i denne haarde Strid med Jakob Erlandsen. Saa var det imidlertid, at Kongens Taalmodighed brast. Han lod Erkebispen gribe paa hans Gaard Gislebjerg i Skaane og føre til Hagenskov, hvis Aarsag en Bandstraale ramte hans kongelige Hoved, saa at han altsaa i det Punkt ikke er bedre stillet end eders Fru Katharina.»

«Vel, Hr. Peder, vel. derom ved jeg Besked,» svarede Ove. «Men jeg har ogsaa hørt, at det var Erkebispens egen Broder, Niels Erlandsen, Kongens Gælker i Skaane, som paa Hans Naades Befaling lod Fængslingen udføre, og at Drabanten Meklenborg, som greb Erkebispen, gjorde sine Sager saa vel, at han endogsaa prydede den højærværdige Herres Isse med en Hue, hvori der hang en lang Rævehale. Nu, kære Hr. Peder, derom vil jeg sige, at hvis Kongen vil give mig Myndighed og Magt til at lade Biskop Oluf anholde, da er jeg saare villig dertil, endskønt Bispen er min Hustrus Farbroder, og det skal være mig en Lyst at pryde hans Isse med en Hue, hvori der hænger den længste Rævehale, jeg kan opdrive i Thy.»

«Jeg tvivler ikke om, at I mener det oprigtigt,» svarede Drosten med et Smil, som dog straks igen forsvandt. «Men,» vedblev han med Alvor, «I rører der ved en Sten, som I faar lade ligge. Tiderne ere onde og Kongens Stilling saare

vanskelig. Erkebispens Forbundsfæller, Fyrst Jarimar og Hertug Erik Abelson, have jo gjort Landgang paa Sjælland og indtaget Axelstad. Kongens Forsøg paa at fordrive dem strandede, som I vel ved, og fra det mislykkede Felttog er han nu vendt tilbage og sidder mødløs og grubler paa Midler til at hæve sin sunkne Magt. I slige Kaar, begriber I nok, lægger man sig ikke ud med sine Venner, men holder paa dem, ere de end Skalke. Og her er nok af dem, maa I tro. Siden gamle Kong Valdemar lukkede sine Øjne, ere de mylrede frem. Men nu nok herom,» brød Drosten af, idet han rejste sig. Jeg skal forebringe Kongen eders Klage, og da vil det vise sig, hvad han vil eller ikke vil. Lad mig dog endnu sige eder, at jeg nærer stor Agtelse for Fru Katharina, der saa modigt har optaget Kampen med sin mægtige Fjende. Agter I at ledsage hende paa den lange Rejse til Rom, om det bliver til noget med den?»

«Nødigt,» svarede Ove, «svigter jeg min gode Konemoder, men jeg tror, at hun helst vil rejse mig foruden. Hun fører med sig Smykker af stor Værdi, hvormed hun mener at kunne bestride Rejseomkostningerne. Nogle af dem agter hun at sælge her i Ribe.»

«Stakkels Kvinde,» udbrød Drosten, «som om der ikke var Røvere eller Stimænd, der kunne falde over hende, mishandle hende og tage alt fra hende!»

«Visselig, Hr. Peder, men hun frygter ingen

Fare. Hun sætter sin Lid til Gud og alle Hellige og stoler paa sin Sags Retfærdighed. Men hvad hun frygter, det er, at hun skal blive hindret i at udføre sit Forsæt, og det kan ikke nægtes, at det er med det for Øje, at jeg har ledsaget hende til Ribe. Men det bedste Middel til at stoppe hende i Farten vilde jo være, om Kongen antog sig hendes Sag.»

«Gid det da maa lykkes,» sagde Drosten venligt, «thi det er min Tro, at hun aldrig vil naa saa langt, som til Rom, og det er endda et Spørgsmaal, om hun vilde faa nogen Gavn af det. Men aller mindst, tænker jeg, vil det lykkes hende at finde sin Søn, der har været borte i saa mange Aar. Saa maatte der da ske et Mirakel.»

Men netop det, der i Drostens Øjne var et Mirakel, det skete endnu samme Dag, inden Solen gik ned.

Om Eftermiddagen gik Fru Katharina med Ove og fulgt af Gisele ned ad Søndergade. De havde været inde i en Guldsmeds Bod, hvor Fru Katharina havde solgt et af sine Smykker, og gik nu ad Sønderport til. De vilde vandre lidt ud ad Tønder-Vejen og forfriske sig ved Synet af de grønnende Enge. Men inden de naaede saa vidt, formørkedes Porten af en Rytterskare, som red ind.

Uagtet Ove kun havde været et Par Dage i Ribe, havde han dog seet flere Optog af Herrer, som kom ridende med deres Følge, men intet saa anseeligt og stateligt som dette.

I Spidsen red en ung, høj og skulderbred Herre, iført en kostbar Ringbrynie, som sluttede tæt og smidigt til Legemet og som skimtedes under den Cothardi eller Kappe af fint uldent Stof, som han bar over Brynien, og som hang helt ned til Hælene. Dog saaes Spidsen af hans Sværd og de lange, lanseformige Sporer, som dengang brugtes. Men hans vælige, sorte Ganger saa ikke ud til at behøve at drives frem af dem. De vare gyldne og altsaa maatte han være Ridder. Ved Saddelknappen hang hans Stridshammer, hvis sølvindlagte Skaft skinnede i Solen, Bryniehætten var slaaet tilbage, og paa sit gullokkede Hoved bar han en sort Fløjels Baret.

Bag ham red en Saracen, en mørkhudet Østerlænder, i en sid Vaabenkjortel og med en hvid Turban paa sit Hoved. Han maatte være Ridderens Livsvend, thi han førte hans Lanse og hans Skjold. Dernæst kom til Syne en slank Yngling, smukt klædt og vel rustet. Han red i Spidsen for tolv Svende af et vildt og krigeriskt Udseende, fuldt væbnede og ridende paa kraftige Heste. Et Par af dem førte belæssede Pakheste ved Tøjlen.

Fru Katharina gav ikke nøje Agt paa de fremmede Ryttere, men det gjorde Gisele. Hun greb sin Frue i Armen og raabte op. Og i samme Øjeblik sprang Ove frem, vinkede til Ridderen, saa at denne standsede sin Hest, og sagde:

–Forlad mig min Dristighed, Hr. Ridder;

men efter eders Skjoldemærke at dømme, da maa I være en Frænde af mig.»

Vaabenskjoldets Mærke var en Rose med tre hvide Søblade om, de gamle Globers Ætmærke.

«Ej,» udbrød Ridderen, efter at han havde stirret et Øjeblik paa Spørgeren, «tror jeg ikke, at du er min gode Søstermand, Ove Nielsen!»

«Kalder du mig Søstermand,» sagde Ove, da maa du være Jens Poulsøn af Sjørring.»

«Jeg er saa!» svarede Jens med et Nik.

«Nu, Herren være priset, at du kom,» sagde Ove bevæget, idet han greb Jens's Haand. «Men ved min Helgen, havde ikke dit Skjoldemærke ledet mig paa Spor, da vilde jeg ikke genkendt dig, saa stor og mandhaftig du er bleven. Se, der staar din Moder og gamle Gisele!»

«Ved min Helgen, tror jeg ikke, at det er dem,» sagde Jens forundret. Derpaa steg han sindigt af Hesten, gav Tøjlen til Murad, Saracene-ren, gik hen til Fru Katharina og sagde venligt, men uden stærk Sindsbevægelse:

«Ej, kær Moder min, er I der! At vi efter saa lang Adskillelse skal mødes paa Ribe Gade!»

Men gennem hende gik der en Rystelse, al Farve veg fra hendes Kinder, hun drog ham til sig og gav ham et Kys paa hans skæggede Mund.

«Jens, Jens, er det virkelig dig,» sagde hun, og saa brød Taarerne frem.

«Græd nu ikke kær Moder min! Nu skal alt vorde godt,» sagde Jens, men underligt lød

hans dybe, mandige Røst i hendes Øren. Hun skød ham fra sig, saa paa ham og sagde:

«Nu genkender jeg dig, Søn, enddog de tolv Aar, som ere dragne hen over vore Hoveder, siden vi skiltes, har støbt dig om i en hel anden Skikkelse.»

«Men ikke eder, Moder, I er bleven eder selv lig.»

«Det kan jeg ikke tro, Jens! Meget har jeg døjet, siden du drog af Sjørring. Din Fader ligger i sorten Muld og har ligget der snart i ni Aar, jeg er en banlyst og landflygtig Kvinde, du har mistet næsten din ganske Arv, og saa siger du: nu skal alt vorde godt igen — hvorledes skal det gaa til? Ak Jens, Jens, hvi tøvede du saa længe?»

«Jeg ved nu alt det, I der sagde Moder og mere til. Giv blot Stunder, og I skal faa Rede paa alt! Men der staar jo Gisele og stirrer paa mig, som om hun skulde tabe baade Næse og Mund. Vel mødt Gisele,» sagde han og rakte hende Haanden. «Det har glædet mig at høre, at Gutvin har holdt Stillingen og er bleven paa Borgen. Nu kommer jeg for at staa ham bi og drive Djævelen og hans Haandlangere ud af det gamle Kastel.»

«Ja, Jens,» sagde Gisele, som var nær ved at græde af Glæde, «hvilket Under, at I dog kom og i den Skik, med et Følge som en Fyrste.»

«Der mangler dog noget i, at det er saa stort bevendt med mig, Gisele, men at jeg kom,

det kan vi takke ham der for,» og saa pegede han paa Svendenes Fører, som ingen anden var end Severin.

«Ja, ja,» sagde Gisele, «ham genkendte jeg først. Vel mødt,» raabte hun til Severin, «nu huer du mig for Sanden bedre, end da du for snart halvandet Aar siden listede af i den brune Kutte.»

Men nu begyndte Folk at stimle sammen om dem, hvorfor Ove bad Jens stige til Hest og ride ind i Byen, idet han paalagde Severin at føre sin Herre og hele hans Følge til Kræmmergade ved Domkirkens Torv, hvor Per Jepsens Gaard laa, mens han selv med Fru Katharina og Gisele vilde gaa derop ad en Genvej. Det glimrende Optog og især den mørke Østerlænder med den hvide Turban vakte Folks Nysgerrighed. Sværmen fulgte da med lige op til Kræmmergade. Men der talte Severin Folket til og forkyndte dem, hvad det var for en Ridder, der var kommen til Byen. Da man saaledes havde faaet sin Nysgerrighed tilfredsstillet og Svendene vendte deres Heste imod de fremtrængende Borgere, som om de vilde rydde Gaden, fortrak Sværmen, og Jens red med sin Ryttertrop uanfægtet ind i Per Jepsens Gaard.

FEMTENDE KAPITEL.

Redegørelse.

Peder Jepsen tog imod den glimrende Ridder og hans Følge, som om deres Besøg var en Ære for hans Hus, thi hans Selvfølelse stod paa Højde med hans Rigdom. Dog gjorde han ingen Indvending, da Jens lod ham vide, at han ikke skulde komme til at nøjes med Tak. Han vilde faa fuldt Vederlag for Opholdet hos ham, som iøvrigt næppe vilde vare ret mange Dage.

«Nu, nu, ædle Herrer,» svarede Købmanden, «hvad eders egen Person angaar, da komme vi let over det. Men slige Krigskarle, som I fører med eder, de ere som graadige Ulve og kunne snart tømme en Købstadsborgers Fadebur og Kælder, siden de ere tolv i Tallet. Dertil kommer saa Tyrken og Severin, som paa sin Pilegrimsfart har smidt Kutten og er kroben i Staalbrynie og Hoser. Da han saa ind til vort paa Nedrejsen, tærede han ikke stort, men nu har han sikkert sagt Far-

vel til al Fasten, ha, ha! Dog, ker eder ikke om, hvad jeg der sagde, det var kun Spas. Skulde det trække ud med eders Ophold her, og Regningen løber for højt op, saa kunne vi jo altid tales ved. Jeg føler mig forvisset om, at en Herre, der drager saa stolt frem, som I, ogsaa maa have Midler til at klare for sig.»

»Det kan I trygt lide paa, gode Peder Jepsen,« svarede Jens, idet han klappede Købmanden paa Skulderen. «Sørg godt for mine Folk og giv dem af det bedste.»

Svendene fik Herberge i et tomt Pakhus, hvor der blev redet til dem, men Jens selv, Murad og Severin bleve anbragte i Husets Gæstekamre, uagtet Per Jepsens Hustru krympede sig ved at lade en ful Hedning, som Murad, ligge i en af hendes Gæstesenge. Hun svor, at naar han var vel borte, da vilde hun brænde Skindlagenerne, Dynerne og det hele, for at ikke noget kristent Menneske skulde blive besmittet ved at ligge paa det Leje efter ham.

Efter at det hele Selskab var blevet beværtet med et rigeligt Maaltid, førte Per Jepsen Fru Katharina, Jens og Ove ind i Storstuen, hvor de kunde være uforstyrrede, mens Gisele blev i Spiserummet og hørte paa Severin, som fortalte hende om den lange Rejse, og Murad gik ind paa sit Kammer og gav sig til at pudse sin Herres Vaaben. Imens brummede han i sit arabiske Maal en Sang. I de nysgerrige, lyttende Tjenestekvinders

Øren lod den Musik som Krageskrig, men dog var den et Udtryk for Murads Velbefindende efter det nydte rigelige og kraftige Maaltid. Han havde ingen til at udøse sit Hjerte for, undtagen hans Herre, som var den eneste, der forstod hans Maal og kunde tale det. Vel havde han paa Rejsen opfattet enkelte Ord af andre Sprog, men det var kun til at hjælpe sig med i en snæver Vending. I det Hele taget herskede der en babylonisk Sprogforvirring i Jens Globs Rytterskare, da han havde fæstet Folkene i forskellige Lande, efterhaanden som han drog frem. Men dog var der god Forstaaelse imellem dem, og Jens's stærke Haand holdt Knippet sammen.

«Nu frem med Sproget, Jens,» sagde Ove, da de vare blevne alene i Stuen. «Her er meget at gøre Rede for.»

Det var der, og den Redegørelse varede Resten af Dagen og noget af Natten med. Men det var mest Jens, der maatte føre Ordet, thi det var jo især de andres Videbegærlighed, som skulde tilfredsstilles. Selv havde han af Severin i det væsentlige faaet Underretning om, hvad der var foregaaet i Hjemmet under hans Fraværelse, hvilket havde vakt hans Forbavselse og Harme. Nu fik Fru Katharina at vide, hvor skammeligt Tue havde bedraget Jens's Fader og hende selv, idet han jo ikke havde sat sin Fod i Frankfurth, siden han afleverede Jens der, og han, i Stedet for at anbefale Jens til Ridder Hadamar, havde sværtet

ham paa det værste. Men dette var Jens først kommen efter et Par Aar senere, da han havde vundet Ridderens Yndest og Tillid. Til sidst var ogsaa Kong Konrad, Frederik den Andens Søn og siden selv Kejser, bleven opmærksom paa ham og havde optaget ham i sin Livvagt, dernæst gjort ham til Hovedsmand for den og givet ham Ridderslaget til Belønning for den Tapperhed, han havde udvist i Kampen mod de vilde Mongoler, som under Batu Kahn vare faldne ind i Ungarn, men det lykkedes den tyske Hær at drive dem tilbage.

Denne Kamp med Mongolerne var det værste, som Jens paa sin lange Krigerbane havde provet, og een Gang var han nær bleven gjort til Fange. Han skildrede den Dyst omstændeligt, saa det løb hans Moder koldt ned ad Ryggen.

«Det vilde ingen Spas været, sagde han, at falde i disse fule Hedningers Hænder. Hæslige ere de at se til, vindøjede og hjulbenede, men stærke og tillige ubarmhjertige som Djævle. De odelægge alt, hvor de komme frem, med Ild og Sværd, og dræbe alle de Mænd, de gøre til Fanger, ofte under svære Pinsler. Deres Kvinder, der ere lige saa skinsyge som grusomme. myrdede de skønne Ungarinder, mishandlede de stygge og gjorde dem til Slavinder. Ja, der blev endogsaa givet de mongolske Børn Knipler til at slaa de kristne Børn ihjel med.»

Jesus,» udbrød Fru Katharina, «om du var falden i de Djævles Hænder!»

«Ja,» sagde Jens koldsindigt, «de vilde sagtens flaaet mig eller brændt mig levende, thi jeg havde fældet mange af deres Mænd. Der laa en Kreds af Lig omkring mig, da mine Folk kom til og hjalp mig med at drive Fjenden tilbage, saa at jeg fik Luft og slap derfra.»

Iøvrigt lagde Jens ikke Dølgsmaal paa, at det var en stor Ære, der var bleven vist ham ved Ridderslaget, thi han var dengang kun tyve Aar gammel, og Reglen var, at en Yngling skulde have fyldt sit en og tyvende Aar for at kunne opnaa Ridderværdigheden. Men Jens opfyldte en anden Betingelse, som var nødvendig for at blive Ridder, nemlig den, at han var en Ridders Søn.

Jens fortalte dernæst, at han efter Kejser Konrads Død var gaaet i den afdøde Kejsers Halvbroders, Hertug Manfreds Brød. Han styrede Riget under den sidste Hohenstaufers, Konradins Umyndighed og kæmpede i flere Aar med Paven og Hohenstaufernes andre Fjender for at bevare de italienske Besiddelser. Den sidste Kamp gjaldt Sicilien, og saa langt maatte Severin ned for at finde Jens. Det var da intet Under, at det havde taget saa lang Tid.

Stærkt fængslede og undertiden dybt bevægede havde Fru Katharina og Ove siddet og hørt paa Jens's lange Beretning, skønt naturligvis

ikke uden nu og da at afbryde ham med Spørgsmaal og Begæring om Forklaring af et eller andet.

Da han omsider var kommen til Ende med sin Beretning og tav, sad hans Moder og stirrede paa denne kæmpestore, staalsatte Skikkelse med det vejrbidte, arrede Ansigt, thi han var flere Gange bleven saaret i Krigen, og med det faste, haarde Blik. Ved det første Gensyn havde han været, skønt ikke stærkt bevæget, dog mild nok, men mens han fortalte om sine Krigsbedrifter, luede hans Øjne vildt, og hans Stemme fik en skarp Klang. Uagtet hans Moder mindedes ham som en trodsig Dreng, havde hun dog ikke let ved at forlige det Billede af ham, som hun siden Skilsmissen havde bevaret i sit Hjerte, med den Skikkelse, hun nu havde for Øje. Hun burde jo glædet sig over, at han syntes at være saa staalsat, siden hun saa ofte havde ønsket ham hjem for at han kunde optage Kampen med deres Dødsfjende. Men nu rørte sig i hendes Moderhjerte den Kærlighed, som varer længst, og hun tænkte: han vil styrte sig blindt i Faren og gaa til Grunde! Saa længe Ansvaret havde hvilet alene paa hende, havde hun følt sig stærk, men nu blev hun svag. Hun længtes desuden efter at mærke noget mere til det varme Hjerte, som hun dog troede dulgte sig i hans Bryst, og derfor sagde hun:

-Vel Søn, nu have vi faaet Rede paa alt, undtagen paa een Ting. Jeg vil gentage det

Spørgsmaal, jeg gjorde dig straks: hvi tøvede du saa længe? Følte du aldrig nogen Længsel efter Hjemmet, efter dine Forældre, din Søster og din Hjertenskær, thi det maa jo Margrethe kaldes, siden I have bundet eder til hinanden ved et Løfte, som i det mindste hun har holdt helligt.»

Jens havde siddet som hensunken i en Drøm, efter at han havde endt sin Fortælling. Nu løftede han Hovedet, og hans store graa Øjne saa frem for sig med et usikkert Blik, som om han tænkte efter.

«Baade ja og nej, Moder,» sagde han omsider. «I Begyndelsen, da det gik mig ilde, kunde jeg længes hjem, men siden ikke. Dog, selv dengang slige Anfægtelser kom over mig, svor jeg i mit Hjerte, at jeg hellere vilde være Hjem, Arv og Brud foruden, end vende tilbage med Skam. Siden tænkte jeg ogsaa, at eftersom jeg intet Budskab fik fra eder, saa var jeg glemt eller kun lidet savnet. Jeg vidste jo intet om de Rævestreger, som stak bagved det. Jeg blev bitter i Hu, men snart udviskedes ogsaa det. Mit Liv gik jo fort i en evig Kamptummel. Nu, Moder, lad nu det være godt! Jeg er glad ved at være hos eder, og Margrethe vil finde mig tro. Jeg har ikke fæstet nogen anden Jomfru, enddog jeg et Par Gange faldt i Kvindesnarer. Glæd eder over, at jeg tøvede saa længe! Jeg er vendt tilbage, ikke alene rig paa Ære men ogsaa paa Mønt. Jeg fik en høj Løn og gjorde stort Bytte

i Krigen. Det er alt omsat i Penge og udgør saa stor en Summa, at jeg mener at kunne indløse vore pantsatte Gaarde, om vi kan faa Bispen til at slippe dem af sine Kløer. Den største Part af min Formue har jeg lykkeligt bragt til Hamborg og betroet den til en Købmand, som jeg ved er at lide paa. Af den Aarsag lagde jeg Vejen om ad Hamborg og drog ikke over Holland. Dog bringer jeg en god Pose Penge med, saa at jeg ikke kommer tomhændet til Sjørring.»

«Det er ved min Helgen godt,» sagde Ove, som med nogen Tvivl havde hørt paa Jens's Fortælling om hans store Rigdom. «Især hvis det er din Agt at tage alle de tolv Svende foruden Tyrken op med til Thy. De maa være kostbare at holde.»

«Visselig agter jeg det,» svarede Jens, idet han nikkede. «Kald ellers ikke Murad en Tyrk. Han er en ærlig Araber. Kejseren har i sin Livvagt en Deling Saracener, og han var en af dem. I en blodig Dyst ved Rom friede jeg ham ud af Fjendens Hænder og reddede hans Liv. Fra den Dag af hænger han ved mig som en tro Hund, min Vilje er hans Lov. En saadan Troskab findes ikke hos noget kristent Menneske.»

«Nej,» sagde Ove, «vi ere bedre end Hedninge og Hunde.»

«Ha, ha,» lo Jens, «du kunde ogsaa sagt: ringere end Hedninge og Hunde. Men lige meget!

Jeg bad Kejseren om Forlov til at tage Murad i mit Brød, og det blev mig tilladt.»

«Men sig mig dog,» spurgte Ove, «har du til Hensigt at fejde Bispen paa med disse tolv Svende?»

«Saamænd,» svarede Jens, idet der kom et Lyn fra hans Øjne, «det kunde være lysteligt nok.»

«Men betænk dog Jens, at det er kun tolv,» indvendte hans Moder, «mens Bispen rider med hundrede Svende.»

«Nu, hvad det angaar, Moder, da tænker jeg, at en af mine tolv udsøgte og krigsvante Karle kan tage det op med ti af det Skrabsammen, som Bispen rider med.»

«Dette er Overmod, Jens,» sagde Fru Katharina. «Bispen er dig for stærk. Lad derfor hellere de Fejdetanker fare. Skal vi faa Bugt med ham, da maa vi tage Sagen paa en anden Vis. Det gælder først og fremmest at udvirke, at Paven revser ham og gør død og magtesløs den Banstraale, som hviler paa mit Hoved, og som sikkert ogsaa vil komme til at ramme dit, naar du viser dig i Stiftet. Nej, Jens, vi maa til Rom! Vend om og ledsag mig til den hellige Fader! Da vil jeg faa god Beskyttelse paa Rejsen af dig og dine tolv Svende.»

«Ha, ha,» lo Jens lidet ærbødigt. «Det er en god Spas den! Saa det er virkelig eders Alvor, Moder lille, at I vil til Rom? Severin fortalte

mig noget derom, men jeg vilde ikke tro det. Jeg skal snart faa eder fra den Grille, som kun har sin Aarsag i eders Uvidenhed. I ser, kan jeg tænke, i Paven en højhellig Mand, Guds Statholder paa Jorden, men han er dog, naar det kommer til Stykket, kun en verdslig Fyrste med ringe Magt og en Rænkesmed. Og hans Kardinaler ere næsten alle nogle store Slyngler, som ikke gøre et Skridt uden at føle Mønten i Haanden.»

«Jens, Jens, var din Mund! Det er formastelig Tale.»

«Nej, Moder, jeg siger kun, hvad sandt er. Jeg giver ikke en Pending for Pavens og hele Kleresiets Hellighed.»

«Nu Jens,» sagde Ove, «ingen ved bedre end vi, at der kan dølge sig en Skalk i et helligt Skrud, men —»

«Mere end een,» faldt Jens ind, «saa vist som Biskop Albert i Regensburg gjorde et Forsøg paa at lade den gode Kejser Konrad, som stod Paven imod, myrde i sin Seng, hvad det dog lykkedes os at forebygge. Min høje Farbroder,» tilføjede Jens med et ringeagtende Smil, «har det nu paa en anden Vis, han gaar paa Rævekløer, men det gør ham ikke bedre, snarere ringere.»

«Gud Herren se i Naade til os, saa onde Tider vi leve i!» udbrød Fru Katharina. «Men du dømmer dog fejl, Jens, idet du skærer alle over een Kam. Der gives dog hellige og retskafne

Mænd i Kirken. Dem ville vi opsøge og i deres Hænder ville vi lægge vor Sag.»

«Muligt at de findes,» svarede Jens, «men ikke i Rom. Der har jeg seet Tingene paa nært Hold og ved, at det er alt kun Skalkeri og Bedrag. Og det vil jeg sige eder, Moder min, at hvis I staar fast ved eders Forsæt, at drage til Rom, da kunde jeg fristes til at spærre eder Vejen og føre eder hjem med Magt. Men nær ellers ingen Frygt for, at jeg skal buse paa. Jeg skal se mig vel for, inden jeg begynder paa Krig med Bispen. Det er dog muligt, at han er at faa i Tale, naar jeg staar Ansigt til Ansigt med ham. Men min Livvagt maa jeg have med til min Beskyttelse. En stor Taabe vilde jeg være, om jeg vovede mig værgeløs op i Thy.»

«Nu Jens, det var fornuftigt talt,» sagde Ove. Vild og Vælde ere dog onde Raadgivere. Det er mig da kært, at jeg, inden du kom, og uden at jeg anede, at du var saa nær, har havt noget i Sinde, som muligt kan blive dig til Gavn, i intet Fald til Skade. Jeg vilde gaa til Kongen, rejse Klage over Biskop Oluf og paakalde Hans Naades Bistand. Nu kan du gøre det selv.»

«Ej hor,» udbrød Jens og lo i Skægget. «Naar to uafvidende styre den samme Kaas, da maa det vel være den rette. Vid, at just det var min Tanke, da jeg drog af Hamborg, og af den Aarsag søgte jeg ind til Ribe.»

«Hvor kan du dog fremkomme med et saa

taabeligt Raad, Ove,» udbrød Fru Katharina, som havde opdaget, at Ove havde været ude hos Drosten og faaet ham til at tilstaae, hvorledes det var gaaet ham der. Dette fortalte hun nu Jens og tilføjede: «Vi vide altsaa, at Kongen er Bisp Oluf god og vil ikke røre ham med en Finger. Desuden er Kongen jo selv en banlyst Mand og formaar intet.»

«Jo nok,» sagde Jens, «Kongens Sværd bider altid, naar han hugger med det, hviler der end nok saa mange Banstraaler paa hans Isse. Gak med mig til Hove Moder og tal selv din Sag!»

«Nej, ved Guds Moder, om jeg gør!» svarede Fru Katharina heftigt. «Jeg vil ikke gaa den Tiggergang og hente mig Skam. Jeg vil ikke neje mig for sorte Grethe, der er saa stolt som en Jesabel. Per Jepsens Hustru har fortalt mig nok om det, og i Gaar red Hendes Naade her forbi. Hun saa ud til Allehaande. Men løb du kun som en Nar til Riberhus, Jens! Vil du ikke føre mig til Rom, saa er jeg lige glad, hvad du gør.»

Dronning Margrethe Sambiria, Datter af den vendiske Hertug Sambor af Pommern, var en meget stolt og viljestærk Kvinde. At hun ikke var meget yndet, derom vidne de lidet skønne Tilnavne, Almuen gav hende, «Sorte Grethe» paa Grund af hendes mørke Lød, «Margrethe Sprænghest», fordi hun var saa drabelig en Rytterske og voldsom i sin Færd.

«Nu, dette er Kvindelune,» sagde Jens, da hans Moder i Vrede var gaaet af Stuen. «Hun frygter for, at jeg skal fare voldsomt frem og vil dog ikke tillade mig at fare med Lempe.»

«Hun kender kun een Naadens Vej, og den gaar til Rom,» sagde Ove.

«Nu,» svarede Jens, «jeg vil ikke kere mig derom, men gøre, hvad jeg finder ret og rigtigt.»

SEKSTENDE KAPITEL.

Paa Riberhus.

Det var den 28de Maj aarle om Morgenen, at Jens og Ove begav sig paa Vejen ud til det nærliggende Slot. De vare til Hest og bleve ledsagede af Murad og et Par af de smukkest klædte og bedst udrustede af Svendene.

Da de vare komne fra Grønnegade ud af Pilleporten, befandt de sig paa Slottets Grund og havde det lige for sig. Det laa paa den Høj, som endnu forefindes, og ragede med sine takkede Gavle og sit Spir op over den flade Omegn. Men nogen anselig Borg var det dog ikke, allermindst i Jens's Øjne, da han paa sin Udenlandsfart havde set mange langt mægtigere Borge. Og endda bar Riberhus endnu Mærke af en Ildsvaade, som for et Par Aar siden var overgaaet baade Slottet og Byen. Jens standsede sin Hest og hensank i Tanker.

«Ja,» sagde Ove, som mente at kunne gætte

dem, «du seer nu, at det er gaaet med Borgen, som med Riget, begge Dele ere i Forfald.

«Men Riberhus har dog seet megen Storhed, svarede Jens, idet de red videre, «og deraf vil der gaa Glans, om saa Borgen bliver jævnet med Jorden. Du har da vel ikke glemt, hvad Fader i sin Tid fortalte os om, hvorledes det gik til paa Riberhus i Danmarks Storhedstid?»

Saaledes tændtes ved Synet af Riberhus i Jens Globs Hjerte en Gnist af Fædrenelandskærlighed, som i hine Splittelsens Tider var en sjælden Dyd. Nu dukkede op for ham Erindringen om alt, hvad hans Fader havde fortalt om Fortiden, naar den gamle sad i Stenstuen paa Sjørring, omgivet af en lyttende Kreds af Frænder og Venner. Jens var dengang kun en Dreng paa en halv Snes Aar, men dog havde han opfattet det fortalte klart nok og nu blev Erindringen derom levende hos ham.

Ved Riberhus hang jo saa mange mærkelige Minder. Allerede i Aaret 1128, da Slottet stod der i Nyhedens fulde Glans, holdtes der en glimrende Fest, da Kong Niels, Svend Estridsens Søn, gjorde sin Søn Magnus's Bryllup med Rekitza af Polen. Riberhus var blevet valgt, fordi der i Ribe By fandtes saa store Oplag af allehaande kostbare Varer. Ved det Bryllup havde Valdemar den Stores Fader, Knud Lavard, været med og udfoldet saa stor Pragt, at han vakte sine Frænders

og senere Banemænds, Brudgommen Hertug Magnus's og Henrik Skattelaars Misundelse.

Derom havde Jens's Fader nu kun hørt fortælle. Men selv havde han ofte været paa Riberhus som Valdemar Sejers Hofsinde. Især mindedes han den Glædesdag i Aaret 1205, da Kongen der modtog sin Brud, den fromme Dagmar og den Sorgens Stund, da hun, allerede syv Aar efter, udaandede paa Riberhus. Sidste Gang, Poul Glob havde været der, var i Aaret 1229, da Kongens og Dagmars Søn, den udvalgte Konge, unge Valdemar, holdt Bryllup med sin afdøde Stifmoders, Dronning Berengarias Broderdatter, Eleonora af Portugal. Og Jens mindedes at have hørt sin Fader sige, at det var ved den Lejlighed, at han fik Ridderslaget.

«Din Fader var dog i stor Gunst hos Kong Volmer,» sagde Ove, da de red over Vindebroen ind paa Slottet. «Jeg holder trods alle ilde Spaadomme paa, at hans Søn vil gøre noget for dig.

De steg af ved Trappetaarnet og gik saa op, fulgte af Murad. De gyldne Sporer, og den pyntelige, juvelbesatte Kjortel, som Jens bar, skaffede ham en ærefuld Modtagelse i Forhallen. Hans Ydre viste, at han kom fra Steder, hvor der herskede langt større Pragt end i Danmark. En Herre, som havde tjent sine Riddersporer i Kejserens Tjeneste, var selvfølgelig et sjældent Syn ved det danske Hof, og Rygtet om hans Ankomst til Byen havde allerede naaet Slottet. Det havde

forstørret hans Følge betydeligt, men at det var sandt, at han havde bragt en Tyrk med sig, det fik Hoftjenerne dog nu at se. Ganske uhørt var det vel ikke, at en Østerlænder havde fundet Vej op til Norden, men det skete dog meget sjældent. Da derfor Murads Herre og Ove vare blevne indladte i den store Hal, flokkede Hofsvendene sig om ham og vare nærgaaende nok i deres Nysgerrighed. Men et Lynblik fra Murads mørke Øjne, og den betegnende Maade, hvorpaa han greb om Fæstet af det brede, krumme Sværd, som hang ved hans Bælte, holdt dem dog i Afstand.

De to Livdrabanter, som stod ved Hallens Indgangsdør, rettede sig til Ære for den indtrædende Ridder, og Dørvogteren, som var en Adelsmand og spillede omtrent samme Rolle, som i vore Dage en Adjudant i Kongens Forgemak, indfandt sig for at erfare de to Herrers Navne og Ærinde. Kort efter kom Drost Peder til og Ove forestillede Jens for ham.

«Ej, der have vi jo Manden selv,» udbrød Drosten, «og det Mirakel er skeet, hvorom jeg talte i Gaar til eder, Ove Nielsen. Jeg blev vidende derom, alt inden jeg gik til Sengs i Gaar Aftes, thi I er sandelig ikke kommen listende ind i Ribe By, Hr. Jens, men med Brask og Bram. Hvad fører I i eders Skjold?»

«Intet uden det, at jeg vil værge for mig selv,» svarede Jens. «I har jo, Hr. Peder, af min

Søstermand faaet Underretning om, hvorledes det har sig med min Fru Moder og mig. Og nu kommer jeg for selv at udrette det Ærinde, som Ove Nielsen vilde paataget sig paa mine Vegne. Jeg begærer Foretræde hos Kongen og ønsker selv at tale min Sag for Hans Naade.

«Nu, saaledes er det ogsaa bedst,» svarede Hr Peder. «Jeg skal melde eder til Kongen og forebringe ham eders Ønske.»

De Herrer, som vare til Stede i Hallen foruden Drosten, betragtede Jens med nysgerrige og alt andet end venlige Blikke. De fandt hans Optræden anmassende og han fik derfor en kold Modtagelse, da Drosten gjorde ham bekendt med flere af dem. Desuden skurrede hans Dansk, som ikke var fri for at bære Mærke af hans lange Udlændighed, i deres Øren, saa nogle af dem tænkte, at han var en udenlandsk Eventyrer og slet ikke den, han udgav sig for at være. En af Herrerne gik hen til Drosten og hviskede til ham:

«Se eder dog vel for, Hr. Peder, inden I fører den Karl ind til Hans Naade. Han er muligt en Skælm og Bedrager.»

«Vist ikke,» svarede Drosten, «Ove Nielsen har vedkendt sig ham.»

Jens kunde ikke høre, hvad der blev sagt, men han havde en Følelse af, at Samtalen gjaldt ham, og at Meningen ikke var god. Han spurgte derfor Ove, hvad det var for en Herre, der havde hvisket til Drosten.

«Tyge Bost, Kongens Kammermester.»

«Hvad,» udbrød Jens, «er den Herre i Kong Kristoffers Brød?»

Hans Forundring derover var forklarlig nok, thi Tyge Bost havde i sin Tid tjent Brodermorderen, Kong Abel, og været den Mand, der havde ført Kong Erik ned i Baaden og ud paa Slien, hvor han blev myrdet. Derom vidste Jens Besked, thi Rygtet om Kongemordet var gaaet hele Europa rundt og havde overalt vakt den største Opsigt.

«Tyge Bost,» sagde Ove forklarende, «er en Herre af stor Æt, de Hviders Blod flyder i hans Aarer, og han er en Mand af stor Duelighed og Kongen til megen Nytte. Og, ser du, Jens, Hans Naade sidder ikke saa sikkert i Sædet, at han tør vrage en Haandsrækning af dem, der ville staa ham bi, ere de end Skalke.»

«Da sig mig, Ove,» spurgte Jens, om han, som staar hist henne ved Kammerdøren, ikke er en af den Sort? Han ser ud til Allehaande.»

«Det er Arnfast, Abbeden af Ry,» svarede Ove, «en saare lærd Mand. Om ham ved jeg kun det, at han har staaet paa Erkebiskoppens Parti og været Kongen hadsk. Men siden han er her, og Kongens fuldtro Ven, Biskop Esger, staar ved hans Side og indlader sig venligt med ham, saa maa jeg tro, at Abbeden har skiftet Sind.»

Men nu kom Drost Peder for at føre dem ind til Kongen. Han ønskede at se, hvorledes det Møde vilde spænde af, men iøvrigt hørte det

endnu dengang til en Drostes Bestilling ved Lejligheder at være Ceremonimester, saa at der intet paafaldende var deri. Dog gjorde han det ikke, fordi Jens Glob i hans Øjne var saa vigtig en Person, men paa Grund af den Advarsel, som Tyge Bost havde hvisket ham i Øret.

Kongen og Dronningen befandt sig alene i det lille Gemak, som om de ikke ønskede andre Vidner til den Samtale, der skulde føres, end Drosten. De vidste jo, hvorom den skulde dreje sig. Kongen hastede da heller ikke med at komme til Maalet, thi da Jens og Ove vare blevne forestillede og stedede til Haandkys, sagde han naadigt:

«Det er al Ære værdt, Jens Glob, at I trods eders unge Alder og ganske overladt til eder selv, har udmærket eder i Kejserens Tjeneste og vundet de gyldne Sporer. I ser, at jeg alt ved nogenlunde Besked om eder, men det kunde lyste os at høre om nogle af de mange Kampe og Eventyr, I har bestaaet.»

«O ja, fortæl, Hr. Jens,» udbrød Dronningen livligt. «Eventyr ere altid lystelige at høre, men især naar den fortæller, som selv har oplevet dem.»

Jens bøjede sig for Dronningen, som saa mildt til ham. Han fandt ikke «Sorte Grethe» uskøn, uagtet hendes Lød ikke var som Roser og Liljer, og af hendes mørke Øjne lyste Forstand og en fast Vilje. Det sidste var ikke i samme Grad Tilfældet med Kong Kristoffer, uagtet han ellers

var en statelig Herre at se til, ikke ulig sin hedengangne store Fader.

Jens gav sig da til at fortælle, og Herskaberne hørte paa ham med stor Opmærksomhed og i Tavshed, indtil han nævnede Murad.

«Ej,» udbrød da Kongen, «vi have hørt om den Tyrk. I har ført med eder foruden en stor Hob Svende. Det kunde lyste os at se den Østerlænder, om han da er ved Haanden.»

«Det er han, Eders Naade,» svarede Jens. «Murad er min Livsvend og følger mig overalt. Han staar ude i Forhallen.»

«O, da kald ham hid!» bad Dronningen.

Jens gik da ud og kom kort efter igen med Murad, som han havde underrettet om, hvem det var, han skulde stedes for. Han nøjedes derfor ikke med at bøje sig for Kongen, som sad og saa paa ham med et undrende Blik. Han kastede sig plat ned paa Gulvet, greb en Flig af Kongens Kjortel, kyssede den og mumlede derpaa nogle arabiske Ord. Dronningen løftede afværgende Haanden, som om hun frygtede en lignende Tilnærmelse. Jens bød da Murad at rejse sig og bad Ove om at føre ham ud.

«Er den Karl at lide paa,» spurgte Dronningen, da Murad var forsvunden.

«Tro som Guld, Eders Naade,» svarede Jens. «Der er intet falskt i hans Slaviskhed. Paa den Vis, som han gjorde det her, hilser en Østerlænder sin Hersker.»

«Men hvad var det, han sagde, da han laa for mine Fødder?» spurgte Kongen.

«Han bad Allah beskærme Eders Naade og skænke eder et langt og lyksaligt Liv.»

«Nu,» sagde Kongen med et tungsindigt Smil, jeg vil ikke vrage en Hednings Forbøn og Velsignelse, siden min egen Guds Tjenere kun har Forbandelser til mig.»

Men nu benyttede Jens denne Afbrydelse til at udrette sit Ærinde og fremkomme med sin Klage over Biskop Oluf. Han var nær ved at tro, at Kongen hellere vilde høre paa hans Krigseventyr end lytte til Klagen, og deri tog han ikke fejl. Kongen havde først nægtet at ville modtage den unge Ridder, men dog til sidst ved Drost Peders Forestillinger ladet sig bevæge dertil.

Nu fik Hans Naade fuld Besked om Biskop Olufs Falskneri og haarde Fremfærd mod Fru Katharina, først korteligt af Jens selv og dernæst mere omstændeligt af Ove, hvis Vidnesbyrd selvfølgelig maatte til for at give Klagen Vægt og Troværdighed. Kongen hørte en Stund paa ham, men afbrød ham derpaa, løftede Haanden og sagde:

«Nu har jeg hørt Nok! Jeg kan ikke hjælpe eder i den Sag. Eders Farbroder, Jens Glob, er en af Kronen højt fortjent Mand, som stod os bi, da alle andre af hans lige svigtede. Ham vil jeg ikke fortrædige, og det saa meget mindre, som alt det, I og eders Søstermand har forebragt mig,

er løs Anklage og ikke grundet paa noget Bevis. Der er jo desuden falden Dom i Sagen, og den har jeg ikke Magt til at omstøde.»

«Vel, Eders Naade,» sagde Ove, «jeg begriber, at det ikke er at løbe til. Men Eders Naade kunde dog unde min stakkels Værmoder eders Beskyttelse ved at give Biskop Oluf en Advarsel, saa at han hæver den Band, hvori han har lyst hende, og hun kan vende tilbage til Hjemmet og leve der i Fred.»

«Ja,» tilføjede Jens, «det er os saa meget mere om at gøre, som hun har sat sig i Hovedet, at hun vil til Rom for at føre Klage over Biskop Oluf og bevæge den hellige Fader til at løse hende af Bandet. Hun var alt paa Vejen, kun ved et Tilfælde traf jeg hende her i Byen, hvor hun endnu befinder sig. Vi ønske selvfølgelig at afholde hende fra at vove sig ud paa den lange Rejse, og intet vilde hjælpe bedre, end om Eders Naade vilde tage sig af hendes Sag.»

«Men siden hun er her i Staden,» udbrød Dronningen, «af hvad Aarsag er hun da ikke selv kommen herop for at tale sin Sag?»

«Hun mente, at det vilde være ganske forgæves,» svarede Jens, og det lader til, at hun vil faa Ret,» tilføjede han i en bitter Tone.

«Ja, Jens Glob,» sagde Kongen med Alvor, «eders Moder har i det Stykke vist større Forstand end I. Lad hende kun drage til Rom. Ene

Paven kan hjælpe hende, ikke jeg, som desuden selv er en banlyst Mand.»

«Ej,» udbrød Jens, «det kerer Eders Naade eder vist stort om! De Bandstraaler strejfe kun let et kronet Hoved. Og skulde jeg mene, at det maatte være Kongens Sag at staa en værgeløs Kvinde bi, naar hun bliver undertrykt og kommer i Nød. Hvorfor fører I ellers som Retfærdighedens Haandhæver Lovens Sværd?»

«Han har Ret,» udbrød Dronningen, paa hvem den unge Ridders mandige Holdning og frimodige Tale gjorde det bedste Indtryk. «Overvej dog Sagen, min kære Herre,» sagde hun til Kongen, «og se, om I ikke kan hjælpe hans stakkels Moder til Fred og ham selv til hans Ret.»

Kongen, som med en mørk Mine havde hørt paa Jens, vendte sig nu til Dronningen og sagde heftigt:

«Sig mig dog hvorledes? Vil I, at jeg skal skikke en Hær op til Thy for at tugte Bispen? Ak, mit Hjerte, lad os dog ikke, mens vi selv ere omringede af saa store Farer, befatte os med slige Sager, som hverken vedrøre Kronens Sikkerhed eller Rigets Vel.»

«Mon en Skrivelse ikke kan gøre det?» spurgte Dronningen Jens.

«Jeg skal ikke kunne sige det, Eders Naade,» svarede han. «Det er ikke at vente, men dog vil jeg med Tak modtage den Haandsrækning, om Kongen vil unde mig den. Men den Skrivelse

maa have Næb og Kløer, om den skal kunne udrette noget.

«Nej.» svarede Kongen, idet han rystede paa Hovedet, saaledes vil den ikke blive. Hvad skulde tomme Trusler gavne? Jeg vil ikke byde men bede, paa den Vis komme vi i dette Tilfælde længst. Jeg vil gøre det, Jens Glob, af Agtelse for eders Faders Minde. Han viste sig stedse vort Hus oprigtig hengiven. Inden Aften skal Skrivelsen være i eders Hænder.

«Jeg takker eder, Herre Konge, sagde Jens. «Jeg vil saa forsøge det med det gode, men kommer jeg ingen Vej med det, da maa det onde til.»

Hvad mon han mente med det? sagde Kongen, da Jens og Ove havde taget Afsked og forladt Gemakket. «Mon han vil forgribe sig paa sin Farbroder, dertil en Kirkens Mand?

«Ak, min kære Herre,» udbrød Dronningen, «hvad det sidste angaar, da har I jo foregaaet ham med eders Eksempel og vist ham Vejen.

Og det har straffet sig blodigt,» sagde Kongen med et Suk.

Men han havde allerede paa flere Maader givet til Kende, at han angrede Erkebispens voldsomme Fængsling som en stor Uklogskab. Hans gode Ven og tro Tilhænger, den Ribe Bisp Esger, havde ikke skyet at sige ham, at denne Fængsling uden Dom var en Handling, som stred baade imod Rigets og Kirkens Love.

«Men,» havde Kongen da svaret, «hvad brød

den Brand af en Erkebisp sig om Love og Eder? Han svor mig engang Troskab over Kristi Legeme og Blod, og blev dog en Oprører mod sin Herre og Konge.»

Nu beroligede han Dronningen ved at lade hende vide, at han snarest vilde gøre et Skridt for at udsone sig med Erkebispen, og Biskop Esger blev glad, da han hørte det. Men Erkebiskoppens Tilhængere vidste intet om det. De troede, at Kongen var ubøjelig og vidste, at baade Kong Hakon i Norge og Birger Jarl i Sverrig havde tilsagt ham Hjælp. Men den var hidtil udebleven og det var netop denne Skuffelse, der havde bøjet Kongens Mod, mens hans Fjender pønsede paa at gøre det af med ham, inden Hjælpen kom.

SYTTENDE KAPITEL.

En Røst fra Graven.

Da Fru Katharina fik at vide, at Jens havde faaet Løfte om en kongelig Skrivelse, der skulde indeholde Formaninger til Biskop Oluf, sagde hun, at det var endda mere, end hun havde ventet, men hun tillagde det ikke den ringeste Betydning. Jens var jo i Grunden enig med hende deri, men modsagde hende dog for at faa Romerrejsen ud af hendes Hoved, og Ove syntes at gøre sig store Forventninger om Virkningen af den kongelige Skrivelse. Der var da intet at stille op for Fru Katharina. Hun maatte give sig og indvilge i at vende tilbage til Salling. Ove var glad over den Vending, Sagen havde taget, og betragtede med Ærefrygt Skrivelsen, da den om Aftenen blev overbragt af en Hoftjener. Hvad den end indeholdt, saa var den kongelig udstyret.

Det blev saa bestemt, at de skulde bryde op den næste Dag. Men da de den 29de Maj om

Morgenen vare i Færd dermed og Svendene allerede vare stegne til Hest, kom Per Jepsen løbende og raabte:

«Kongen er pludselig død!»

«Hvad,» udbrød Jens, «er han bleven myrdet?»

«Fanden maa vide det,» svarede Købmanden, «men vist er det, at han aarle i Morges fik en hastig Død i sin Seng efter flere Timers svære Lidelser, saa at der dog muligt stikker noget med Mord bagved.»

Da besluttede Jens og Ove at opsætte Afrejsen for at faa Rede paa denne skæbnesvangre Begivenhed, Svendene maatte igen af Sadlen, Hestene bleve satte i Stalden, og Herrerne ilede i Følge med flere af Byens Borgere ud til Slottet. Der fandt de alt i Forvirring, men de slap dog ind, forend Vindebroen blev ophejset for at holde den tilstrømmende Mængde ude.

I Hallen fandt de Hoffets Herrer og Sinder i broget Blanding, ivrigt samtalende, men med dæmpet Røst. Flere af de faldne Ytringer robede, at det var den almindelige Mening, at Kongen var bleven ombragt ved Gift, og da Jens snart stødte paa Drost Peder, spurgte han ham om, hvem der vel havde været Mester for den Misgerning.

«Vi vide intet med Vished,» svarede Drosten med et mørkt Blik, «men der hviler Mistanke paa Abbed Arnfast af Ry.»

«Ej ham!» udbrød Jens, «jeg saa ham her i Gaar og tænkte straks, at der stak en Nidding i

ham. Hvorledes fik han Held til at udføre den sorte Daad?»

«Har han gjort det,» svarede Drosten, «da maa det være skeet silde i Gaar Aftes, da Kongen fik det Indfald at se ind til Biskop Esger og nyde nogle Bægere Vin hos ham. Arnfast var med ved den lille Svir, eftersom han, gæstmildt indbudt dertil af Biskoppen, havde Ophold i Bispegaarden under sit Besøg her i Staden. Og nu fortæller Niels Markvard, som havde Tjeneste i Gaar og ledsagede Kongen ned i Staden, at Arnfast viste sig meget underdanig imod Hans Naade, paatog sig en Tjeners Skikkelse, vartede ham op og kredensede et Bæger Vin til ham.»

«Da tør jeg sværge paa, at han har kommet Giften i Bægeret,» udbrød Jens.

«Sværg dog ikke paa noget,» sagde Drosten, «thi skønt vi nære Mistanke derom, foreligger der dog intet Bevis.»

«Men Niddingen blev vel dog anholdt og fængslet?»

«Nej, heller ikke det,» svarede Drosten. «Han rejste Sønder paa endnu samme Aften, fordi paatrængende Sager kaldte ham ned til hans Kloster i Angel. Og der var intet paafaldende i det; eftersom han forud havde forkyndt, at hans Afrejse kunde komme hastigt paa. Iøvrigt vil jeg sige eder, at Arnfast er en Mand af god Byrd og stor Lærdom.»

«Desto større er hans Brøde, hvis han er den

skyldige,» mente Jens. «Jo højere Stilling desto større Ansvar. Men just paa Kirkens højeste Trin findes Skælmerne.»

«Muligt,» sagde Ove, «stikker der større Folk bagved. Vitterligt er det jo, at Arnfast har hørt til Kongens argeste Modstandere og er gaaet gennem tykt og tyndt med Erkebispen.»

«Ej, der har vi det!» udbrød Jens.

«Kære Venner,» sagde Drosten, «I kan tænke, hvad I vil, men sig det ikke! Der er ingen Grund til at mistænke Erkebispen for at have tilskyndet til saa sort en Gerning.»

«Ikke det?» udbrød Ove. «Da er han dog bleven krænket af Kongen, straffet for sit Overmod og kastet i Fængsel. Kan I tvivle om, at han hadede Kong Kristoffer til Døden?»

«Nu,» sagde Drosten til sidst, «jeg tænker, at dette er en Sag, som ingen Sinde tilfulde vil blive opklaret.»

Og deri fik han Ret. Men i Dronning Margrethes og Domkapitlets Skrivelser til Paven foreligger der uomstødelige Beviser for, at de samtidige følte sig overbeviste om, at Kongen var bleven taget af Dage ved Gift. Og hvad Erkebiskoppen, Jakob Erlandsen angaar, da maa man tro, at han i hvert Fald billigede, hvad der var skeet, thi han undsaa sig ikke for at indstille den Mand, paa hvem Mistanken for Kongemordet hvilede, til Bispevalget i Aarhus, ja endogsaa, da Udfaldet af Domkapitlets Valg ikke faldt afgørende

ud, at indvie ham egenmægtigt til Biskop. Men derfor blev han revset af Paven, saa at Arnfast dog ikke blev Biskop. Han maatte drage tilbage til sit Kloster og døde der et Par Aar efter.

Imidlertid havde Dronning Margrethe andet at tænke paa, end at efterspore sin Gemals Morder. Hun var nu Landets Regentinde og Formynderske for Barnekongen, den tiaarige Erik den Sjette, senere kaldet Glipping, og en blodig Krig stod for Døren, da Kong Abels Søn, Hertug Erik, og de holstenske Grever truede med Angreb. Dog sørgede hun for, at hendes Gemals jordiske Levninger fik en hæderlig og kristelig Begravelse.

Dette skulde synes ugørligt, eftersom Kong Kristoffer var gaaet i Graven med Kirkens Ban over sit Hoved. Men Biskoppen og Domkapitlet tilstedte det dog og søgte at retfærdiggøre sin Eftergivenhed dermed, at Kongen paa det sidste havde vist Tegn paa Anger og endogsaa talt om at give Erkebiskoppen Oprejsning, hvorfor han maatte anses for at have været værdig til at faa Absolution.

Jordefærden foregik nogle Dage efter uden store Forberedelser men dog med kirkelig Pomp i Domkirken, og Jens og Ove bivaanede den. Følget fyldte næsten hele den store Kirke, fra hvis mange Helgenaltre der skinnede Lys. Biskop Esger læste Dødsmessen fra Højaltret, som dengang stod midt i Koret under Kuppelen, og Domkapitlets Kor lod Sangens Toner rulle hen under

Kirkens Hvælvinger. Det lød, som om hver af Sangerne udøste sin Hjertesorg i Toner, og alle, som hørte derpaa, følte sig dybt grebne. Uagtet Kong Kristoffer ikke havde været nogen stor Regent, havde han dog været agtet og yndet som en modig, ridderlig og huldsalig Herre. Og hvor sørgeligt, at hans Livstraad var bleven brat overskaaret ved en Niddingsdaad i hans kraftigste Alder, thi han havde kun naaet sit fyrretyvende Aar, da han blev bortkaldt.

Nogle saa tilbage og tænkte paa, hvilken krank Skæbne Kong Valdemars Sønner havde faaet og alle vare komne brat af Dage. Unge Valdemar, Dagmars Søn, var omkommen ved et Vaadeskud paa Jagten, Erik var bleven skammeligt myrdet af sin egen Broder, Brodermorderen Abel var paa Flugten efter et tabt Slag bleven nedhugget bagfra af en Friser, og nu var Kristoffer bleven snigmyrdet ved Gift. Men ved at se fremad, blev ingen trøstet, thi Riget var i Fare, Fjenden truede udefra, der herskede Splid i Folket, og der var kun en Kvinde og en Barnekonge til at staa for Styret. Og dog skulde det blive endnu værre, end nogen dengang anede.

«Mord paa Mord,» sagde en gammel Domherre til en af sine Medbrødre. «De ere sikre Tegn paa Tidens Forfald. Men nu har han der faaet Selskab!»

Og saa pegede han paa en Ligsten i Koret, som de gik forbi. Under den hvilede Kong Erik

Emund, som for omtrent hundrede Aar siden var bleven myrdet af Sorteplov paa Hvidding Ting i Nærheden af Ribe.

Men hverken Jens eller Ove tænkte saa dybt eller langt. Kong Kristoffers Død var ingen Hjertesorg for dem. Derimod tænkte Ove med Bedrøvelse paa, at den kongelige Skrivelse til Biskop Oluf nu vilde blive virkningsløs og sagde det til Jens.

«Ja,» svarede Jens, «nu kunne vi lige saa godt kaste den i Ilden, enddog jeg ikke tror, at der vilde være meget vundet ved den.»

«Vi ville dog,» sagde Ove, «bevare den og overbringe den efter Bestemmelsen. Det er dog muligt, at dette skrevne Ord, der kommer som en Røst fra Graven, kan gøre noget Indtryk paa den Synders Hjerte, til hvem det er stilet.»

«Bild dig det ind!» svarede Jens.

Den næste Dag brød de op og drog Nord paa ad Salling til.

ATTENDE KAPITEL.

Ære og Skam.

Det var en smuk Junidag henad Aften, at de nærmede sig Vellumgaard. Inger og Margrethe stod ved Borgeledet og skuede ud saa vide i den Retning, hvor Vejen kom fra Skive. Det havde de i de sidste Dage oftere gjort, uagtet de indsaa det usandsynlige i, at de vilde faa Ove at se efter saa kort Tids Forløb.

«Kender jeg ham ret,» sagde Inger i en mismodig Tone til Margrethe, «da lader han ikke Moder i Stikken. Kan han ikke faa hende til at vende om, da gør han hende Følgeskab lige til Rom.»

«Ja,» sagde Margrethe, «jeg er ogsaa kun lidet glad ved det, men vi tør dog ikke laste Ove derfor.»

«Ja du,» udbrød Inger, «men jeg bør tænke paa det Barn, jeg bærer under mit Hjerte. Skal jeg muligt aldrig mere gense min Husbond og

vorde Enke, inden jeg bliver Moder? Lang og farefuld er den Rejse.»

«Nu, nu,» sagde den gamle Gaardfoged Mogens, som i det samme kom hen til dem. «Mens man frygter det værste bor man dog altid haabe det bedste, og den venter ikke for længe, som har Haab om noget godt.»

Margrethe sagde intet men vedblev at stirre ud, indtil hun pludseligt greb Inger i Armen, pegede hen til det Sted, hvor Vejen gik ud af en Lund og raabte: «Se der!»

Inger vendte Hovedet brat og saa en Rytterskare, hvis Vaaben glimrede i Aftensolen, ride ud af Lunden.

«Jesus!» raabte hun. «Det er Bispens Folk, som komme over os.»

Men nu viste der sig en Vogn, og da det hele Tog var kommen nærmere, genkendte hun Ove, som red ved Siden af den.

«Det er dem!» raabte hun og løb ud paa Vejen, men hun var ikke kommen ret langt, førend hun blev standset af en statelig Herre, som var reden hende i Møde.

«Vel mødt, Inger Poulsdatter,» raabte han, idet han parrerede sin Hest og standsede foran hende.

«Hvo er I Herre?» spurgte hun, idet hun stirrede ham ind i hans vejrbidte, barske Aasyn. Derpaa kastede hun et forskræmt Blik til Murad, som havde indhentet sin Herre.

«Ha, ha,» lo Jens med sin dybe Røst. «Man skal se, at du ikke genkender din egen Broder. Men jeg er jo ogsaa vokset et Stykke, siden du saa mig sidst.»

Men nu havde han faaet Øje paa Margrethe, som var bleven staaende oppe ved Borgeledet, red derop uden at afvente Ingers Svar, sprang af Sadlen, kastede Tøjlen til Murad, traadte hen til Margrethe, hilste hende ærbødigt og sagde muntert:

«Vær hilset, skøn Jomfru! Mindes I at have seet mig før?»

«Jens!» udbrød hun, efter at hun havde stirret et Øjeblik paa ham.

«Nu, Gud have Lov,» svarede han, «at du dog ikke fornægter mig lige som Inger, der nys spurgte mig: hvo er I, Herre?»

«Jeg har aldrig tvivlet om, at du vilde komme,» sagde Margrethe med usikker Røst, idet hendes Øjne funklede gennem Taarer.

Han greb begge hendes Hænder, drog hende til sig, saa paa hende og udbrød:

«Det kunde ved min Helgen let hændet, at jeg ikke havde genkendt dig, havde jeg ikke forud vidst, at du var her, saa stor og dejlig du er bleven, mens Krigen har rakket mig grumt.»

«Gud være priset, at du kom!» sagde hun, idet hendes Aasyn, som var blevet meget blegt, nu blussede. «Nu er al min Kvide endt.»

«Tænk ikke det mit Hjerte,» svarede Jens

med Alvor. «Det bæres mig for, at den nu først ret vil begynde.»

«O, naar du er ved min Side, da frygter jeg intet paa den ganske Jord, end ikke Djævlen selv »

«Ja,» svarede Jens med et barskt Smil, «vi komme jo nok til at bide Skeer med den Herre.»

«Vil du fejde Biskoppen paa?» spurgte hun, idet hun saa til Svendene, som nu nærmede sig. Der kom et Lynglimt fra hendes Øjne, idet hun sagde det.

«Saaledes spurgte ogsaa Ove mig, da vi mødtes i Ribe, og jeg svarede, at det kunde være lysteligt nok, men Moder bad mig betænke, at mine Svendes Tal kun er tolv, mens Bispen rider med hundrede. Og deri maa jeg give hende Ret, at hvor gode mine tolv end ere, saa er den Stridsmagt dog i Længden for ringe, hvad jeg dog ikke tilstod straks. Men jeg har siden tænkt over Sagen og kommen til den Slutning, at det vil være klogest at begynde med Lempe, saa faa vi siden se.

Nu skønnede Margrethe, at Fru Katharina havde holdt sit Løfte og bevaret hendes Hemmelighed, saa at Jens var uvidende om, hvor nærgaaende Biskop Oluf havde været imod hende. Hun tørstede efter Hævn over den frække Prælat, og hun kunde sige sig selv, at et Ord af hende om den Sag vilde være nok til at drive Jens til Daad; men dog tøvede hun. Fornuft og Overlæg

havde dog mere Raaderum hos hende nu, end da hun for snart tolv Aar siden, siddende ved Hr. Buris's og liden Kirstens Grav, knyttede sin Skæbne til Jens og mente at kunne trodse den hele Verden. Hun indsaa det mislige i at styrte Jens blindt i Faren og nøjedes derfor med at sige:

«Det er vel saaledes klogest. Men se dig dog vel for, at de snu Præster ikke overliste dig.»

«Det vil ikke falde dem let,» svarede Jens fortrøstningsfuldt. «Jeg tror dem ikke, det kan du skønne deraf, at jeg fører saa god en Livvagt med mig. Nødigt vil jeg gemmes i Børglums Fangehul og endnu nødigere se dig blive slæbt i Kloster. Er det ikke prægtige Karle? Jeg har udsøgt de bedste, hvor jeg kom frem. Men han der,» tilføjede han, «er min Livsvend og mig hengiven til Døden. Und ham dog et Blik!»

Margrethe saa til Murad, nikkede til ham med et Smil og sagde: «Han huer mig godt!» Jens forklarede Murad, hvem den Jomfru var og hvad hun havde sagt, hvorpaa Murads mørke Aasyn oplivedes, og han bøjede sit Hoved saa dybt, at det næsten rørte ved Hestens Manke.

Nu kom Severin, som fik en hjertelig Velkomsthilsen af Margrethe og Tak, fordi han havde røgtet sit Ærinde saa vel, og til sidst Vognen, hvor nu Inger sad ved sin Moders og Giseles Side, mens Ove red ved Siden af Vognen.

«Gud være takket, kære Katharina,» udbrød

Margrethe, «fordi han magede det saa, at I maatte vende Rom Ryggen og sætte Kaasen hjemad!»

«Tak ikke Barn,» svarede Fru Katharina med Alvor, «førend du ser, hvad det er, du har faaet. Det sidste kan blive værre end det første.»

Og saa fortalte Ove om Kong Kristoffers pludselige Død og om den kongelige Skrivelse, han førte med sig, hvad Margrethe hørte paa med stor Ligegyldighed. Hun var lige glad, om Riget gik under, naar kun Jens blev bevaret for hende, og da modne Mænd i de Tider ogsaa først og fremmest tænkte paa deres eget, kunde en ung Jomfru ikke lastes, fordi hun gjorde det samme.

«Nu maa jeg nok rappe mig og se at komme ind for at sørge for mine Gæster,» sagde Inger, idet hun sprang af Vognen.

«Ja, Inger,» sagde Jens, «vi komme lovlig mandstærke. Du faar mange Munde at sørge for.»

«Siger intet, Jens,» sagde Ove. «Om du saa var kommen med fire og tyve Svende i Stedet for tolv, skulde de hverken komme til at sulte eller tørste paa Vellumgaard.»

«Nu, Ove,» svarede Jens, «man tør nok sidde sin Ven nær, men man maa ikke sidde Laaret af ham. Jeg agter ikke at blive her ret længe.»

Om Aftenen drøftede de, hvad Jens nu skulde gøre. Ove raadede ham til at opsøge Biskoppen, overrække ham den kongelige Skrivelse og forlange Bandlysningen hævet.

«Hvad mener I, Moder?» spurgte Jens.

«Prøv det kun,» svarede Fru Katharina i en forsagt Tone. «Hvor man ikke kan komme over, der maa man jo krybe under. Men det gør vel hverken fra eller til. Siden jeg ikke kunde faa dig med til Rom, betragter jeg Ævret som opgivet.»

«Og du, Margrethe?» spurgte Ove.

«Ha, ha!» lo Margrethe, og de Lattertoner havde en underlig Klang. «Prøv nu først det søde! Men skal det bitre til, da kom og hent Raad hos mig.»

Jens forstod ikke rigtig den Tale, men hans Moder gættede dens Mening.

«Raader du Jens til nogen Ubesindighed, Margrethe, sagde hun, «da kan det koste ham hans Liv.

Ej hvad, Moder,» sagde Jens, «Livet maa sættes ind, naar man vil vinde Spillet i denne Verden. Hvad har jeg gjort andet, siden jeg drog af Hjemmet? Men vær ellers tryg! Jeg lader mig ikke drage længere, end jeg selv vil gaa. —

Til sidst erklærede Jens kort og godt, at han i hvert Fald, naar han havde holdt Rast et Par Dage paa Vellumgaard, vilde drage over til Thy og tage Sjørring i Besiddelse.

Men inden han kom afsted, havde han en Samtale i Enrum med Margrethe. De sad ved Siden af hinanden paa en Bænk i Urtegaarden.

Da tog han en liden rød Silkepose frem og holdt den op for hendes Øjne.

«Ej,» udbrød hun, idet der kom en Glædesstraale fra hendes skønne Øjne, «for noget siden tænkte jeg, at jeg aldrig mere vilde faa den at skue. I mange Aar, Jens, bar jeg den ved min Barm.»

I den havde den halve Ring ligget, og saaledes havde hun sendt Jens den med Severin. Nu aabnede han Posen og viste hende, at den anden Halvpart ogsaa laa der, tog saa Stykkerne frem og holdt dem sammen.

«Se,» sagde han, «nu er Ringen vorden hel, men giver jeg slip, da søndres den, og Stykkerne falde fra hinanden. Hvordan skal det nu være? Skal vi lade den blive, som den er, eller give den til en Guldsmed, for at han kan svejse den sammen?»

«Det er jo lige meget, Jens, hvad vi gøre med den nu, da den har gjort sin Gavn.»

«Hvor du er tungnem i Dag, mit Hjerte,» udbrød Jens, idet han greb hendes Haand. «Vi have jo lige som Ringen været i to. Skulle vi nu se at komme sammen og vorde eet?»

«Mente du med Guldsmeden en Præst, Jens, da vilde vi aldrig komme sammen.»

«Nu, saa gøre vi det uden Præst.»

«Saa snakkede du ogsaa,» vedblev Margrethe, «dengang vi delte Ringen, noget om, at Frænder-

nes Samtykke helst skulde til. Gaa til Moder først og kom saa til mig!»

«Gerne,» udbrød Jens, «gaar jeg til din Moder og alle Frænderne, ja til Farbroder med, om det skal være. Maaske han falder til Føje og signer vor Pagt. Da vil Æren jo være reddet, og derefter synes du at stile nu. Men da vi for tolv Aar siden sluttede vor Pagt, da var du anderledes til Sinds og lod haant om Æren.»

«Biskop Olufs Velsignelse vilde tynge paa mit Hoved som en Forbandelse, om den blev mig til Del,» udbrød Margrethe, idet Vreden farvede hendes Kinder røde.

«Ej, hvor du bliver hed, min Dukke!» sagde Jens, idet han tog hende under Hagen. «Dit Had til Biskoppen synes at være endnu stærkere end mit.»

«Vel muligt, Jens,» svarede Margrethe, idet hun fattede sig, «men bryd dig ikke om det. Raad dig selv, gaa dine egne Veje og se saa, hvad du faar ud af det.»

«Du raader ikke fra og spaar dog ilde,» sagde Jens. «Nu kan jeg ikke blive klog paa dig. Du er dog som andre Kvinder og har mange Sind.»

«Ikke hvad dig angaar, Jens,» svarede hun, idet hendes Øjne straalede af Elskov. «Jeg vil følge dig under alle Kaar. Skulde det briste baade med Signelsen og Frændernes Samtykke, da gaar jeg dog med dig og lad det saa blive de andre til Skam!»

«Nu kender jeg dig igen, mit Hjerte,» udbrød Jens, drog hende til sig og gav hende et varmt Kys.

Et Par Dage efter rykkede Jens ud med Murad, Severin og hele sin Ryttertrop, drog over Mors til Thy og satte saa Kaasen lige op til Sjørring.

NITTENDE KAPITEL

Velkomst.

De red det sidste Stykke Vej i den lyse Sommernat og naaede Sjørring, inden Dagen brød frem. Taarnet viste sig i den usikre Belysning i sin skumle Majestæt, og Nord for det saaes Avlsgaardens lave Bygninger med dens Lader og Stalde. Der havde Jens mest tumlet sig i sin Barndom, og derfra var han reden ud, da han for tolv Aar siden forlod Hjemmet. Hvor meget var der ikke skeet siden den Dag. Men nu saa han med ganske andre Øjne paa sin Fædreneborg. Han ringeagtede ikke mere det gamle Hjem, som nu var hans eneste Tilflugt, og som skulde blive Udgangspunktet for hans Forsøg paa at tilbagevinde de tabte Fædrenegodser.

Der var endnu ganske stille baade paa Borgen og i Gaarden. Hele Besætningen syntes at sove, om der var nogen, og derom, mente Severin, kunde der næppe være nogen Tvivl. Der var sikkert

anbragt en Vagt af væbnede Svende for at holde Bønderne i Ave. Men Jens vilde nødigt give sig i Kast med det ukendte. Han havde lært andet i Krigen end at buse paa.

«Det skader ikke, at vi se os for,» sagde han til Severin. «Lad os prøve paa at finde Gutvin, saa vi kunne faa Rede paa Tingen.»

«Gutvin er sikkert i Taarnet,» sagde Severin. «Det slutter jeg deraf, at Vindebroen er ophejset. Men jeg kender et Vadested i Borggraven. Jeg vil prøve paa at vade derover.»

Han sprang da af Hesten, kom vel over Graven, klatrede op ad den kun tyve Fod høje Borgø og forsvandt i Taarnet. Kort efter kom han igen til Syne med Gutvin ved sin Side. De hejsede Vindebroen ned, ilede over den, og nu stod Gutvin ved Siden af Jens' Hest og stirrede paa Rytteren.

«Vel mødt, Gutvin!» sagde Jens, idet han slog ud med Haanden.

«Herre,» udbrød Gutvin, idet han slog Hænderne sammen, «er I virkelig Jens Glob, Pouls Søn? Men det maa jo være saa, siden Severin siger det. Hvilken utænkelig Lykke, at I er vendt tilbage.»

Og saa brast han i Graad.

«Nu Gutvin,» sagde Jens, «naar du faar tørret dine Øjne og seet ret paa mig, saa genkender du mig nok.»

«Og hvilken Flok herligt rustede Svende I fører med eder, og dertil en Tyrk, ha, ha!»

«Ret saa, Gutvin! Du maa hellere le end græde. Men sig os nu, hvorledes det staar til. Har Biskoppen lagt nogen Besætning her paa Gaarden?»

«Kun en halv Snes Svende, som have deres Kvarter nede i det ny Stuehus, og saa Erik Skriver, som er her for at modtage Bøndernes Afgifter og se mig paa Fingrene Han ligger og breder sig i eders Faders Seng, som han har ladet flytte ind i Stenstuen. Og i Kamret ved Siden af ligger Rasmus, den stærkeste af Svendene, som han har her til sin Opvartning og Beskyttelse. De ligge endnu begge deroppe og snorke som Svin.»

«Nu,» sagde Jens muntert, «de faa snorke videre en liden Stund endnu. For os først over til Svendene.»

De red saa over paa Gaarden, og Gutvin viste dem, i hvilke Kamre de laa. Jens bød seks af sine Ryttere at stige af og, førte af Severin, brød de ind i Huset. Man hørte noget Spektakkel, men det varede ikke længe. De sovende Svende bleve overrumplede og vare saa fortumlede, at de slet ikke prøvede paa at gøre Modstand. Efter at deres Vaaben vare blevne fjernede og de selv komne i Klæderne, bleve de alle indespærrede i eet Rum, og en Vagt sat for Døren.

«Lad os nu, Gutvin,» sagde Jens, «se op til din Skriver og den stærke Rasmus.»

Han gik saa tilbage til Borgen, fulgt af Gut-

vin, Severin og Murad. Da de vare komne op ad Højenloftstrappen, for Skriveren op i Sengen og raabte til Jens, som gik i Spidsen:

«Hvo er I, og hvor tør I trænge herind?» Men da han i det samme fik Øje paa Gutvin, som stod i Døren og saa paa ham med et haanligt Grin, sank han tilbage i Dynen, idet han udbrød: «Gutvin, du har forraadt mig!»

«Ud af Fjerene, din Æsel!» raabte Jens. «Hvor tør du ligge i min Faders Seng?»

«Hvad, i eders Faders Seng?» udbrød Skriveren, idet han sprang op. «Nu se Gud og alle hellige Patroner i Naade ned til os! Kalder I med Rette denne Seng eders Faders, da maa I jo være Pouls Søn, Jens.»

«Det er ham,» sagde Gutvin med et Nik. «Han er kommen for at tage sin Ejendom i Besiddelse, saa nu er Bispens og eders Regimente her paa Sjørring til Ende.»

Imidlertid hørtes der Tummel fra Sidekamret, hvor Severin og Murad straks vare trængte ind. Jens gik derhen, men mødte i Døren Severin, som sagde:

«Nu have vi bundet ham. Han brugte sine Næver godt og sprællede svært, men Murad kunde have ham. Det var en Lyst at se, hvor snildt Murad kan knytte en Strikke.»

Jens lo og gik ind for at tage stærke Rasmus i Øjesyn.

«Jesus,» sagde Skriveren til Gutvin. «Af hvad

Aarsag har han den Tyrk med sig, skal vi undlives?»

«Nu,» svarede Gutvin tort, «det lod sig vel gøre ved en kristen Boddel, om det var Herrens Mening. Men jeg ved ikke, hvad han er til Sinds at gøre. Se nu at komme i Klæderne, da vil I snart erfare det.»

Skriveren kom i Klæderne og stærke Rasmus med. Han troede, at Murad var Fanden selv, og var bleven ganske tam. Derpaa bleve de begge førte over til Gaarden og lukkede ind til de andre Svende.

«Hvad gøre vi nu med dem?» sagde Jens til Gutvin.

«Mit Raad er,» svarede Gutvin, «at I skaaner dem og lader dem løbe.»

«Nu,» sagde Jens, «jeg ser ingen Grund til at straffe dem, med mindre de skulde have gjort sig skyldige i Misgerninger?»

«Paa det Lav nej,» svarede Gutvin. «Stærke Rasmus ragede rigtignok en Gang uklar med nogle Bønder fra Thorsted, men de gav ham en Dragt Prygl, og den maatte han tage, eftersom ikke en af hans Fæller rørte en Haand til hans Forsvar. De have ikke taget sig stort andet for, end at æde, drikke og sove».

«De se ved min Helgen mæskede nok ud,» sagde Severin.

«Ja,» sagde Gutvin, «det vil blive en Vinding

for Fadeburet og Olkælderen, naar vi blive dem kvit.»

«Glæd dig ikke for tidlig, Gutvin,» sagde Jens. «Mine tolv Svende kunne ikke leve af Luften. Det fattes dem hverken paa Madlyst eller Tørst.»

«Nej, det kan jeg tænke. Men hvad Herren gør med sit eget, det er en anden Sag. Bispens Svende ere Slughalse og vare ublu i deres Forlangender. Men med Forlov, Jens, agter I at holde disse tolv drabelige Karle i eders Brød? Deres Udrustning er kostbar, og det vil tære paa Pungen at holde dem ved Magt. Hvad det vil sige, det fik jo eders Fader at mærke. Vel var hans Ryttertrop mange Gange større end denne, men ikke en af Karlene vare saa godt rustede og beredne som eders.»

«Lad det ikke bekymre dig, min gode Gutvin», svarede Jens. «Vel er Godset gaaet paa Grund, men Mønt har jeg nok af.»

«Ej, det er det bedste af det hele!» udbrød Gutvin glad.

Jens forkyndte saa Bispens Svende, at de uhindrede kunde drage hjem til Børglum.

«I maa gerne,« sagde han til dem, «tage eders Smule Vaaben med. De ere ved min Helgen kun til at kyse Kvinder og Børn med.»

Men da traadte en af Bispens Svende, som havde forseet sig paa de fremmede Rytteres skønne Udrustning, frem og sagde til Jens:

«Herre, vil I tage mig i eders Brød, da vil jeg gerne tjene eder.»

«Antag ham paa Prøve,» sagde Severin til Jens, som tøvede med Svaret. «Der vil saa sikkert tilbyde sig flere, og det vilde ikke være af Vejen, om vi forøgede vor Styrke.»

Men Jens var af en anden Mening. Han sagde, at hans Ryttertrop kun vilde blive svækket ved at stikke uøvede Folk ind i den, og at der for Øjeblikket ingen Grund var til at gøre Forsøget. Men nu havde han faaet Bevis for, at det næppe vilde falde ham vanskeligt at hverve Krigskarle i Thy.

Han afviste altsaa Svenden.

«Nej, Søn,» sagde han til ham, «der bliver intet af, jeg ynder ikke Overløbere. Og nu i Sadlen og fort med eder alle!»

«Faar jeg intet Budskab med til Hans Naade Biskoppen?» spurgte Erik Skriver, inden han red.

«Aa jo,» svarede Jens. «Meld Hans Naade, at jeg er kommen hjem for at tage mine Ejendomme i Besiddelse. Det maa være nok for denne Sinde. Vil han mig noget, da ved han, hvor jeg er at finde, og vil jeg ham noget, da skal jeg nok vide at hitte ham.» —

Denne Hilsen, som Ord til andet blev overbragt Biskop Oluf, indjog ham en ikke ringe Skræk, og Tue hørte med stor Forbavselse, at Jens var vendt tilbage. Sagen blev ikke bedre ved Beretningen om de udlændiske Ryttere, som Jens Glob

førte med sig, og da Bispens Svende ikke havde set Styrken samlet, troede de, at den var langt større, end den virkelig var, og overdrev i deres Beretning.

«Guds Død,» udbrød Bispen, «vil Drengen fejde os paa?»

«Det lader han vel nok være,» sagde Tue. «Hvor kan Eders Naade tro, at han er kommen med en hel Hær? Vore Svende have ladet sig kyse og have seet Syner. Vi skulle nok snart faa Rede paa, hvorledes det har sig med ham. Men det lader rigtignok til, at han er vendt tilbage som en stor Herre, thi Erik siger, at han bar Guldsporer. Han maa altsaa være bleven Ridder.»

«Saa er da alt spildt, hvad vi have gjort for at holde ham borte og gøre ham uskadelig,» udbrød Bispen i en trøsteløs Tone.

«Ej, hvad siger Eders Naade der!» svarede Tue. «Jeg skulde mene, at vi ved at faa ham af Vejen have gjort ham ganske uskadelig. Alt hans Gods paa Sjørring nær er nu Kirkens lovlige Ejendom. Det kan han min Tro ikke fraviste os, fordi han er kommen her med nogle rustede Karle og en Tyrk, som Erik siger, at han har med sig.»

«Kan I virkelig tvivle om, Tue, at han vil prøve paa at tilføje os al den Skade, han kan?»

«Nu, Eders Naade, der er al Rimelighed for, at han vil pønse paa sligt. Fru Katharina og Ove Nielsen have sagtens ophidset ham. Men han vil snart skønne, at han ikke kan komme nogen Vej

dermed. Sjørring har han og faar han beholde, det kan ikke nægtes ham. Lad ham saa sidde der og æde sin Harme i sig!»

«Han kan forsøge at hævne sig, overfalde os, forgribe sig paa vore Personer.»

Idet Biskoppen sagde det, blegnede hans Kind, og hans Stemme var ikke fri for at ryste. Det var ikke almindelig Fejghed, der paaførte ham den Sindsbevægelse, men en Erkendelse af, at om sligt skulde hænde ham, da skete der ham kun hans Ret. Han havde ikke fortjent andet af sin Brodersøn. Men Tue, som var skabt af et grovere og haardere Stof og ikke kendte til Selvbebrejdelser, saa kun Fejghed deri.

«Er Eders Naade bange,» sagde han med et Skuldertræk, «da bliv til Huse og lad Svendene holde Vagt Nat og Dag. Men vær uden Frygt. Hr. Jens vil ikke driste sig til at overfalde en saa hellig Mand, som I, dertil hans egen Farbroder.»

Det følte Biskoppen sig ikke saa sikker paa. Budskabet om Kong Kristoffers Død, som nylig var kommet til Børglum, havde rystet ham. Han forudsaa urolige Tider, i hvilke Voldsmænd kunde tumle sig ustraffede. Der var i de senere Aar udøvet mange Voldshandlinger imod gejstlige Mænd. Den fængslede Erkebiskop havde i sine Klager over Kong Kristoffer paastaaet, at der i de første Par Aar af hans Regering i Lunde Stift var bleven myrdet otte Præster og lemlæstet to. Rigtignok var der for Tiden roligt i Børglum Stift, men man

kunde aldrig vide, hvad Vending Sagerne vilde tage, hvis Jens gav sig til at ophidse Almuen imod Gejstligheden. Der var fængsligt Stof nok i de Thyboere og Vendelboere. Eller han kunde falde paa at efterligne den sønderjydske Adelsmand Tyge Litles Eksempel. Denne Herre var ved Nattetid brudt ind til Biskop Niels i Slesvig, havde taget den sovende Prælat til Fange og slæbt ham over Elben ned i Hertugen af Brunsvigs Land, og Biskoppen slap først løs, efter at han havde stillet Borgen for at ville betale tusinde Mark og at han aldrig vilde rejse Sag for den ham overgaaede Vold. Det var skeet i Kong Kristoffers Regeringstid og gaaet ustraffet af. Hvad kunde man saa ikke vente sig nu, da Riget var saa godt som herreløst?

Efter at disse Tanker en Stund havde tumlet sig i Biskop Olufs Hoved, kom han til en Beslutning, som var et naturligt Udslag af hele hans Tankesæt og Karakter. Han lod straks Domprovsten vide, hvad han havde udklækket.

«Tue», sagde han, «nu ved jeg, hvad jeg vil gøre. Jeg vil drage ned til Sjørring, byde min Brodersøn velkommen og prøve paa at opnaa Forlig med ham.»

«Ej,» sagde Tue med et haanligt Smil, «slap det der ud! Tør jeg spørge Eders Naade, af hvad Art det Forlig skal være? Tænk ikke paa at love ham Tilbagegivelse af, var det end kun en Tomme Jord. Dertil giver Kapitlet aldrig sit Minde.»

«Nej, Tue,» svarede Bispen med et usikkert Blik, som for Tue vakte den Forestilling, at Hans Naade dog havde tænkt paa den Udvej. «Vi kunne ikke slaa os selv paa Munden og opgive Kirkens lovlige Ret. Men jeg mener at have andre Midler til at formilde min Broderson med.»

«Ej saa! Nu, Eders Naade er rigtignok en Heksemester i at tage fromme Folk ved Næsen, men det skulde dog højligt undre mig, om det kan lykkes eder i dette Tilfælde. Jeg maa tro, at Hr. Jens er tilstrækkeligt underrettet om vort venlige Sindelag imod ham fra først af, ha, ha!»

«Det faar ikke hjælpe, Tue! Jeg maa løbe an derpaa. Dog er det ikke sagt, at han ved alt.»

«Nu, skal det endelig være, da beder jeg Eders Naade dog ikke at drage ned til Sjørring, uden med et stort, væbnet Følge, saa at I har Sikkerhed for eders Person.»

«Nej, Tue,» svarede Biskoppen med et overlegent Smil, «jeg agter at gøre ganske det modsatte. Jeg vil drage derned med et lidet Følge, saa at min Broderson kan se, at jeg kommer i god og fredelig Hensigt.»

«Og saaledes give eder i eders Huggebasse af en Brodersøns Vold!» udbrød Tue. «Eders Naade maa forlade mig min Oprigtighed, men aldrig før i mine Levedage hørte jeg noget saa taabeligt.»

«Og dog er det det klogeste,» sagde Biskoppen, «det skal I nok faa at se. Jeg kender min Slægts ridderlige Natur og føler mig overtydet

om, at kommer jeg paa den Maade og viser Jens fuld Tillid, da vil han ikke røre mig med en Finger. Drag med, da skal I faa at se, at jeg har valgt det rette.»

Men Tue betakkede sig. Hans Regnebrædt var altfor sort til, at han kunde vente Overbærenhed af sit Offer, hvis hans Rævestreg i Frankfurth var kommen for en Dag, hvilket meget var at frygte. Tue mente, at nu var Udflugternes og Skælmsstregernes Tid ganske forbi. Nu gjaldt det at sætte haardt imod haardt, og han besluttede for sit Vedkommende at handle derefter.

Biskoppen tovede en Ugestid, for ikke at give det Udseende af, at det Budskab, Jens havde sendt ham, havde indgydt ham Frygt. Men saa red han fra Børglum, ledsaget af Broder Niels, som ikke for sin Person havde noget at frygte af Jens Glob, og fulgt af ti bevæbnede Svende, et for den mægtige Biskop af Børglum meget beskedent Følge.

Jens havde imidlertid benyttet Tiden til at indrette sig paa Gaarden. Han havde fæstet det Tyende, han forefandt, vist sig i Omegnen og gjort Bønderne bekendt med sin Hjemkomst. Hvad Afgifterne angik, da vilde han ikke drage dem til Regnskab for Fortiden, men fra nu af skulde de betale dem til ham. Til at ordne denne Sag brugte han Severin, som drog om paa Godset og sammenkaldte Bønderne til Grandemøder og forkyndte dem deres Herres Vilje. Han undlod ikke paa disse Møder at prale af sin Herres Rigdom

og Anseelse og slog paa, at det var Hr. Jens's Hensigt at indløse alle de Ejendomme, som hans Fader havde pantsat til Kirken, og som hans Farbroder Bispen urettelig paa Kirkens Vegne havde tilegnet sig. Hvor Jens selv viste sig, ledsaget af Murad og nogle af sine rustede Svende, vakte han den største Opsigt, og Rygtet om hans Hjemkomst udbredte sig over hele Stiftet.

Han havde ikke taget Ophold paa Borgen, hvor der i hans Øjne var skummelt og ubekvemt, men slaaet sig ned i Herskabshuset paa Gaarden, hvor han befandt sig bedre. Der var han desuden omgivet af alle sine Svende og havde sine Heste i Nærheden Trætaarnet paa Borgøen var ikke i hans Øjne et uindtageligt Kastel, men snarere en Fælde, som han kunde blive stikkende i for at brændes inde.

Derimod traf han Forsvarsanstalter paa Avlsgaarden for ikke at blive overrumplet. Han havde sat sine krigskyndige Svende i Arbejde med at opkaste Volde, styrkede ved Pallisader, omkring Stuehuset og Staldbygningen, som laa afsides og ved Siden af hinanden. Derved havde han lavet sig en lille Fæstning, som sikrede ham mod Overfald og hvorfra han kunde falde ud. Han vidste af Erfaring, hvor let en lille Skare øvede Krigsfolk kunde forbløffe og adsplitte en overlegen Styrke, selv om den bestod af bedre Folk, end dem, Biskoppen kunde føre i Marken.

Da han ingen Anelse havde om, at hans

mægtige Farbroder tænkte paa alt andet, end at fejde ham paa, sysselsatte hans Tanker sig meget med Forestillingen om en Skærmydsel af ovennævnte Art, og af og til gik han over paa Borgøen, steg op paa Taarnets Højeloftssvale og stod der og spejdede.

En Morgen, da han i nogen Tid havde opholdt sig der, uden at kunne opdage noget, satte han sig paa Bænken, faldt i Tanker og glemte at holde Udkig, da han pludselig blev vækket ved Lyden af Hovslag, sprang op og saa en lille Skare Ryttere nærme sig Avlsgaarden. I Spidsen red to Herrer i Præmonstratensernes hvide Kutter, og paa Hovedet bar de de hvide, firkantede Baretter, som han kun kendte altfor godt. I hans Barndom havde de ofte været ham et forhadt Syn. Nu kunde han skelne den højeste af de to Herrers Ansigtstræk; genkendte ham og saa, at det var hans Farbroder, som nærmede sig i egen høje Person, aabenbart i fredelig Hensigt. Sandt at sige vilde Jens foretrukket, at Hans Naade var kommen i Brynje og med en Hjælm paa sin kronragede Isse, thi saa kunde Striden mellem dem være kommen til en hurtig Afgørelse.

Efter nogen Parlamenteren med Severin, som havde indfundet sig ved Borgeledet, bleve de ubudne Gæster indladte, steg af deres Heste og gik, førte af Severin, over Vindebroen til Taarnet. Jens saa dem komme, men han rørte sig ikke af Pletten.

Gutvin og Murad sad paa Højelofttrappens

nederste Trin og legede Tavlbrædt. De kunde gøre sig nogenlunde forstaaelige for hinanden og vare blevne gode Venner. Gutvin rejste sig og hilste Biskoppen ærbødigt, men Murad blev siddende og fæstede sine mørke Øjne med et nysgerrigt Blik paa de to hvidklædte Kuttemænd. Da Severin bod ham rejse sig og træde til Side, gjorde han det langsomt og tvært, stadigt med Blikket fæstet paa Biskoppen, saa at Hans Naade blev ilde til Mode derved og kom til at tænke paa Tues Advarsel om ikke at give sig sin Brodersøn i Vold. Men han fik snart Bugt med denne lille Anfægtelse, gik med Broder Niels op ad Trappen og stod saa Ansigt til Ansigt med Jens, hvis Skikkelses Anselighed og barske Mine just ikke bidrog til at berolige ham.

«Velkommen hjem til dit Fædreneland, min kære Broderson, velkommen til Sjørring,» sagde Bispen, idet han saa med et usikkert Blik til Jens, som ikke gjorde Mine til at byde ham velkommen. «Det glæder mit Hjerte at gense dig, og naar Sandheden skal siges, da er det mig tillige en Lettelse nu at blive fritaget for det brydsomme Hverv at staa for Styrelsen af den Ejendom, som din Moder saa hovedkulds løb fra. Jeg havde ventet, at du vilde kommen til mig for at afkræve mig Regnskab, men da du har undladt det, saa kommer jeg nu til dig for at gøre Rede for mig.»

«I kan sige eder selv, Farbroder,» svarede Jens med isnende Kulde, «af hvad Aarsag jeg har

holdt mig tilbage. Det Regnskab, hvorom I taler, kan blive svært for eder at aflægge, men jeg finder det alligevel ikke lysteligt at sidde til Doms over min egen Farbroder. Men paa eder, frygter jeg, passer det gamle Ord, at «Frænde er Frænde værst.»

«Nu, nu, Jens,» svarede Bispen i sin mildeste Tone, «det kan se saaledes ud, og jeg har faaet at mærke, at din Moder er af den Mening, men det forholder sig dog ikke saa. Hvad Skyld har jeg havt i, at din Fader kom i Pengetrang? Jeg hjalp ham til Rette som en god Broder, og skaffede ham af Kirkens Midler en høj Betaling for hans Ejendomme. Din Moder har i sin Vanvittighed beskyldt mig for Bedrageri og sagt, at jeg lod Pantebrevet forvanske til et Skøde, og det kunde jeg ikke lade sidde paa mig og mine Medbrødre, af hvilke den ene, den Guds Mand, Niels af Børglum, her er til Stede.»

«Ej,» udbrød Jens spydigt, «nu ser jeg, at det er ikke Tue, min gode Ven fra fordum. Det vilde være rimeligt, om han var fulgt med for at ønske mig velkommen. Saa kunde jeg takket ham for det gode Vidnesbyrd, han gav om mig til Ridder Hadamar, da han havde ført mig til Frankfurth. Han sværtede mig nemlig det bedste, han kunde.»

«Hvad?» udbrød Bispen med godt paatagen Forbavselse. «Derom ved jeg intet. Men jeg føler

mig forvisset om, at Tue ikke har sagt andet, end hvad han kan forsvare.»

Jens følte sig forbløffet ved denne bestemte Afvisning. Det kunde jo tænkes, at her forelaa en Misforstaaelse fra Ridder Hadamars Side. I hvert Fald var Bispen vistnok ganske uskyldig i det.

«Men lad os holde os til Sagen,» vedblev Bispen. «Ove Nielsen nærer jo den samme Mistanke til mig, som din Moder, og det kan jeg endda forstaa, thi han maa være fortørnet over, at hans Konefader har forødt den største Part af sin Datters Arv. Men saaledes forholder det sig nu engang, og Tingen er, at hverken din Moder eller din Søstermand ved, hvorledes Sagen til sidst blev afgjort mellem din Fader og mig, saa at Pantebrevet blev til et fuldt Skøde, hvorved han opnaaede at erholde en større Summa, end han ellers vilde kunne faaet.

«I kan lide paa, Hr. Jens,» sagde Broder Niels med Værdighed, «at hvad Hans Naade der siger, er den rene Sandhed. Det kan jeg bevidne, al den Stund jeg som den, der skulde affatte Dokumentet, overværede den Samtale mellem eders Hr. Fader og Hans Naade, som førte til den omtalte Afgørelse.»

De to hellige Mænd løj med en saa beundringsværdig Færdighed og Sikkerhed, og deres Væsen og Tale, især da Biskoppens, bar i den Grad Præg af Tilforladelighed, at det vilde været

underligt, om Jens, der kun kendte Sagen paa anden Haand, var bleven ganske upaavirket deraf. Han havde alligevel svært ved at tro, at den Forklaring, som hans Farbroder nu havde givet med saa stor Frimodighed og Bestemthed, kunde være grebet helt ud af Luften. Og idet saaledes hans Tro paa Anklagens fulde Berettigelse var bleven rokket, følte han sig mere tilbøjelig til at fare med Lempe. Han mindedes den hensovede Konges Ord, som han nu kunde anvende paa sig selv, at det i denne Sag vilde være klogere at bede end at byde, og kom saa i Tanker om Kong Kristoffers Brev, som Ove havde medgivet ham, men som han ligegyldigt havde kastet ned i Brevkisten, der stod inde i Stenstuen. Nu tænkte han, at det i intet Fald kunde skade at forsøge Virkningen af denne »Røst fra Graven« som Ove havde kaldt Brevet, paa Biskoppen.

«Nu, Farbroder,» sagde han derfor, «jeg vil ikke trættes med eder om Fortiden og rejse Beskyldninger imod eder. Jeg ønsker selv helst at faa Sagen ordnet i Mindelighed, og jeg har faaet noget i Hænde, som muligt kan bidrage dertil.»

Saa fortalte han Biskoppen korteligt, at han havde henvendt sig til Kong Kristoffer og bedet ham tale hans Sag, og at Virkningen var bleven, at Hans Naade paa sin sidste Levedag havde affattet en Skrivelse, stilet til Biskoppen af Børglum, og som var kommen ham i Hænde samme Dags Aften. Han havde medbragt den og vilde

nu aflevere den efter Bestemmelsen. Derpaa gik han ind i Stenstuen, hentede den kongelige Skrivelse og gav den til Bispen.

Hans Naade bøjede sit Hoved ærbødigt, idet han modtog den, men der viste sig ikke Spor af Sindsbevægelse paa hans glatte Ansigt. Derimod røbede et lille Smil, som gled over hans Læber, hans Tilfredshed over, at den kongelige Mellemmand, som havde villet blande sig i hans Anliggender, ikke mere var blandt de levendes Tal. Og da han havde læst Brevet, tændtes der i hans kloge Øjne et Glimt, som heller ikke tydede paa Misfornøjelse. Den Forbøn for Jens og hans Moder, som Skrivelsen indeholdt, satte ham nemlig, tænkte han, i Stand til at undgaa al Mistanke for Svaghed og Frygt, idet han lod de Indrømmelser, som han allerede havde besluttet at gøre Jens, gaa paa Regning af hans Hengivenhed for den hensovede Monark og Agtelse for hans Minde. I Overensstemmelse hermed udtalte han sig nu. Efter at han havde talt nogle salvelsesfulde Ord om den afdøde Konges Dyder og personlige Fortrin, der havde vundet alle, som vare komne i hans Nærhed, for ham, udbrød han:

Gid jeg saa sandt kunde opfylde de Ønsker, hvis Tilkendegivelse var min ophøjede Velynders sidste Livsgerning, men det kan ikke fuldt ud ske. Han beder mig nemlig om, hvis det paa nogen Maade er muligt, da at lade Handelen gaa tilbage og gengive dig Godserne, hvis du er i Stand til

at indløse dem, men jeg er ikke Herre over den Sag. Domkapitlet gaar ikke ind derpaa og kan det ikke. Kirken tør ikke frafalde sin lovlige Ret. Men Kongens Bøn om at lade Naade gaa for Ret, hvad din Moder angaar, den er jeg villig til at opfylde. Jeg vil løse hende af Bandet, saa at hun trygt kan vende tilbage til Sjørring og leve der i Fred.»

«Ogsaa naar hun fastholder sine Beskyldninger imod eder?» spurgte Jens.

«Saa vanvittig vil hun ikke være,» svarede Biskoppen heftigt, «og du vil ikke bestyrke hende i slig Stædighed, især ikke, naar du hører, hvad jeg ydermere tilbyder dig. Staar din Hu fremdeles til Margrethe, da vil jeg ikke modsætte mig eders Ægteskab. Jeg vil gøre mit til at udvirke Pavens Dispensation, saa at det retteligt kan finde Sted. Se, dette er mere, end hvad den gode Konge, hvis Sjæl Gud have, har bedet mig om.»

Ja, det var det, men netop denne store Føjelighed i Bitingene vakte paa ny Jens's Mistanke om, at hans Farbroder dog ikke havde rent Brød i Posen, hvad Hovedsagen angik, og han lod sig derfor ikke lokke af Tilbudet.

«Nej, Farbroder,» sagde han med stor Bestemthed, «intet af den Sort kan gøre det. Faar jeg ikke Lov til at indløse mine pantsatte Fædrenegodser, hvad jeg mener at være i Stand til, da kan det ikke blive godt imellem os.»

«Men jeg har jo sagt dig,» svarede Biskoppen

med dirrende Stemme, «at jeg ikke er Herre over den Sag.»

«I var Herre over den, da den blev lavet,» sagde Jens med et ildevarslende Smil, «og saa maa I vel ogsaa kunne faa den gjort om.»

«Taabelige Dreng,» udbrød Bispen, «du ved ikke, hvad du der siger, du har ingen Forstand derpaa. Men naar det nu viser sig, at du ikke kan opnaa, hvad du i din Blindhed stiler efter, hvad vil du da gribe til?»

«Nu, Farbroder,» svarede Jens roligt og fast, «da vil jeg intet lade uforsøgt og rejse en Storm imod Eder og Domkapitlet, som I maaske dog ikke ville have let ved at ride af.»

Biskoppen blev staaende et Øjeblik stum, som om han tænkte efter, vinkede derpaa til Broder Niels, gik ind med ham i Stenstuen, havde der hviskende en kort Samtale med ham og kom saa ud igen.

«Nu, min kære Broderson,» sagde han derpaa, «for at forebygge Strid og hindre dig selv i at styrte dig i Ulykke, vil jeg strække mig til det yderste. Jeg vil raadføre mig med Domkapitlet og forsøge, om der dog ikke muligt kan findes en Udvej, som vil stille dig tilfreds. Men saa maa du holde dig rolig, indtil du har faaet Bud fra mig.»

Det lovede Jens. Biskoppen lod en lille Stund Hvile falde paa sig og nød en Forfriskning, hvorpaa han brød op, og de skiltes ikke uvenligt.

Efter Tilbagekomsten til Børglum drøftede Broder Niels Sagens Stilling med Domprovsten.

«Nu,» sagde Tue, da han havde hørt Beretningen om det paa Sjørring forefaldne, «det gjorde Hans Naade ved min Helgen snildt nok! Nu er den drabelige Ridder bleven smurt om Munden med et skønt Løfte, saa han holder sig stille en Stund. Der er vunden en Frist, og nu gælder det at benytte den til at gøre det af med ham.»

«Tror du, at Hans Naade gaar ind paa det? Jeg holder for, at han mener det oprigtigt med Forliget.»

«Ha, ha,» lo Tue, «jeg tvivler ikke derom, thi nu er han bange for sit Skind. Han talte før til mig noget om, at han dog er sin Broderson god og helst vil leve i Fred med ham, thi ser du, Niels, han er falsk og hul til det inderste. Han saa gerne, at hans kære Broderson laa i sorten Jord, naar blot en anden vilde besørge det for ham og paatage sig Ansvaret. Nu Niels, jeg vil gøre det paa den ene eller den anden Maade og handle ganske paa egen Haand. Derfor agter jeg heller ikke at hindre Biskoppen i at bringe sit Forslag om Salgets Tilbagegang for Kapitlet. Jeg skal nok sørge for, at Hr. Jens faar et Svar, som vil sætte ham en endnu større Voksnæse paa, end den, Hans Naade gav ham, og saa skulde det gaa mærkeligt til, om det ikke imens vil lykkes os at faa Ram til ham.»

TYVENDE KAPITEL

Bud fra Børglum.

At Jens maatte vente længe paa Svar fra Bispen, kan man tænke sig. Men han mente sig nu forpligtet til at have Taalmodighed. Tiden faldt ham imidlertid lang, og da han ikke vilde vende tilbage til Vellumgaard, førend han havde noget afgørende at meddele, kom han paa den Tanke at gæste sin moderlige Veninde, Fru Gro. Han havde faaet at vide, at hun nu boede paa sin Gaard Lyngholm, som laa nede i Hvidbjerg Sogn, kun tre gode Mile fra Sjørring.

Han red da derned, ledsaget af Severin, Murad og alle sine Svende. Gutvin havde indtrængende formanet ham til ikke at begive sig ud paa længere Fart uden tilstrækkelig væbnet Ledsagelse.

«Se eder vel for, Jens,» sagde han, «at I ikke falder i et Baghold og kommer i Vaade! Eders Farbroder kom rigtignok med Fred og lod helt

huldsalig, men jeg tror ikke de Rævepelse af Klerke længere, end jeg ser dem.»

Men det er nok muligt, at der tillige hos Jens rørte sig nogen Forfængelighed, en barnlig Lyst til at vise sig for sin fordums Plejemoder i al sin Glans, og at det var mest derfor, at han red til Lyngholm med hele sin Livvagt. Det lykkedes ham da ogsaa i høj Grad at indgyde hende Respekt, thi hun blev ganske forskræmt ved at se alle de Krigsmænd med samt den turbansmykkede Østerlænder ride ind i hendes fredelige Gaard. Hun havde nok hørt om Jens's Hjemkomst, men ikke troet alt, hvad Folk fortalte derom. Men nu fik hun Syn for Sagn, og den Bekymring, som Jens's udfordrende Optræden opvakte hos hende, gjorde Skaar i hendes Glæde over Gensynet med hendes fordum saa kære Plejeson. Med Forundring betragtede hun hans anselige Skikkelse, da han traadte ind i Stuen til hende, og først da hans barske Aasyn mildnedes, idet han gik hen til hende, greb hendes Haand og førte den til sine Læber, begyndte hun at genkende ham.

«Vel mødt, kære Plejemoder,» sagde han med sin dybe Røst, som lød helt fremmed i hendes Øren.

«Jeg haaber til Gud og alle Hellige, at vi med Sandhed kunne sige saa,» svarede Fru Gro med Alvor, «enddog du kommer med en Hedning og en hel Hær, som om du vilde tage Lyngholm med Storm.»

«For Gud, Plejemoder, sagde Jens krænket, jeg havde ventet en venligere Modtagelse, og at det vilde glæde eder, at jeg er kommen tilbage, ikke som en Stodder, men med Ære og Rigdom».

«Kan hænde sig, at det første vilde været bedre,» svarede Fru Gro i en tungsindig Tone. «Nu kommer du som et overmodigt Verdensbarn og vil sagtens fare frem med Vold. Ak, havde blot Esbern endnu været i Live og kunnet støtte og raade dig!» — Og saa brød Taarerne frem.

Jens hørte med Forundring paa hende og blev først nu rigtig var, i hvilken Grad hun havde forandret sig. Græmmelsen havde lagt ligesom en Maske over hendes Aasyn og hverken hendes Blik eller Væsen tydede paa, at der var bleven Spor af hendes fordums Livsglæde og Frejdighed tilbage.

«Se dig vel for, hvad du gør, Jens,» vedblev hun, da hun havde fattet sig. «Af din Moder ved jeg jo, at I mener eder svært forurettede af Biskoppen. Din Moder har ikke sparet sin Tunge og se, hvad Følgen er bleven! Som en usalig banlyst Kvinde har hun maattet rømme Sjørring og sidder nu ovre i Salling i Landflygtighed.»

«Ja, det gør hun,» sagde Jens, «og hun har endda været videre fort, paa Vejen til Rom for at anklage Farbroder for Paven. I Ribe traf jeg hende, da jeg, kommende Syd fra, var paa Hjemvejen, og jeg fik hende til at lade af fra den Daarskab, og vende om, al den Stund det ikke kan nytte at søge Retfærdighed der, hvor der ingen

er at finde. Kun ved at lukke Pungen op kommer man nogen Vej i Rom, hvor alt er til fals.»

«Ti med den forargerlige Tale,» sagde Fru Gro i en skarp Tone, «og hør paa mig, som mener dig det godt. Stamp ikke imod Braaden, men forlig dig med Bispen. De Godser, som din Fader forødte, og som nu er Kirkens Ejendom, faar du aldrig tilbage. At Kirken ejer dem med Rette, derom har jeg aldrig tvivlet. Biskop Oluf er en hellig Mand, retskaffen og ingen Tyv.»

«Husker jeg ikke fejl,» udbrød Jens i en spydig Tone, «da var I fordum af en noget anden Mening.»

«Ja,» svarede Fru Gro, idet en svag Rødme steg op i hendes blege Kinder, «det var den Gang jeg var et syndigt Verdensbarn og hovmodede mig af min Forstand. Gud Herren har straffet mig for mine Synder og gjort mig til en raadløs Enke, som vilde have levet sine Dage uden Trøst, havde ikke denne Mand været, som du laster saa stærkt.»

«Nu, Plejemoder,» sagde Jens, «at vi alle ere Syndere for Gud og ikke kunne bestaa for hans Dom, det ved jeg, men aldrig har jeg tænkt, at I skulde være saa stor en Synderinde, at I trængte til særlig Straf. Jeg føler mig forvisset om, at I stedse har været en dydig og ærbar Kvinde.»

«Jeg var en Tvivler og en Spotter, Jens, og den Synd er af de værste.»

«Ej,» udbrød Jens, «saa det skulde være saa stor en Synd at tvivle om en Klerks Ærlighed og

Dyd? Ak, Plejemoder, havde I været, hvor jeg har været og seet, hvad jeg har seet, da vilde I fatte, hvor stor eders Enfoldighed er. Men jeg vil ikke mere strides med eder om det. Vid, at hvor stor en Skalk Farbroder end muligt har vist sig at være, saa agter jeg dog at forlige mig med ham, hvis han vil gøre sin Uret god igen.»

Og saa fortalte han om Biskoppens Besøg paa Sjørring og hvad der var forefaldet imellem dem.

«Ej,» udbrød Fru Gro, «det er jo urimeligt gode Tilbud, Hans Naade der har gjort dig. Der ser du, at han dog mener dig det godt.»

«Ja, hvis han holder sit Ord, men hvis ikke» —

«Hvad da, Jens?»

«Da skal han ikke gaa Ram forbi,» svarede Jens med et mørkt Blik.

«Du vil da vel ikke forgribe dig paa ham, din egen Farbroder?» spurgte Fru Gro i en ængstelig Tone.

«Ha, ha,» lo Jens, «det sagde I, Plejemoder, ikke jeg! Lad os haabe, at mindre kan gøre det. Men sig mig, er det ikke faldet eder ind, at han og hans Makkere kunde forgribe sig paa mig? Det var min første Tanke, da jeg med Severin og den tro Tjener, som I kalder en Tyrk, drog af Valland og paa Hjemrejsen hyrede disse tolv Svende, som ere af den Sort, at de hverken sky Vand eller Ild.»

«Skil dig af med de Ugerningsmænd, Jens, drag dig tilbage til Sjørring, gør Margrethe til din

Hustru og lev saa der i Fred, det er mit Raad til dig!»

«Da skal jeg svare for,» udbrød Jens, «at havde eders gode Husbond været i Live, da vilde han raadet mig anderledes. End ikke det ganske Kleresis Eder vilde kunnet overtyde ham om, at Fader som en Tosse hengav næsten alt sit Fædrenegods, det mener Ove, og han maa vel vide det. Men muligt har jeg handlet som en Tosse, idet jeg lyttede til Farbroders søde Ord og skønne Løfter. Dog vil jeg nu afvente, hvad der kommer ud af det. Og saa have I Farvel, Plejemoder! Jeg vil ikke tøve her længere. Luften her paa Lyngholm er ikke god for mig.»

Og saa gik han, uagtet Fru Gro gjorde Forsøg paa at holde paa ham. Hun stod i Taarndøren og saa sorgfuldt efter ham, mens han svang i Sadlen og red bort med hele sit Følge. I Hassing gjorde han et kort Ophold for at skaffe baade Folkene og Hestene nogen Hvile og Forfriskning, og saa red han lige tilbage til Sjørring.

Der erfarede han, at der under hans Fraværelse var kommet et ridende Bud fra Børglum med en Skrivelse fra Biskoppen. Budet var redet sin Vej, men havde efterladt Skrivelsen, og da den ikke var affattet paa Latin, men paa godt Dansk eller Jydsk, lykkedes det Jens at tyde den. Hans Naade meldte, at vel havde Domkapitlet ikke helt afvist hans Forslag om at tillade Jens at indløse Godserne, men det var en Sag af en saa usædvanlig

Beskaffenhed, at man ikke turde indlade sig paa den uden først at indhente den hellige Faders Samtykke. Der maatte derfor først affærdiges et Bud med Brev til Rom, og Sagens Afgørelse vilde afhænge af Pavens Svar.

«Der har vi Rævestregerne,» sagde Gutvin, da Jens havde meddelt ham Brevets Indhold. «Det kan vare Aar og Dag, inden der kommer Svar fra Paven, om det Bud ellers virkelig bliver afsendt. Men i alle Fald er det ikke svært at regne ud, at Svaret vil blive saaledes, som Biskoppen og Domherrene har ønsket, at det skal være.»

«Du mener altsaa, at jeg er bleven taget rent ud ved Næsen af Biskoppen?»

«Det er ikke let, Jens, at se til Bunds i den Sag,» svarede Gutvin. «Paa Biskoppens Kappe gaar det, dog kan der jo gerne stikke andre bagved. Men hvad vil I nu gøre?»

«Jeg ved det ikke saa lige. Først maa jeg over til Wellumgaard for at raadføre mig med min Moder og Ove.»

Allerede den næste Dag brød han op og red Sønder paa, men denne Gang var han ikke at formaa til at tage alle sine Svende med. Hovedsagen for ham var nu at bevare Sjørring, mente han, og derfor lod han Severin og de elleve Svende blive der for at værge for Borgen. Selv skulde han nok hytte sig.

Han red saa derfra, kun ledsaget af Murad og den flinkeste af Svendene. Sorgløs red han

gennem Skjoldborg, og der viste sig intet som kunde forurolige ham. Men da han fra denne højtliggende By red ned ad Stranden til og nærmede sig Vilsund, hvor de skulde over til Mors med Færgen, brød der fra et Krat ved Vejen en stor Skare væbnede Svende frem og kastede sig over dem. I et Nu fik de Sværdene af Skederne og idet de med øvede Krigeres Hurtighed og Sikkerhed gjorde Front til tre Sider, afværgede de Angrebet. Men derpaa huggede de ind og gjorde det snart lyst blandt Angriberne. Der kunde ve være en Snes Mand af den Sort, hvorom Jens havde sagt, at en af hans Svende kunde tage det op med ti af dem. Smerteshylene og Forvirringen imellem dem viste, hvor godt de tre Modstanderes Sværd havde ramt. Især bidrog Murad med sit brede Damascenersværd til Sejren. Slagene faldt som Lyn og med aldrig svigtende Sikkerhed, og det var heller ikke fri for, at Murads vilde Udseende indjog Stimændene Skræk.

Enden paa Legen blev, at de vendte Ryg til og flyede paa en nær, som haardt saaret var falden af Hesten og blev paa Pladsen.

Han bad for sit Liv, og det blev ham tilstaaet paa den Betingelse, at han vilde skrifte og bekende, hvilken Herre han tjente, og hvem der havde udsendt denne Morderbande. Han skred da til Værket, men han kom ikke langt dermed, da hans Saar var dødeligt, og han udaandede snart. Dog fik Jens at vide, at Svenden var Lægbroder i

Børglum Kloster, at Domprovsten havde betroet ham Biskoppens Skrivelse, og at det var ham, der havde været inde paa Sjørring med den, mens hans Fæller bleve udenfor. Disse Oplysninger vare imidlertid tilstrækkelige til at godtgøre, hvorfra den Morderbande var kommen, som var bleven udsendt for at gøre det af med ham. Han var kommen uantaset hjem fra Lyngholm, fordi han havde alle sine Svende med sig, men da Banditerne saa ham ride ud med kun to Svende i Følge, vare de redne efter ham for at overfalde ham, naar han var kommen tilstrækkelig langt bort fra Sjørring.

Dette var ikke svært at udregne, men hvem der var den egentlige Mester for denne Niddingsdaad, det var en Hemmelighed, som Døden havde trukket et Slør for, om ellers den fældede Klostersvend havde vidst Besked derom. Det vilde vel aldrig blive oplyst. Kunde han tiltro Biskoppen saa sort en Niddingsdaad, var det Tues Værk eller vare de lige gode om det? Og hvorledes skulde han faa Ram til dem?

Dermed brød han endnu sit Hoved, da han red ind paa Vellumgaard.

EN OG TYVENDE KAPITEL.

Hovedkulds Raad.

De sad alle i Hallen paa Vellumgaard og hørte paa Jens, som fortalte om sine skæbnesvangre Oplevelser, siden de skiltes. Han havde et Bind om den højre Haand, som viste, at ganske uskadt var han ikke sluppen fra Dysten ved Vilsund. Margrethe havde forbundet ham, uagtet han bad hende spare sig Ulejligheden, da han regnede det Saar for en ren Smaating.

Med Spænding og kun faa Afbrydelser hørte de paa hans Beretning om Biskoppens Besøg paa Sjørring, og hans gode Tilbud, om hans Møde med Fru Gro paa Lyngholm, om Biskoppens Svar, hvori han henskød sig under Paven og endelig om Overfaldet ved Vilsund og den saarede Lægbroders ved Døden afbrudte Bekendelse.

Fru Katharinas Aasyn udtrykte dyb Bekymring og Oves Øjne funklede af Forbitrelse, men Margrethe sad der bleg og tilsyneladende ligegyldig.

«Hvad tænker du om alt det, Moder,» spurgte Jens, «og hvad mener du, at jeg skal gøre?»

«Jeg har givet dig mit Raad,» svarede Fru Katharina i en skarp Tone, «men du har vraget det, idet du slæbte mig hjem med dig og hindrede mig i at drage derhen, hvor der alene er Hjælp at hente. Jeg mener nu, som før, at Biskoppen er en Skælm og Bedrager, men at han er os for stærk. Hvad kan det da nytte at stampe imod Braaden? Skal jeg endelig raade dig, da maa det blive ligesom Gro: du bør nøjes med Sjørring. Opgiver du din Fordring paa de andre Gaarde, da vil du ikke blive efterstræbt og kan leve i Fred. Og er Sjørring dig ikke nok, da har du jo Midler til at købe andre Gaarde.»

«Nej,» udbrød Jens, idet han slog i Bordet, «aldrig i Evighed gør jeg det! Mine Fædrenegodser vil jeg have og genoprette min Slægts Ære. De Skælmer skulle ikke slippe saa let. Ak, Moder, Moder, aldrig havde jeg ventet at faa et sligt Kærlingeraad af dig!»

«Da raad dig selv, Søn,» svarede Fru Katharina heftigt, rejste sig og gik af Stuen.

«Nu, Ove,» sagde saa Jens, «lad nu høre, hvad du raader til.»

«Ja, nu ere gode Raad dyre,» svarede Ove. «Du vil gøre Regningen op med Biskoppen og sige ham Tak for sidst med det blanke Staal. For lidt siden vilde mit Raad kommet til at lyde: ja, gør det! Men jeg finder, at der er noget i det,

Moder sagde. Vi vide jo desuden ikke, om Biskoppen har nogen Del i det Overfald, som du har været Genstand for. Det er ham ikke lig, han er en Ræv og ingen Ulv. Jeg kan snarere tænke mig, at Domprovsten er Mester for det. Dernæst er det dog muligt, at Biskoppen virkelig gerne vil slippe fra det ved at føje dig, om det staar i hans Magt. Endelig bør du betænke, at han jo dog er din nære Frænde, som du ikke bør lægge Haand paa, førend alt andet er forsøgt. Og da det dog er saa, Jens, at hovedkulds Raad let fører til halsløs Gerning, da beder jeg dig betænke dig vel, inden du skrider til Handling.»

Den Tale gjorde aabenbart noget Indtryk paa Jens:

«Nu, Ove,» sagde han, »jeg skal ikke forivre mig. Der er vel intet forseet ved at tøve lidt og tænke sig om. Vi ville drøfte Sagen nærmere.»

Men der blev ikke noget af den Drøftelse i Øjeblikket, da Gaardfogden i det samme kom og kaldte sin Herre ud for at afgøre en Trætte, som var opstaaet mellem ham og Tjenestekarlene og bringe disse til Lydighed. Ove gik da, og Jens og Margrethe bleve alene. Han fæstede sit Blik paa hende og sagde:

«Ej, Margrethe, du har den ganske Tid siddet der saa stille og ikke mælet et Ord.»

«Ja, thi ingen har talt til mig, og du har ikke begæret Raad af mig.»

«Og derover føler du dig krænket?»

«Ak nej, Jens, jeg er ikke længer noget Barn. Men jeg har forundret mig over meget af det, som her er talt i Dag.»

«Hvad er det da, mit Hjerte, sig frem!»

«Først det, Jens, at din Moder saa ganske har opgivet Evret, dernæst at Ove har kunnet raade dig til at vise Biskoppen Skaansel, og det uagtet vi nu have seet, at du ikke mere er sikker paa dit Liv. Oves Raad var ved min Helgen ikke mindre end din Moders et Kærlingeraad. Men allermest har det forundret mig, at du, uagtet du viste din Moder af, dog laante Ove Øre.»

«Men hvad Skade er dog derved sket?» spurgte Jens.

«Ak, Jens, du er blind! Naar vil du vorde seende? Skønner du ikke, at alt hvad der kommer fra Børglum, er Løgn og Bedrag? Selv om Biskoppen er bleven ræd og helst vilde købe sig fri ved Føjelighed, saa evner han det ikke, det kan du slutte af hans Henvisning til Paven. Men hvordan det end har sig dermed, saa er det klart, at baade han og hans Makkere maa ønske dig af Vejen. Du har allerede faaet et Vidnesbyrd derom og vær vis paa, at de ville fare fort dermed. Gør du det ikke af med dem, da ville de gøre det af med dig.»

«Nu, mit Hjerte,» udbrød Jens, «du giver mig der det hovedkulds Raad, som Ove holdt tilbage. Saa have du Tak! Jeg siger til dig som til Ove, jeg skal tænke derover.

Da rejste Margrethe sig, gik hen til ham og sagde:

«Jens, jeg vil frelse dig imod din Vilje! Nu vil jeg aabenbare for dig, hvad der ellers ikke vilde kommet over mine Læber og hvad jeg hidtil kun har betroet din Moder. Hun paalagde mig at tie for ikke at ophidse dig og bringe dig i Ulykke, men nu skønner jeg, at Tavshed vil være værre end alt andet. Nu skal du erfare, hvilken sort Nidding og Hykler den Mand er, som du endnu agter at sætte din Lid til.»

«Guds Død,» udbrød Jens, «hvorom taler du? Har han tilføjet dig nogen Krænkelse?»

«Ha, ha,» lo Margrethe vildt, idet hendes Øjne funklede og hendes Kinder blussede. «Han har villet gøre mig til sin Frillekone. Han har ikke agtet mig højere end en Deje. Med Vold har han taget mig i sin Favn og trykket et Elskovskys paa mine Læber. Det brænder mig endnu og raaber om Hævn. Kun ved List slap jeg derfra og flyede saa herover med din Moder.»

Med blegnende Kind sad Jens og stirrede paa hende, mens hun gav nærmere Forklaring af, hvad der var foregaaet mellem Biskop Oluf og hende, men han hørte hende ikke helt til Ende.

«Det maa ske!« raabte han pludselig, idet han sprang op. «Han maa udryddes af Jorden!»

«Ret saa, Ven!» udbrød Margrethe med Glædesklang i sin Røst. «Gør det og gør det snart! Naar du har renset min Ære med hans Blod, da

er jeg værdig til at kaldes din. Men aabenbar ikke for nogen, hvad du har i Sinde, fornemmelig ikke for din Moder.»

Det tænkte Jens ikke paa, men han fandt det dog raadeligt at indvie Ove i Sagen og bede ham staa ham bi. Det var Ove straks villig til, saa snart han havde faaet Kundskab om Aarsagen til, at Jens nu havde taget sin Beslutning. Det blev en Aftale, at naar Jens havde lagt sin Plan og valgt Tid og Sted til Anfaldet paa Biskoppen, da vilde han skikke Bud til Vellumgaard og da skulde Ove rykke ham til Undsætning med alle sine væbnede Svende.

Jens tog saa Afsked med sin Søster og Moder, som om der intet var paa Færde. Han vilde afvente, hvad Tiden vilde bringe, sagde han. Men med Margrethe tog han i Enrum en bevæget Afsked. Dog holdt hun sig kæk, og han fik mere at se af Smil end af Taarer. Med friskt Mod drog han af og gik til sin blodige Daad som til en Dans.

TO OG TYVENDE KAPITEL.

Ventetid.

Under Jens's Fraværelse var alt forblevet roligt paa Sjørring. Severin havde faaet den lille Befæstning fuldført og længtes efter at prøve dens Styrke. Et Øjeblik havde han haabet at faa Lejlighed dertil, thi han havde faaet at vide, at en Skare Ryttere havde været i Nærheden, men de vare fortrukne og senere blevne sete ridende Nord paa. Severin tvivlede ikke om, at de Ryttere var komne fra Borglum og tænkte, at de havde havt til Hensigt at foretage en Overrumpling, men dog ikke dristet sig til at udføre deres Forsæt.

Stor blev derfor baade Gutvins og Severins Overraskelse, da deres Herre nu kom hjem, og de fik at vide, hvilket Ærinde de Ryttere havde havt, og hvor nær de havde været ved at faa Held til at udføre det.

«Gud være takket, at I slap vel fra det, Herre!» udbrød Severin.

«Nu,» sagde Gutvin, «her kunne vi paa baade Sider sige, at Lykken har været bedre end Forstanden. For eders Vedkommende, Jens, fordi I ikke fulgte mit Raad, at tage flere Svende med eder, for vort Vedkommende, fordi vi ikke lod den Rytterhob udspejde. Men nu maa jeg mene, at I for nærværende Tid ikke er noget Sted sikker, undtagen her, og det er trange Kaar.»

«Giv Stunder, Gutvin,» svarede Jens, «jeg skal nok vide at skaffe mig Luft.»

Mere sagde han ikke den Dag, men han grublede stadigt over, hvorledes han skulde gribe Sagen an for at komme Biskoppen til Livs, uden at det hidtil var lykkedes ham at blive enig med sig selv derom. Det gjaldt om at føre Slaget sikkert, saa at det ikke kunde fejle.

Da tog han den fornuftige Beslutning at raadføre sig med de to Venner, han havde hos sig, og som, skønt af ringe Stand, dog begge vare baade forstandige og trofaste. Ogsaa vidste de bedre Besked om meget, hvorpaa det kom an, end han selv. Han kaldte da en Dag Gutvin og Severin op til sig i Stenstuen og talte dem til med en Alvor, som straks viste dem, at det gjaldt noget vigtigt og afgørende.

«Her,» sagde han, «hvor jeg første Gang saa Dagens Lys, hvor min Moder fødte mig med Smerte, og hvor den Niddingsdaad blev begaaet, som har berøvet mig næsten hele min Arv, her, er Stedet til at overveje, kære Venner, hvad jeg

skal gøre for at komme til min Ret og leve her med Fred. Hvad mener du, Gutvin?»

«Naar Sandheden skal siges,» svarede Gutvin uden Tøven, «da mener jeg, at det ene er lige saa svært, som det andet. I vil have vanskeligt ved at bjærge eder her i Thy, Jens! Hvor Skalke trives, der Ædelinge fordrives, og værst er det, hvor Skalken stikker i en Messesærk.»

«Den skal ikke bjærge ham, Gutvin! Tænk ikke, at jeg lader mig fordrive.»

«Men saa maa I jo fordrive ham. Magter I det?»

«Jeg vil tage hans Liv, Gutvin, og for at udfinde, hvorledes det bedst og sikrest lader sig gøre, begærer jeg dit og Severins Raad.»

«Ej saadan?» udbrød Gutvin! tav et Øjeblik og sagde derpaa: «Nu, jeg under ham det sandelig ikke bedre. Han har handlet falsk mod eder, Jens, men han har dog ikke stræbt eder efter Livet. Jeg tør do paa, at Overfaldet ved Vilsund er Tues Værk.»

«Nu, Gutvin,» svarede Jens med et barskt Smil, «det skal ikke mangle, at jeg jo ogsaa slaar Hjerneskallen ind paa ham.»

«Ja,» sagde Gutvin, «han er vel den værste af de to, og I bør betænke, at Biskoppen dog er eders nære Frænde.»

«Djævlen annamme Frændskabet,» raabte Jens, «naar Frænden er en Nidding og handler mod sin Slægt som dens argeste Fjende. Ikke et Ord mere

om den Ting! Min Beslutning staar fast. Han skal bøde for sine Misgerninger og kan jeg ogsaa faa Ram til Tue, den Satan, saa meget desto bedre. Nu, Severin, hvad mener du? Lad høre et Ord!»

«Jeg er eders med Liv og Sjæl, Herre,» svarede Severin med et funklende Blik. «Intet vil fryde mig mere end at se de to Niddingers Blod flyde. I kan ganske lide paa mig.»

«Paa mig med,» sagde Gutvin, der lige saa lidt brød sig om den skarpe Afvisning, han havde faaet, som om Jens endnu havde været et Barn, der havde givet ham et lille Klask. «Men at dette kunde være undgaaet, det ønsker jeg, ikke saa meget for Sagens egen Skyld, som formedelst det, der kan komme efter. At lægge Haand paa en Biskop og tage hans Liv, det er halsløs Gerning, Jens! Det skal I høre, om I saa bliver aldrig saa vred. Og kom saa ikke bagefter og sig, at I ikke er bleven advaret.»

«Tak, gamle Ven,» svarede Jens, idet han klappede Gutvin paa Skulderen. «Jeg har ikke et Øjeblik tvivlet om din Troskab. Men vær forvisset om, at jeg ved, hvad jeg gør og jeg har et videre Syn paa Tingen, end du kan have. Ogsaa du, Severin, have Tak! Ja, jeg er dig alt forud stor Tak skyldig, men lid paa, at komme vi vel fra dette, da skal Lønnen blive derefter. Og sig mig saa, hvorledes vi bedst stiller Sagen

an. Skulle vi rykke op til Børglum, trække Klærkerne ud af Reden og gøre det af med dem?»

«Nej,» sagde Severin, «det tykkes mig altfor voveligt. Vi ere ikke mandsstærke nok, og der bliver sikkert holdt god Vagt ved Klostret og Bispegaarden.»

«Hvad mener du, Gutvin?»

«Jeg mener som Severin,» svarede Gutvin. «Og, Jens, da det ikke synes eder om Æren at gøre, men kun om at naa Maalet, da raader jeg eder til at bie, indtil Biskoppen drager ud paa Visitats, passe ham op og falde over ham et Sted langt fra Børglum.»

«Derved kan være Ære nok at hente,» mente Severin, «al den Stund Hans Naade jo aldrig drager ud med noget ringe Følge. Vi ville endda faa en haard Dyst.»

«Antag helst nogle flere Svende,» foreslog Gutvin.

Men nu fik han og Severin at vide, at deres Herre havde sikret sig Bistand hos sin Svoger paa Vellumgaard, som dog ikke kunde møde med noget stort Antal Svende.

«Det gøres heller ikke nødigt,» tilføjede Jens, «siden det gælder en Overrumpling. Det huer mig ellers ilde at ligge paa Lur som en Stimand, men det forholder sig, som du før sagde Gutvin. Det er mig ikke om Æren at gøre, det gælder kun at naa Maalet. Jeg drager ikke ud som en Ridder for at bryde en Lanse, men som en Profos

for at udføre en Straffedom, den, det er min Tro, Gud Herren selv har fældet.»

Nu gjaldt det imidlertid at udspejde Bispens Bevægelser, og det gav en Ventetid saa lang, at Jens' Taalmodighed var nær ved at briste. Hver udsendt Spejder vendte tilbage med den Besked, at Biskoppen sad rolig i sin Bispegaard, og ingen vidste noget om, at han agtede sig ud paa Rejse. Jens talte allerede om at sende Bud efter Ove og i Forening med ham rykke mod Børglum, men Severin bad ham tøve en lille Stund endnu.

«Jeg formoder,» sagde han, «at ingen af de Skælmer, vi have udsendt, ere naaede saa langt som til Børglum. De have taget deres Betaling og selv lavet den Besked, de bragte. Men det ved jeg Raad for.»

Saa red han ned til Kollerup, indviede Giseles Søstermand, den djærve Hjalmar, i Sagen, og der gik han ikke fejl i By. Hjalmar blev Fyr og Flamme, da han hørte, hvad det gjaldt og han var bedre end nogen anden i Stand til, uden at vække Mistanke at indhente den fornødne Underretning. En af Klostrets Bønder, som boede i den lille By Skjøttrup i Nærheden af Børglum, var nemlig en Frænde af ham. Denne Mand vilde han gæste, og saa skulde det gaa underligt til, om han ikke kunde faa noget at vide om, hvad man foretog sig paa Børglum.

Jens tog med Tak imod Hjalmars Tilbud og denne drog af. Men da vare de allerede midt i

November, og han vendte først tilbage, da December var inde, men saa bragte han ogsaa sikker og tilstrækkelig Underretning. Han havde selv sét Biskoppen, Domprovsten og et Par andre gejstlige Herrer ride ud fra Klostret, ledsagede af et stort Følge af væbnede Svende, Hjalmar havde talt firsindstyve. Det hedte sig, at Biskoppen agtede sig ud paa en lang Visitationsrejse gennem Stiftets nordligste Sogne langs Havet, helt ned til Hanstholm, hvor han længe ikke havde været, og saa videre Syd paa.

«Ha, ha,» udbrød Jens, da han hørte det, «Hans Naade drager saa langt som muligt uden om Sjørring. Han vil nødig have Tak for sidst, men jeg skal vide at hitte ham.»

«Det kan I let, Hr. Jens, om I vil bie en Stund,» sagde Hjalmar. «Det hedte sig nemlig i Skjøttrup, at Biskoppen agter at holde Jul i Hvidbjerg Sogn, og at han selv vil læse Messen Juleaften i den skønne gamle Laurentii Kirke. Og at det staar til troende, skønnede min Frænde deraf, at da han Dagen før Afrejsen var oppe paa Klostret, hørte han et Par af Svendene snakke om den gode Julemad, de haabede at faa hos Fru Gro paa Lyngholm, hvor Hans Naade agtede sig ind efter endt Messe.»

«Nu have du Tak Hjalmar!» sagde Jens «Nu ved jeg Besked og vil indrette mig derefter. Nu gælder det kun at faa Bud over til min Svoger Ove i Salling om at holde sig rede.»

«Lad mig ogsaa udrette det Ærinde for eder,» sagde Hjalmar, «ellers bliver det kun halvgjort Gerning. I tør ikke undvære en eneste Mand til den Daad, I har for.»

«Nu have du dobbelt Tak, Hjalmar,» udbrød Jens. «Nu ved jeg, at Budskabet er i gode Hænder. Bring min Svoger den Hilsen, at nu skal det gaa løs, og at jeg venter ham Juleaftens Dags Morgen i Hassing.»

—

TRE OG TYVENDE KAPITEL

I Hvidbjerg Kirke.

Jens Glob drog ud i god Tid med sine Folk og red sindigt. Af og til sendte han et Par af sine Svende forud for at spejde, thi han stolede ikke rigtig paa Freden og tænkte sig Muligheden af, at han blev iagttaget. Det viste sig da ogsaa, at deri tog han ikke fejl. Lige som de red ud af et Krat, stødte de paa en halv Snes væbnede Ryttere, som kom imod dem, men de holdt ikke Stand. Dog fik Severin, mens de vendte deres Heste til Flugt, taget dem nærmere i Øjesyn og genkendte i flere af dem Klostrets Folk.

«Efter dem!» raabte han, undslippe de, da ere vi røbede.»

Jens indsaa, at hele hans Foretagende kunde strande paa dette, førte Svendene frem i fuld Fart, indhentede Klostertjenerne, de bleve omringede og efter en kort Kamp nedhuggede til sidste Mand,

mens kun et Par af Svendene fra Sjørring fik nogle ubetydelige Saar.

«Tak, Folkens, det gjorde I godt!» sagde Jens. «Nu ere Mundene lukkede paa de Karle, de kunne ikke sladre.»

Saa red de videre ad Hassing til, hvor de indtraf silde om Aftenen den 23de December, altsaa Dagen for Juleaftens Dag. Der skulde de blive om Natten og afvente Oves og hans Svendes Ankomst. Men de turde naturligvis ikke tage ind hos nogen af Bønderne, hvorfor de tyede ind i en gammel, forfalden Lade, som Jens mindedes fra den Tid, da han var paa Ørum, og som han ogsaa havde bemærket, da han paa Vejen til Lyngholm red gennem Hassing. Den laa noget uden for Byen i Nærheden af en lille Dam og tilbød et bekvemt Tilflugtssted, som de nok kunde trænge til, thi det var et haardt Vejr med Storm og Regn. Der tyede de altsaa ind, fandt Ly for dem selv og Hestene og Hvile i noget gammelt Halm, som syntes dem at være bedre end de blødeste Bolstre. De forsynede sig med de Levnetsmidler, de havde medbragt, gav Hestene Brød og da Dagen gryede, vandede de dem i Dammen.

Men nu var Tiden der, da Ove kunde ventes, hvorfor Jens af og til saa ud, men der var intet hverken at se eller høre.

«Jeg formoder,» sagde Severin, «at det haarde Vejr har hindret deres Overfart over Ottesund.»

«Det er tænkeligt,» svarede Jens, «men maaske

Bispens Rejse er bleven forhalet af samme Aarsag. Vi ville tøve indtil Middag og da forsøge at skaffe os Underretning.«

Men da Middag omtrent kunde være forbi, vedblev alt at være tyst, og der viste sig ikke et Menneske, som de kunde spørge. Det var begribeligt nok, at Uvejret holdt Folk inden Døre. Dog ventede de nogen Tid endnu, da Jens nødigt vilde rykke frem, inden han var bleven forstærket af Ove og hans Svende. Men da de af Dagslysets Hensvinden kunde skønne, at Aftenen nærmede sig, sprang Jens op og raabte:

«Nu i Sadlen! Vi faa saa hjælpe os selv.»

Dog bød han Severin først at ride hen til den nærmeste Bondegaard og prøve paa at faa noget at vide om, hvor Biskoppen var. Han traf Bonden i hans Stald, hvor han gik og fodrede Kvæget.

«Biskoppen?» udbrød Bonden, idet han mønstrede Severin med Øjnene. «Hvad vil du ham?»

«Jeg har et vigtigt Budskab at overbringe ham,» svarede Severin, «og han skal have det snarest.»

«Vigtigt maa det Budskab ved min Helgen være, siden du kommer i et saadant Guds Vejr. Med Forlov, hvo har sendt dig?»

«Hans Naade Niels af Viborg. Men nu ikke mere Snak. Er Biskop Oluf kommen, og hvor skal jeg søge ham?»

«Nu, nu, ikke saa hastig, gode Ven!» svarede

Bonden med ægte jydsk Sindighed. «Du har let ved at hitte Hans Naade. Han kom for et Par Stunder siden. Jeg var selv deroppe og saa ham ride ind til Præstens. Nu maa han vel være i Kirken. Han skikkede ellers Største Parten af sit Følge ned til Lyngholm. Jeg gad vidst, af hvad Aarsag Hans Naade stedse rider med en hel Hær i Hælene paa sig, som om Fjenden var her i Stiftet.»

«Jeg skal sige dig det,» svarede Severin. «Hr. Oluf er en Biskop ikke af Guds men af Fandens Naade. Ond Gerning bærer Vidne i Barmen, derfor maa han være belavet paa alt.»

«Ej,» udbrød Bonden, «du er ikke ræd af dig, siden du drister dig til at tale saa.»

«Nu,» svarede Severin, «meget lader sig sige under fire Øjne.»

Derpaa gav han sin Hest af Sporerne og red tilbage til de andre, som holdt udenfor Laden, rede til at bryde op.

«Han er kommen,» raabte Severin, «men han er i Kirken, saa vi faa vel tøve, indtil han kommer ud derfra.»

«For at han kan faa Lejlighed til at undslippe?» udbrød Jens. «Nej, Severin, det bliver der intet af! Vi maa tage ham, hvor vi finde ham, og slaa ham ned, bliver det end for Guds Alter.»

«Hellere dog et andet Sted, kære Herre!» indvendte Severin.

«Hvad nu Severin,» sagde Jens i stor Harme, vil du svigte mig nu, da det gælder?

«Nødigt, Herre,» svarede Severin. «Jeg vil kun bede eder betænke, at Følgerne ville blive end værre, naar det hellige Sted besmittes med Blod.»

Nogle af Svendene, som havde opfattet, hvorom Talen drejede sig, stemte i med og gav Severin Medhold i hans Betænkelighed. Da vendte Jens sig imod dem og sagde til dem paa Plattysk, et Sprog, som de alle forstod:

«Nu, Folkens, jeg vil ikke trætte med eder derom. Hvo som ikke tør gaa med, kan blive derfra, men han maa vide, at han da mister sin Løn. De, der følge mig vil derimod faa den fordoblet. Men det siger jeg eder og sværger ved den levende Gud, at om I saa alle svigte mig, og jeg ikke faar andre med mig end Murad, saa gør jeg det lige fuldt.»

«Nej, Herre, I skal ikke blive forladt,» sagde Bent, den Svend, der havde fægtet saa kækt ved Vilsund. «Jeg gaar med. Jeg mener som saa, at eftersom den Biskop aabenbart tjener Fanden, da er hans Nærværelse i Helligdommen en Besmittelse og vi kan forsvare, at vi rydde ham af Vejen.»

«Vel talt, Bent,» udbrød Jens, «men nu til Værket!»

Saa red han frem, og de fulgte ham alle, enten det nu var af Frygt for at miste Lønnen,

eller Bents Ord havde gjort Indtryk paa dem. Da Severin var kommen hen paa Siden af Jens, sagde denne til ham:

«Saa du vil dog med?»

«Ja, Herre,» svarede Severin, «jeg følger eder, om Vejen endogsaa ender i Helvede.»

«Bent er klogere end du, Severin! For ham synes det at være som en Genvej til Himmerige, og jeg tænker ligesaa.»

Da de vare komne op til Kirken, lød Sangen ud til dem og underrettede dem om, at Gudstjenesten var begyndt. De stege af Hestene, koblede dem sammen og lod to af Svendene blive hos dem.

Kirkedøren stod paa Klem. Jens skød den op og de traadte ind, men uden at gøre Larm og saa sig for. Det skønne, anselige og alt dengang gamle Guds Hus var i Anledning af Biskoppens Nærværelse blevet smykket med Granris, og paa Højaltret brændte saa mange Lys, som Præsten havde kunnet skaffe Stager til. Forslog de end ikke meget, saa var der dog denne Juleaften mere lyst i Hvidbjerg Kirke, end der havde været i Mands Minde og Præsten var stolt af sit Værk. Men ikke ret mange af hans Menigheds Medlemmer havde indfundet sig, aabenbart fordi det henad Aften var blevet til et rent Uvejr. Præsten havde da ogsaa foreslaaet Biskoppen at opgive den Juleaftens Messe, men Hans Naade gav ved at fast-

holde sit Forsæt et Vidnesbyrd om, hvilken hellig og strengt pligtopfyldende Mand han var.

Kirken var fyldt af Bispens Følge, et Par gejstlige Herrer fra Børglum, nogle Sangere og omtrent tredive væbnede Svende. De stod som en Livvagt nedenfor Altret og bag dem nogle faa Bønder. Da der jo dengang ikke fandtes Stole i Kirkerne, var der Spillerum nok.

Sangen lød kraftigt og overdøvede Lyden af Fodtrinene, da Jens traadte ind med sine Mænd. Alle vendte Ryggen til Indgangen og Blikket mod Højaltret, hvor Biskoppen og Domprovsten stod, vendt paa samme Maade.

Men da Sangen forstummede, og Bispen vendte sig om for at læse Messen, lød der et vildt Raab gennem Kirken, og han saa en Skare væbnede Mænd med dragne Sværd fare frem, hugge ind paa hans Svende, splitte dem ad og trænge frem til Altret. Han genkendte Jens, og saa vidste han, hvad det gjaldt.

«Naade, Jens!» raabte han, idet han lod Messebogen falde og sank i Knæ.

«Nej, din Usling,» raabte Jens til Svar, «Maalet er fuldt og nu skal du dø! Men siden du er min Frænde, vil jeg ikke røre ved dig.»

Paa et Vink af ham hævede Murad sit brede Sværd og huggede til Biskoppens Hals, saa at Hovedet næsten skiltes fra Kroppen. Og næppe var det fuldbyrdet, førend Jens kastede sig over Tue, som stod der, maalløs af Skræk, og slog

Hjernen ind paa ham med sin Stridshammer, idet han raabte:

«Far til Helvede, din lumske Hund!»

Imidlertid havde Severin i Spidsen for Svendene gjort det lyst blandt Bispens Folk. De vare i den Grad blevne overrumplede af det pludselige Anfald, at kun faa af dem havde faaet deres Værger af Skeden. Kun de, der satte sig til Modværge, bleve nedhuggede, de fleste undslap ad Kirkens Bagdør, ligesaa Sangerne og de gejstlige Herrer paa een nær. Det var en gammel Klosterbroder, hvis Ben Skrækken havde lammet. Han var sunken i Knæ foran Altret og laa der, stirrende paa de to Lig, som laa der i deres hvide, blodplettede Kutter.

«Herren vil straffe dig for denne Udaad!» sagde han med rystende Stemme til Jens. «Du har myrdet to af hans udkaarne og vanhelliget hans Tempel.»

«Nej, svarede Jens, «ikke jeg har vanhelliget Herrens Tempel, men de to, som ligge der og ere faldne paa deres Gerninger. De have haanet den retfærdige Gud, og alle, som ære og tilbede ham, bør takke mig, fordi jeg har befriet Jorden for to saadanne Udskud.»

Saa vendte han sig brat og forlod Kirken. Men lige som han traadte ud ad Døren, løb han paa en Mand, som vilde ind, og det viste sig at være Ove, som nu var kommen. Men han anede ikke, hvad der var foregaaet, thi de flygtende vare

løbne den modsatte Vej og Severin og Svendene vare endnu i Kirken.

»Ej, er det dig Ove,« sagde Jens, som genkendte ham i den Lysning, der faldt ud fra Kirkedøren. »Du kommer lovlig silde. Nu har jeg forligt mig med Bispen.»

Ove stirrede forbavset paa ham, men han maatte tro, at det virkelig forholdt sig saa, thi intet i Jens' Aasyn forraadte, at han kom fra saa blodig en Gerning. Der var ingen Rædsel over ham, tværtimod et Udtryk af Glæde og Triumf. Da blev Ove greben af dyb Harme.

«Hvad,» raabte han, «har du saa skammeligt holdt mig for Nar? Jeg er ilet herhid med Fare for mit Liv, og de fleste af mine Svende ere blevne i Ottesund og ligge paa Havsens Bund. Det skal du undgælde for, Jens!»

Saa greb han til sit Sværd, men Jens lagde sin Haand paa hans Arm og sagde:

«Tøv en Kende, Brorlille, kom først og se!»

Saa forte han Ove ind i Kirken og op til Altret, hvor de to blodige Lig laa. Ove blev ikke forfærdet ved det Syn, men han sagde med en betænkelig Mine:

«Ja, Jens, nu er det gjort, men det vil trække noget efter sig.»

«Mener du?» sagde Jens koldblodigt. «Nu, da vær glad over, at du slap for at række Haand til, saa at det hele gaar paa min Kappe.»

«Hvorhen nu?« spurgte Ove.

«Over til dit for at lade Kvinderne vide, at nu er der Fred og ingen Fare.»

Ove undrede sig højligt over Jens' Tryghed, men i saa Henseende, skulde han faa endnu langt større Aarsag til Forundring.

———

FIRE OG TYVENDE KAPITEL.

Jens Glob fuldfører sit Værk.

Da Jens atter var paa Vellumgaard, og han forkyndte Kvinderne, hvad han havde gjort, bevægedes de stærkt, men hver paa sin Maade. Fru Katharina hørte Budskabet med rædselblandet Glæde, Inger frydede sig ved Tanken om, at hendes Husbond var sluppen for at række Haand til den dristige Daad, men Margrethe jublede i sit Hjerte.

«Tak for din Daad, Jens,» sagde hun med Glædesklang i sin Røst og Glød i sit Blik, «nu ligger Vejen banet for os. Den Oprejsning, du der har givet mig, er et større Kærlighedsbevis, end de ømmeste Ord.»

Dette Udbrud førte til, at Fru Katharina fik at vide, at Margrethe ved at aabenbare Jens alt havde givet Stødet til Drabet. Den Glæde, hun et Øjeblik havde følt over, at Biskoppen havde faaet sin Straf, forsvandt, og Bekymring for Følgerne greb hende.

«Ak, Barn,» sagde hun til Margrethe, «du vidste ikke selv, hvad du der gjorde. Du mener, at Vejen nu ligger aaben og banet for Jens og dig, men jeg maa tro, at der nu er lagt et Bjærg mellem eder og eders Lykke, som I aldrig ville komme over.»

«Ej,» udbrød Jens, «jeg skulde mene, at Farbroders og Tues Rænker og onde Anslag var det Bjærg, hvorom I taler, og det har jeg nu fejet til Side. I kan nu trygt vende tilbage til Sjørring, Moder.»

«Men det agter jeg ingenlunde at gøre, Jens! Jeg vil blive her og afvente Følgerne af din Daad. Gid du selv vilde gøre ligesaa!»

«Nej, ved min Helgen, om jeg vil, Moder! Jeg vil vedkende mig, hvad jeg har gjort. Jeg vil træde mine Fjender dristigt under Øjnene, om jeg har flere.»

«Hvilket Spørgsmaal!» udbrød Fru Katharina. «Kirken, hver Guds Tjener og hver from Mand og Kvinde er nu din Fjende. Haard vil den Bod blive, som du maa gøre for at faa Fred, om det ellers nogen Sinde lykkes.»

«Kirken,» svarede Jens koldblodigt, «er nu her i Stiftet kun som en Ulv, af hvis Kæber Hugtænderne ere brækkede ud. En Banstraale vil ikke kunne gøre det af med mig.»

«Vogt dig dog for Overmod, Jens,» sagde Ove. «Kirken er et stærkt Hus. Have vi syndet, om end kun for at værge for os, da maa vi

gøre Poenitense, om Helgenene skulle hjælpe os igennem.»

«Spar den Prædiken, Ove,» svarede Jens barskt. «Have de gode Helgene Hjertet paa det rette Sted, da maa de glæde sig over min Daad i Hvidbjerg Kirke. Men sandt er det, hvad du sagde om Nødværge. Andet var det jo ikke. Saa onde ere Tiderne, at den Mand, som ikke forstaar at bruge sin Klinge, han faar ikke nogen lang Levetid.»

«Just for at din Levetid skal blive lang, advarede jeg dig. Se dig vel for, hvad du gør!»

«Det skal jeg, men just for at blive rigtig seende, vil jeg gøre det ved Dagens Lys og med aaben Pande. Bliv du saa kun her hos Kvinderne og hyt dig!»

«Nu bliver du uretfærdig imod Ove,» udbrød Fru Katharina. «Han har ved Guds Moder vovet sin Pels det meste han kunde. At han nu holder igen, det er kun at prise.»

«I revser mig der med Rette, Moder! Godt Ord igen, Ove! Men hvad mener du, Margrethe?

«At du gør bedst i at raade dig selv,» svarede hun. «Du har begyndt Værket som en Mand, du vil ogsaa fuldføre det lykkeligt og snildt, derom tvivler jeg ikke i mindste Maade. De gode Helgene ville nok staa dig bi.»

«Ret saa, mit Hjerte,» svarede Jens. «Naar to Viljer sammes, da gaar det let og med Fryd. Hvad man ene skal have, er kun Edder.»

«Det er sandt, Ven! dog mener jeg at din

Moder gør rigtigt i at holde sig tilbage, indtil du har faaet fast Grund under Fødderne, og jeg med. Vi Kvinder vilde kun tynge og hindre dig, og jeg vil ikke forlade din gode Moder, som jo nu ogsaa er min. Jeg vil være dig saare taknemmelig, Ove, om jeg maa være her, og du vil blive her og beskærme os. Jens har da ogsaa en Tilflugt, om det dog ikke straks skulde gaa for ham efter Ønske.»

Ove sagde, at det var fornuftigt talt, og Jens gjorde ingen Indvendinger. Den næste Dag drog han tilbage til Thy med alle sine Svende, uden at have indviet andre end Margrethe i sine Planer. Men da hun senere paa Oves Opfordring aabenbarede ham dem, fik hun ingen Trøst, thi Ove rystede paa Hovedet og sagde: «Han vil knække sin Hals derpaa!» Men Fremtiden skulde vise, at Jens's Beregning holdt Stik.

Hans blodige Daad, som i Folkemunde skaffede ham Tilnavnet «den Haarde,» havde indjaget Domkapitlet i Børglum Skræk, og den nye Biskop, som i en Fart blev kaaret, turde ikke binde an med Ridderen paa Sjørring, som fandt Tilhold hos Almuen, hvor han drog frem. Og selv mange af hans Standsfæller og ikke faa gejstlige Mænd vare glade ved at være blevne den overmodige og myndige Biskop kvit, og den Mening udbredte sig mere og mere, at Oluf Glob og Tue kun havde faaet, hvad de havde fortjent. Og at ikke engang den hellige Fader i Rom, hvor meget han

end misbilligede Drabet, turde frikende Biskop Oluf og rense hans Minde, det fremgaar deraf, at Pave Urban senere bebrejdede Erkebiskop Jakob Erlandsen, at han egenmægtigt, uden Pavens Vidende og Vilje, havde indviet Biskop Oluf — «uagtet denne Oluf var berygtet af adskillige Sager.» Fra Kirkens Side kom der da kun en Banstraale, som Jens lod haant om og Forbud imod at holde Gudstjeneste, som paa enhver Maade blev omgaaet.

Og hvor var desuden det Sværd, som skulde hævnet Oluf Glob og straffet hans Drabsmand? Den verdslige Magts Arm var i flere Aar lammet og Riget i Opløsning. Vel var Barnekongen, unge Erik, bleven hyldet og kronet i Viborg, men hans Moder og Formynderske, Dronning Margrethe og hendes Raadgivere havde faaet andet at tænke paa end at straffe et Bispemord. Kong Abels Søn, Hertug Erik af Sønderjylland og hans Forbundsfæller, de holstenske Grever fejdede Riget paa, og den Krig endte saare ulykkeligt, for de Danske, idet de som bekendt, led et stort Nederlag paa Lohede, nede mellem Dannevirke og Rendsborg. Baade Enkedronningen, den unge Konge og flere af Rigets store Herrer bleve tagne til Fange og førte til Rendsborg, og der hengik to Aar, inden de slap løs, men selv derefter havde Regeringen mange Vanskeligheder at kæmpe med.

Tilstanden i Riget var altsaa noget nær lovløs og saaledes, — «at den fik mest, som mest kunde

gribe» — og Jens Glob benyttede sig uden Betænkning af disse for hans Forehavende saa gunstige Tidsomstændigheder. Men det var jo kun sin egen lovlige Ejendom, han vilde tilbagevinde.

Det første, han gjorde, var at hverve et halvt hundrede Bønderkarle og Løsgængere og lade dem væbne. Han kunde faaet dobbelt saa mange, om han havde villet, thi den høje Sold, han bød dem, trak, saa at endogsaa Karle, der havde det godt, hvor de vare, løb af Tjenesten for at faa den. Rigtignok vare kun faa af dem ordentlig væbnede, men Jens mente, at denne Styrke i Forening med hans egne tolv rustede Svende var fuldkommen tilstrækkelig, og det viste den sig ogsaa at være. Den stødte ikke paa nogen alvorlig Modstand, alene dens Tilsynekomst var nok til at gøre Sagen af.

Felttoget bestod nemlig kun i, at Jens drog om til de pantsatte Gaarde, fordrev Biskoppens Fogeder og tog Ejendommene i Besiddelse. Han efterlod Besætninger i Gaardene og trak sig saa tilbage til Sjørring, afventende, hvad der vilde komme.

Det varede da heller ikke længe, inden den ny Biskop, Johannes, sendte sin Famulus til Sjørring for at nedlægge Protest imod Ridderens Voldshandlinger. Jens blev truet med at blive stævnet baade for den verdslige og den gejstlige Ret, hvis han ikke trak sine Folk bort fra Gaardene og udleverede dem til deres rette Ejermand, Kirken.

Dertil svarede Jens, at han var rede til at møde, hvor det skulde være, men kom Sagen for Retten, da vilde han ikke undlade at aabenbare Biskop Olufs og Domprovst Tues Skændselsgerninger, som vare flere og større, end Hans Naade, den nuværende Biskop paa Børglum vidste af, og det vilde næppe blive til Gavn for Kirken. Han havde Penge nok til at indløse Panterne og var villig dertil. Dernæst tilbød han Kirken en rundelig Sum i Bøde for Drabet.

De vise Herrer i Domkapitlet kom slemt i Klemme ved det Svar, men de vidste, at der stod en Mand bag Ordene, baade hvad Truslen og Løfterne angik, og at han havde langt den største Part af Menigheden bag sig. De fandt det derfor raadeligt nøje at overveje Sagen, inden de tog en Beslutning. Men Stemningen var overvejende for at faa en god og fredelig Ende paa Sagen, og ingen arbejdede mere ivrigt for det, end den gamle Synder, Broder Niels, som hver Dag priste sin Lykke, fordi han havde beholdt sit Hoved og kunde fryde sig ved Livet. Jens Globs Tilbud blev altsaa modtaget, og da Pavens Sanktion var erholdt, løstes baade han og hans Moder af Bandet.

Men der hengik et Par Aar, inden Sagen kom til den lykkelige Afslutning. I al den Tid forblev Fru Katharina og Margrethe paa Vellumgaard. Jens saa af og til over til dem og forbavsede sin Moder, sin Søster og hendes Husbond ved de gode Tidender, han havde at bringe dem. Dog tvivlede

de stadig, indtil de til sidst fik Troen i Hænde ved Synet af Pavens Afladsbrev.

«Det gik, Jens,» sagde Fru Katharina, «men det er dog muligt, at vi kunde opnaaet det samme uden Blodsudgydelse og Elende, hvis du havde ladet mig drage til Rom.»

«Det kan tænkes, Moder,» svarede Jens, «men der er den Forskel, at de to Skælmer, som den gang stod for Styret her i Stiftet, vilde kimset af det og sat Paven en Voksnæse paa. Nu ligge de godt gemte i Hvidbjerg Kirke.» —

Da alt tegnede saa godt, fandt Jens og Margrethe sig i at opsætte Brylluppet, indtil de kunde komme retteligt sammen. Frænderne gav deres Samtykke, skønt Brudens Moder først efter heftig Modstand, støttet deri af Fru Gro.

Hun var ilet med Rædsel fra Lyngholm, da de flygtende Svende havde bragt hende Efterretningen om Biskoppens og Domprovstens Drab. Hun var tyet op til Norringtoft, og der blev hun længe hos Fru Cæcilie. De to stakkels Kvinder havde faaet et Stød, som de aldrig forvandt. De bad brændende Bønner for at hjælpe Oluf Globs Sjæl gennem Skærsilden, og Fru Gro skænkede saa mange Gaver til Kirker og Klostre, som om det var hende, der havde voldet Biskop Olufs Død og skulde gøre Bod derfor. Hun vilde aldrig mere se Jens for sine Øjne, og Margrethe kunde tælle de Gange, da hun kom sammen med sin Moder.

Men Jens og Margrethe levede trods alt lykke-

ligt og han gav aldrig noget Tegn til, at han angrede sin Daad. De bleve et mildt Herskab for deres undergivne. Gutvin vedblev at være en betroet Mand paa Sjørring saa længe han levede, Severin blev rigt belønnet og skønt Jens afskedigede sine tolv Svende, beholdt han dog Murad hos sig, indtil det barske Klima gjorde Ende paa den tro Østerlænders Liv.

Margrethe fødte flere Børn i det gamle Taarns Stenstue og frydede sig over dem. Baade hun og Jens vare ægte Børn af den Tid, hvori de levede, og om hvis vilde Færd vi læse med Undren. De levede længe i Ære og Anseelse, og Slægten Glob forplantedes og trivedes endnu i et helt Aarhundrede.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 09 08 07 04 003 1